

**Деснянська районна державна
адміністрація в м. Києві**

**Централізована бібліотечна система
Деснянського району м. Києва**

Центральна районна бібліотека №141

**Деснянський район: з глибини
століть – у сьогодення**

(Довідково-інформаційне видання)

Київ, 2006

Деснянський район: з глибини століть – у сьогоднішнього: Довідково-інформаційне видання. – К., 2006. - 244 с.

Довідково-інформаційне видання містить цікаву і корисну інформацію про історію і сучасність одного з наймолодших і найбільших районів м. Києва.

Воно розраховане на вчителів, учнів, всіх, хто цікавиться питаннями краєзнавства.

Укладачі: *Сергій Вакулишин, член Всеукраїнської спілки краєзнавців;*

Людмила Василенко, провідний редактор ЦРБ №141 Деснянської ЦБС

Редактор: *Сергій Вакулишин,
Тетяна Курило, директор ЦБС
Деснянського району м. Києва*

Комп'ютерна верстка: *Валентина Потупко,
Людмила Василенко*

Шановний читачу!

Постійна робота з учнівською і студентською молоддю з педагогічними працівниками, що є користувачами Деснянської ЦБС, виявила перед нами нагальну проблему: активізувати краєзнавчу роботу бібліотек, оскільки заклади освіти постійно вводять в учбові плани вивчення краєзнавчої тематики, а вузи – нові дисципліни, що базуються на краєзнавчих матеріалах і т.д.

Головна мета, яка стояла перед нами: підготувати узагальнюючий матеріал з історії і сучасності нашого району, щоб збагатити наші знання про рідний край, а в пам'яті поколінь зберегти його історію.

Довідково-інформаційне видання, запропоноване Вашій увазі – це розповідь про Деснянський район. Це подорож у минуле краю, який ми тепер вважаємо “малою батьківщиною”, це розповідь про його сьогодні, про досягнення і проблеми його жителів. Деснянський район не має архітектурних перлин, якими пишуться інші райони міста, але земля наша не менш історична і Ви в цьому переконаєтесь.

Це видання підготовлене на основі матеріалів з друкованих видань, публікацій в періодичних виданнях, матеріалів, наданих райдержадміністрацією, пошукових старань бібліотечних працівників і т.ін. Підбір матеріалу закінчено початком 2006 року.

Сподіваємось, що ознайомлення з цим матеріалом збагатить Ваші знання і стане корисним для Вас.

Авторський колектив

ЗМІСТ

	Стор.
	5
1) Історія (укладач <i>Л.Василенко</i>)	
2) Сьогодення (укладач <i>Л.Василенко</i>)	26
Район в цілому	26
Соціальний захист населення	31
Трудові ресурси, ринок праці	38
Господарство району:	39
- промисловий комплекс	39
- розвиток підприємництва	50
- транспорт і зв'язок	54
- житлово-комунальне господарство, шляхове господарство, благоустрій району, питна вода, будівництво та залучення інвестицій	60
- торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування	66
Медицина. Охорона здоров'я	70
Фізкультура і спорт	80
Наука. Освіта. Культура	84
Мистецтво і література	132
Громадсько-політичне життя	135
Релігійне життя	136
3) Хронологічний довідник	139
(укладачі <i>С.Вакулишин, Л.Василенко</i>)	
4) Формування території району: історичний атлас	173
(укладач <i>С.Вакулишин</i>)	
Географічна мапа району	
5) Топонімія району: історико-географічний довідник	185
(укладачі <i>С.Вакулишин, Л.Василенко</i>)	
6) Вулиці району (укладач <i>Л.Василенко</i>)	202
7) Рекомендаційний список літератури	230
(укладач <i>Л.Василенко</i>)	

З глибини століть - у сьогодення

Сьогодні Київ має статус європейського міста, і ми пишаємось цим. З впевненістю можемо сказати, що і наш район створює обличчя Києва. Тут органічно поєдналися історія і сучасність.

ІСТОРІЯ

Землі, на яких розташувався Деснянський район м. Києва, мають давню історію.

Історія Вигурівщини та Троєщини має поважний вік і тісно пов'язана з Києвом. Поблизу сіл виявлено поселення доби неоліту, трипільської культури, епохи бронзи (4-2 тис. до н.е.). За часів середньовіччя Київ був містом - фортецею, тому в системі оборонних споруд значну роль відігравали укріплені навколишні містечка. На півночі маячів Вишгород, на заході - Білгород, на півдні - Трипілля, на сході - Вигурівщина, що лежала на північ від Воскресенської Слобідки, біля річки Чорторий.

Вперше в літописах ця місцевість згадується під назвою Городець. Не раз він ставав місцем примирення між київськими князями. Так, у 1026 році Ярослав Мудрий уклав тут мирну угоду із своїм братом Мстиславом, а у 1097 році Володимир Мономах викликав у Городець братів Давида та Олега Святославичів для примирення.

Цікава згадка про цю місцевість є в Іпатієвському літописі за 1110 рік про пожежу, яка сталася в Городці. Як свідчить той же Іпатієвський літопис, на Андріїв день року 1135 Городець був спалений половцями, а під 1151 роком є згадка про “село Мирославское”.

Юрій Долгорукий, воюючи Київський престол, двічі настував на місто з Городця. Місцевість так йому сподобалась, що, сівши в Києві на престол, він зробив тут свою резиденцію, яку назвав Раєм. Після його смерті “... розграбили двір його Красний і

другий двір його за Дніпром розграбили, що його він сам називав Раєм”. Ймовірно, що тут, у межиріччі Дніпра і Десни, на сторожі водних шляхів стояла фортеця воєводи Муромця, адже саме таку назву має острів біля Вигурівщини. Під час нападу хана Батия на Київ (1240 р.) ця місцевість згадується як Городок Пісочний, звідки завойовники споглядали місто, милувалися його красою, пропонуючи здатися без бою, але кияни не погодились.

Літописна згадка від 1300 р.: ”Асе грады Киевские: Мирославиц”, те ж саме під 1396 роком: “...князь Скиргайло так поехал за Днепр к Милославичем”.

У XIV столітті Городець був родинним гніздом князів Милославських, отож у літописах місцевість згадується як Милославці, Милославичі, Мирославское, Мирославичи. Міська знать виїздила сюди на полювання, бо тут були багаті ліси. Останній київський князь (опісля правили вже воєводи) Симеон Олелькович (Олександрович), правнук Великого князя Литовського Ольгерда, правив у Києві в 1455 - 1471 роках. На місці древнього Городця, тут, у Милославовичах, він збудував замський дерев'яний замок. Ймовірно, що замок був знищений кримським ханом Менглі - Гиреєм, який напав на Київ у 1482 році. В історичних довідниках це місце відоме як Олельківське городище. Вали цього замку зберігалися аж до XX століття. Історіограф І.Гошкевич у 1889р. відвідав Вигурівщину, замірював вали замку. Його праця “Замокъ князя Симеона Олельковича и летописный Городець под Киевомъ” вийшла у 1890 році. Переживаючи нелегкі часи, славне в минулому містечко перетворилося на звичайне село, що часто зазнавало нападів різних землевласників, що ворогували між собою.

Милославичі згадуються також у 1503 році у грамоті великого князя Олександра київському воєводі, в опису Київського замку 1545 і 1552 років як “Село Замкове, на Днепре... Милославцы”. В 1492 році великий князь Олександр пожалував Київському “земянину” Ваську Жеребятичу” в Киевском повете, в Милославичах селище, на имя Чотаново. . .”.

Отже Чотаново розташовано було десь поруч з Милославичами і звичайно назва “Милославичи” залишалася й пізніше (що впливає з вищезазначеного) і не була замінена на Чотанове. Думки про те, що Милославичі і є пізніша Вигурівщина, тобто що це одне село, додержується низка істориків - Є. Голованський, М. Новицький, В. Гошкевич, М. Грушевський, П. Клепатський та інші.

Що нам відомо про осіб, котрі мали прізвище “ Вигура”? В документах згадується багато осіб, а до Києва (в період до 1654 року, тобто, до подарування Вигурівщини Михайловському монастиреві Б.Хмельницьким), мають відношення тільки три - Ян, Станіслав та Симон Вигури. Щодо того, від якого з Вигур село одержало назву “Вигурівщина” і хто саме з Вигур подарував його Києво-Михайлівському монастиреві, існує кілька версій, котрі протирічать одна одній. Так, М. Закревський вказує на те, що “служебник” Київського воєводи, князя К.К. Острозького Ян Вигура 12 грудня 1572 року передав Михайлівському монастиреві грамоту князя на володіння землями на лівому березі Дніпра, а Вигурівщину подаровано монастиреві Вигурою, про що йде мова в Універсалі від 1 грудня 1574 року. У свою чергу історик Є.Голованський стверджує також, що “село Вигурівщина в давнину називалося Милославщиною... на Вигуровщину ж воно перейменоване в XVI ст. за ім'ям колишнього власника Івана (Яна) Вигури - службовця при воєводі К.К. Острозьком і похованого в Михайлівському монастирі. Власник села Вигура заповідав обителі Св. Михайла саме село заселене козаками”. Це підтверджується “Описом села Вигурівщини 1780 року”.

В іншому місці стверджується, що Вигурівщина подарована монастирю у 1613 році, тобто тоді, коли київським городничим був Станіслав Вигура (1607- 1631).

Вірогідно, що Станіслав Вигура прибув на Київщину наприкінці XVI - на початку XVII століття, а привілеєм короля Зигмунда III 30 травня 1607 року його призначено городничим та ключником Київського замку. На той час це була висока посада, до якої надавались маєтності (замість платні грішми). Іншим

королівським привілеєм Вигурі надали селище Милославичі на лівому березі Дніпра. Невдовзі якийсь пан Тишкович напав на Милославичі і вщент їх зруйнував. Вигура скаржився до королівського суду (вирок не зберігся), потому відбудував на розореному місці фольварк, в якому було спочатку два садибних будинки і один холопський.

У 1613 р. С.Вигура відбудував село, за що одержав його і острів Муромець у пожиттєве користування з правом передачі у спадок. З того часу село одержало ім'я свого відбудовника - Вигурівщина. Після 1628 року там якийсь час порядкував його брат (небіж) Семен. Перед смертю Станіслав Вигура з дружиною (а можливо- Семен) заповідали село Київському Михайлівському Золотоверхому монастиреві, що було закріплено універсалом Б.Хмельницького 21 травня 1654 року.

У дослідженні “Остер и его уезд” йдеться про те, що назва “Вигурівщина” походить від київського городничого Симона Вигури (1632-1647). Існує і така думка, що нібито власником Вигурівщини був якийсь “козак Вигура”, і саме він передав село Михайлівському монастиреві.

Таким чином бачимо, що серед дослідників існують різні точки зору і розбіжності, які й досі не усунені. Однак версії Закревського і Голованського, підкріплені описом села 1780 року - найвірогідніші.

Одержавши від Б. Хмельницького Вигурівщину, монастир, наприкінці XVII століття, значно розширив цей маєток, скупивши невеликі ділянки у сусідів посполитих і козаків, усього на суму 626 золотих (у купчій вказано “нивы великие”, 4 двори).

1654 року тут було десять дворів, а 1666 лише шість, 1730 року тут вже - 45 дворів і Вигурівщина значиться селом, тобто тут була церква.

Схоже, вигурівці були непоганими вояками, бо й гетьман І.Мазепа у 1669 р. своїм універсалом підтвердив статус с. Вигурівщини через його належність до Михайлівського монастиря, чим позбавив село такого лиха, як кріпаччина. Мешканці села аж до скасування козацтва входили до

Гоголівської сотні Київського полку, значилася реєстровими козаками. Багато козацьких родів живуть на Вигурівщині і понині: Удоди, Сагайдаки, Ковалі, Бейки, Касичі, Гайові, Гамани та інші.

З утворенням в ході визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького військово-адміністративного поділу, Вигурівщина відносилася у XVIII столітті до Гоголівської сотні Київського полку. 1782 року землі сотні відійшли до новоствореного Київського повіту Київського намісництва, а ще за кілька років все, що було на лівому березі Дніпра, розпорядженням царського уряду передали Чернігівській губернії. Це було дуже незручно для жителів Вигурівщини, Воскресенської слобідки, Осокорків, Позняків, Дарниці, які здавна були пов'язані економічними узами саме з Києвом. Та хіба це могло обходити царський уряд?

Землі Вигурівщини належали монастирю до указу Катерини II про секуляризацію, яким всі монастирі позбавлялись своїх володінь. Проте у Вигурівщині значна частина земель і сінокоси (все найкраще) належали монастирю аж до 1917 року.

У 80-х роках минулого століття адміністрація Києва порушила клопотання про включення Вигурівщини до Київського повіту. Для цього знадобилося спеціальне положення Комітету міністрів Російської імперії від 27 березня 1889 року, за яким Вигурівщину передали до Київського повіту. Вигурівці за документами, що збереглися, займалися головним чином вирощуванням зерна, городництвом і рибальством (поблизу села були гарні озера). Слід зазначити, що крім села був ще й хутір Вигурівський, що займав близько однієї десятини трьохсот квадратних сажнів.

До 1943 року в центрі села на високому пагорбі стояв монастирський будинок, а після війна там вже стояли хати мешканців села. Через дорогу від монастиря – церква, а за пагорбом лежав став, осаджений, як і годиться, вербами.

До 1972 року назву “Вигурівщина” мала залізнична станція, яка була перейменована у “Київ-Дніпровський”¹.

У 1981 році у Вигурівщині було 1500 дворів, 500 мешканців. Саме село було велике, мальовниче, неповторне за рельєфом.

Село Вигурівщину почали зносити у 1981 р. Проте й досьгодні ще залишилася найдревніша частина села (125 хат), де знаходилися літописний Городець та замок князя Симеона. Сьогодні тут, на лівому березі озера (колись річки) Гнилуші, ще стоять хати мешканців села.

Збереглося також стародавнє кладовище, на якому у 1953 р. встановлено пам'ятник загиблим воїнам. До 50-річчя закінчення Другої світової війни коштом колишніх селян (які мешкають тепер у кам'яних джунглях Вигурівщини) тут встановили стенд (Стіна Пам'яті) із списком 190 полеглих у боях мешканців села.

У селищі 14 солдатських могил. Ініціативна група учнів СШ № 278 “Пошук” віднайшла імена тих, хто похований у могилах.

Щодо Троєщини, то в XVI столітті, коли села ще не існувало, місцевість ця мала назву “Чурилівщина”, “грунт Троїцький”, бо належала Троїцькому Більничному монастиреві Києво-Печерської Лаври. Звідси й назва села. У зв'язку з тим, що спочатку ніякого поселення там не було, а обробляли землю, косили сіно монастирські служки та наймані селяни, місцевість одержала назву Троєщина. Точну дату заснування селища за браком документів встановити не вдалося.

Воно, найвірогідніше, виникло в XVII ст.

Землі ці постійно були предметом сутичок між Троїцьким монастирем та жителями Вигурівщини. Адміністративно ця територія до 1471 року входила до складу Київського князівства, потім до Київського воєводства Литовсько-Польської держави. Після визвольної війни 1648-1654 рр. - до складу Київської, а з 1736 р. - Гоголівської сотень Київського полку, з 1782 р. - до Київського намісництва. З 1802 до 1902 рр. Вигурівщина та Троєщина входили до складу Броварської, а з 1903 по 1923 рр. - Микільсько-Слобідської волості Остерського повіту Чернігівської губернії. Київська сотня відрізнялася від інших сотень Київського полку, як і всієї України, тим, що була володінням київських монастирів: 95,6 % усіх населених пунктів та 92,58 % усіх дворів в сотні належали монастирям.

Вже у першій чверті XVIII століття в Троєщині постійно проживали люди. Так, за ревізією Київського полку та Київської сотні 1723-30 рр. в Троєщині нараховано 30 дворів посполитих (тобто селян). Історик С.Шамрай у роботі “Київська сотня на Гетьманщині” пояснює, що хоча селище й належало монастиреві, але якийсь час входило до складу Київської сотні. За ревізією 1730 року кількість подвір'їв зросла до 36.

Населення сіл Вигурівщини і Троєщини складалося переважно з кріпаків (“посполитих”) та невеликої кількості ремісників: гончарів і ткачів. Малородючі, піщані ґрунти та відсутність орної землі, наявність заплавлених луків, багато озер та водойм зумовили характер господарської діяльності. Землеробство мало другорядне значення (сіяли жито, овес, гречку). Основними заняттями були скотарство (жителі Вигурівщини, наприклад, мали у своєму володінні понад 600 голів великої та дрібної худоби, коней) та рибальство. Всі родючі ґрунти діставалися економічно сильним монастирям.

Монастирі примушували кріпаків працювати на панщині (у Київській сотні найбільш поширеною була панщина по чотири дні на тиждень - 84,9 % дворів, була панщина й по 5-7 днів на тиждень - 9,1 % усіх дворів), сплачувати податок на постій солдат, ловити для ченців рибу, косити сіно, збирати мед, заготовляти дрова тощо. Духовенству належали господарські двори, млини, гуральні, сіножаті, пасіки тощо. За даними 1766 р. при церкві св. Георгія Победоносця у Вигурівщині була школа, де навчав д'як, який з родиною тут же проживав. У Троєщині господарський двір належав до власності Печерського монастиря. До нього входили: будинок монастирський з воротами, світлиці, пекарня, льох, комори, стайня для коней, клуня, хата, сад, город, вулики, гуральня. Монастирі одержували від кріпаків хліб, борошно, зерно, м'ясо-молочні продукти, рибу, птицю, олію, городину, овес, березовий сік, горілку, деревину, шкури, вовну, сукно, залізо тощо.

Царська влада відводила духовенству роль службової сили, знаряддя панівних класів. Щоб покласти край порядку, коли

церква була “державою в державі”, в неї необхідно було відібрати привілеї, тобто покінчити з церковно-монастирським землеволодінням.

Встановити, коли й чому змінилося підпорядкування, не вдалося, проте Троїцький монастир продовжував утримувати в своєму володінні якусь частину Троещинських дворів і, мабуть, також і посполитих.

Після секуляризації, тобто обернення церковних земель та маєтностей у державну власність, проведеної Катериною II у 1786 – 88 роках, монастирські маєтки з селянами відбирали у казну, від якої монастирі одержували кошти на утримання, частина землі Троещини перейшла під управління Колегії економії, а саме: зручної для обробітку понад 190 десятин, незручної – понад 22 десятини.

У київських монастирів було відібрано 24770 душ селян. Колишні кріпаки стали державними селянами, становище їх не полегшилось - вони перейшли до рук поміщиків та феодално-кріпосницької держави. Найважливішою подією стала реформа 1861 р., але її непослідовність та половинчастість призвели до того, що закони 1866 р. про державних селян звелися до реорганізації громадського самоврядування і збільшення платежів. За цими законами державні селяни Вигурівщини та Троещини (а таких на Чернігівщині нараховувалося 44%) за одержану землю мали виплачувати викупні платежі 3326 крб. 71 коп. з розстрочкою на 70 років до 1931 р. Реформи 60-70-х років спричинилися до великих змін у соціально-економічному становищі краю. Зокрема, значно збільшилась кількість дворів та населення, що видно з даних таблиці.

Таблиця 1.

Поселення		Роки				
		1766	1859	1892	1897	1917
Вигурівщина	дворів	42	83	221	274	391
	населення	409	623	1315	1498	2210
Троєщина	дворів	28	68	163	202	260
	населення	265	411	913	1024	1531

Як розповідали старожителі сусідньої Вигурівщини, населення Троєщини склалось головним чином з жителів Броварів, які спочатку приходили на поденні роботи, а згодом і оселялись тут. Селище утворилось на північ від древньої Вигурівщини, попід лісом, яке на березі Чорторію (Десенки), кожної весни потерпало від повені. В свій час настоятель церкви одержав дозвіл на її перенесення на вище місце, тобто в ліс. Поступово, вирубуючи сосни навколо церкви, перенесли свої хати і мешканці села Троєщина. Тоді хати були дерев'яні, село невелике, отож впоратися з цим було неважко. Переселення відбулося після 1895 р. Про розташування сіл Вигурівщина і Троєщина вказують архівні документи, карти, схеми.

З приходом більшовиків, коли від монастирів і церков позабирали землі, троєщанці попереносили свої хати ближче до Вигурівщини, але повністю ці селища ніколи не з'єднувалися.

Розширились зв'язки жителів із міськими ринками, почалося вирощування городини, зелені. На лівобережжі з давніх часів був розвинений кустарний промисел - плетіння кошиків з лози, що також ішли на продаж у Київ. На початку ХХ ст. лозоплетінням у

Остерському повіті займалося 22 поселення, а в цілому на Чернігівщині - 73.

Наприкінці XIX ст. в селищах відкриваються перші навчальні заклади: Вигурівське сільське однокласне (потім воно стало початковим) народне училище - у 1885 р. та Троєщинське сільське народне училище - у 1886 р. Кожне училище одержувало на щорічне утримання від земства до 500 крб. На початку XX ст. в них навчалось більш як 100 дітей. Рятуючись від злиднів, зубожіння, багато сімей з Чернігівщини переселялися в інші місця.

На початку XX ст. соціально - побутові умови життя в краї були важкі. На весь Остерський повіт існувало 8 лікарських дільниць та 11 фельдшерських пунктів. Вигурівщина й Троєщина входили до Микільсько-Слобідської лікарської дільниці, яка обслуговувала цілу волость з 16-тисячним населенням. Витрати на дільницю на рік складали вкрай незначну суму - 7694 крб. На весь повіт нараховувалося лише 4 лікарні та кілька амбулаторій. Земство неспроможне було навіть забрукувати дорогу з Вигурівщини до Микільської Слобідки. Цією дорогою користувалося майже 65 тис. жителів трьох волостей, які згодні були безплатно перевозити каміння.

За радянських часів в адміністративному відношенні села Вигурівщина й Троєщина спочатку належали до Броварського (у 1923-1927 рр.), а потім у 1927-1930 рр.- до Київського районів Київського округу. У зв'язку з ліквідацією округів у 1930 р. сільради Броварського району увійшли до Київської приміської смуги і були підпорядковані Київській міськраді, а Броварський район перейменовано у Велико-Димерський.

Отже, з 1930 - 1937 рр. ми бачимо обидва села у складі Київської приміської смуги. У цей час (1932) села Вигурівщина та Троєщина утворювали дві сільради з населенням 4626 душ і площею 45,7 кв.км. У 1937р. утворено Броварський район Київської області, до якого з 1937 до 1988 рр. входили обидва села. У травні 1958 р., за рішенням Київського облвиконкому,

Вигурівщина й Троєщина об'єднані в один населений пункт під назвою Троєщина.

Населення сіл у 20-ті роки переважно працювало в артілях, де займалося плетінням кошиків з лози, які разом з молочними продуктами збували у Києві. Лозоплетінням у 1927 р., наприклад, у Троєщині постійно займалося 34,9% населення, для решти жителів (65,1%) джерелом прибутків, крім лозоплетіння, були й інші заняття. Динаміку зростання населення бачимо з даних, наведених у таблиці № 2.

Таблиця № 2.

Поселення		Роки				
		1917	1923	1926	1932	1939
Вигурівщина	дворів	391	509	515	585	609
	населення	2210	2255	2502	2732	2607
Троєщина	дворів	260	384	360	380	436
	населення	1531	1648	1700	1894	2099

Зв'язок з містом здійснювався через Поштовий тракт Троєщина - Вигурівщина - Микільська Слобідка (8км) і далі через Броварське шосе і Ланцюговий міст до Києва.

Важко нині уявити, як обходились колись без Московського мосту мешканці околиць і насамперед –селяни Вигурівщини і Троєщини. На початку ХХ століття до берегів Дніпра діставалися човнами. Перш ніж дістатися Дніпра, подорожуючі мали подолати Чорторий (річка ця традиційно належала Михайлівському монастиреві). Зростаючий потік селян-торговців змусив монастирське правління збільшити річну плату за оренду чорторийського перевозу з 25 рублів у 1910 р. до 40 – у 1913 р. У

20-ті роки крім селян Вигурівщини переправу через Дніпро і Чорторий утримувала “Перша Верхньодніпровська артіль перевізників біля Києва”.

На зламі 40-х – 50-х років проблему цього перевозу розв'язало Дніпровське річкове пароплавання.

Вартість одного пасажирського місця на лінії Київ – Вигурівщина 1950 року становила 1 крб.

В 1912 року було відкрито лінію Києво – Броварського мототрамваю, вона одразу набула великої популярності, навіть не стало вистачати наявного парку вагонів. Трамвай проїздив і місцевостями нинішнього Деснянського району. Серед них: заборонена зона артолігону, який починався від Броварського шосе, займав величезну територію між Микільською, Воскресенською слобідками на заході та хутором Биковнею на сході, на півночі межі колишнього полігону позначає Лісове кладовище; хутір Биковня; хутірець Стародуб (4-5 хат), що стояв праворуч Броварського шосе до Другої світової війни і одержав назву від прізвища старого запорожця Старого Дуба, засновника хутора.

Навпроти цього місця починається шосе на Зазим'я.

Поруч – знаменита Київська птахофабрика (нині ЗАТ «Птахофабрика «Київська»), попередник її пташиний радгосп на Рибному озері. Це близько двох кілометрів південніше колишнього Стародуба.

Остання зупинка трамваю була вже на околиці Броварів. Варто сказати, що ходив цей трамвай не тільки вдень: в 1938 році запровадили нічний маршрут Бровари – Поділ (Житний ринок) з четвертої години ранку.

20-ті роки - це час становлення органів радянської влади, нових культосвітніх та громадських установ. У 1927 р., наприклад, у Вигурівщині діяла сільрада з 25 членів, початкова школа, гурток лікнепу (30 душ), хата-читальня (63 члени, 50 книжок) з музичним та драматичним гуртками, КНС (комітет незаможних селян), до якого входили 73 члени, населення обслуговувалося Микільсько-

Слобідською лікарнею, а в 1930 р. в селі діяли також товариство “Теть неписьменність” (69 членів), гурток безвірників (19 членів), пожежна дружина (65 членів), осередок ЛКСМУ (8 членів), який приєднано до Троєщинського осередку тощо. Вже наступного року у Вигурівщині був колгосп, партосередок, кооперативне товариство, школа-п'ятирічка, акушерський пункт, артіль лозоплетіння, дитячі ясла, осередок Червоного хреста.

У 20-ті роки посиленими темпами розвивалася на селі мережа кооперації різного профілю. Найбільш розвиненою була споживча кооперація, членами якої в селах Вигурівщина і Троєщина у 1927 р. були до 500 жителів. Вона мала товарообіг до 9-10 тис. крб. на місяць і постачала селянам продовольчі, господарчі та інші товари. Споживча кооперація в селі Вигурівщина існувала з 1917 р., в 1929 р. вона налічувала 391 члена, охоплювала 67 % усіх дворів. Проте економічного росту не спостерігалось, оскільки він гальмувався невисоким рівнем техніки, недостатньою загальною культурою населення, гострою нестачею кваліфікованих кадрів робітників та службовців. Тогочасне керівництво радянської держави поступово перетворило надзвичайні заходи в систему, а насильство - в головний метод своєї політики.

У вересні 1923 року у міськраді було порушено питання про гідроелектростанцію на Десенці. Згідно проекту Десенська електровня могла б давати електроенергії 1000 квт. годин щодня, або ж 7 млн. квт. годин щорічно. Все обладнання для Десенської станції могли виробити на заводах України. Навесні наступного 1924 р. намічалось розпочати будівництво станції. Проте відповідальні керівники міськради на початку 1925 р. бідкалися з приводу нестачі коштів. На цей час завершилось вдосконалення проекту. Тепер вже йшлося про дві греблі (друга – на Десні). Потужність електровні проектувалась на рівні 27,5 млн. квт. годин щорічно. Розраховували, що нова електровня стане до ладу 1927 року. Але столицею УРСР тоді був Харків і звідти чекали

виділення коштів для Десенбуду. На жаль, на цьому “справа” і закінчилася.

30-ті роки принесли жителям Вигурівщини та Троєщини, як і багатьох інших сіл України, найтяжчі випробування. У часи сталінської колективізації населення обох сіл складалося, переважно, з середняків та бідняків (1931 р.- 902 двори, 4574 жителі, в 1932-му- 965 дворів, 4626 жителів), які займалися скотарством, відхожими промислами, частково городництвом, продукти йшли на продаж у Київ. На початку 30-х років Вигурівщина та Троєщина за сільськогосподарською спеціалізацією входили до 5-го Бортницько-Пухівського молочно-ягідного району Київської приміської смуги.

Результати першого року суцільної колективізації вкинули селян у шоківий стан: знову ввели продрозкладку, хоч слова цього не вживали, зник ринок, гроші втрачали свою купівельну здатність. Фонд отоварення заготівель був мізерний, а заробітки - злиденними.

Виходячи з рішень листопадового пленуму ЦК ВКП(б) 1929 р., керівництво УРСР зобов'язалося провести колективізацію “за рік - півтора” - до літа 1931 р. Президія Київської міськради висунула гасло: колективізувати приміську смугу до весни 1931 р. на 60 % (фактично було колективізовано 66 %), а до кінця року - на 100 %

У 1931 р. в Троєщинському колгоспі вже було 22 господарства, але вимагалось колективізувати ще 50 господарств. Господарювати індивідуально ставало дедалі важче, одноосібників обкладали “твердими завданнями” та високими податками. До цього слід додати м'ясозаготівлю, страхівку, позику “5 за 4”, стягнення самооподаткування, одноразові збори тощо. Становище погіршилось ще й тим, що в 1931 р. в Троєщині та Вигурівщині через повінь повністю загинула озимина на площі 181 га.

Нешадна продрозкладка призвела до кризових явищ, найістотнішим виявом яких була цілковита незацікавленість

селян у розвитку колективного господарства, їхнє пряме небажання працювати.

Неготовність основної маси селян до колективної праці призводила до того, що колгоспники не почували себе господарями у власному колгоспі. Знаючи, що колгоспи утворені шляхом об'єднання їхніх власних засобів виробництва, колгоспники починали забирати продукцію, вироблену в громадському господарстві. Такі дії кваліфікувалися як крадіжки. У 1932 р. крадіжками займалися від 85 до 90% колгоспників. У Троєщині, наприклад, в 1933 р. сільрада розглянула 31 справу, з них 22 - про крадіжки.

Радянське керівництво на чолі із Сталіним не з'ясовували причин таких явищ, а навпаки, посилили репресії: у 1931 р. пройшла найширша хвиля розкуркулювання, у 1932-му під репресії потрапили і середняки.

Голод 1932-1933 рр. став наслідком застосуванням в Україні під час суцільної колективізації сільського господарства терору голодом. Під час хлібозаготівель 1931-1932 рр. у більшості колгоспів було забрано продовольче і насіннєве зерно. В результаті цього смертність на селі значно перевищила звичайні показники. В с. Вигурівщина населення в 1932 році складало 2730 чол., від голоду померло – 350 чол., в с. Троєщина з 1890 чол. Померло від голоду – 310 чол. (Якщо порівняти втрати населення від голоду з втратами у Другій світовій війні, то вона майже вдвічі більші).

Початок другої п'ятирічки був дуже тяжким для сільського господарства. Збір зернових у 1933 та 1934 рр. був найнижчим з 1921 р. Через максимальне усупільнення худоби та голод 1933 р. тваринництво було підірване.

На цей час у Троєщині - 408 господарств (2- робітники, 212 - колгоспників, 194 - одноосібники), існував колгосп ім. 13-річчя Жовтня (в 1934 р. - 654 га), споживче товариство, об'єднана артіль лозоплетіння та ланка Погребського рибколгоспу.

Відновлення сільськогосподарського виробництва після страхіть голодомору в обох селах почалося в 1935 р. Значно

збільшилась врожайність (дані по Троєщині наведено у таблиці № 3).

Таблиці № 3.

Врожайність (ц/га)	1932	1935
Жито	6,33	18,12
Кукурудза	14,3	20
Просо	15,2	13,5
Картопля	26,5	89,4

Внаслідок деяких тимчасових послаблень з боку влади дещо поліпшилась оплата праці. У 1932 р. в Троєщині, наприклад, на один трудодень давали 0,5 кг картоплі, в 1935-му – 6 кг. В 1934-1935 рр. спостерігалися деякі успіхи у вирішенні культурно-побутових проблем внаслідок збільшення бюджету сільради (1932 р. – 33986 крб., 1934 р. – 52679 крб.): впорядковано всі вулиці, криниці та шляхи, відремонтовано школу, устатковано лазню, придбано стаціонарну кіноустановку тощо. Крім того, побудовано Будинок колективіста ім.Горького, який з травня 1934 р. організував перевезення через Дніпро до Києва жителів з продуктами для продажу, а також робітників на міські підприємства.

Не обійшов цей край і повний протиріч час соціалістичного змагання. Так, у змаганні з Вигурівською та Погребською сільрадами на краще проведення засівкампанії, хлібоздачі та виконання фінплану Троєщинська сільрада вийшла переможницею. 18 колгоспників та 14 робітників одержали звання

“ударників”, 50 колгоспників було премійовано. Роботу сільради ВУЦВК, облвиконком та Миськрада визнали за добру. В 1933-1934 рр. сільраду премійовано 9 разів та двічі занесено на Всесоюзну Червону дошку, в 1934 р. – нагороджено грошовою премією.

Під час Другої світової війни 19–20 вересня 1941 р. села були окуповані німецькими військами. За час окупації багато жителів загинуло, 487 були вивезені до Німеччини. Поблизу с.Вигурівщини діяв партизанський загін під проводом Г.І.Кузьменка та О.М.Світличного. 28 вересня 1943 р. повністю знищені села були визволені радянською армією. За подвиги у боях з ворогом 30 жителів удостоєні урядових нагород.

По війні працюючі троєщинці та вигурівці відроджували села з попелу у важких умовах післявоєнної розрухи. Низька продуктивність праці у колгоспі ім.Ворошилова, а пізніше й у колгоспі ім.Кірова (в 1951 р. – 9,6 ц зернових та 44,5 ц овочів з 1 га, 1162 л молока від корови за рік) ставала хронічною. План держпоставок систематично не виконувався (по тваринництву в 1951 р. – на 89,7%). Це зумовлювалося відсутністю сільськогосподарських машин (врожай збирали косами й серпами), низькою трудовою дисципліною, пияцтвом, слабким керівництвом сільради, занедбаністю шляхів, щорічним затоплюванням земель під час весняних повеней (у 1959 р., наприклад, внаслідок повені загинув урожай на площі 149 га) тощо. Становище загострювалося й житловою кризою, скрізь – “самобуд”, незважаючи на штраф 300 крб.

Наприкінці 40-х – на початку 50-х років відкрито вечірню школу (1951), бібліотеку, клуб, агрошколу (1951), медамбулаторію, фельдшерсько-акушерський пункт, проведено озеленення (1951 р. – 2500 дерев), відремонтовано і побудовано мости, переправні засоби, нові колодязі тощо. В 1960 р. у вигурівській школі-семірічці навчалося 337 учнів, в троєщанській – 215.

У 60-ті роки в Троєщині діяло відділення Броварського радгоспу ім. Кірова, господарство спеціалізувалося на відгодівлі

великої рогатої худоби та свиней. Діяли дві школи-восьмирічки, Будинок культури, бібліотека.

Коли на початку 80-х рр. почали зводити новий масив поблизу нинішнього Московського мосту, то новобудови охопили частину Вигурівщини та земельні угіддя цього ж селища. До речі, нинішнє село Троєщина стоїть на історичних землях Вигурівщини.

На кінець 1988 р. тут проживало 3600 чоловік, було близько 700 домоволодінь. На всю Троєщину було 11 телефонів, з них 9 - службові. Мали місце часті перебої з електрикою, селище не було газифіковане. Воно давно вважалося “неперспективним”, тож у соціальному плані останніми роками майже не розвивалося. З включенням Троєщини до меж Києва місто розв'язує багато проблем, які довго накопичувалися.

Вигурівщина і Троєщина - були колись поруч такі два села. В свій час, на початковій стадії проектування, знайшлися люди, які стерли спочатку гумкою з мапи село Вигурівщина, а з ним і його назву. Стерли з мапи, потім стерли з лиця землі, засипали це місце разом з його історичним цвинтарем п'ятиметровим шаром піску, побудували тут новий масив і назвали його вже іншим іменем - “Троєщина”. Це сталося, мабуть, через елементарну необізнаність з історичною топонімією, тобто з історією походження назв, а також від зневажливого ставлення до їх вибору. Численні звернення вигурівщан до міськради призвели до того, що було утворено подвійну назву: масив Вигурівщина - Троєщина.

Питоме ж село Троєщина лишилося відносно малоушкодженим, у листопаді 1988 р. воно стало селищем та адміністративно увійшло до складу Ватутінського району Києва (нині – Деснянського району), сільська рада склала свої повноваження. Багатоповерхова міська Троєщина, а точніше житловий масив Вигурівщина – Троєщина майже впритул підійшла до своєї сільської пращурки, що дала назву цілому району новобудов.

Якщо б урбаністична експансія почалася з північної частини Лівого берега, то всі кияни вважали б його Вигурівщиною, а не Дарницею. Адже опис селянських володінь Вигурівщини, складений 110 років назад подає назви межових урочищ аж під Бортничами!..

Лісовий масив - житловий масив, оточений з двох сторін (північ, схід) кварталами Дніпровського лісництва (сосна, береза, дуб); лінією метрополітену і Броварським проспектом - з півдня, трамвайною смугою - з заходу, площею 500 га (загальна житлова площа масиву – 960 тис. м²). Розташований між вулицями Братиславською, Волкова, Жукова і Кіото. Первісна назва - масив Водопарк. Сучасна назва - від місцеположення масиву серед биківнянського лісу. На житловому масиві Лісовий основна забудова здійснювалась у 1965 – 1973 роках за проектом архітектора П.Ф.Петрушенко. Масив поділений бульварами та магістралями на 9 мікрорайонів. Кожний мікрорайон забудований 6-, 12-, 16-поверховими житловими будинками. В громадських центрах мікрорайонів розміщені школи, дитячі дошкільні та культурно-побутові заклади. Для планування мікрорайонів характерні великі озеленені двори з спортивними та ігровими майданчиками. Є кінотеатр “Росія” на 1100 місць.

Биківня - селище, розташоване на північно - східній околиці Києва за 14 км від центру міста (в минулому - на 13 версті Чернігівського шосе) між Броварським проспектом і вул. Бобринецького, а також уздовж вул. Радистів. Походження не з'ясоване. На картах сер. ХІХ - поч. ХХ ст. підписували: “Бол. Быковское”. За даними земської управи Броварської волості Остерського повіту, в 1858 р. хутір Биківня мав три двори, в 1897 р. - 35 жителів. Згадане як хутір на поч. ХХ ст., з 1923 р. - у межах Києва. У 1934 р. Биківню включено до складу Дарницького району Києва. Протягом 1936-1941 років у Биківнянському лісі здійснювали масові поховання репресованих і страчених у Києві органами НКВС. 1936 року офіційно розпочалося будівництво

спеціальної зони для таємних поховань. Саме з цього часу й до окупації Києва німцями, в лісі, поблизу Биківні систематично ховали жертви комуністичного режиму. Пізніше обставини биківнянських поховань з'ясовували чотири державні комісії (1944 р., 1971 р., 1987 р. і 1988 – 1989 рр.). Тільки остання з них після розкопок, часткової ексгумації жертв і свідчень понад двохсот свідків визнала, що біля селища Биківня справді поховані жертви сталінських репресій 30-х і початку 40-х років.

Про існування місця знищення енкаведистами українців під Києвом заговорили лише в період хрущовської відлиги в середовищі столичного Клубу творчої молоді. Восени 1962 року створена комісія, яка мала на меті перевірити чутки про сталінські поховання. Зусиллями Леся Танюка, Алли Горської, Василя Симоненка, членам молодіжного Клубу, вдалося відшукати сліди масових захоронень 1930-х років поблизу Биківні. Комісія надіслала до Київської міської ради меморандум із вимогою оприлюднення та облаштування могил репресованих громадян. «Відповідь» властей не забарилась – невдовзі Клуб творчої молоді ліквідовано.

Дослідники трагедії (Боженко М., Лисенко М., Танюк Л.) вважають, що в могильниках Биківнянського лісу поховано близько 150 тисяч розстріляних енкаведистами українців. Найбільше знищених за цей час припадає на 1937, 1938 і 1941 роки.

22 травня 2001-го року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову «Про створення Державного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили». Указом Президента України у 2005 році йому було надано статус Національного.

Селище Биківня було електрифіковано у 1954 р. В той час воно не мало власного поштового відділення, школа була лише початковою. До складу Ватутінського (нині Деснянського) району селище увійшло в кінці 1987 р. Сучасне планування - з 50-х рр. ХХ ст. В наш час Биківня налічує близько 500 будинків, близько 3000 мешканців.

Ватутінський район, як адміністративно-територіальна одиниця у складі Києва, був утворений за рахунок розукрупнення Дніпровського району указом Президії Верховної Ради Української РСР 30 грудня 1987 року і носив ім'я Миколи Ватутіна - видатного полководця, Генерала армії, Героя Радянського Союзу.

Межі Ватутінського району на той час були затверджені такими:

Західна межа Ватутінського району з Мінським проходила від Московського мосту на північ по фарватеру р. Дніпро до міської межі.

Північна межа проходила по існуючій межі міста вздовж забудови житлового масиву Вигурівщина-Троєщина до ТЕЦ – 6, далі по міській межі.

Східна межа проходила по міській межі до проспекту 60-річчя Жовтня (*нині Броварський проспект*).

Південна межа проходила по проспекту 60-річчя Жовтня (виключаючи територію шляхової ділянки Дніпровського району) до вул. Попудренка; від вул. Попудренка на південь вздовж межі лісу по меліюканалу, доходила до території Управління “Київліспапір-постачзбут”, потім повертала на захід і по південній межі цього управління доходила до вул. Бутлерова, далі йде на північ по вул. Бутлерова до вул. Віскозної, далі по вул. Віскозній проходила до вул. Червоногвардійської, повертала на північний захід по провулку Карельському до проспекту Гагаріна, потім по проспекту Гагаріна доходила до вул. Червоногвардійській, повертала на північ і йшла по вул. Червоногвардійській до вул. Комсомольської, по трамвайній колії доходила до початку вулиці Курнатовського та по тилах житлового масиву Куликово виходила до вул. Братиславської, далі по вул. Братиславській до проспекту Ватутіна, потім повертала на захід по проспекту Ватутіна до Московського мосту.

СЬОГОДЕННЯ

Район в цілому

Деснянський район - один з десяти районів нашого міста. Основний період його розвитку прийшовся на роки становлення молоді незалежної держави. Він зростав і мужнів в нелегкий час, але сьогодні по праву вважається одним з найкращих районів міста.

Як адміністративно-територіальну одиницю у складі м. Києва Ватутінський район (нині – Деснянський) було утворено 30 грудня 1987 року. В результаті проведення територіальної реформи у м. Києві (рішення Київради від 30 січня 2001 року №162/1139) Ватутінський район у жовтні 2001 року було перейменовано на Деснянський.

Межі Деснянського району були затверджені рішенням Київради від 27 квітня 2001 року №280/1257 “Про межі нових адміністративних районів м. Києва та організаційні заходи по проведенню адміністративно-територіальної реформи“ та від 29

листопада 2001 року №126/1560 “Про внесення змін та доповнень до рішення Київради від 27.04.01 р. №280/1257”.

Деснянський район: міська смуга, Броварський проспект, межа Лісового масиву Дніпровського лісництва і території ДВРЗ; вул. Академіка Бутлерова, вул. Віскозна; пров. Червоногвардійський; пров. Карельський, проспект Ю.Гагаріна; вул. Червоногвардійська; вул. Братиславська; вул. Миропільська; вул. Курнатовського; південно-східна межа мікрорайону Куликове поле; вул. Стальського; вул. Братиславська; просп. Генерала Ватутіна; Московський міст, акваторія (фарватер) р. Дніпро.

Деснянський район у 2004 рік увійшов з власним *гербом та прапором*. Їх автор-художник, член комісії з питань геральдики Київської міської ради, дипломант багатьох конкурсів, автор герба Києва Юрій Соломінський. Герб та прапор району були затверджені на сесії райради.

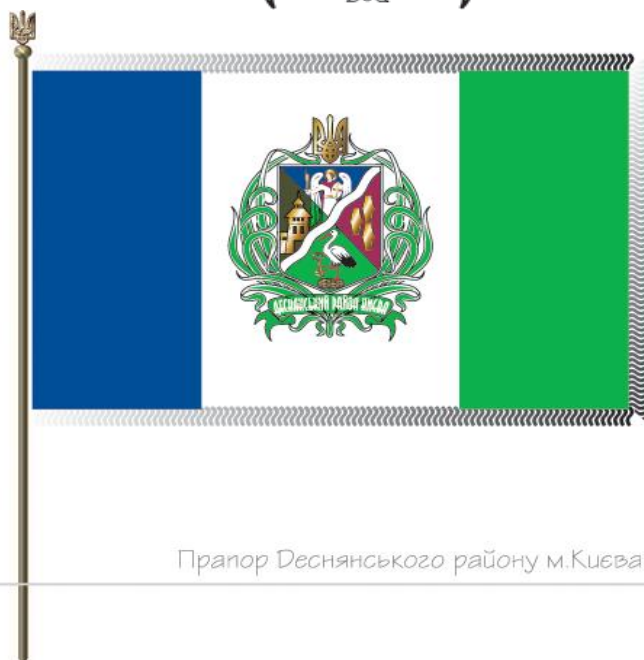
Що символізує герб Деснянського району?

На *гербі* зображений Архангел Михаїл у білому вбранні, малиновому плащі, підперезаний золотим поясом. У правиці він тримає вогняний меч-промінь та білий щит з золотим грецьким хрестом у лівій руці, а малиновому тлі три золотих старокиївських гривні, на зеленому - білий журавель з золотим ключем з червоними ногами та клювом. На зеленому тлі - золоте стилізоване зображення старовинного княжого двору.

Щит орнаментований срібним стилізованим рослинним орнаментом з листя чаполочі, інакше зубрівки. Навершиєм щита є тризуб або трисуття. На місці девізу напис: “Деснянський район Києва”.

Перев’язь - хвиляста стрічка-всесвітній символ води, що акцентує назву району. Архангел Михаїл – головний символ Києва свідчить про те, що район – спадкоємець і виразник генеалогічної лінії розвитку стародавнього міста. Він – покровитель слов’янських народів. Пізньоготський щит базується на сучасній формі ранніх готських щитів, які у сиву давнину наші

прабатьки лаштували на воротах Константинополя. Журавель – “Божа птиця”, птах сонця, символізує охоронця домашнього вогнища, родинних традицій та звичаїв. Ключ – символ безпеки щоб застерегтися від небажаних ворожих сил.

Прапор Деснянського району м.Києва

Золоті гривні часів Київської Русі символізують сучасний Національний банкотно–монетний двір та вказують на зв'язок фінансової політики Київської Русі та суверенної України.

Княжий двір - відгомін існування на теренах району князівських резиденцій ще з XI ст. Орнамент з трави чаполоч за українською міфологією – символ добрих сил природи та світової гармонії, пов'язаний із світовою богинею Ладою – Живою.

Тризуб символізує належність району як адміністративно–територіальної одиниці не лише до української держави, але й до міста, де цей символ зародився ще за часів Київської Русі. За давніми уявленнями золоте трисуття складала Яв – світ явний, Нив – світ невидимий, духовний і Прав - світ законів матеріального і духовного буття.

Крім символів на гербі мають значення і кольори, метали та тинктури - емалі.

Золото (жовтий), наприклад, втілює багатство, справедливість і милосердя, силу і вірність. Срібло (білий) - символ чистоти, доброти, і невинності, шляхетності та цноти. Блакить (синій) – символ краси, ясності, м'якості, величі, чистоти помислів, духовності, мудрості та добробуту. Пурпур (малиновий) – символ гідності, сили і могутності. Червоний (червець) – символ влади, сили і мужності. Зелений – символ достатку, надії та плодучості.

Як за *територіальними*, так і за *чисельними показниками* район є одним з найбільших у столиці України: займає загальну площу 14,8 тис. га, кількість населення налічує близько 345,2 тисяч чоловік. Практично це перевищує чисельність населення деяких обласних центрів України. В останні роки приріст населення відбувався за рахунок механічного його збільшення, тобто шляхом переїзду мешканців інших районів міста на нове місце проживання.

До складу району входять кілька територіальних одиниць. Це житловий масив Вигурівщина - Троещина і селище Троещина з чисельністю населення близько 250 тис. чоловік, житловий масив Лісовий і селище Биківня, де проживають близько 100 тис.

чоловік, також зелена зона на Дніпровських островах, лісопарковий пояс, який є природним зеленим обрамленням одного з найживописніших куточків міста. По території району тече річка Десенка.

У районі 98 вулиць і провулків, 4 проспекти і 4 бульвари, 3 площі, близько 20 мікрорайонів і житлових кварталів, 11 парків культури і відпочинку, 33 сквери, декоративно-технічний канал, 729 багатоповерхових будинків, близько 1500 будинків приватного сектору, функціонує 27 промислових підприємств та ін.

У поєднанні з великою кількістю зелених насаджень та природних водойм житлові масиви району стали яскравим комплексом, що органічно вписався в панораму лівого берега Києва.

На території району розташовані підприємства хімічної, легкої, енергетичної, поліграфічної промисловості; академічні та галузеві науково-дослідні інститути, транспортні і будівельні організації. Створена широка мережа соціальних об'єктів: освітянські та медичні заклади, громадсько-культурні і

торговельно-побутові центри, які забезпечують першочергові потреби жителів району.

Соціальний захист населення

Соціальний захист та соціальне забезпечення населення завжди є пріоритетними напрямками у роботі Деснянської райдержадміністрації. Щорічно влада лише посилює свої зусилля на задоволення потреб соціально незахищених верств населення. Сьогодні в Деснянському районі проживає понад 86 тис. одержувачів пенсій, допомоги та компенсацій, в тому числі 44,3 тис. чол., яким надано статус постраждалих від Чорнобильської катастрофи, з них 26,5 тис. чол. – діти.

З метою соціальної підтримки найбільш уразливих верств населення реалізуються заходи міських соціальних програм, зокрема: “Діти України”, Комплексна програма “Турбота”, Стратегія подолання бідності у м. Києві та багато інших. Основні напрями соціальної політики спрямовані на подолання найбільш гострих проявів бідності, підвищення життєвого рівня інвалідів, малозабезпечених сімей з дітьми, одиноких громадян похилого віку та ін. Щороку збільшуються видатки на фінансування Комплексної районної програми “Турбота”, сьогодні вже затверджена така програма на 2006-2010 роки.

Рівень цивілізованості та розвитку держави визначається її ставленням до дітей та людей похилого віку.

В районі існує *Деснянський територіальний центр соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян*. На даний час функціонує чотири відділення: два відділення соціальної допомоги вдома, відділення надання грошової та натуральної адресної допомоги, відділення медико-соціального та побутового обслуговування мешканців спеціалізованого будинку для людей похилого віку.

Спеціалізований будинок для людей похилого віку (вул. Будищанська, 4 тел.: 535-73-41, 533-72-51) побудовано в 1999 році в рамках загальнономіської програми “Турбота”. Побувавши в ньому розумієш: такі помешкання повинні бути не винятком, а правилом. Тут не почуєш дитячих голосів та веселого галасу молодіжних компаній. І життя тут протікає в розміреному ритмі, як власне, мабуть, і повинно проходити в будинку, де мешкають тільки люди похилого віку. Завдяки благодійним акціям, що проводяться в цьому будинку зусиллями територіального центру соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, старість цих людей можна назвати безтурботною. Всього в цьому будинку проживає 90 чоловік, серед них є інваліди Великої Вітчизняної війни та інваліди загального захворювання. Всі вони безкоштовно користуються послугами перукарні, бібліотеки, що розташована в будинку. До їх послуг також медичний пункт, який працює цілодобово, в ньому встановлено пульт, який з’єднує медсестру з кожною квартирою і навпаки. Функціонують в будинку і зал лікувальної фізкультури, масажний кабінет. Раз на день мешканці отримують безкоштовний гарячий обід. Крім цього, в разі необхідності, мешканців будинку транспортують до лікарень, на консультації до медичних закладів, до протезного заводу.

На території району в зеленій зоні житлового масиву Лісовий розташований *Київський пансіонат ветеранів* Головного управління праці та соціального захисту населення м. Києва (вул. Жукова, 2; тел.: 513-41-24), заснований у 1971 році. В ньому проживає близько 300 ветеранів, яких обслуговує близько 150 працівників. Мешканці столичного пансіонату живуть на 20-30 років довше, ніж середній українець. Доброзичливі працівники пансіонату оточили його мешканців увагою і піклуванням, щоб не відчували вони самотності і безпорадності.

Турбота про людей, яким надано статус таких, що постраждали від Чорнобильської катастрофи – один з основних напрямків роботи адміністрації району. Чорнобильці забезпечуються житлом першочергово, вони можуть

користуватися послугами що надає Центр радіаційного захисту населення м. Києва від наслідків Чорнобильської катастрофи. Великі кошти виділяються на оздоровлення дітей (в т.ч. за кордоном); їм надається матеріальна допомога, вручаються подарунки та багато ін.

Всього протягом 2002-2005 років в санаторіях, будинках відпочинку та в лікувально-оздоровчих комплексах України були оздоровлені майже 10 тис. чол., з них близько 7 тис. чол. – діти.

В районі працюють 3 міські спеціалізовані соціальні служби для молоді: ***Центр соціальної підтримки та супроводу сімей; Центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, Центр профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі.***

Реалізуються окремі соціальні програми за кошти районного бюджету: “Інформаційно-профілактична робота молоді щодо попередження розповсюдження ВІЛ-інфекції”, “Підтримка розвитку творчості молодих інвалідів”, “Соціокультурний розвиток дітей та молоді з функціональними обмеженнями шляхом організації екскурсій в музеї, театри, художні виставки”, “Соціальна реабілітація дітей-інвалідів”, “Організація консультативної психолого-педагогічної допомоги родині” та багато ін.

Відділ у справах сім'ї та молоді (вул. Бальзака, 12; тел.: 546-18-31) організовано в 2003 році. Він здійснює координацію діяльності районних служб – Центру у справах сім'ї та жінок, Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, займається реалізацією сімейної та молодіжної політики, безпосередньо роботою з молодими, багатодітними та малозабезпеченими родинами, дітьми та молоддю.

В нашому районі, як і в усій державі, реалізується програма Державного молодіжного пільгового довготермінового кредитування молодих сімей та молодих самотніх громадян віком до 35 років. Програма діє з 1997 року. Зараз на черзі перебуває понад 800 сімей і самотніх громадян. Щороку

Київміськдержадміністрація виділяє на район 10-12 квартир. Зрозуміло, що черга рухається дуже повільно. За ініціативою керівництва Деснянської райдержадміністрації і регіонального відділення Державного фонду сприяння молодіжному будівництву, у 2004 році рішенням Деснянської районної ради прийнято Програму забезпечення молоді Деснянського району житлом на 2004–2012 роки. Метою програми є створення додаткових умов для забезпечення житлом молоді району.

Відділ виконує консультативну роль: надає громадянам потрібну інформацію, приймає документи, передає їх у квартирний відділ.

Основним і дуже важливим напрямком в роботі відділу є і координація оздоровлення дітей, підлітків та студентів із соціально-незахищених верств населення (діти-сироти, діти-чорнобильці, діти з неповних та багатодітних сімей, діти, позбавлені батьківського піклування). Ця робота проводиться спільно з районними управлінням освіти, управлінням охорони здоров'я, службою у справах неповнолітніх, управлінням захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС тощо.

Відділом проводиться робота з метою профілактики негативних явищ у середовищі. Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Центр у справах сім'ї та жінок проводять дитячі, молодіжні, жіночі заходи, спрямовані на пропагування здорового способу життя, профілактику наркоманії, алкоголізму, тютюнопаління. Відділ проводить і культурно-масові заходи. В останні роки це рок-акція “Молодіжна рок-вечірка”, “Свято щасливого подружжя”, фестиваль “Десняночка” тощо.

Також обов'язком відділу є попередження насильства в сім'ї. Відділ допомагає жертвам таких обставин знайти кваліфікованих спеціалістів, які нададуть їм юридичні, психологічні консультації, направить до спеціалізованих установ.

Жінки сьогодні нерідко потерпають від дискримінації майже в усіх сферах нашого життя. У 2005 році в районі створено **Центр у справах сім'ї та жінок** (вул. Курчатова, 14-а; тел.: 518-73-72), завданням якого є формування громадського усвідомлення ролі та

місця жінки задля гендерної рівноваги у суспільстві. Структурним підрозділом Центру є **притулок для тимчасового перебування жінок, що зазнали насильства у сім'ї**. Притулок є соціально-адаптаційною установою, призначеною для тимчасового (не більше двох місяців) перебування жінок, що зазнали насильства і таких, що постраждали від торгівлі людьми. Для соціальної адаптації таких жінок у притулку створена медично-лікувальна служба, організовані консультації юристів, психологів. До притулку приймаються жінки, які мають реєстрацію у м. Києві та документ, що посвідчує особу. Жінки мають можливість потрапити до притулку, подзвонивши на телефон “довіри”, що діє при Центрі. Обслуговування здійснюється на принципах особистого підходу і розголосу не підлягає. Соціальні послуги Центр надає безкоштовно, що є важливим для малозабезпечених верств населення. Надана інформація може бути корисною для жінок, які постійно потерпають від психологічного та фізичного насильства в сім'ї та їх близьких, які також можуть пройти реабілітацію.

Деснянським районним у м. Києві центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (вул. Сабурова, 20; тел.: 532-74-38) та **службою у справах** неповнолітніх (вул. Закревського, 15; тел.: 545-12-67) постійно проводяться вуличні рейди, лекційно-тренінгові заняття, масові заходи та акції, робота зі ЗМІ з профілактики негативних явищ, для дітей, які більшість часу проводять на вулиці. Організовано безкоштовні анонімні консультації юриста і психолога, здійснюється волонтерська соціально-педагогічна робота з “дітьми вулиці” та вихованцями притулку для неповнолітніх тощо.

Протягом 2002-2005 років збільшилась кількість послуг, які надавались мешканцям району з 1744 до 9673.

У 2005 році Деснянською райдержадміністрацією була створена **Рада у справах сім'ї, рівних прав та можливостей жінок та чоловіків**, яка буде аналізувати причини виникнення названих проблем, розробляти заходи щодо їх вирішення.

Наприкінці 1997 року в одному з колишніх дитячих закладів, що на Троєщині, відкрито перший в історії повоєнного Києва притулок для неповнолітніх служби у справах неповнолітніх Київміськдержадміністрації (просп. Маяковського, 28-в; тел.: 515-79-90). На сьогодні цей заклад є осередком серйозної реабілітаційної роботи як з неповнолітніми втікачами, так і з сім'ями, які не можуть створити нормальний мікроклімат для своїх дітей. Притулок розрахований на 120 дітей. До притулку дітей віком від 3 до 18 років направляють управління внутрішніх справ, служби у справах неповнолітніх та ін. Також діти можуть прийти й самі, написавши заяву. Тут вони можуть перебувати протягом 90 суток. В притулку є все необхідне для життєвих потреб: спальні, ігрові кімнати з телевізорами, їдальня, бібліотека, спортивні площадки та зали тощо. У 2005 році тут побували 536 хлопців та дівчат.

Вже п'ять років на території Деснянського району існує **табір соціальної реабілітації “Острів скарбів”**. І якщо в 2000 році з 30 дітей, які мешкали в цьому таборі на вулицю повернулося половина, то вже у 2004 році до безпритульного життя практично жоден не повернувся. Діти переходять в Центр соціального захисту, повертаються у сім'ї або дитячі будинки, звідки збігли. Організація “Отчий дім” вже шість років працює з безпритульними дітьми, допомагає їм одягом та харчами, забезпечує житлом і таким чином робить спробу допомогти покинути вулицю та повернутися у сім'ю або в школу–інтернат, інколи на це витрачаються не місяці, а роки. А коли настає літо дітей запрошують на відпочинок в табір “Острів скарбів”. Але потрапити туди може не кожний, а тільки той, хто хоче змінити своє “вуличне” життя і повернутися додому. Територія на якій розташований табір, має неофіційну назву “Острів штани”, тому, що має форму букви “ш”. Кожний будиночок – окремий загін. Діти самі вигадують назви загону, девіз, малюють плакати тощо. Займаються творчістю, читанням, грають у футбол, бадмінтон, роблять вудочки та різні іграшки. Один з секретів привабливості “Острова” – відсутність стін і замків. Якщо дитина побажає

покинути табір, вона може це зробити в 8 годин ранку, або в 8 годин вечора. На “Острові” робиться спроба повернути дитині те, що не дали йому батьки – душевне тепло й турботу. Тут діти почувають себе вільно, в їхньому житті з’являється дещо більш цінне, ніж “вуличне” життя.

Районною владою приділяється велика увага питанням державної опіки над дітьми, розвитку та поширенню нових форм діяльності, спрямованих на попередження дитячого сирітства. Серед основних – створення будинків сімейного типу і прийомних сімей.

Будинки сімейного типу придуть в майбутньому на заміну державним будинкам дитини. Ідея створення подібних будинків прийшла до нас із заходу. Знаходячись у будинку сімейного типу, дитина-сирота, або та, що позбавлена батьківського піклування, буде мати можливість найбільш наблизитися до атмосфери, що зазвичай панує у сім’ї. Адже будинки буде організовано таким чином, щоб діти мали змогу отримувати не лише медичну допомогу, а й мали сердечні стосунки із усіма членами сім’ї.

У Деснянському районі створено **будинок сімейного типу** на основі сім’ї Діцул, яка однією з перших відгукнулася на ініціативу відділу у справах сім’ї та молоді райдержадміністрації. Акціонерним товариством Холдингова компанія “Київміськбуд” було передано чотири квартири загальною площею 306 кв. м. для розміщення дитячого будинку сімейного типу. Тепер сім’я Діцул займає весь перший поверх багатопверхового будинку. Зараз тут проживає п’ять прийомних дітей. Всього ж любов, затишок та прихисток тут знайдуть 10-15 дітлахів. Підбір дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування здійснюється управлінням освіти та службою у справах неповнолітніх. Кошти для облаштування дитячого будинку, придбання меблів та на ремонтні роботи було виділено з районного бюджету згідно програми соціально-економічного розвитку Деснянського району на 2006 рік.

Вирішене питання будівництва дитячого будинку сімейного типу по вул. Леніна, 29-а у селищі Троєщина.

Сьогодні в районі проживають чотири сім'ї, які взяли на себе нелегку місію – виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Це подружжя Діцул, Кононенків, Остролуцьких та Мацкевич.

Трудові ресурси, ринок праці

Організація *зайнятості населення* в районі здійснюється на основі комплексного підходу до проблем зайнятості, пріоритетності інтересів і потреб клієнтів служби зайнятості.

Деснянський районний центр зайнятості (вул. Каштанова, 7; тел.: 546-92-98) вже багато років допомагає у питаннях організації зайнятості в районі. У Центрі створена єдина інформаційна комп'ютерна система, забезпечено вільний доступ кожного відвідувача до інформації про вакансії, загальна кількість вакансій складає близько 2,5 тис. на місяць.

Впроваджено обслуговування клієнтів центру зайнятості за допомогою інформаційного терміналу. У центрі створений профінформаційний сектор. У ньому надаються послуги різним категоріям населення. У цьому секторі до послуг жителів району зібрано професіографічну інформацію про професії, які користуються попитом на ринку праці та про нові професії ринкової економіки. Створено інформаційний комплекс щодо системного пошуку роботи. У ньому представлені методичні розробки з техніки пошуку роботи, її складові. В 2002-2005 роках була активізована робота в напрямку працевлаштування незайнятого населення, сформувався позитивні тенденції на ринку праці. За цей час вдалося працевлаштувати майже 14,5 тис. чоловік, більша половина яких була безробітними. Центр надає одноразову допомогу тим мешканцям району з числа безробітних, які вирішили займатися підприємницькою діяльністю. Крім того, центр організовує для безробітних проведення оплачуваних громадських робіт на підприємствах, в установах та організаціях з метою отримання додаткових доходів. Також проводяться масові

заходи: зустрічі безробітних, випускників шкіл з представниками підприємств та навчальних закладів. Щорічно збільшується кількість новостворених робочих місць в районі. За цей період їх створено більше 11 тис. Слід зауважити, що спеціалісти ЦЗ в своїй роботі завжди використовують різноманітні види професійного навчання. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації у своїй більшості здійснюється під конкретні робочі місця та за професіями, які користуються попитом на ринку праці. Це дає змогу працевлаштувати майже 80 відсотків тих, хто закінчує навчання. Професійне навчання пройшло близько 4 тис. чол. Знизився показник тривалості безробіття по району з 9 місяців у 2002 році до 6 місяців у 2005 році.

Творчий підхід до проблем безробіття, професійний досвід працівників служби зайнятості допоміг у 2005 році досягти серед районних центрів зайнятості м. Києва один з кращих показників у виконанні організаційних заходів щодо надання послуг населенню та роботодавцям.

Господарство району

Промисловий комплекс

Всього в районі в сферах економічної діяльності зайнято більше 34 тис. чол.

До складу промислового комплексу району входить 27 підприємств з чисельністю працюючих 7,4 тис. осіб.

Завдяки здійсненню плану заходів, спрямованих на підтримку і розвиток промислового комплексу, відбувається щорічне нарощування темпів росту виробництва.

Позитивні тенденції, які виявились в роботі більшості підприємств промислового комплексу району в минулі роки, знаходять своє підтвердження і за результатами роботи останніх років.

Промисловість району продовжує поступовий перехід до інноваційної моделі розвитку. З метою подальшого розвитку і

підвищення ефективності роботи промислового комплексу Деснянського району була розроблена районна Програма розвитку промисловості на інноваційній основі на 2003 – 2006 роки. Основним завданням програми є освоєння підприємствами нової конкурентоспроможної продукції.

Зростає питома вага обсягів виробництва підприємств Деснянського району у загальноміських обсягах промислової продукції (3,0 % - у 2002 році, 5,0 % - у 2005 році).

В загальному обсязі виробництва найбільш питому вагу займає продукція підприємств поліграфічної галузі – 83,4 %, металургії та обробки – 5,7 %, харчової промисловості – 3,2 %, легкої промисловості – 1,1 %, хімічної промисловості – 1,4 %.

В авангарді промислового комплексу району виступають підприємства ЗАТ “Холдингова компанія “Бліц-Інформ”, ТОВ “Новий друк”, ТОВ БМБ “Компаунд”, ТОВ “Полірем”, ТОВ “Атом-Комплекс-Прилад”.

В останні роки до промислового комплексу району залучались підприємства, що мають виробничий напрямок. За 2002-2005 роки приєдналися вісім підприємств із підприємств малого і середнього бізнесу.

У 2005 році це – ТОВ “ТМ Спецмаш”, ТОВ “Полірем – Бархемі”, ПП ”Складні сплави”, ТОВ “МАГ – 2000” (4 підприємства).

На початку 2006 року залучено ще два підприємства: ТОВ ”Брайт” (виробництво меблів) і ТОВ “Геоком-Рест “ (виробництво металевих вікон та дверей).

Продукція підприємств **поліграфічної галузі**, яку представляють ЗАТ “Холдингова компанія “Бліц-Інформ”, ТОВ “Новий друк”, НВП “Печать”, ТОВ ”Шепрос” – займає перше місце в загальному обсязі промислового виробництва району.

ЗАТ *“Холдингова компанія “Бліц-Інформ”* (вул. Кіото, 25; тел.: 251-81-33) була заснована у 1992 році, а до групи промислового комплексу району увійшла в другому кварталі 1999 року. З малого підприємства воно перетворилося на велику структуру, яка виробляє понад 70 відсотків промислової продукції району. За виробничими показниками підприємство на 3-4 місці з-поміж інших столичних підприємств. ЗАТ *“Холдингова компанія “Бліц-Інформ”* – це лідер видавничої і поліграфічної сфери в Україні. Основні види продукції – поліграфічна та пакувальна продукція, видавнича діяльність. Філії компанії діють у 28-ми містах України, а також у Москві. Загальна кількість працюючих складає 4,5 тис. чоловік. На високих щоглах перед головним офісом компанії майорять три прапори: Державний (співпрацюють із багатьма регіонами), Європейського союзу (звідки беруть сучасне обладнання) і російський (куди експортують частину продукції). У структуру холдингу входять: видавництво *“Бліц-Інформ”*, що випускає журнал *“Наталі”*, газети *“Бізнес”* та *“Бухгалтерія”*; і три заводи: *“Бліц-Принт”*, *“Бліц-Пак”*, *”Бліц-Флекс”*.

“Бліц-Принт” друкує етикетки, журнали, рекламну продукцію. Обслуговує такі відомі бренди, як *“Оболонь”*, *“Гетьман”*, *”Славутич”*. На базі Зразкової друкарні *“Бліц-Принт”*

впроваджено новий поліграфічний комплекс для виготовлення часописів та книжкової продукції. Освоюються нові технології при виготовленні етикеток на еталізованих паперах. Розроблена та впроваджена система зволоження друкарських форм без використання ізопропілового спирту в ролевій друкарні. Ця розробка має велике значення для охорони навколишнього середовища, оскільки ліквідує викиди в атмосферу парів ізопропілового спирту.

“Бліц-Пак” виготовляє картонну упаковку, щомісяця на суму понад два мільйони доларів. У 2003 р. добудовано сучасний чотириповерховий корпус, в якому встановлено обладнання, яке збільшило потужності підприємства.

“Бліц-Флекс”— наймолодший і найменший від перших. Його продукція – рулонна плівка і парафіновий папір для харчів, медикаментів, господарчих товарів. В одному з цехів є потужна машина вартістю понад три мільйони доларів.

На початку 2000 р. на заводі “Бліц-Флекс” відкрився суперпотужний роботизований друкувальний комплекс з виробництва гнучкої упаковки німецької фірми “Windmoller & Holsher”. Встановлена нова лінія флексографічного друку “Astraflex” (Астра-Флекс) значно випереджає з усіх показників, вже працюючи на заводі дві машини цієї фірми, бо має вчетверо більшу швидкість друкування і в півтора рази ширший вал. Його проектна потужність - 4 тис. тонн найсучаснішої високоякісної продукції на місяць. Восьмикольоровий друкувальний комплекс поєднав в собі найновіші досягнення в галузі технології, флексографського друку та комп'ютерного управління. Він повністю автоматизований (єдиний за рівнем насиченості у Європі) та роботизований, що дозволяє досягнути особливо високої якості друку на поліетиленових та пропіленових плівках, папері, алюмінієвій фользі при великих швидкостях.

На сучасну німецьку, швейцарську, італійську техніку тут не скупляться: купують її як за банківські кредити (співпрацюють з чотирма банками, й зарубіжними також), так і за власні доходи.

Причому західні компанії йдуть назустріч столичним виробникам, надають відстрочку.

Холдинг починає реально конкурувати навіть із міжнародними компаніями. У холдингу зберігають й свої традиції. Тут є своєрідна експозиція із старовинними друкарськими верстатами і поліграфічними машинами, які стоять під спеціальними навісами біля прохідних та у фойє. Деяким раритетам за 100 років і навіть більше, всі вони в робочому стані.

У компанії діє великий пакет соціальних програм, перелік яких постійно розширюється, наприклад, організація надає своїм співробітникам можливість скористатися послугами їдальні, медичного пункту, бібліотекою, а також путівками на літній оздоровчий відпочинок і санаторно-курортне лікування. На території підприємства успішно працюють власні продовольчі магазини й аптечний кіоск, торгівля в яких ведеться без торговельної націнки – за закупівельними цінами. Не останнє місце в цьому списку займають і соціальні виплати різних видів, які здійснюються за рахунок компанії (народження дитини, невідкладна хірургічна операція і т. ін.). Компанія динамічно розвивається відповідно до європейських стандартів і міжнародної системи якості ISO 9001. Компанія славиться чудовим колективом співробітників. У робочій біографії кожного з них “Бліц-Інформ” став синонімом поняття “успішність і професіоналізм”.

Поліграфічний концерн “Новий друк” (вул. Магнітогорська, 1; тел.: 537-24-00) заснований у 1996 році. Тут працюють навіть випереджаючи час, впроваджуючи у виробництво новітні технології та інновації. Тут працює єдина в країнах СНД шестиколірна офсетна машина з найсучаснішою технологією швидкісного якісного друку, перша в Україні десятиколірна ротаційна машина з одночасним двохстороннім друком, ротаційна машина для друку високохудожніх кольорових видань із системою автоматичної заміни друкованих пластин, що дає можливість друкувати з максимальним накатом кольорів без зниження швидкості (50 тисяч аркушів-відбитків за годину).

На початку 2004 року у виробничому комплексі почала діяти ще одна лінія – книговидавнича, що дало можливість підприємству друкувати не лише плакати, листівки, газети та журнали, а й книги. Її урочисте відкриття на підприємстві присвятили восьмій річниці з дня заснування компанії. Лінія здатна випускати книжки і фотоальбоми, які за складністю та художнім оформленням можна порівняти з витворами мистецтва. Подією для вітчизняної поліграфії стало і впровадження у виробництво лінії, яка дозволяє виготовляти термопластини без виводу фотоплівки, що дає можливість скоротити шлях проходження від макету до готової продукції до мінімуму.

Сьогодні за своїми технологічними можливостями “Новий друк” здатний вільно переkritи не один друкарський комбінат - гігант старого зразка.

Сьогодні на підприємстві друкуються газети: “Галицькі контракти”, “Наш досуг”, “Вся неделя”, “Афіша”, “Пасаж”, “Інвест-газета”, “Бухгалтерський учет”, журнали: “Здоровая семья”, “Тенніс”, “Охорона праці”, “Три Т”, “Мой компьютер”, «E-mobil» і “Ego”, серед замовників друкарні - відомі вітчизняні та зарубіжні компанії.

НВП “Печать” (вул. Кіото, 25; тел.: 513-62-90) виготовляє поліграфічну продукцію на поліпропіленовій плівці, упаковку для квітів.

ТОВ “Шенрос” (вул.Магнітогорська,1-а; тел.: 568-53-75) виготовляє гофрокартону тару.

Друге місце за показником питомої ваги займає **металургія та обробка**, що представлена підприємствами ПП “Складні сплави”, ВАТ “Київський монтажно-заготівельний завод - 2” (КМЗ3-2) та новоствореним підприємством “Геоком-Рест”.

ПП “Складні сплави” (вул.Магнітогорська, 1; тел.:537-28-77) придбало у власність вільні виробничі будівлі ВАТ “Київхімволокно”, де проведено реконструкцію приміщення. З початку 2005 року розпочато виробничу діяльність. Підприємство

займається металургійною переробкою брухту чорних та кольорових відходів, виробництвом феротитанових сплавів.

Київський монтажно-заготівельний завод №2 структурний підрозділ **АТ “Промтехмонтаж-2”** (вул. Віскозна, 3; тел.: 559-08-18) займається виробництвом та монтажем зварних металевих конструкцій на об’єктах будівництва.

ТОВ “Геоком-Рест” (вул. Пухівська, 4; тел.: 537-48-79) виготовляє металеві вікна та двері.

Питома вага виробництва **неметалевих будівельних матеріалів**, її представляють ТОВ “Полірем та ЗАТ “Будіндустрія”.

ТОВ “Полірем” (вул. Магнітогорська, 1; тел.: 537-34-36) виробляє сухі будівельні суміші.

ЗАТ “Будіндустрія-3” (вул. Віскозна, 3; тел.: 559-64-66) виготовляє збірні залізобетонні вироби.

До підприємств **харчової промисловості** відносяться ТОВ “БМБ “Компаунд”, ТОВ Кондитерська фірма “Ясена“, КП “Молочна фабрика-кухня”.

ТОВ “БМБ “Компаунд” (вул. Попудренка, 52; тел.: 559-95-98) виготовляє шоколадну глазур для кондитерської промисловості.

ТОВ “Кондитерська фірма “Ясена” (вул. Шолом-Алейхема, 18; тел.: 513-30-54) займається виробництвом шоколадних виробів.

На **КП “Молочна фабрика-кухня”** проводиться реконструкція .

Підприємства **хімічної галузі** – це ВАТ “Київхімволокно”, ЗАТ “Квант”, ТОВ НВП “Катран”, ДВ Інституту органічної хімії НАН України, ТОВ “Полірем-Баухемі”.

ВАТ “Київхімволокно” (вул. Магнітогорська, 1; тел.: 551-52-48), було засноване ще у 1937 році. Сьогодні підприємство

виготовляє поліпропіленові нитки та волокна, займається переробкою відходів.

ЗАТ “Квант” (вул. Магнітогорська, 1; тел.: 551-58-09) займається виробництвом хімічних волокон та ниток (хірургічні нитки, шпагат для ковбасних виробів, шнури).

ТОВ НВП “Катран” (вул. Курчатова, 23-а; тел.: 518-20-15) в цьому році виповнюється 15 років. Воно ровесник молодій незалежній Україні. Сьогодні має попит та авторитет на міжнародному ринку. Виготовляє засоби індивідуального захисту.

Розпочавшись одного разу, одісея продовжується і зараз, зробивши “Катран” одним з основних виробників засобів індивідуального захисту для силових міністерств нашої держави.

На початку своєї діяльності “Катран” мав конкурентів – завод, який протягом багатьох років щороку випускав до 10 тисяч гідрокостюмів. Але вони були старого зразка, а час вимагав змін. З першого ж дня на “Катрані” розпочали працювати над серйозними виробами і як результат – вже перший костюм ЕС-1, для групи забезпечення космонавтів був представлений на виставці в Парижі в експозиції Міністерства оборони СРСР.

Сьогодні у “Катрані” налагоджено масове виробництво засобів індивідуального захисту – гідрокостюми “мокрого” та “сухого” типу та аксесуари до них: жилети страхувальні, рятувальні, рятувально-гідротермокостюми, теплозахисні засоби, костюми для палубних робіт, вахтенні костюми, спеціальний одяг для робітників підприємств рибної промисловості. Шиються вони із спеціального матеріалу неопрену, який тут отримують від однієї провідної фірми із світовим іменем. Спільно із силовими відомствами України “Катран” проводить випробування гідрокостюмів в Очакові, Севастополі в Антарктиді на українській станції ім. Академіка Вернадського, в Арктиці на північному полюсі висаджується десант в одязі “Катрану”.

Сьогодні об’єднанням підписано контракти із Англією, Францією, Австрією, Італією, Японією, Тайванем.

Дослідне виробництво Інституту органічної хімії НАН України (вул. Червоноткацька, 60; тел.: 552-73-53) випускає субстанції лікувальних препаратів, стабілізатори для виготовлення пластмас, присадки для охолоджуючих та мастильних рідин, надає послуги по регенерації різноманітних розчинників.

ТОВ “Полірем-Баухемі” (бульв. Верховної Ради, 36-а; тел.: 559-66-91) займається виробництвом будівельної хімії .

До підприємств **легкої промисловості** відносяться ЗАТ “Дарна”, ЗАТ “Завод ТНС”, ТОВ “Філтекс” , ТОВ “Беркон”, НВП “Тексма”.

ЗАТ “Дарна” (вул. Магнітогорська, 1-а; тел.: 552-23-15), в минулому Дарницький шовковий комбінат (ДШК), заснований у 1947 році здійснює виготовлення та оздоблення тканин, кручення ниток.

ЗАТ “Завод ТНС” (вул. Магнітогорська, 1; тел.: 551-53-35) займається виробництвом виробів з текстилю: капронові нитки для пошиву і зашивання мішків, шпагат для зв'язування ковбасних виробів , тканини для офісних та м'яких меблів, сітка батутна, стрічки конвейерні, стрічки обшивочні, пряжа фасонна.

У 2004 році **ТОВ “Філтекс”** (вул. Будівельників, 34/1; тел.: 586-48-57) по видам діяльності розділилося на два підприємства. ТОВ “Філтекс” за собою залишило тільки виконання послуг по виробництву фільтрувальних тканин, а виготовлення технічних тканин (фільтрів для підприємств металургійної, цукрової, фарфоро-фаянсової промисловостей) перейшло до новоствореного підприємства **ТОВ “Беркон”** (вул. Будівельників, 34/1; тел.: 552-80-65).

НВП “Тексма” (вул. Фрунзе, 47; тел.: 455-80-25) виготовляє текстильну галантерею (погони, аксельбанти, шнури, шnurки).

До галузі **машинобудування** відносяться ВАТ “Демз”, ТОВ НВП “Атом Комплекс Прилад”, ТОВ “ТМ Спецмаш”.

ВАТ “Дослідно-експериментальний механічний завод” (вул. Шахтарська, 4; тел.: 430-05-64) виготовляє обладнання для

харчової промисловості (лінії з виробництва макарон, морозива, фасування майонезу).

ТОВ ТМ “Спецмаш” (вул. Віскозна, 5; тел.: 501-06-24) розташоване на території колишнього заводу “Радикал”. Товариство виконало повний комплекс робіт по санації та ремонту споруд, приміщень промислового майданчику, також провело благоустрій та озеленення території. Підприємство спеціалізується на виробництві обладнання та запчастин для будівельних компаній.

ТОВ НВП “Атом Комплекс Прилад” (вул. Мурманська, 1; тел.: 573-26-55) займається виробництвом спектрометрів, дозиметрів, виготовляє мікрохірургічний інструмент для офтальмології.

ТОВ “Брайт” (вул. Дружківська, 10; тел.: 443-28-27) виробляє меблі.

ТОВ “Маг-2000” (вул. Радистів, 73; тел.: 544-97-03) виготовляє штучні ялинки, іграшки та ялинкові прикраси.

На території Ватутінського району розташовані **підприємства**, які безпосередньо **підпорядковані різним міністерствам і відомствам**, а саме:

Банкотно-монетний двір Національного банку України (БМД НБУ) (вул. Крайня, 6; тел.: 530-50-92) є одним з найсучасніших і найоснащених у світі підприємств такого типу. Виготовлювачами його обладнання були 87 фірм з 11 країн світу. Із введенням його в дію значно зросли можливості України з нарощування масового випуску банкнот, високозахищених документів та різних цінних паперів, що відповідають світовим вимогам. Сьогодні потенційними замовниками є Мінфін, Мінюст, МЗС, МВС України, ДПАУ, іноземні держави. Банкотно-монетному двору, як одному із спеціалізованих поліграфічних підприємств, надане виключне право щодо виготовлення бланків державних цінних паперів, документів суворого обліку та знаків

поштової оплати, а також цінних паперів на замовлення іноземних держав. В 1998 р. відкрито перший з часів Київської Русі Монетний двір, який займає площу в 50 га.

Тільки у 2000 році Монетний двір почав виготовляти монети для грошового обігу (ювілейні і пам'ятні монети почали випускати на два роки раніше). Крім випуску паперових грошей, цінних паперів та карбування монет масового обігу, на БМД виготовляють також державні нагороди – ордени та медалі, відомчі знаки відмінності, значки, жетони, в тому числі і для приватних організацій.

Державна скарбниця знаходиться на тій же території, що і Банкнотна фабрика та Монетний двір. Тут зберігаються накопичені Національним банком запаси дорогоцінних металів: золота, срібла, платини, палладія. Всі ці метали є часткою валютного резерву НБУ.

Київська теплоелектроцентраль №6 (вул. Пухівська, 1-а; тел.: 513-11-48) – один із потужних підрозділів АК “Київенерго”. Її призначення – централізоване тепlopостачання промислових підприємств, житлових і адміністративних будинків Дарницького, Дніпровського, Подільського, Деснянського та Оболонського районів столиці. Вона одночасно видає електричну енергію в енергосистему міста по лініях 110 та 330 кВт. Перший її водогрійний котел було введено в експлуатацію в червні 1981 року, а в лютому 1982-го поставлено під промислове навантаження теплофікаційний енергоблок потужністю 250 МВт. На сьогоднішній день установлена електрична потужність ТЕЦ-6 становить 500 МВт, тепла – 1560 Гкал/год. На ТЕЦ-6 у 1998 році було відновлено будівництво енергоблока №3. У 2004 році запущено в дію новий сучасний водогрійний котел КВГМ №6 з номінальною тепловою потужністю 180 Гкал/год. Його будівництво було розпочато у 2001 році. Його призначення – покриття зростаючих теплових навантажень Києва. Відрізняється від своїх “попередників” вдосконаленими пальниками, які дозволяють значно знизити викиди шкідливих речовин в атмосферу. Новий котел є більш економічним, оскільки має

ефективність понад 94 %. Будівництво КВГМ №6 виконувалося за проектом реабілітації та розширення центрального тепlopостачання столиці, який фінансується за рахунок кредиту Світового банку.

Після їх введення установлена електрична та теплова потужності ТЕЦ-6 зростає до 750 МВт і до 2070 Гкал/год відповідно. Це дало змогу усунути, в першу чергу, існуючий дефіцит теплової потужності. На ТЕЦ-6 працюють більш ніж 600 висококваліфікованих спеціалістів.

ВАТ “Птахофабрика Київська” (просп. Броварський, 16-й км; тел.: 544-98-02) засновано в жовтні 1956 року. У 1993 році підприємство приватизувалося і перетворилося в акціонерне товариство відкритого типу. Підприємство має яєчно-м’ясний напрямок виробництва і займає 100 га земельних угідь. Загальним розвитком підприємства «Птахофабрика Київська» - є розширення виробничих потужностей. З цього приводу розроблені заходи по реконструкції деяких профіт-центрів, а саме кормове виробництво, птахівництво, вирощування молодняку. Підприємство одержує різноманітний асортимент продукції птахівництва: яйця – 90 %, м’ясо – 4,5 %, яєчний порошок – 1,5 %, послід куриний – 4 %. Підприємство реально займається проектом розширення виробництва продукції птахівництва для забезпечення попиту продукції на ринку.

Розвиток підприємництва

Одним з пріоритетних напрямків Програми Президента України “Десять кроків назустріч людям”, Київської міської програми розвитку малого підприємництва та діяльності Деснянської районної у м. Києві державної адміністрації є максимальне сприяння розвитку малого і середнього бізнесу, зміцнення його позицій, бо насамперед, це створення нових робочих місць, задоволення споживчих проблем, вирішення соціальних питань.

З метою підтримки та розвитку підприємництва, прискорення економічних реформ, формування умов для здійснення підприємницької діяльності Деснянською районною у м. Києві радою затверджена “Програма заходів сприяння розвитку підприємництва у Деснянському районі м. Києва на 2005-2006 роки”, яка є логічним продовженням програми 2004 року.

Проведений аналіз виконання Програми заходів з розвитку малого та середнього бізнесу свідчить про успішне виконання переважної більшості передбачених заходів, що сприяє закріпленню позитивних тенденцій у сфері підприємництва.

У січні 2003 року в районі створена і працює **Координаційна рада з питань підприємництва**. Її завдання – налагодження контактів між районними органами влади та суб’єктами господарювання. Зареєстрована та діє **Деснянська районна молодіжна організація “Рада молодих підприємців України”**.

В 2005 році була підписана Угода про співробітництво між Деснянською районною у м. Києві держадміністрацією та представниками підприємств малого і середнього бізнесу під девізом “Влада обличчям до бізнесу, бізнес обличчям до влади”.

Головна мета Угоди направлена на зростання економічного потенціалу Деснянського району, створення додаткових робочих місць, підтримка товаровиробників, подальшого розвитку малого та середнього бізнесу, розробка ефективних механізмів залучення інвестицій, а також створення узгодженого механізму фінансово-кредитної підтримки ефективно працюючих підприємств району, розвитку науки та освіти, удосконалення та розвиток соціального партнерства та ефективної реалізації програми підтримки і розвитку підприємництва.

Для спрощення реєстраційних та післяреєстраційних процедур райдержадміністрацією організовано **відділ з реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців**, для якого виділене окреме приміщення (вул. Жукова, 24; тел.: 519-67-60), закуплена необхідна комп’ютерна техніка, установлений зв’язок з центральним сервером єдиного державного реєстру. Тут

впроваджена та діє державна реєстрація юридичних і фізичних осіб-підприємців та постановка їх на облік в органах державної податкової служби, статистики, пенсійного та соціальних фондів за принципом “єдиного вікна”. При цьому заповнюється лише одна реєстраційна картка і через три робочі дні отримується пакет документів для відкриття рахунку в банку.

Найбільш суттєві проблеми виникають у підприємців при отриманні дозволів і погоджень на започаткування та провадження підприємницької діяльності. В районі створено *Дозвільний центр* (просп. Маяковського, 29; тел.: 546-12-77), який розпочав свою роботу з 1 січня 2006 року. В центрі працюють представники дозвільних органів, які видають документи дозвільного характеру.

Із спального району - у промислово розвинений може перетворитися Деснянський район, якщо і в майбутньому тут такими темпами розвиватиметься підприємництво.

Одним з важливих питань розвитку малого і середнього бізнесу є збільшення кількості суб’єктів підприємницьких структур.

На початок 2002 року в районі було зареєстровано 24,2 тис. суб’єктів підприємницької діяльності (СПД). За чотири роки кількість зареєстрованих СПД збільшилась на 50 відсотків. На квітень 2006 року в районі зареєстровано 37,7 тис. СПД, з них 7,4 тис. юридичних осіб та 30,3 тис. підприємців – фізичних осіб.

Введення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб’єктів малого підприємництва істотно спростили податковий облік та звітність. Порівняно з 2002 роком кількість приватних підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, обліку та звітності зросла в 4 рази, а сума надходжень до бюджету – в 5,5 разів.

Розширюється мережа об’єктів інфраструктури підтримки підприємництва. В районі зареєстровано 8 інвестиційних компаній, 10 страхових організацій, 31 аудиторська фірма, біржа, бізнес-інкубатор, інноваційна та інформаційно-консультативна компанія.

Важливим завданням на сьогоднішній день є збільшення кількості робочих місць, в тому числі за рахунок підприємницької діяльності. Протягом 2005 року введено в дію 8055 од. робочих місць на підприємствах і установах району, з яких 2238 од. створені для фізичних осіб-підприємців.

Розвитку підприємницької діяльності сприяє забезпечення підприємницьких структур майновими ресурсами, що здійснюються шляхом надання в оренду та приватизації нежитлових приміщень комунальної власності, фінансово-кредитна підтримка малого бізнесу.

Питома вага наповнення районного бюджету від діяльності малого бізнесу становить 15 відсотків.

Значна увага приділяється підготовці кадрів підприємницького сектору економіки. В Деснянському районному центрі зайнятості постійно проводиться робота по організації професійного навчання безробітних громадян з метою отримання професій, що передбачають подальше заняття підприємницькою діяльністю. Тут також створений спеціальний відділ, де кожен бажаючий має змогу отримати консультації з приводу започаткування власної справи. За 2002-2005 роки близько 600 безробітних отримали одноразову допомогу по безробіттю для організації власної справи.

В районі налагоджено інформаційне забезпечення процесу розвитку підприємництва. Так силами ЗАТ “Холдингова компанія “Бліц-Інформ” видається діловий щотижневик газета “Бізнес”, яка висвітлює проблеми економіки і має розділ “Практика підприємництва” та багато ін.

В 2003 році запроваджено гарячу телефонну лінію “Деснянський район-підприємцям”.

В районній податковій службі створено консультативний пункт, де всі бажаючі можуть отримати інформацію стосовно податків тощо.

Центром соціальної допомоги сім'ям спеціалізованої соціальної служби для молоді надаються безкоштовні юридичні

консультації молодим підприємцям з питань відкриття власної справи та оформлення необхідних документів.

Підприємці Деснянського району активно беруть участь у міських конкурсах на звання “Кращий роботодавець року” та “Молодий підприємець року”, в яких неодноразово займали призові місця.

Останні досягнення у соціально-економічному розвитку свідчать про стабілізаційні тенденції в основних сферах та галузях господарського комплексу району. І це – той внесок мешканців району, районної влади та організацій, підприємців та громадських об'єднань у процеси, які сьогодні відбуваються у творенні нової держави, адже Деснянський район – цеглина в споруді під назвою держава.

Транспорт та зв'язок

Все частіше мешканцям Троєщини доводиться заздалегідь виходити з дому, щоб вчасно потрапити на роботу. Тому сьогодні особливо гостро постає питання транспортного сполучення житлового масиву з центром та правобережною частиною міста.

Територія району складає 148,39 кв. км. Довжина автодоріг району – 103,3 км. Щоденно перевозиться всіма видами транспорту близько 200 тис. осіб. Район обслуговується 106 маршрутами міського транспорту, в тому числі 33 комунальними, з яких автобусних – 24, тролейбусних – 5, трамвайних – 4; 74 таксомоторних та Святошинсько-Броварською лінією метрополітену. На території району знаходиться автобусна станція №4 “Дарниця”, яка обслуговує Чернігівський напрямок.

На території району працюють 34 автоперевізники, щоденно виходить на лінію 795 транспортних одиниць рухомого складу, з них 656 таксомоторів та 139 одиниць транспорту комунальних підприємств.

В районі зареєстровано більше 50 тис. одиниць приватного транспорту та близько 10 тис. автомобілів використовується за дорученням.

Сьогодні в районі функціонує 24 гаражно-будівельних кооперативи на 13,2 тис. машиномісць (три знаходиться на стадії будівництва, два - на стадії проектування) та 80 автостоянок на 22,5 тис. машиномісць. В районі функціонує 23 автозаправні станції (1 в стадії будівництва), 9 авторемонтних майстерень.

Згідно довгострокової “Програми першочергових заходів по покращенню транспортного обслуговування мешканців та гостей району” було виконано великий обсяг робіт по обладнанню паркувальних майданчиків, зупинок транспорту; встановленню павільйонів очікування, дорожніх знаків; облаштуванню переходів тощо.

Найбільш значущими для населення району стали:

- збудування та введення в експлуатацію тролейбусної лінії за маршрутами №37 (ст. метро “Лісова” - вул. Маяковського) та №37а (вул. Радунська – просп. Маяковського) – 2002 р.
- створення районних КП “Автотранспортник” та “Деснянськпарксервіс” - 2002 р.
- відкриття нового тролейбусного маршруту №31 (вул. Милославська – залізнична станція “Зеніт”) - 2003 р.
- збудування нової дороги (автомагістралі) від вул. Милославської до вул. Леніна у с. Троєщина – 2004 р.
- збудування тролейбусної лінії маршруту №10 (вул. Цветаєвої –Закревського – Данькевича) – 2004 р.
- завершення розробки техніко – економічного обґрунтування по будівництву та початок проектування наземної лінії метрополітену від вул. Милославської до ст. метро “Лівобережна” – 2005 р.
- збудування другого виходу із ст. метро “Лісова” – 2005 р.
- реконструкція Московського мосту та впровадження реверсного руху по ньому – 2005 р.
- реконструкція просп. Гагаріна на ділянці від бульв. Верховної ради до вул. Червоногвардійської – 2005 р.

Про деякі з них :

Для покращення транспортного сполучення між правим і лівим берегом побудована *лінія швидкісного трамваю*. Перша черга лінії увійшла в експлуатацію у кінці травня 2000 р. і з'єднала вулиці Милославську та Бальзака з кільцевим розворотом на просп. Ватутіна, трохи пізніше маршрут подовжено по вул. Закревського до вул.Сабурова.

В жовтні 2004 року була відкрита *автомагістраль*, яку в народі вже назвали “малою кільцевою дорогою”, вона пролягла від перехрестя вулиць Милославської, Лісківської, що на житловому масиві Вигурівщина до вулиці Леніна в селищі Троєщина. Дорогу збудували всього за два місяці. Пізніше магістраль подовжили вулицею Милославською в бік проспекту Маяковського. ”Мала кільцева” розвантажила від “фур” та

транзитників не тільки селище, а й троєщинський масив, допомогла і водіям, які рухаються в напрямку столиці та повертаються з неї, місцевим жителям.

Московський міст, який вважається однією з головних транспортних магістралей, як міста так і району, з'єднує житловий масив Троєщина з Петрівкою, напередодні свого тридцятиліття одержав друге своє життя. Влітку 2005 року проведена його реконструкція. Капітальний ремонт проводився цілодобово і рух транспорту не припинявся. Московський міст довжиною 816 метрів, шириною 32 метри було відкрито у 1976 році і за цей час тут робили кілька незначних косметичних оновлень. Сьогодні пошкоджено покриття на головній магістралі замінене на стійкий і довговічний полімерасфальтобетон довжиною 2400 м. Окрім Московського мосту роботи проводились і на переправі через Десенку (довжина 732 м) та на під'їздах до обох конструкцій. На обох мостах замінені проіржавілі колесовідбійники. Тут змонтовані міцніші оцинковані конструкції. На відчищені від фарби перила мосту, бар'єрні огорожі нанесені значно стійкіші покриття. Уздовж магістралі замінено понад 120 тролейбусних опор та систем кріплення зовнішнього освітлення. Кабелі, електричні, гідроізоляційні мережі проклали під землею, а не вгорі, як то було раніше. Проте головна особливість реконструкції мосту – введення на переправі реверсної смуги. На мосту встановлені камери відеоспостереження, отож інформація про дорожньо–транспортну пригоду, затори чи технічну аварію миттєво передається на пульт чергового ДАІ чи диспетчера Київавтодору.

По території району проходить **Святошинсько-Броварська лінія метрополітену**. Станції метро “Лісова” і “Чернігівська” знаходяться на землях нашого району і вони потребують реконструкції, як і інші станції, які були споруджені тридцять і більше років тому.

В жовтні 2005 року відкрито другий вихід на **станцію метро “Лісова”**, яку спорудили в 1979 році. Тоді вона мала всього один вихід і недобудований вестибюль в напрямку

Броварів. Останнім часом з розвитком і забудовою північної частини Києва та розширенням мережі приміського транспорту пасажиропотік до кінцевої станції значно зріс. Тому столична влада вирішила звести на “Лісовій” додатковий підземний перехід через Броварське шосе, з’єднавши тунель з вестибюлем. Уперше за 45-літню історію столичної підземки всі будівельно-монтажні роботи метробудівці виконали спільно зі службами метрополітену. На “Лісовій” змонтовано підйомники, сучасні турнікети, які пропускають пасажирів з магнітними картками. Тут же апарати для їх підзарядки на потрібну кількість поїздок. До того ж нове обладнання ще й фіксує час перебування пасажира в метро та скільки людей пройшло через станцію. Після зведення другого виходу “Лісова” спроможна пропускати понад сто двадцять тисяч пасажирів на добу. Протягом п’яти–семи років планується здійснити проект накриття наземної частини Святошинсько-Броварської лінії. Тож над коліями від “Лісової” до “Дарниці”, а згодом і до станції “Дніпро” спорудять естакаду, на якій розмістяться дитячі, розважальні, культурні заклади, а також зону відпочинку киян. До того ж такий дах сприятиме безпеці руху і збереженню майна метрополітену від несприятливих погодних умов.

Про проведення *нової гілки метрополітену* до Троєщини говорять уже не один десяток років. За цей час чимало людей зневірилися в тому, що підземку таки протягнуть. І все ж стратегічні плани столичної влади – прокласти метро на Троєщину – втілюються в життя.

Уже в жовтні 2006 року метробудівці почнуть прокладати метро на Троєщину. Воно буде наземним і пройде трамвайною лінією. Депо та кінцеву зупинку спорудять на вулиці Милославській. Вже відомо, що нова лівобережна гілка метрополітену завдовжки 11,5 кілометрів з’єднає території двох районів – Деснянського і Дніпровського. Тут збудують вісім станцій, сім наземних та одну підземну, але неглибокого залягання. Впровадження нових технологій значно заощадить кошти і зменшить час будівництва. Роботу планують від вулиці

Милославської в бік станції метро “Лівобережна”. Після пуску в експлуатацію Подільсько-Воскресенського мостового переходу рух поїздів спрямують на нову переправу. Крім того, до роботи залучатимуть інвесторів. Адже планується увесь відтинок наземки зробити критим. На “даху” метро влаштують зони відпочинку городян – кінотеатри, кафе, дискотеки. Згідно з проектом уздовж вулиці Бальзака прокладуть наземну лінію, де розташують станції “Милославська”, ”Марини Цвєтаєвої”, ”Сабурова”, ”Драйзера”, ”Каштанова”, ”Генерала Ватутіна”, ”Городня”, ”Дніпровська”. Загалом же Лівобережна лінія є тимчасовим розв’язанням проблеми. З пуском Подільсько-Воскресенського мостового переходу поїзди метро курсуватимуть на Троєцину вже від станції метро “Лісова” з пересадкою на “Лівобережній”. Платформа розрахована не на п’ять, як раніше, а на шість вагонів. Від “Милославської до “Хрещатика” можна буде доїхати за півгодини. До 2020 року на Подільсько-Вигурівській лінії збудують тринадцять станцій метро і два електродепо. Від вулиці Милославської маршрути метро пролягатимуть до проспекту генерала Ватутіна. Далі поїзди прямуватимуть до “Райдужної”, “Десенки”, ”Труханова острова”, ”Суднобудівної” і до “Подільської”. Звідси пасажери зможуть пересісти на станцію Тараса Шевченка. Цю майже семикілометрову відстань долатимуть через найдовший у столиці мостовий перехід. Наступний етап – походження від “Подільської” до “Глибочицької”. Потім до “Лук’янівської”. Від “Глибочицької” метробудівці “пробиватимуться” до “Вокзальної”, а вже звідти візьмуть курс на Жуляни. На цій ділянці передбачені виходи на вулицю Урицького, Солом’янську та Севастопольські площі і неподалік аеропорту. Довжина Подільсько-Вигурівської лінії понад два десятки кілометрів.

“Фішкою” проекту є впровадження досвіду європейських столиць, в яких уже давно використовують маршрутну схему руху поїздів. Йдеться про те, що на окремих ділянках, де діють пересадочні вузли, розгалужують лінії підземки. У перспективі таку схему застосують і в нашому місті. Від майбутньої станції

“Райдужна” рейки метро роз’їдуться в різних напрямках. Одні пасажери зможуть поїхати на Троєщину, інші на Воскресенку. На цьому масиві збудують дві станції - “Бульвар Перова” і “Братиславську”, а також електродепо.

В нашому районі діє 9 поштових відділень та 16 телефонних станцій, у загальному користуванні більше 17 тис. телефонних апаратів.

***Житлово-комунальне господарство,
благоустрій району, питна вода,
будівництво та залучення інвестицій***

Сьогодні у Деснянському районі 729 житлових будинків, а також близько 1500 будинків приватного сектору. Утримання житлово-комунального господарства району здійснює ***Комунальне підприємство “Житлорембудсервіс”***, до складу якого входять 19 житлово-експлуатаційних контор, які обслуговують територію в 5,4 млн. кв. м.; ЖЕК з обслуговування приватного сектора. Працює 1770 чоловік. В районі функціонує 2790 ліфтів. Господарство чимале, що вимагає і чималих зусиль та витрат на його утримання.

П В районі діє “Комплексна програма реформування та розвитку житлового господарства на 2003-2005 та на період до 2010 року”, продовжується робота по виконанню Програми “Твій дім, твоє подвір’я”.

Програма передбачає заміну та модернізацію ліфтів, ремонти фасадів, покрівлі, під’їздів, благоустрій території, облаштування дитячих майданчиків, закупівлю контейнерів, облаштування приміщень для чергових, капітальний ремонт житлового фонду.

Програма реформування житлового господарства розрахована до 2010 року. Відбувається вона поетапно і перш за все спрямована на покращення обслуговування населення району шляхом створення ефективного ринкового механізму функціонування підприємств житлового господарства. А саме на підвищення якості житлових послуг, здешевлення їх вартості, приведення механізму діяльності КП “Житлорембудсервіс” у відповідність з принципами функціонування ринку, покращення технічного стану житлового фонду району. Буде удосконалюватися система управління житлово-комунальним господарством: створюватися будинкові комітети та сприятливі умови для приватизації житлового фонду та об’єднань співвласників багатоквартирних будинків, залучатися приватні підприємства до обслуговування житлового фонду. Реформування житлового господарства – непростий та довготривалий процес. Для своєчасного надання послуг та якісного обслуговування створені *дільниці оперативного реагування та аварійно-відновлювальних робіт, дільниці по обслуговуванню електроплит та вентканалів, ремонтно-будівельна дільниця, відділ приватизації, юридичний відділ*. В 2004 році створена *житлово-експлуатаційна дільниця №321* по обслуговуванню приватного житлового сектора селищ Биківня та Троєщина, що дозволить оперативно та якісно вирішувати житлові проблеми мешканців цих селищ.

За останні три роки в районі укладено більше 20 тис. договорів з реструктуризації заборгованості з квартирної плати,

встановлено 1086 будинкових лічильників холодної води, 238 – гарячої води, 318 - лічильників теплової енергії, а також більше 70 тис. лічильників холодної та гарячої води у квартирах.

В районі почали створюватися товариства співвласників будинків, служба консьєржів, яка найбільша за своєю абсолютною кількістю. Під охороною чергових (консьєржів) знаходяться 803 під'їзди, 195 під'їздів закрито на кодові замки. Але, на жаль, щорічно десь 15-20 % районного бюджету витрачається на відновлення зруйнованого комунального майна. У 2005 році модернізовано та відремонтовано 106 ліфтів, якісно покращено їх технічне обслуговування. Розроблено та затверджено положення про конкурсний відбір підприємств для утримання житлового фонду.

Зазначені заходи дозволяють щороку збільшувати фінансування програми “Твій дім, твоє подвір'я”. За рахунок районного бюджету закуплено 12 міні-тракторів, які можуть виконувати цілий комплекс робіт.

В районі працює **ТОВ “Промтехнік”**. Це товариство починало свою роботу по обслуговуванню житлового фонду в 1997 році з трьох житлово-будівельних кооперативів. Сьогодні ця кількість зросла до 33 ЖБК. Товариство надає якісні послуги по утриманню житлових будинків, обслуговуванню внутрішньобудинкових мереж та ремонту житлового фонду і мереж.

З 2002 по 2005 роки в районі приватизовано більше 11 тис. квартир.

На *квартирному обліку* в Деснянському районі за місцем проживання перебуває більше 10 тис. сімей. В районі діє Державна програма забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки. За 2002-2005 роки надано 200 квартир. В тому числі надано житло за програмою державного кредитування молодим сім'ям – 56, житло з оплатою 50% вартості – 50. Підприємствами, установами та організаціями району, працівники яких мають

право на отримання службових приміщень, було надано 73 квартири, видано 240 ордерів мешканцям колишніх гуртожитків.

Важливим напрямком у діяльності райдержадміністрації являється утворення сприятливого інвестиційного клімату в районі. За рахунок цього *будівництво житла* на території району за 2002-2005 роки збільшилось майже вдвічі, в дію введено 34 житлових будинки.

За цей період розпочато будівництво житла з об'єктами соціально-побутової інфраструктури. лікарні державної ветеринарної медицини, добудова загальноосвітньої школи №23 в с. Биківня тощо. **КП "Ватутінінвестбуд"** (просп. Маяковського, 7-в; тел.: 546-86-54) виконує функції замовника (райдержадміністрації) на будівництво різних об'єктів в районі.

У місті Києві з 1997 року втілюється в життя *програма забезпечення киян екологічно чистою питною водою* з підземних горизонтів. На сьогодні в місті побудовано й експлуатується 165 бюветів, з них: 28 в нашому районі. Артезіанська вода характеризується непоганою мінералізацією, помірною жорсткістю і сприятливими властивостями та користується великим попитом серед мешканців району.

Особлива увага приділяється розвитку **шляхового господарства** району, функціонування якого забезпечує **Комунальне підприємство “Шляхово-експлуатаційне управління з ремонту та утриманню автомобільних шляхів та споруд на них” (КП «ШЕУ»)**.

Основним завданням для КП “ШЕУ” є виконання роботи по поточному благоустрою району, утримуючи його в належному технічному та санітарному стані. На балансовому утриманні КП “ШЕУ” Деснянського району знаходиться 2332,5 тис. кв. м шляхів і тротуарів, 17 підземних пішохідних переходів, 2 громадські вбиральні, 957 шт. оглядових колодязів, 1452 шт. зливоприймачів, 4,1 тис.п.м колесовідбійної стрічки, 5,5 тис.п.м направляючої огорожі, 2,0 тис.п.м інших огорож, 61 одиниця спеціальної техніки.

За 2002–2005 роки виконано середній ремонт восьми вулиць, в т. ч. в с. Троєщина. Реконструйовано майданчик біля районного відділу реєстрації актів громадянського стану, відремонтовано парк по вул. Кіото, відкрито площу Анкари, де встановлено пам’ятний знак, здійснено реконструкцію паркової алеї (просп. Маяковського – вул. Драйзера), побудована нова дорога (від вул. Милославської до с. Троєщина), встановлені 2 стели з

символікою і назвою району та влаштовано квітники, проведено реконструкцію одного стадіону тощо.

Зелені насадження є однією з найважливіших складових частин архітектурно-просторового ансамблю Деснянського району і основною системою оздоровлення навколишнього середовища.

Значна увага приділяється питанням **благоустрою району** та оздоровленню існуючих зелених насаджень. Виконуються роботи по утриманню зелених насаджень в належному фізіологічному та санітарному стані.

На балансі та обслуговуванні в **Комунальному підприємстві району по утриманню зелених насаджень (КП УЗН)** знаходиться 11 парків, 33 сквери, 8 бульварів та проспектів, а ще газонів – 497,5 га, квітників – 4,45 га, дерев 28,1 тис. штук, кущів - 45,4 тис. штук, лавок – 459, 201 урна. Доглядні роботи проводяться на площі 1183,9 га. Це багаторазовий догляд за газонами, доріжками, квітниками, чагарниками і т.д. На виконання робіт з озеленення щорічно виділяються сотні тисяч гривень. В 2005 році оздоровленню навколишнього середовища, комплексному благоустрою району було приділено більше уваги, адже в місті проводився конкурс “Євробачення 2005” і Деснянський район не міг бути осторонь від цієї значної події. Протягом 2002-2005 років виконано значний обсяг робіт: посаджено дерев – 5572 шт., кущів – 51,6 тис. шт., квітів - 6 тис. шт., відремонтовано газонів на площі 47 га, відремонтовано 195 лавок, встановлено 179 урн, 1131 лав, 135 альтанок. Проведено роботи по благоустрою парку “Деснянський” та по реконструкції скверу по просп. Маяковського (від вул. Драйзера до вул. Сабурова).

На міських виставках квітів підприємство посідало призові місця, а у 2003 та 2005 роках – перші. На ювілейній 50-й міській виставці “Квітуча Україна”, присвяченій 14-й річниці Незалежності України, майстри КП УЗН Деснянського району мовою квітів знову довели свою неперевершену майстерність. 3

десяти різнобарвних панно, представлених столичними районами, їхнє рукотворне диво – “Сорочинський ярмарок” приваблювало до себе фантастичною вишуканістю і викликало чи не найбільше схвальних і щирих відгуків.

Щорічно в районі проводяться місячники з благоустрою, озелененню та покращенню санітарного стану району. Деснянський район у 2002 році посів третє місце по результатам проведення місячнику з благоустрою, а у 2005 році – КП УЗН району зайняло третє місце серед екологічних підприємств міста.

Крім вищеназваних КП, в районі працюють й інші підприємні будівельні та ремонтно-будівельні організації, силами яких впроваджується відбудова та облаштування району.

Торгівля. Громадське харчування. Побутове обслуговування

Стан споживчого ринку Деснянського району характеризується стабільністю і високим рівнем товарної насиченості, який задовольняє платоспроможний попит населення.

В Деснянському районі зосереджена найбільша кількість ринків, значна кількість торговельних підприємств та об’єктів, підприємств побутового обслуговування населення. Всього в районі функціонує 612 торговельних об’єктів, в тому числі стаціонарних – 197, 301 об’єкт громадського харчування та ресторанних господарств, 27 ринків, 351 підприємств побутового обслуговування населення.

Протягом останніх років проводиться діяльність спрямована на те, щоб досягти цивілізованого рівня торгівлі. Досягати такого рівня район має за будь-яких умов, а особливо за умов вступу України до Світової організації торгівлі.

За 2002–2005 роки розширилась мережа супермаркетів та магазинів. Відкрились: супермаркет ТОВ “Край”, п’ять універсамів “Сільпо” ЗАТ “Фоззі – Вигурівщина”, супермаркет ТОВ “ЕКО”, супермаркет КП ”Домотехніка”, супермаркет

будматеріалів “Нова лінія”, магазин “Українські ювеліри”, спеціалізований “Меблевий лабіринт”, магазин побутової техніки ТОВ “Технодом 2004” та багато інших.

В кінці 2000 року на ж/м Вигурівщина-Троещина був відкритий *супермаркет “Білла-Україна”* австрійської компанії “Євро-білла” торговою площею 2500 кв.м, який з’явився завдяки коштам австрійців, професійності будівельників “Київміськбуду”, нашим вітчизняним виробам, які і склали основний асортимент супермаркету. Сьогодні завдяки “Біллі” в районі працевлаштувалося 150 наших співвітчизників, а більше 400 вітчизняних товаровиробників отримали постійного замовника.

Останнім часом такого роду торговельні об’єкти користуються все більшим попитом у населення. Вони – сучасно обладнані, просторі, зручні у користуванні, пропонують покупцеві широкій асортимент товару за доступними цінами та швидке обслуговування. Поява та функціонування таких торговельних об’єктів – подія в нашому житті.

Крім того, що супермаркети мають всі вищеназвані переваги – вони ще й естетика нашої торгівлі. Показавши приклад цивілізованої торгівлі вони ще й стимулюють й інші торговельні підприємства до цивілізованої діяльності. На сучасному етапі вже чимало зроблено для того, щоб наблизити до світового рівня інші торговельні заклади району, в тому числі і ринки.

Завершується реконструкція ринків “Полюс”, будівництво готельного комплексу та санітарно–ветеринарної лабораторії на оптовому плодоовочевому ринку “Фермер” ЗАТ “Полюс”. Проводяться роботи з реконструкції речового ринку ТОВ “Ринок–1”, модернізовано 1400 торговельних місць. Модернізовано торговельний комплекс “Привоз” підприємства “Ремонтник”, який має 230 торговельних місць. На території торговельного комплексу функціонує кафе готель, ветеринарно-санітарна лабораторія, м’ясний павільйон. Обладнано майданчик для реалізації плодоовочевої продукції з автомобілів. Планується розпочати реконструкцію ринку “Лісовий ВАТ фірма “Лісова” в сучасний торговельний комплекс “Юність”. Проводиться

комплексна реконструкція території прилеглої до станції метро “Лісова”.

Троєщинський ринок за десять років свого існування спромігся стати чи не найвідомішим у столиці. Ринок створено у 1995 році після прийняття відповідного рішення Київміськради. Розпочав він свою роботу на орендованій території площею майже чотири гектари на перехресті вулиць Електротехнічної та Братиславської в колишньому Ватутінському районі столиці. У перший рік існування ринку було організовано близько 600 робочих місць для підприємців, що користувалися примітивними торговими палатками. Нині ринок кожні вихідні відвідує близько 30 тисяч покупців. На території, яка вже сягнула 5,6 гектара, - близько 5 тис. робочих місць: 19 магазинів, 1500 торгових палаток та індивідуальних місць, 704 торговельні контейнери, 26 складських приміщень, 74 кіоски, 2600 торгових місць та 5 кафе. А всього на підприємстві трудиться близько 15 тис. осіб. Троєщинський ринок нині має доволі складну інфраструктуру. Нові фінансові вкладення дозволили не лише збільшити кількість робочих місць, а й покращити умови праці підприємців. Заасфальтовано територію площею 3,82 га,

збудовано контейнерний майданчик, упорядковано – приринковий, облаштовано під'їзди шляхи та автобусні зупинки з боку вулиці Крайньої. По всій території змонтовано зовнішнє освітлення, встановлено протипожежну сигналізацію в усіх орендованих приміщеннях, побудовано вольери для собак-охоронців, з усіх боків ринок огорожено залізобетонними панелями, поліпшено санітарний стан. Понад 40 маршрутів з'єднують ринок із майже всіма станціями столичного метрополітену, залізничними та автобусними вокзалами. Нині суттєво поліпшено охорону ринку й контроль за громадським порядком. Продовжується модернізація та поліпшення умов роботи підприємців. Між багатьма рядами над проходами встановлено перекриття. Проводиться заміна старих торгових палаток на металеві кіоски, де можна водночас товар і зберігати. Планується встановити й додаткове освітлення, що дозволить подовжити графік роботи ринку, створити універсальне довідкове бюро, а також змінити й фасад ринку з боку вул. Братиславської. Кінцеве завдання керівництва “Ринку-1” – створення потужного й сучасного торговельного центру. Але воно потребує поступових і розумних перетворень.

Ринок – це джерело поповнення місцевих бюджетів, які надходять у великій кількості від ринкових зборів та орендної плати. Тож відкритий прилавок з недорогими товарами ще довго виручатиме нас і довго існуватиме поряд із сучасними торговельними центрами, супермаркетами та фірмовими butikами.

За 2002-2005 роки відкрилися нові підприємства громадського харчування: ресторан “Таті” ПП “Тетяна” на 80 місць, кафе ТОВ “Удача” на 20 посадочних місць, кафе ТОВ “АЦ-Дельта” на 120 посадочних місць, бар ТОВ “Сіріус ВС” на 60 посадочних місць, кафе АСК “Укррічфлот”.

Відкрито 90 нових підприємств побуту по наданню соціально необхідних послуг: хімчистки одягу, прання білизни, індпошиву одягу, ремонту взуття, сауни тощо.

Медицина. Охорона здоров'я

Охорона здоров'я мешканців району залишається одним з пріоритетних напрямів діяльності районної влади.

Медичним обслуговуванням та охороною здоров'я населення району займається Деснянське районне управління охорони здоров'я. Пріоритетними напрямками роботи лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ) – є заходи по дальшому розвитку первинної медико-санітарної допомоги по охороні здоров'я матері і дитини, удосконалення невідкладної медичної допомоги, медичне забезпечення пільгових верств населення, зміцнення матеріально-технічної бази ЛПЗ, раціональне використання бюджетних коштів, виконання цільових програм “Здоров'я киян”, “Турбота”, “Здоров'я літніх людей», «Репродуктивне здоров'я населення” та ін.; а також заходи по боротьбі із СНІДом, туберкульозом, наркоманією та ін.

У складі управління 7 поліклінік, в тому числі 4 - для дорослих та 3 – для дітей, районний шкірно-венерологічний диспансер №2. Крім того у 2003 році створено Комунальне підприємство Деснянський районний центр “Здоров'я”, а на початку 2006 року – Українсько-швейцарський медичний центр “Клініка –ХХІ”, планується відкриття клініки №21. 4 поліклінікам для дорослих та ЦРДП надано право юридичних осіб. Така децентралізація дає більше повноважень керівникам поліклінік, значно підвищує їх відповідальність, дає можливість більш гнучко регулювати процес надання медичної допомоги, підбору кадрів, тощо. В 2002 році всім поліклінікам району та шкірно-венерологічному диспансеру присвоєні вищі акредитаційні категорії. В районі функціонує дві лікарські амбулаторії в с. Троещина та в с. Биківня. На базі ЦРП створено медкомісію райвіськкомату, функціонує районний профмедпункт, міжрайонний пункт невідкладної стоматологічної допомоги, на базі поліклініки №2 працює районний травмпункт, на базі ЦРДП

розташована районна баклабораторія, на базі поліклінік ЦРП та №3 – медичні комісії по огляду водіїв, в ЦРП – комісія медичних оглядів громадян на отримання медичної довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи.

Крім того, на території району розміщено 5 міських ЛПЗ: Український науково-практичний центр екстремальної медичної допомоги та медицини катастроф, Київська міська лікарня швидкої медичної допомоги, Київська міська психоневрологічна лікарня №2, Центр радіаційного захисту населення м. Києва від наслідків Чорнобильської катастрофи, будинок дитини “Берізка”. На території району працюють також СЕС, багато аптечних пунктів і 8 аптек.

Кількість населення, що обслуговувалась в 2005 році складає 342,7 тис. чол., в т.ч. дітей – 78,1 тис. чол. Медичні послуги мешканцям району надають близько 2,9 тис. медичних працівників. На базі лікувально-профілактичних закладів району розгорнуто 174 ліжка денних стаціонарів.

Важливою подією для району стало введення в дію таких *об'єктів охорони здоров'я*: найкращої не лише в місті, а й в Україні та країнах СНД поліклініки для дорослих, найкращої в місті центральної районної дитячої поліклініки, підстанції швидкої медичної допомоги та сімейної амбулаторії в селищі Биківня. Відкрито дермато-венерологічний диспансер та ін. Усі об'єкти охорони здоров'я оснащені найсучаснішим медичним обладнанням.

Напередодні святкування 55-ї річниці визволення Києва (1999 р.) жителі Тросщини нарешті отримали нову поліклініку для дорослих. Нині це – ***Центральна районна поліклініка Деснянського територіального медичного об'єднання*** (вул. Закревського, 81/1, тел.: 530-86-36). Сучасне просторе приміщення поліклініки із затишними фойє і кабінетами, обладнаними найсучаснішим медичним устаткуванням, виглядає дуже красиво. Відділення функціональної діагностики у цьому закладі чи не найкраще у місті, в ньому – комп'ютерний томограф,

лазерне устаткування, інше найдосконаліше обладнання. Водолікарня, у якій є спеціальна апаратура для підводного витягіння, денний стаціонар, терапевтичне, хірургічне, зубопротезне і стоматологічне відділення, жіноча консультація та кабінет ветеранів війни допомагають поліпшити здоров'я багатьом жителям району. Поліклініка приймає понад 1000 відвідувачів в день. Тут працює понад 400 чол. медперсоналу. На базі ЦРП працює Центр малоінвазивної хірургії (2004 р.) та Українсько-швейцарський медичний центр "Клініка - XXI" (2006 р.), Центр діагностики та лікування зору "Прозорість" та ін.

Концепція розвитку системи охорони здоров'я передбачає провідну роль амбулаторно-поліклінічної ланки. Для Деснянського району цей пріоритет має особливе значення, оскільки на території району немає жодної лікарні для дорослих. Саме життя спонукало управління охорони здоров'я райдержадміністрації підняти роль первинної ланки, впроваджувати стаціонарозамінні форми надання медичної допомоги населенню. Створюючи свого часу у столиці новий район на Троєщині, влада не подбала про належну інфраструктуру охорони здоров'я в повному обсязі, і деснянці опинились без стаціонарів. Це завдало великих клопотів як пацієнтам, так і медпрацівникам, які змушені були хворих, котрі потребували стаціонарної допомоги "розтикати" по лікарнях інших районів великого міста. Як економічніше, доцільніше розв'язати проблему хірургічної допомоги населенню району? виправити помилки старої влади й почати будівництво стаціонарів було б надто затратно для слабкого бюджету незалежної України.

З 2004 року в районі функціонує перший не лише в столиці, а й в усій Україні **Центр малоінвазивної хірургії**. Звичайно, тут не виконують операції високої складності, це прерогатива вузькоспеціалізованих клінік найвищого рівня. В 2005 році тут прооперовано понад 100 пацієнтів.

В **Українсько-швейцарському медичному центрі «Клініка-XXI»** представлено сучасні методики немедикаментозної терапії – квантова (інформаційно-хвильова) медицина, діагностика,

терапія, профілактика, реабілітація, програма “Вікторія”, плазморез. Тут готові надати допомогу у лікуванні діатезів, захворювань органів дихання, шлунково-кишкового тракту, ДЦП, гінекологічних, дерматологічних, урологічних, неврологічних захворювань. Весь спектр дуже широкий. Цей унікальний комплекс розроблений на основі 17-річного досвіду немедикаментозної вітчизняної та західної медицини.

Центральна районна дитяча поліклініка (бульв. Вигурівський, 4; тел.: 532-20-28) “подарована” району якраз до десятирічного ювілею з часу його утворення. Це комплексний дитячий заклад на 640 відвідувань в зміну із стаціонарним відділенням на 20 ліжок та трьома басейнами, новим обладнанням, аптекою тощо. До послуг маленьких відвідувачів – невідкладна допомога для дітей, бальнеологічне, фізіотерапевтичне, діагностичне, хірургічне, терапевтичне відділення.

В останній період в **районній дитячій поліклініці №2** (вул. Академіка Курчатова, 18-а; тел.: 518-84-43) в гастроентерологічному відділенні відкрито денний стаціонар на 10 ліжок. Тепер дітей, які страждають на шлункові захворювання, не треба буде відправляти до інших медичних закладів. У денному стаціонарі вони матимуть змогу отримати повне лікування та обстеження, бути під наглядом медичного персоналу цілий день, а ввечері відправитися додому до своїх рідних та близьких.

В кінці 1998 року на Троєщині відкрито нову **підстанцію швидкої медичної допомоги** на 10 машин (вул. Електротехнічна, 7; тел.: 515-37-22). Це дало можливість оперативніше виїжджати за викликами на Лівобережжі і дещо розвантажити медичні служби правого берега столиці (100-125 виїздів на рік). Вона вважається однією з найкращих в Україні. Її спорудили за індивідуальним проектом з використанням оригінальних рішень. Медичний комплекс оснащено сучасною технікою, оперативним зв'язком та управлінням на базі цифрової телекомунікаційної системи безперебійного електроживлення та телевізійного

нагляду, діє пункт зарядження медичної апаратури лікувальними газами.

Шкірно-венерологічний диспансер №2 (вул. Висоцького, 8; тел.: 530-01-64) здійснює діагностику та лікування: хронічних хвороб шкіри, грибкових та паразитарних хвороб шкіри, венеричних хвороб та хвороб, які передаються статевим шляхом; профілактичні огляди працівників харчової промисловості, дитячих закладів (оформлення санітарних книжок).

Санітарно-епідеміологічна станція (СЕС) Деснянського району Міністерства охорони здоров'я України (вул. Данькевича, 4; тел.: 532-13-90) була утворена у березні 1988 року, розміщена в новому сучасному будинку з двома лабораторними корпусами, побудованому у 1996 р.

СЕС має на меті організацію та впровадження заходів по збереженню та зміцненню здоров'я населення шляхом забезпечення його санітарно-епідеміологічного благополуччя.

Санепідслужба здійснює державний санітарно-епідеміологічний нагляд силами двох оперативних підрозділів (санітарно-гігієнічного та епідеміологічного) та двох лабораторій: санітарно-хімічної та бактеріологічної у складі 30 лікарів, 4 фахівців з вищою немедичною освітою та 53 - середніх медичних працівників. СЕС є базовою для підготовки студентів Національного медичного університету ім. О.Богомольця та Першого Київського медичного коледжу.

Діяльність санепідслужби має профілактичну спрямованість. СЕС здійснює моніторинг за станом інфекційної та паразитарної захворюваності в районі, бере участь в розробці районних програм та координації роботи служб з профілактики інфекційних хвороб, веде контроль за роботою лікувально-профілактичних закладів, організує роботу з імунпрофілактики інфекційних захворювань (дифтерії, кору, кашлюку, туберкульозу, поліомієліту, правцю та ін.); проводить заходи з охорони території району від заносу особливо небезпечних (карантинних) інфекцій: холери,

чуми, жовтої гарячки, геморагічних лихоманок), СНІДу та зооантропонозних інфекцій: сказу, лептоспірозу, сибірки. Задачею санепідстанції є також впровадження комплексу заходів щодо попередження, локалізації та ліквідації, в разі виникнення, епідемічних ускладнень, запобігання гострим та хронічним отруєнням людей.

Лабораторне відділення санепідстанції має достатній науково-технічний потенціал і виконує широкий спектр профілактичних бактеріологічних та санітарно-хімічних досліджень об'єктів навколишнього середовища (вода, повітря, харчові продукти), проводить інструментальні вимірювання рівня шуму, вібрації освітлюваності та параметрів мікроклімату.

За останні 10 років рівень загальної інфекційної захворюваності населення в районі залишається стабільним.

Пріоритетною є робота по профілактиці таких соціально-небезпечних хвороб, як туберкульоз, ВІЛ-інфекція, малярія.

Велика увага приділяється проведенню імунопрофілактики населення з метою підвищення рівня імунної захищеності та попередження захворюваності населення на керовані інфекції, такі як дифтерія, кір, кашлюк, епідпаротит та інші.

Профілактичний напрямок є головним в діяльності санепідслужби Деснянського району м. Києва.

Денний стаціонар для наркозалежних на Троєщині (вул. Сабурова, 20; тел.: 532-74-38) створено силами Деснянського районного у м. Києві центру соціальних служб для молоді, фахівців недержавної організації «Молодь проти злочинності та наркоманії» та експертів Інституту проблем наркоманії та наркозлочинності. Створені умови для впровадження інноваційної програми денного супроводу для наркозалежних. В розробці програми брали участь як психологи, психотерапевти, лікарі так і наркозалежні, що не вживають наркотики та мають величезний

власний досвід реабілітації. Такий підхід надав змогу поєднати фахові знання та практичний досвід у галузі наркології та психотерапії з реальними потребами клієнтів. Головною метою Денного стаціонару є створення таких умов, за яких наркозалежні матимуть змогу відновити психологічну рівновагу і знайти своє місце у житті. Другою перевагою Денного стаціонару є те, що наркозалежні працюють над своїми проблемами переважно в групі і можуть отримати підтримку не тільки від фахівців, але й від інших наркозалежних. Участь у консультації є безкоштовною, за попереднім записом.

Про міські ЛПЗ району:

У Київській міській клінічній лікарні швидкої медичної допомоги (вул. Братиславська, 3; тел.: 518-06-29) народжуються вдруге. На дванадцяти поверхах розташувалися чотири відділення загальнохірургічних профілів, три - нейрохірургії, чотири - реанімації, два - травматологічних, судинної хірургії, швидкої терапії, інфарктне, політраум, спецтраум, токсикології, ... і добрий десяток допоміжних служб. Сюди привозять здебільш тих, хто балансує на межі життя і смерті. Понад дев'яноста відсотків повертаються в стрій, завдяки тим, хто тут трудиться. А це – 1747 співробітників, з них: 118 лікарів вищої категорії, 1 доктор медичних наук, 24 кандидати медичних наук, 4 заслужених лікарів України.

Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (вул. Братиславська, 3; тел.: 518-57-08) - головний заклад Державної служби медицини катастроф України (ДСМК). Утворений в липні 1997 року Постановою Кабінету Міністрів України, працює на базі Київської міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги.

Основними напрямками діяльності Центру визначено:

- надання екстреної медичної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях (стихійні лиха, техногенні аварії та катастрофи тощо);

- організація розбудови і функціонування ДСМК;
- проведення науково-дослідної роботи, пов'язаної з удосконаленням форм і методів організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим в екстремальних ситуаціях.

ДСМК укомплектований висококваліфікованими медичними кадрами та вченими. У штаті закладу 10 докторів наук, 27 кандидатів наук. Щорічно науковці центру видають більше 200 наукових робіт та роблять до 15 винаходів. Бригади постійної готовності закладу приймають участь в наданні медичної допомоги постраждалим в Україні практично при всіх значних надзвичайних ситуаціях, в наданні допомоги постраждалим при катастрофах глобального рівня в Туреччині (1999 р.), Індії (2001 р.), Ірані (2003-2004 рр.), Пакистані (2005 р.) тощо.

На території району розташований **Київський міський будинок дитини “Берізка”** (вул. Жукова, 4; тел.: 513-45-83), заснований у 1979 році, один з тих закладів, в якому покинута дитина знаходить притулок. Тут проживає близько 150 малюків віком від 7 днів до 4 років, з них 23 ВІЛ-інфікованих. В серпні 2004 року було розпочато реконструкцію будинку дитини коштами міського і районного бюджетів та благодійного фонду Олени Франчук. На капітальний ремонт “Берізка” чекала чверть століття, а 5 серпня 2005 року святкувалося новосілля. Проведений капітальний ремонт сьогодні дає змогу досягти європейського рівня не тільки медичного обслуговування, а й проживання в ньому немовлят. Повністю переобладнано та благоустроєно територію навколо будинку. Якщо раніше це були лісові хащі, то сьогодні це прекрасна паркова зона з дитячими майданчиками, гойдалками, бесідками для відпочинку. Повністю переобладнано кімнати, в яких проживають немовлята, кімнати для ігор, встановлено сучасне медичне обладнання. До “Берізки” в основному потрапляють малюки, які мають відхилення в розумовому та фізичному стані - із хворобою Дауна, енцефалією, порушеннями рухомо-опірного апарату. Є серед загальної кількості і такі малюки, які народжені від ВІЛ-інфікованих матерів та матерів-наркоманок. Це дуже важка категорія дітей, у

яких ніколи не буде шансу потрапити на виховання до сім'ї. За рік усиновлюється 30-35 дітей. Більшість з тих, хто звертається в дитячий будинок з цього приводу, іноземці. Крім педіатрів, медичних сестер у штаті будинку дитини є логопед і психолог. Це нововведення допомагає в роботі з дітьми, хоча кількість працюючих в будинку за європейськими нормами дуже віддалена від дійсності.

За статистику, на жителів Лівобережжя столиці припадає 37 відсотків усіх зареєстрованих в місті випадків порушення мозгового кровообігу. Тому в 2003 році на базі міської клінічної лікарні №1 (Харківське шосе) було створено *Лівобережний нейроцентр з реабілітаційним відділенням*, послугами якого користуються й жителі Деснянського району. Коло його завдань дуже широке: надання невідкладної та планової лікувально-профілактичної, діагностично-консультативної допомоги пацієнтам, які потерпіли внаслідок гострого мозково-судинного захворювання, іншої патології нервової системи. Сюди входить і госпіталізація та стаціонарне лікування неврологічних хворих, і повне чи часткове відновлення працездатності.

Сімнадцять років тому на Троєщині почали споруджувати *опіковий центр*, проект якого вже застарів як за будівельними нормами, так і за медичними технологіями. Сьогодні міська влада вважає за доречне використати варіант двостороннього фінансування міського і державного бюджетів, щоб прискорити здачу цього великого комплексу в дві чи три черги. В 2006 році з міського бюджету буде виділено значні кошти на продовження будівництва опікового центру. Майбутній Центр складатиметься з операційного блоку, хірургічного (розрахованого на 400 ліжок), консультативної поліклініки на 1200 відвідувань в зміну, реабілітаційного і діагностичного центрів, терапевтичного блоку (на 440 ліжок) і кафедрального блоку. Згідно з доповненим проектом мають з'явитися чотири гелікоптерних майданчики, готель, підземний тунель з усіма комунікаціями. Адміністрація району планує вийти з пропозицією щодо передачі незавершеного

будівництва республіканського опікового центру до територіальної громади міста для подальшого розміщення на його базі стаціонарної лікарні та інших медичних закладів для лікування киян.

Київський міський Центр серця, який зводять на вулиці Братиславській, 5-а, мають здати наприкінці літа 2006 року. Медичний заклад розрахований на 150 місць. Автори проекту запропонували збудувати дійсно унікальний центр, “поставивши” його поруч з іншими медичними закладами, які вже там є: міською лікарнею швидкої медичної допомоги, психоневрологічним диспансером та медучилищем. Для його потреб буде використовуватися господарська та лабораторна бази ЛШД. Після операцій хворим надасть необхідну реабілітацію психоневрологічний диспансер, а медучилище буде цілеспрямовано готувати своїх випускників для Центру серця. Тобто в Києві з’явиться єдине у своєму роді медмістечко. Сама будова композиційно буде складатися з трьох взаємопов’язаних блоків. В п’ятиповерховому корпусі розмістять прийомне відділення і операційні, у восьмиповерховому - палати на 150 ліжок, з них 40 – для дітей. А між будівлями розташують блок реабілітаційного та рекреаційного призначення. Центр серця обладнають з урахуванням сучасних технологій проведення операцій на серці. З метою його життєзабезпечення передбачено встановлення кондиціонерів та устаткування для очищення повітря. Для термінової доставки хворих на даху восьмиповерхового корпусу збудують спеціальний гелікоптерний майданчик. З будівлями кухні, лабораторій та моргу передбачається підземне сполучення. Архітектура комплексу за планом чимось нагадує серце, але все тут функціонально і практично. Фасади планується виконати із сучасних навісних композитних панелей, входи виділити спеціальним заскленням. Майбутній центр буде оснащено найсучаснішим обладнанням, він не матиме аналогів у Європі. В Центрі буде надаватися термінова хірургічна допомога людям з пороком серця.

В 2006 році планується розпочати будівництво нової амбулаторії лікарів загальної практики в селищі Троєщина, завершити проектування та розпочати будівництво дитячої поліклініки у 23 мікрорайоні, провести капітальний ремонт дитячої районної поліклініки №1, ввести в експлуатацію лікарню державної ветеринарної медицини по вул. Електротехнічній.

Фізична культура і спорт

Київ є найбільшим фізкультурним центром країни місцем проведення більшості загальнодержавних спортивно-масових заходів, а також міжнародних спортивних змагань.

Фізична культура і спорт відіграють важливу роль у формуванні, зміцненні та збереженні здоров'я громадян, підвищенні їх працездатності та збільшенні тривалості активного життя. Розвиток фізичної культури і спорту є найбільш економічно вигідним і ефективним засобом профілактики захворюваності та травматизму, розв'язання проблем наркоманії, злочинності та алкоголізму.

Виконання районної Цільової комплексної програми “Фізичне виховання – здоров'я нації” на 2000-2005 роки певною мірою сприяла вирішенню проблем і задач, що стоять перед фізкультурно-спортивною галуззю. **Відділ з питань фізичної культури і спорту** (вул. Бальзака, 12; тел.: 546-18-31), як окрема структура райдержадміністрації був створений у 2003 році саме на виконання цієї програми. Це дало можливість в повній мірі зосередитись на реалізації державної політики в галузі фізичної культури і спорту. Спільними зусиллями відділу з питань фізичної культури і спорту та управлінням освіти збережено традицію проведення щорічних спартакіад учнівської та допризовної молоді, Малої олімпіади вихованців дошкільних закладів, футбольних турнірів на призи клубу “Шкіряний м'яч” і Шкільної футбольної ліги та ін. У Спартакіаді учнівської молоді, яка триває протягом всього навчального року і включає 19 видів спорту,

беруть участь понад 4 тис. юнаків і дівчат. В районі працює більше 30 дитячих туристичних секцій – при Центрі дитячої та юнацької творчості, в школах №№301, 307, 283, 249, 218, 212, 152 та ін. Відділ з питань фізичної культури і спорту ставить перед собою задачу залучати до занять фізичною культурою не лише учнівську молодь, а й всі верстви та вікові групи мешканців району. З цією метою у 2005 році відновлено традицію проведення міжвідомчої Спартакіади серед працівників установ та закладів району, родинних змагань “Тато, мамо, я – спортивна сім’я”, започатковано проведення районних Богатирських ігор, футбольного турніру на кубок голови Деснянської райдержадміністрації, районний Турнір з боксу «Перша рукавичка» та ін. За період дії Програми в районі підготовлено 7 Майстрів спорту міжнародного класу, 27 Майстрів спорту України та 134 кандидати у Майстри спорту. У 18 ЖЕКах діє 6 фізкультурно-спортивних клубів для підлітків. Організовано роботу понад 500 спортивно-оздоровчих секцій по 50 видам спорту. Школярі району приймають активну участь у міських змаганнях, де посідають призові місця. Спортсмени району достойно виступають у складі збірних команд Києва та України на Всеукраїнських та Міжнародних змаганнях. Срібними призерами Чемпіонату Світу з акробатики стали вихованці ДЮСШ-18. Бронзові медалі Чемпіонату Світу вибороли борці на поясах. За 2002-2005 роки до спортивно-масової роботи залучено 52 тис. жителів району різних вікових категорій.

В районі, де проживає близько 70 тис. дітей та підлітків, до недавнього часу існували лише дві дитячо-юнацькі спортивні школи. Відділ з питань фізичної культури і спорту має тісну співпрацю з Київським міським ФСТ «Спартак». Результатом цієї співпраці стало відкриття в грудні 2005 року у Деснянському районі *дитячо-юнацької спортивної школи товариства «Спартак»*, що стала третьою спортивною школою в районі. Сьогодні в районі вирішенням задач фізичного виховання населення та підготовки спортсменів займаються :

- республіканське вище училище фізичної культури*;

- комплексна дитячо-юнацька спортивна школа №14*;
- дитячо-юнацька спортивна школа №18*;
- дитячо-юнацька спортивна школа №1 Київського міського ФСТ «Спартак»;
- центр навчання плаванню;
- центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”.

Районний центр навчання плаванню відділу з питань фізичної культури і спорту (вул. Закревського, 67-а; тел.: 530-07-06) заснований у 1992 році. В центрі навчаються плавати діти віком від 7 до 14 років. За рік в середньому навчається близько 900 дітей. Тут також проводяться заняття з шейпінгу.

В січні 2005 року за розпорядженням Деснянської райдержадміністрації було створено **районний Центр фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх”** (вул. Сабурова, 20; тел.: 530-51-70). Даному Центру підпорядковані 12 спортивних клубів за місцем проживання, в яких займаються різними видами спорту близько 600 жителів району різного віку.

Постійно триває робота по зміцненню та розширенню матеріально-технічної бази спортивної галузі. Зокрема, спільними зусиллями відділу по фізичній культурі і спорту, Центру ФЗН “Спорт для всіх” та Республіканського вищого училища фізичної культури у 2005 році відремонтовано та оснащено боксерський клуб “Зміна” (вул. Матеюка, 13-а). Завдяки підтримці депутатів райради розпочато реконструкцію районного стадіону (вул. Драйзера, 2-б).

Триває реконструкція комплексного спортивного майданчика (вул. Бальзака, 54-а). На території району збудовано два міні-стадіони із штучним покриттям. Перший такий стадіон з'явився у поліграфічному підприємстві “Новий друк”, другий – на території школи №276. Переваги такого штучного покриття відчутні, адже “трава” тут зеленіє цілий рік, утворюючи м'який

* -див. розділ «Освіта»

килим. Зовні футбольне поле із штучним покриттям мало чим відрізняється від поля, на якому росте справжня трава, а от

турбот з ним набагато менше. На кошти інвесторів у 2005 році збудовано комплексний спортивний майданчик (вул. Радунська, 56) та сучасний тенісний корт (вул. Жукова, 29-а).

Загалом в Деснянському районі функціонує: 3 стадіони (вул. Драйзера, 2-б, вул. Магнітогорська, 1, вул. Матеюка, 4); 68 спортивних залів (в основному в загальноосвітніх закладах); 80 футбольних полів; 228 спортивних майданчиків; 28 стрілецьких тирів; 22 тренажерних зали; 23 басейни (з них 16 у дошкільних закладах); 9 тенісних кортів; 17 спортивних клубів (з них 12 належить Центру “Спорт для всіх”); культивується 50 видів спорту; працює понад 500 спортивно-оздоровчих секцій (включаючи шкільні та дошкільні).

У 1998 році відкрився *фізкультурно-оздоровчий комплекс* на Троєщині, який належить Національному банку України та Монетному двору і включає в себе плавальний басейн, тренажерний зал, сауну, тенісні корти та готельний комплекс.

Великою популярністю серед студентської молоді користуються два спортивні зали і стадіон Київського національного торговельно-економічного університету.

В планах на 2006 та найближчі роки передбачається будівництво футбольного поля з гаревим покриттям (просп. Лісовий, 17-в, СЗОШ №147) та семи спортивних майданчиків зі штучним покриттям.

В зв'язку із закінченням терміну дії програми “Фізичне виховання – здоров'я нації” та з метою подальшого вирішення задач, що стоять перед працівниками фізичної культури і спорту, розроблено нову Програму на п'ятирічний термін з 2006-2010 роки. Мета Програми – створення сприятливих соціально-економічних, організаційно-технічних передумов для мешканців району для занять фізичною культурою і спортом, підвищення життєздатності сфери фізичної культури і спорту.

На початку 2006 року в райдержадміністрації розглядалося питання “Про розвиток туризму у Деснянському районі до 2010 року”. Було розроблено ряд заходів, спрямованих на розвиток туризму в районі. Вирішено розробити Програму розвитку

туризму у Деснянському районі, створити туристичні зони на території району, розробити план заходів щодо подальшого розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Деснянському районі, побудувати на території району базу відпочинку та клуб юних моряків в парку Дружби народів, створити екскурсійний пункт, приділити більшу увагу розвитку паркових зон, як місця відпочинку мешканців та гостей району, визначити приміщення для розміщення виставкового залу та музейних експозицій.

5 липня 2004 року надовго запам'яталося киянам. В цей день вулиці нашого міста освітив Олімпійський вогонь. Цю честь Україна заслужила підтримкою олімпійського руху, зростанням міжнародного авторитету країни, успіхами своїх спортсменів на міжнародних аренах. Готують таких спортсменів і в навчальних закладах фізичної культури нашого району або в тих, які розташовані на території нашого району.

Наука. Освіта. Культура

Наука

Науковий комплекс Деснянського району це 14 науково-дослідних і проектних установ, в тому числі: 7 - науково-дослідних установ, 4 – проектних, інших установ - 3. Загальна чисельність працюючих більше 1,5 тис. осіб, в т.ч. діячів, які виконують наукові і науково-дослідні роботи – 952, фахівців з науковими ступенями – 342 особи, зокрема: 67 докторів наук, 275 кандидатів наук. Серед основних напрямів діяльності - наукові розвідки в галузях фармакології, епідеміології, онкології, біології, охорони навколишнього середовища, містобудування, інформаційно-обчислювального забезпечення, поліграфічного оформлення та розвитку спеціальних видів друку, проектні розробки в галузях будівництва та реконструкції об'єктів агропромислового, лісогосподарського комплексів, нафтопродуктозабезпечення, шляхового господарства.

До розробок світового рівня віднесено винайдений в інституті органічної хімії групою науковців під керівництвом члена-кореспондента Національної Академії наук М.Лозинського новий клас активних сполук для виготовлення ліків.

Вимогам світового рівня відповідають і дослідно-конструкторські та технологічні роботи в галузях створення і впровадження в виробництво спеціальних матеріалів для захисту цінних паперів, багатофарбового трафаретного друку, хімічних добавок до полімерних матеріалів, розроблені в Українському науково-дослідному інституті спеціальних видів друку, інституті органічної хімії Національної Академії наук України.

Науково-дослідні інститути

Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України (вул. Мурманська, 1; тел.: 558-53-88). Основні напрямки діяльності: хімія біологічно-активних пептидів, білків, нуклеїнових кислот та їх компонентів; хімічні моделі біологічних процесів, синтезу і вивчення біологічних властивостей нових регуляторів для застосування в медицині і сільському господарстві; розробка наукових синтезу і технології одержання важливих продуктів і матеріалів з нафти; екологічні дослідження. Чисельність працюючих більше 300 чол.

Інститут органічної хімії НАН України (вул. Мурманська, 5; тел.: 552-71-50). Основні напрямки діяльності: теоретичні і експериментальні дослідження будови, кольоровості та реакційної здатності органічних сполук; тонкий органічний синтез; хімія гетероатомних органічних сполук; супрамолекулярна хімія макроциклічних сполук; наукові основи синтезу сполук з практично корисними властивостями, у т.ч. фізіологічно активних речовин, ціанінових барвників, органічних каталізаторів і комплексоутворювачів. Чисельність працюючих близько 300 чол.

ВАТ «Український науково-дослідний інститут спеціальних видів друку» (вул. Кіото, 25; тел.: 513-04-72). Основні

напрямки діяльності: машини і процеси поліграфічного виробництва; технологія лаків, фарб та органічних покриттів; екологія; стандартизація і сертифікація; метрологія і метрологічне забезпечення; прилади та методи контролю. Чисельність працюючих – 70 чол.

Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М.Марзєєва АМН України (вул. Попудренка, 50; тел.: 559-73-73). Основні напрямки діяльності: гармонізація вітчизняної нормативно-методичної бази згідно з вимогами ЄС; впровадження методології визначення ризику в практику пріоритетизації еколого-гігієнічних проблем; удосконалення гігієнічного регламентування шкідливих речовин та факторів, у т.ч. продуктів їх трансформації (комплексних, комбінованих нормативів та добових навантажень); оцінка реальної загрози здоров'ю населення від дії антропогенних чинників та обґрунтування системи профілактичних заходів; створення системи соціально-гігієнічного моніторингу та відповідних баз даних. Чисельність працюючих більше 300 чол.

Український науково-виробничий інженерний центр по охороні праці у сільському господарстві «Укрсільгоспохоронпраці» (вул. Антоновича, 11; тел.: 235-30-49). Основні напрямки діяльності: наукові розробки норм шкідливих виробничих факторів; вивчення впливу хімічних засобів захисту рослин на стан людини; клініка профзахворювань. Чисельність працюючих – 20 чол.

Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (вул. Братиславська, 3; тел.: 518-57-08). Основні напрямки діяльності: медицина. Чисельність працюючих близько 30 чол.

ВАТ «Агропромсистема» (просп. Гагаріна, 23; тел.: 552-40-04). Основні напрямки діяльності: впровадження інтегрованої інформаційно-аналітичної системи агропромислового комплексу; впровадження телекомунікаційних і комп'ютерних мереж, створення і використання банків даних, ремонт і сервісне обслуговування комп'ютерної техніки. Чисельність працюючих – 14 чол.

Проектні інститути

ВАТ «Укрпромпроектбудсервіс» (вул. Попудренка, 52; тел.: 292-82-74). Основні напрямки діяльності: будівництво, реконструкція і технічне переозброєння підприємств АПК, заводів по ремонту та технічному обслуговуванню сільгосптехніки, складів мінеральних добрив та засобів хімічного захисту рослин; газифікація населених пунктів, об'єктів переробної галузі. Чисельність працюючих – 25 чол.

Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдінроліс» (вул. Братиславська, 50; тел.: 512-26-12). Основні напрямки діяльності: норми виробітку та витрат матеріалів по деревообробці та лісогосподарській діяльності; розробка стандартів, пов'язаних з деревиною, лісопродукцією та декоративними рослинами; проектно-кошторисна документація на декоративні розсадники, утримання парків; протипожежне облаштування лісових територій. Чисельність працюючих більше 30 чол.

Державний проектний інститут «Укрдінпронафтотранс» (бульв. Верховної Ради, 34; тел.: 559-90-11). Основні напрямки діяльності: розробка дослідних зразків технологічного обладнання для об'єктів транспортування та збереження нафтопродуктів; проектування АЗС, нафтобаз, нафтопроводів та супутних об'єктів. Чисельність працюючих – 50 чол.

Український державний науково-технічний і проектний інститут промислових технологій «Укрпромтехнологія» (вул. Магнітогорська, 1-б; тел.: 292-90-61). Основні напрямки діяльності: дослідження та розробки в галузі природних та технічних наук; діяльність у сфері архітектури; інженерна та технічна діяльність, пов'язана з будівництвом; посередницькі послуги під час купівлі, продажу, здавання в оренду та оцінювання нерухомості виробничо-технічного призначення; посередницькі послуги під час купівлі, продажу, здавання в

оренду та оцінювання земельних ділянок. Чисельність працюючих більше 70 чол.

Інші науково-виробничі заклади, тощо.

ДНВП «Картографія» (вул. Попудренка, 54; тел.: 552-40-33). Основні напрямки діяльності: видання карт, атласів, електронних карт. Чисельність працюючих більше 170 чол.

Український державний науково-виробничий інститут зйомок міст та геоінформатики ім. А.В.Шаха «Укргеоінформ» (вул. Попудренка, 54; тел.: 552-02-00). Основні напрямки діяльності: зйомка підземних на надземних інженерних споруд, спостереження за вертикальністю, геодезичні розбивочні роботи, дослідження деформації земної поверхні; проведення інвентаризації земель; створення планів міст та населених пунктів. Чисельність працюючих близько 160 чол.

Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19; тел.: 531-47-13). Основні напрямки діяльності: управління розвитком споживчого ринку України; формування зовнішньоекономічної політики України; розвиток оптової торгівлі; аналітично-статистичне забезпечення вивчення процесів товарного обігу; засади гарантії якості продуктів спеціального призначення; аспекти оптимізації асортименту продукції для оздоровчого харчування; технології створення продуктів харчування для упередження захворювань щитовидної залози; розвиток туризму в Україні; розвиток системи дистанційного навчання. Чисельність працюючих – 9 чол.

Освіта

Сьогодні за кількістю **закладів освіти** район посідає перше місце. На території району розташовано 11 вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації та форм власності та вищих училищ, 51 дошкільний заклад, 13 шкіл-садків, 33 загальноосвітні школи, 14 – спеціалізованих, 6 гімназій,

навчально-виховний комплекс, вечірня школа, 2 ліцея, 4 позашкільних заклади.

Вищі навчальні заклади та вищі училища:

Київський національний торговельно-економічний університет (КНТЕУ) (вул. Кіото, 19; тел.: 513-23-09) - один з найавторитетніших навчальних закладів України, атестований за найвищим, IV рівнем акредитації.

Його історія бере свій початок від Київського філіалу Всесоюзного заочного інституту радянської торгівлі, створеного в 1946 р. У 1959 р. філіал передано у підпорядкування Харківському інституту радянської торгівлі, в тому ж році - Донецькому інституту радянської торгівлі. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 04.03.66 р. №195 створено Київський торгово-економічний інститут. У 1994 р. перетворений у Київський державний торговельно-економічний університет. Приміщення для університету на вул. Кіото було збудовано у 1973 році.

Указом Президента України у 2000 р. університету надано статус *Національного*. Університет є лідером у реформуванні вищої освіти України, першим у країні здійснив суттєве оновлення змісту освіти, широкомасштабне впровадження комп'ютеризації, новітніх навчальних технологій на базі програмних продуктів, локальних глобальних інформаційних мереж. Створено сучасний бібліотечний комплекс з електронним обслуговуванням читачів. Активно діє система паралельного навчання та інтегрованої ступеневої освіти в рамках техноеконімполісу.

Університет виконує функції науково-методичного центру для вищих навчальних закладів України з підготовки фахівців із напрямів "Менеджмент" і "Торгівля". Є розробником державних стандартів освіти з цих напрямів.

Здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців за державним замовленням та угодами з юридичними і фізичними особами для сфер внутрішньої та

зовнішньої торгівлі, фінансової системи і права, митної служби, захисту прав споживачів, антимонопольної діяльності, економіки підприємництва, банківської і страхової справи, бухгалтерського обліку, фінансового контролю, ресторанного господарства, туризму, готельного господарства, інших ланок інфраструктури.

Тут навчається 25.5 тис. студентів, у т.ч. 13.5 тис. за денною формою навчання. Підготовка фахівців здійснюється за 5 напрямками (економіка і підприємництво, менеджмент, торгівля, харчова технологія та інженерія, право) - 17 спеціальностями, 23 спеціалізаціями. Організація підготовки за сучасними актуальними для суспільства спеціальностями, привертає все більше уваги молоді, численних підприємців, організацій, підприємств.

Університет має 5 факультетів: економіки, менеджменту та права; банківської справи; обліково-фінансовий; ресторанно-готельного та туристичного бізнесу; товарознавчий.

До його структури входять Вінницький торговельно-економічний інститут, Чернівецький торговельно-економічний інститут, Харківський торговельно-економічний інститут, Коломийський економіко-правовий коледж, Торговельно-економічний коледж (м. Київ), Хмельницький торговельно-економічний коледж, Вінницький технолого-економічний коледж, Вище комерційне училище (м. Київ), Харківський технікум економіки та бізнесу, Чернівецьке вище комерційне училище, Інститут молоді «Інтелект», Інститут вищої кваліфікації, Ужгородський навчальний центр, Коломийський навчально-консультаційний центр, Франко-український інститут управління, Центр ділової іноземної мови, Центр довузівської підготовки, Відділення довузівської підготовки іноземних громадян.

Для забезпечення високого рівня практичної підготовки студентів функціонують Навчально-виробниче об'єднання, Центр навчально-тренінгових фірм, Центр з сертифікації продукції послуг та систем якості.

Високий рівень підготовки фахівців забезпечують кваліфіковані, досвідчені науково-педагогічні кадри. Питома вага

викладачів з науковими ступенями доктора та кандидата наук перевищує 70 відсотків. Працює 13 заслужених діячів науки і техніки, заслужених працівників вищої школи, народної освіти, 4 академіка та 4 члена-кореспондента академії наук.

Встановлені та підтримуються творчі зв'язки з 52 навчальними закладами 21 країни. Університет є представником країни у 7 престижних міжнародних організаціях, в т.ч. у Міжнародній асоціації вищої освіти, бере участь у виконанні ряду міжнародних проектів, зокрема по підготовці фахівців з казначейства, банківської системи, туризму та готельного господарства.

Матеріально-технічна база університету відповідає міжнародним стандартам. Для студентства створено сприятливі соціально-побутові умови. До послуг викладачів і студентів магазин, кафе, медпункт, перукарня, пральня та інші побутові пункти.

Відкритий міжнародний Університет розвитку людини «Україна» (змішана форма власності) у 2002 р. в Деснянському районі відкрив два факультети. *Факультет правознавства і міжнародних відносин* (просп. Маяковського, 21-в у приміщенні СЗОШ №270, тел.: 547-36-39) III рівня акредитації готує спеціалістів з правознавства та міжнародної інформації. На факультеті навчається 600 студентів. За підтримки Канадського фонду співробітництва створено юридичну клініку університету «Україна», основними цілями якої є – безкоштовна юридична допомога малозабезпеченим верствам населення, правова освіта населення та набуття практичного досвіду студентами-правниками у процесі навчання. *Факультет соціальних технологій* (просп. Маяковського, 93-г; у приміщенні СЗОШ №300, тел.:532-82-63) III-IV рівня акредитації готує спеціалістів з психології, фізичної реабілітації та соціальної роботи. На факультеті навчається більше 1 тис. студентів.

Філія Київського Слав'ястичного університету – новий приватний вищий навчальний заклад IV рівня акредитації (вул. Сабурова, 14; в приміщенні СЗОШ №276; тел.: 535-44-27),

відкритий у Деснянському районі в 2002 р. Створено його як окремих структурний підрозділ на базі Світового Славістичного університету, який існує вже десять років. Орієнтовано університет на світові стандарти освіти.

У філії діють факультети: міжнародні відносини, історія політичних технологій, правознавство, фінанси, менеджмент організацій (митна справа). Зайшовши сюди, крім української тут можна почути латинську, польську та чеську мови.

В університеті навчається близько 500 студентів.

По закінченню вузу випускники одержують 2 дипломи, в т.ч. і державного зразку.

В Деснянському районі проживає багато молоді. Більшість же вищих навчальних закладів знаходиться у центрі. Щоб добратися до них, треба витратити багато часу. Для мешканців району, в якому немає метро – це досить складно. Тому і було вирішено надати змогу молоді отримувати вищу освіту за місцем проживання. Університет має гарну технічну базу – комп'ютерні класи, сучасну техніку, обладнання, забезпечує студентів необхідними підручниками. Це дає університету можливість відповідати світовим освітнім стандартам.

Як стати студентом університету? Медалісти та переможці олімпіад проходять лише співбесіду з профілюючої дисципліни. Також, на пільгових умовах зараховуються ті абітурієнти, які були слухачами підготовчих курсів, що організовано при університеті. Термін навчання на таких курсах – півроку або півтора місяці. Для працюючої молоді існує заочна форма навчання. Поки що таких груп лише дві: з фінансів та менеджменту організацій, але в майбутньому планується розширити цей список.

Оплата за навчання в вузі, в порівнянні з іншими вищими навчальними закладами – невелика і доступна широким колам населення. Крім цього, існують знижки для тих, хто навчається відмінно та бере активну участь в культурному житті університету.

Київський міський медичний коледж (КММК) Головного управління охорони здоров'я та медичного забезпечення

Київміськдержадміністрації (вул. Братиславська, 5, п/в 166, тел.: 518-26-45) – вищий навчальний заклад I-II рівня акредитації, заснований у 1985 році як Київське медичне училище №4.

Коледж здійснює підготовку спеціалістів для лікувальних, санаторно-профілактичних закладів України та зарубіжних країн за двома спеціальностями: сестринська справа, стоматологія ортопедична.

До КММК мають можливість вступити учні 9-х і 11-х класів, а також іноземні громадяни. Термін навчання: 2-3 роки. Після закінчення вузу спеціалісти одержують кваліфікації: медична сестра (молодший спеціаліст, бакалавр) та зубний технік. В коледжі є підготовче відділення з терміном навчання 1 рік.

Коледж обладнаний сучасною навчально-лабораторною базою. У приміщенні коледжу 48 лабораторій і кабінетів, 3 комп'ютерні класи, бібліотека, спортивний комплекс (спорт. зала, 2 тренажерні зали, спорт. площадки), актова зала, медпункт, їдальня.

Виробнича і навчальна практика проходять на базах лікувально-профілактичних закладів міста Києва.

У коледжі працюють предметні гуртки, проводиться професійний конкурс «Кращий за професією», спортивні змагання з різних видів спорту. Ансамбль художньої самодіяльності «Любисток» сприяє широкій палітрі естетичного виховання, активному розвитку обдарувань студентів.

КММК щорічно відвідують провідні вчені, лікарі, депутати ВР, зарубіжні делегації.

Штатні викладачі діляться своїм досвідом роботи зі своїми колегами – медиками інших медичних закладів.

Всього в коледжі працює 70 чол.

Київська муніципальна українська академія танцю ім. С.Лифаря Головного управління культури Київміськдеждаміністрації (вул. Данькевича, 4-а; тел.: 530-87-57) – вищий навчальний заклад I-II рівня акредитації, створений у 2000 році (з 1994 року існувала громадська організація

«Українська академія танцю» по бул. Шевченка, 3) готує спеціалістів з хореографії.

Уже десятий рік поспіль на сцені Національної опери України відбуваються гала-концерти учнів Київської муніципальної української академії танцю. Саме в цьому театрі, з реорганізації дитячої балетної студії, розпочала свій творчий шлях академія. У чому ж її відмінність від хореографічного училища? Насамперед у тому, що сюди приходять діти шести-семи років (а не десяти, як в училищі) і проходять усі етапи безперервної хореографічної освіти: підготовчий, початковий, середній і вищий. А ще академія — єдиний навчальний заклад, де готують не лише артистів класичного балету, а й професіоналів для народно-сценічних та сучасних ансамблів танцю, виконавців спортивної бальної хореографії. В академії учні можуть перейти з класичного відділення на інше і стати в майбутньому прекрасними виконавцями модерного, джазового, народно-сценічного чи спортивного бального танцю.

Учні навчаються не тільки в просторах балетних залах (до речі, із спеціальним покриттям для бального танцю, брейк-дансу та акробатичного рок-н-ролу), а й в музичних класах, у кабінетах з історії та теорії балету, театрального й образотворчого мистецтва. Щоденні заняття поєднуються з постійною творчою практикою на сцені концертного залу-театру (на 350 місць) з сучасним звуковим та світловим обладнанням, з участю в різноманітних фестивалях.

Вихованці академії виступають на всеукраїнських, європейських та світових чемпіонатах зі спортивного бального танцю.

Успішно працює в академії відділ спортивного бального танцю, який набуває великої популярності в Україні, сміливо виходить на міжнародну арену.

Академія є співзасновником міжнародних турнірів на Кубок мера Києва, «Парад надій» та щорічних фестивалів «Феєрверк спортивного бального танцю на Троєщині».

Навчання в академії передують заняття в школі, де учні проходять перші три етапи безперервної освіти, потім готуються до вступних іспитів і після суворого конкурсного відбору вступають на відділення класичного балету та народного танцю.

Розширюючи структуру навчального закладу, академія створила філіали, спочатку в різних районах Києва, а також в Донецьку.

Економіко-правовий технікум при Міжрегіональній Академії управління персоналом (МАУП) (вул. Закревського, 45-б; у приміщенні СЗОШ №248; тел.: 515-61-63) – приватний вищий навчальний заклад I рівня акредитації, поповнив список спеціалізованих навчальних закладів району.

Створено Економіко-правовий технікум як окремих структурний підрозділ, завданням якого є підготовка молодших спеціалістів на базі загальної середньої освіти. Вже сама назва Міжрегіональній говорить про те, що філії та відділення Академії, а також технікуми створюються в усіх регіонах України. В 2003 році технікум почав функціонувати і в Києві - у Деснянському районі.

Технікум готує спеціалістів з організації виробництва, фінансів, банківської справи, бухгалтерського обліку, правознавства і соціальної роботи.

В технікумі діти навчаються три роки. Перший рік повністю присвячено програмі середньої загальної школи, починаючи з другого курсу з'являються спеціалізовані дисципліни.

Майже всі вчителі технікуму мають вищу категорію, звання старшого вчителя, або вчителя-методиста. Це говорить про їх рівень. Навчаючись в технікумі, діти дорослішають, швидше стають самостійними, відчувають відповідальність, і головне, вже націлені на отримання професії. Більше того, майже всі вони планують отримати вищу освіту і розуміють, що без належної підготовки їм буде нелегко її здобути.

Випускники технікуму мають можливість на пільгових умовах (без іспитів, із знижкою в оплаті) продовжити навчання в

інститутах МАУП з третього курсу. Це також єдиний вуз в Україні, який має своє кадрове агентство, яке допомагає випускникам при влаштуванні на роботу.

На території району розташовано **Республіканське Вище училище фізичної культури** (вул. Матеюка, 4; тел.: 513-98-64) І рівня акредитації, яке є базовим навчальним закладом з підготовки олімпійців України. Училище фізичної культури існує з 1966 р. і знаходиться в спеціально побудованому для нього приміщенні. Має відділи: футболу, легкої атлетики, спортивної гімнастики, фехтування, художньої гімнастики, плавання, синхронного плавання, дзюдо, вільної боротьби, бокса, акробатики, велоспорту, настільного тенісу. В училищі є: приміщення навчального та спального корпусів, 5 футбольних полів, футбольний манеж, 2 спортзали для фехтування, спеціалізований зал для спортивної гімнастики, легкоатлетичний манеж, стадіон з легкоатлетичними доріжками, басейн.

В училищі навчаються діти з 6 по 11 класи, де проходять програму загальноосвітньої школи і поєднують із заняттями спортом (12 видів). Після закінчення школи учні мають можливість вступу до цього вузу, якщо вони входять в склад збірної команди України або являються переможцями чемпіонатів та першостей України з виду спорту, яким займаються.

За роки свого існування училище підготувало 213 чемпіонів Олімпійських ігор, 192 чемпіони світу і Європи, 45 заслужених майстрів спорту, більше 2000 майстрів спорту. В ньому навчається більше 500 учнів. 13 вихованців училища були членами збірної команди України на Олімпійських іграх в Атланті (4 з них стали призерами ігор зі спортивної гімнастики та легкої атлетики), 27 вихованців – на Олімпійських іграх в Афінах (6 з них стали бронзовими призерами з фехтування та художньої гімнастики).

Лівобережне відділення **Київської Академії перукарського мистецтва** (вул. Данькевича, 5, у приміщенні СЗОШ №294); тел.: 532-12-69) приватної форми власності, II рівня акредитації була заснована у 2004 році. Напрямок підготовки – “Мистецтво”. Студенти, навчаючись за спеціальністю “Перукарське мистецтво і

декоративна косметика” одержують кваліфікацію “художник-модельєр”, за спеціальністю “Дизайн” – кваліфікацію “бакалавр-дизайнер зачіски та макіяжу”, “ бакалавр-дизайнер стилю та візажу”. Форми навчання: денна, очна-заочна, заочна (для перукарів зі стажем роботи). При Академії працює Професійний ліцей моди, який надає можливість випускникам 9-11 класів одержати професійну освіту і професії перукаря-модельєра або візажиста-стиліста. Випускники ліцею зараховуються на II курс Академії. При Академії діє Шоу-театр фантазійної зачіски “КАПрИз”. Академія щорічно проводить Відкритий фестиваль фантазійної зачіски “Кришталевий Янгол”. Талановиті студенти разом із викладачами працюють у творчій лабораторії з розробки перспективних моделей зачісок. Розроблені моделі друкуються у власному журналі “Локон”. Філія щорічно приймає близько 80 студентів. У філії працює близько 50 викладачів високого рівня.

Навчально-науковий інститут підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ (вул. Карбишева, 3; тел.: 510-53-09, 512-60-92) – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, розташований на межі Деснянського і Дніпровського районів. Це єдиний навчальний заклад України, який готує експертів-криміналістів. Історія інституту починається з 1985 року, коли були утворені Київські вищі курси Міністерства внутрішніх справ СРСР з підготовки працівників служби кримінального розшуку, органів боротьби з розкраданням соціалістичної власності і політпрацівників. З 1992 року це – Навчально-науковий інститут підготовки слідчих і криміналістів Української академії внутрішніх справ, яка у 1996 році набуває статусу Національної, а з 2005 року це – Київський національний університет внутрішніх справ (КНУВС). Інститут має факультет підготовки слідчих і відділення підготовки експертів-криміналістів. та п’ять кафедр спеціальної та фізичної підготовки, кримінального права, кримінального процесу, кримінальних експертів, організації розслідування злочинів. В інституті навчається близько 800 студентів, науково-педагогічний колектив складається близько з

50 чоловік, які мають високий науково-педагогічний потенціал. П'ять років поспіль (1999-2003 рр.) КНУВС нагороджувався вищою відзнакою рейтингу "Софія Київська" і визнаний найкращим навчальним закладом правоохоронного спрямування. Інститут має дуже сильну матеріально-технічну базу. Тут можна одержати другу вищу освіту. В інституті навчаються також і студенти-іноземці.

Вище комерційне училище Київського національного торговельно-економічного університету (КНТЕУ) (вул. Кіото, 23; тел.: 513-15-54) має I рівень акредитації та багаторічний досвід роботи з підготовки кваліфікованих кадрів галузі торгівлі, ресторанного господарства і харчування. Воно було створене в 2004 р. шляхом злиття Першого та Другого вищих професійних училищ КНТЕУ.

Обидва училища мали свій історичний шлях, так: Друге вище професійне училище починає свою історію 10 січня 1899 року як жіноча торговельна школа, створена рішенням Суспільства по розповсюдженню комерційної освіти в м. Києві на пожертвування видатного мецената М.А.Терещенка та знаходилась на Подолі.

Перше вище професійне училище розпочало свою діяльність як ФЗУ Громадського харчування в м. Києві в кінці листопада - на початку грудня 1929 року. У 1937 р. воно змінює назву на «Школу торгового учнівства». В 1964 р. школа реорганізується в «Технікум радянської торгівлі» і переїжджає на вул. Львівську, в 1966 р. в «Професійно-торгове училище» і переїжджає на вул. Кіото.

З тридцятих років торговельна школа і кулінарна школа увійшли до складу технікуму Радянської торгівлі, як відокремлені підрозділи. З 1966 року обидва підрозділи були вилучені із складу технікуму як торговельне і кулінарне училища і були підпорядковані Головному управлінню торгівлі і громадського харчування Київміськвиконкому. З 1986 року отримали назви СПТУ №45 та СПТУ №3. В 1990 році та 1992 році першими в

Україні стали вищими професійними училищами і як експеримент розпочали ступеневу підготовку кадрів.

В серпні 1997 року обидва училища передані у підпорядкування Київського державного торговельно-економічного університету з метою відпрацювання наскрізних освітньо-професійних програм підготовки фахівців і переіменовані у Перше та Друге Вище професійне училище (ВПУ №1, ВПУ №2 КДТЕУ).

Вище комерційне училище КНТЕУ готує фахівців на базі випускників 11 кл. із спеціальностей: товарознавець-комерсант, комерційна діяльність (комерсант реклами), технологія харчування та з професій: продавець продовольчих, непродовольчих товарів; продавець непродовольчих товарів, флорист; кухар; кондитер; оператор лінії у виробництві харчової продукції; бармен-офіціант.

Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу (просп. Гагаріна, 22; тел.: 559-96-61) було створено у 1945 році як школа фабрично-заводського навчання при Дарницькому шовковому комбінаті, яка готувала ткачів. У 1976 році школа переїхала в нове приміщення по просп. Гагаріна і змінює назву на технічне училище №4. З 1985 р. – це СПТУ №34, а з 1994 р. – ПТУ №34. У 1997 році відбувалося злиття ПТУ №34 з ПТУ №48 ім. Р.Люксембург та ПТУ №36 ВАТ «Київхімволокна». Сучасну назву училище одержало у 2003 році, має II рівень акредитації. Училище готує спеціалістів: агентів з організації туризму, перукарів, секретарів керівника, швачок-кравців, закрійників. Училище має 2 групи молодших спеціалістів. Тут навчається більше 600 учнів.

Починаючи з 1995 року у Деснянському районі впроваджено заохочення обдарованої молоді преміями, а з 1997 року – стипендіями. Це – учасники олімпіад, конкурсів, які проводяться на основі Малої Академії Наук, молодь, яка стає дипломантами різних творчих конкурсів.

В 2006 році запровадили ще одну ініціативу. За домовленістю Деснянської райдержадміністрації з Міжрегіональною Академією управління персоналом та Славістичним університетом досягнуто домовленості, що кожного року 70 обдарованих юнаків та дівчат району поступатимуть на бюджетні відділення названих вузів, де навчатимуться безкоштовно.

Щоб уникнути несправедливості та особистої зацікавленості у вирішенні цього важливого питання, кандидатури на навчання обговорюватимуться на загальних учнівських зборах самими юнаками та дівчатами. Претенденти повинні будуть також пройти тест, розроблений для вступників до вузу.

В 2006 році в атестуванні для вступу до Славістичного університету на пільгових умовах, яке проходило у середній школі №251 і проводилося викладачами університету, взяли участь 140 цьогорічних випускників шкіл. За результатами атестування 40 юнаків та дівчат навчатимуться в університеті безкоштовно, 40 – з 50 % знижкою, 60 % – з 25 %.

В системі *районного відділу освіти* функціонує 124 заклади освіти (118 комунальної власності, 6 приватних), з них: 51 дошкільний заклад (428 груп дошкільного віку) і 13 шкіл-садків (88 дошкільних груп та 90 класів початкової школи). На базі вільних групових приміщень в 26 дошкільних навчальних закладах працює 29 класів-груп для дітей шестирічок. Серед 33 загальноосвітніх шкіл 2 – приватні («Аратта» і «Співтворчість»). В районі діє 14 спеціалізованих шкіл: СЗОШ №№207, 247, 264, 277, 301, 307, 312, 320, 322. ШДС: СНВК «Вікторія», «Лісові дзвіночки», «Деснянка», «Київські каштани» і приватна школа «Славія». СЗОШ №320 спеціалізується на поглибленому вивченні української мови і літератури, СЗОШ №307 – природничих дисциплін, а інші школи і ШДС – іноземних мов.

В районі діє 6 гімназій: №№39, 283 («Троєщинська Січ»), Києво-Могилянський колегіум, «Троєщина», в т.ч. 2 - приватні : «Грейс» і «Лінгвістична гімназія», вечірня школа №18, економіко-

правовий ліцей та приватний ліцей МАУП, навчально-виховний комплекс «Престиж», 4 позашкільних заклади: Центр дитячої та юнацької творчості, школа мистецтв ім. Г.Леонтовича, КДЮСШ №14 та ДЮСШ №18.

В районі навчається більше 30 тис. школярів, з них: бл. 400 учнів – в приватних школах району. В усіх загальноосвітніх навчальних закладах (ЗОНЗ) сформовані групи продовженого дня. Забезпеченість педагогічними кадрами ЗОНЗ району складає 95,0 %.

Державні комунальні підприємства “Зеніт” та “Школяр” забезпечують гаряче харчування школярів.

Майже 6 тисяч педагогічних працівників забезпечують навчально-виховний процес в школах та дошкільних закладах. Одним з пріоритетних аспектів діяльності відділу освіти, навчально-виховних закладів району є модернізація змісту навчальних планів та програм, введення нових навчальних курсів та спецкурсів, факультативів.

Значна частина педагогів працює над створенням і апробацією авторських програм, є авторами посібників, підручників, переможцями та лауреатами Всеукраїнських та міських конкурсів “Учитель року” та “Вихователь року”. Практикується творча співпраця педагогічних колективів шкіл та гімназій з науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами Києва шляхом укладання угод про творчу співпрацю.

Зкладами освіти Деснянського району укладено угоди з 30 вищими навчальними закладами м. Києва. 20 ЗОНЗ залучено до експериментальних програм.

В районі діє банк інноваційного педагогічного досвіду вчителів та керівників закладів освіти, який включає авторські методики та узагальнений передовий педагогічний досвід.

З метою збереження та зміцнення здоров'я дітей, поліпшення умов їх утримання та надання своєчасної медико-профілактичної допомоги в районі відкрито і функціонує 28 санаторних груп.

У дошкільних дитячих закладах створені фітобари, проводяться курси ароматерапії, психогімнастики, проведення занять з фізкультури, спартакіади.

В 2005 році фахівці столичного Головного управління освіти і науки вперше визначили десять дошкільних закладів, у яких малечі найкомфортніше. У десятці переможців – два заклади нашого району - ДДЗ №9 та №770 в яких чудові басейни, просторі спортивні і музичні зали.

Навчальні заклади району підтримують міжнародні зв'язки з колегами з Німеччини, Польщі, Франції, США, Турції, ін. країн.

53 вчителі мають звання методиста-кореспондента. З 2664 працівників–освітян: 2 мають звання «Заслужений працівник освіти», 4 - «Заслужений працівник України», 289 нагороджено знаком «Відмінник освіти» та «Відмінник освіти України», 474 присвоєно звання «Старший учитель», 208 – «Учитель-методист».

Значна робота проводиться по організації зайнятості дітей в позаурочний час. В секціях та гуртках позашкільних закладів займається більше 6 тис. дітей та підлітків. Понад 23 тис. дітей відвідують гуртки в загальноосвітніх школах. Таким чином, близько 84 % всіх учнів задіяні в гуртках і секціях.

13 колективам художньої творчості присвоєно звання «Зразковий художній колектив», двум – «Народний художній колектив».

За 2002-2005 роки проведено капітальний ремонт 15 загальноосвітніх шкіл та 18 дитячих закладів, 12 тепломереж, виконуються програми «Шкільний фасад», «Шкільне подвір'я». За цей період для освітніх закладів району придбано 6 комп'ютерних класів, 27 комп'ютерів, 41 мультимедійний центр, меблі, музичне обладнання, іграшки, килими тощо.

Протягом цих років оздоровлено більше 19 тис. школярів.

В Україні немає аналогів *Центру міжнародного співробітництва*, який створено при районному управлінні освіти. Необхідність заснування Центру впливала, насамперед, з Національної доктрини розвитку освіти, яка офіційно визначила

курс на інтеграцію вітчизняної освіти до європейського та світового простору.

Розширення знань про Європу та Європейський Союз, виховання молодих у дусі спільних європейських цінностей та налагодження партнерських стосунків із європейськими молодіжними неурядовими організаціями, -- такі основні статутні завдання Центру.

Був узагальнений досвід створення таких центрів іншими закладами освіти і розроблена програма діяльності Центру. Нині з'явилися нові аспекти співробітництва, такі як, наприклад, створення позитивного іміджу України у світі, розширення контактів з українською діаспорою, популяризація зарубіжних країн, обмін делегаціями та залучення школярів до міжнародного співробітництва через участь у міжнародних конкурсах, змаганнях, вікторинах, інтелектуальних іграх.

Координуючим ядром Центру став секретаріат, який проводить загальношкільні семінари для обміну досвідом.

Надзвичайно важливим і перспективним напрямком роботи є зв'язок з українською діаспорою та опікування її інтересами в рамках Національної програми «Закордонне українство до 2005 року».

Центр, як повноправний член товариства «Україна-Світ» почав активну роботу за проектом «Закордонна українська школа».

Зміцнилися дружні взаємини зі школярами та педагогами Хорватії, Сербії, Чорногорії, Грузії, Росії, Німеччини.

Усі заходи, які проводяться за сприянням Центру міжнародного співробітництва, складувато навіть перелічити. Піклуючись хоча б у такий спосіб про своїх закордонних синів і дочок, розсіяних по світу, держава Україна дбає про своє майбутнє. В Центрі вірять, що українські громади зарубіжжя ставатимуть дедалі важливішим чинником утвердження авторитету України у світі. А поки існуватиме український етнос, доти і житиме українська держава.

Гімназії району:

Гімназія «Троещина» (вул. Цветаєвої, 14-в; тел.: 530-06-94, 530-99-46) відкрита у 1992 році.

Головною запорукою того, що учні гімназії «Троещина» отримують ґрунтовні знання з усіх навчальних дисциплін, є високий професійний рівень педагогічного колективу. У гімназії працюють 74 учителі, 59 із них – спеціалісти вищої категорії, 16 викладачів мають звання «старший учитель», 26 педагогів – «учитель-методист», 2 – Заслуженого вчителя України, 1-кандидат педагогічних наук.

Педагоги гімназії «Троещина» розробляють авторські методики, працюють за самостійно укладеними програмами, беруть участь у написанні підручників, видають власні посібники. Вийшли друком колективні монографії: «Гімназія на порозі ХХІ століття», «Гімназія: 10 років творчості», «Інноваційні пошуки гімназії», невдовзі побачить світ наступна праця «Виховна робота в гімназії». Дипломами II ступеня нагороджені два підручники: В.А.Солопенко. Українська мова: Підручник для 5-го класу, Н.І.Гущіна. «Основи здоров'я: Підручник для 5-го класу.

Навчальний процес у гімназії здійснюють 8 кафедр: української мови, літератури і мистецтв, російської мови і зарубіжної літератури, іноземних мов, точних наук, історії і права, природничих дисциплін, трудового навчання, фізичного та художньо-естетичного виховання. Кращому засвоєнню знань сприяють понад 50 спеціально обладнаних кабінетів.

У гімназії «Троещина» навчаються учні, для яких життєвим пріоритетом є здобуття міцних знань, духовне збагачення. Про високий рівень навчальних досягнень гімназистів свідчать щорічні зрізи знань, що проводяться районним управлінням освіти. Учні не обмежуються підручником і поясненнями вчителя, а й намагаються самостійно здобувати знання. Доказом цього є велика кількість переможців предметних олімпіад та дипломантів Малої академії наук.

Всього за 1993-2005 роки гімназія підготувала 1345 учнів. З них золотими медалями нагороджено 333 учні, срібними – 162.

У гімназії панує атмосфера творчості. Багато учнів відкривають у собі літературні обдарування, пишуть поезію, прозу. Першим кроком до читачів і визнання стають публікації в гімназійній газеті «Grata novitas», київських часописах. Особливою гордістю гімназистів є зразковий театр «Гаудеамус» - неодноразовий Лауреат всеукраїнських конкурсів і оглядів. Багато учнів входять до зразкового хорового колективу «Лелеченьки».

У гімназію часто приходять гості, адже тут систематично відбуваються науково-методичні конференції, семінари.

Гімназія «Кисво-Могиланський колегіум» (вул. Драйзера, 9-а, тел.: 547-12-20) створена у 1992 році під патронатом КМДА. Своє сучасне «місце проживання» одержала у 1995 році. В гімназії навчаються учні 5-11 класів (всього – 450 учнів) за гуманітарним, економічним, суспільним напрямками. Сьогодні тут викладають 49 вчителів, з них 42 – спеціалісти вищої категорії, 1 – Заслужений працівник України, 1 – Заслужений вчитель України. Всі випускники гімназії навчаються у вузах. Гімназія відноситься до 30 найкращих навчальних закладів міста, нагороджена грамотами Президента України та Кабінету Міністрів України, має особисту подяку колишнього Президента США Білла Клінтона.

Гімназія №39 (просп. Лісовий, 17-г, тел.: 518-57-85) створена у 2004 році і є Асоційованою школою ЮНЕСКО. В гімназії навчаються учні 1-11 класів, всього близько 1000 чол. З 5-го -- класи гімназійні, відбір до яких проводиться на конкурсній основі. Поглиблено вивчаються математика, економіка, географія, українська мова та література, англійська мова. В гімназії друга мова навчання – російська. Німецька мова вивчається факультативно. Тут стабільний педагогічний колектив – 80 вчителів, з них 23 вчителі – колишні випускники гімназії.

«Троєщинська Січ» - так називають **283-тю столичну гімназію**, якій виповнилося шістнадцять років (вул. Данькевича, 1; тел.: 530-13-18, 530-13-20). Приміщення гімназії спорудили в 1989 році. Нині у дванадцятирічці навчається більше восьмисот учнів, які поглиблено вивчають українську та англійську мови, математику. Ці та інші предмети викладають 67 педагогів, а

обслуговуючого персоналу тут 30 осіб. У 2002 році в гімназії з'явилися лицарські класи, де Президент Міжнародного благодійного фонду «Козацький» Ігор Левицький дає знання з історії українського війська, основи військової етики, психології. А громадська козацька дитяча організація «Троєщинська Січ» стала діяти при гімназії №283 з 2003 року. Для козацької флотилії на березі Дніпра у Деснянському районі відведено земельну ділянку для швартування козацьких шхун, човнів, шлюпок, розміщення спортивних площадок, тренажерів.

Дитяча організація, як і належить, має статут, план роботи. Учні носять козацькі значки, кожен клас обрав собі отамана. Спочатку фонд, до якого входять колишні військовослужбовці, підтримував дитбудинки, афганців, ветеранів, інвалідів, проте нині зосередилися на вихованні майбутнього покоління. Тут також діє громадська організація «Багаття». Саме ці організації сприяють підвищенню ефективності виховання учнів.

«Грейс» - приватна гімназія (вул. Шолом-Алейхема, 1-а; тел.: 513-51-21). Навчальний план орієнтований на отримання поглибленої гуманітарної освіти. Учні гімназії вивчають англійську, німецьку, корейську мови. В класах до 15 учнів, є групи продовженого дня.

Приватна лінгвістична гімназія (вул. Беретті, 7; III поверх СЗОШ №249; т-н: 546-80-26). В класах до 20 учнів. Крім предметів загальноосвітньої школи, у гімназії для вивчення пропонуються: англійська мова, друга іноземна мова (польська, німецька, французька), російська мова, інформатика, світова художня культура, економіка (10, 11 кл.). Учні можуть відвідувати хореографію (секція), баскетбол (секція), музичну студію, вокальний ансамбль, курси англійської, німецької, польської та французької мов.

Економіко-правовий ліцей (вул. Мілютенка, 5-б, на базі СЗОШ №192, тел.: 513-07-67). Сьогодні нелегко ствердити себе в розмаїтті сучасних навчальних закладів, які наперебій пропонують новітні системи навчання, мають високий рейтинг у вузів міста та майже стовідсотковий показник вступу вчорашніх

випускників шкіл до вищих учбових закладів. Економіко-правовий ліцей намагається зайняти своє місце серед них, заявляючи про себе на весь голос. В ліцеї навчаються учні з 8 по 11 класи, всього близько 300. До співпраці залучені педагогічні працівники різних вузів столиці. Ліцей має в Інтернеті свою WEB-сторінку.

Економіка та правознавство – це дві рушійні сили в нашій державі сьогодні, вважають в ліцеї, а тому поряд із загальною середньою освітою надають базові знання з правознавства та економіки.

Зокрема, в ліцеї поглиблено вивчаються спеціальні курси та факультативи – вступ до правознавства, вступ до юридичної спеціальності, права людини та основи конституційного права України, основи цивільного, фінансового та життєвого права, основи економічної теорії, судове красномовство та риторика менеджменту, основи логіки для юристів, WEB дизайн.

Випускники ліцею одержують свідоцтво про повну загальну середню освіту, сертифікати оператора обчислювальної техніки, молодшого бухгалтера.

В економіко-правовому ліцеї є свій парламент та свій президент, а також свої міністерства – науки, інформації, дозвілля, спорту та здорового способу життя. Так що вчитися тут ще й цікаво.

Приватний ліцей (Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП) (просп. Маяковського, 3-г, на території СЗОШ №275, тел.: 546-98-90), створений у 2002 році. В ліцеї навчаються учні 3-11 класів, всього 300 чол. Починаючи з 9-го класу учні навчаються за спеціалізаціями: управління малим бізнесом, основи соціально-правової роботи, філологія, психологія, політологія, соціологія, міжнародні відносини, інформаційні технології. Форми навчання: денна та дистанційна.

Сьогодні за інтерактивною формою навчання працює все більше навчальних закладів району.

Один з них – ***навчально-виховний комплекс «Престиж»***, заснований у 1997 році (бульв. Вигурівський, 13-а; тел.: 530-13-21,

532-23-01). До його складу входять: дитячий садок, в якому навчаються діти від 2 до 6 років, початкова школа (1-4 класи), гімназія економіко-гуманітарного спрямування (5-12 класи).

В гімназії «Престиж» учні навчаються в класах до 15 чол. з гарантованим ґрунтовним вивченням предметів позадержавним компонентом; навчальний план орієнтований на отримання поглибленої гуманітарної чи економічної освіти (за вибором). Гімназія співпрацює з Національним університетом ім. Т.Г.Шевченка, Київським національним торговельно-економічним університетом, університетом міжнародних відносин та іншими.

Розвиток забезпечують: систематична і різнопланова робота висококваліфікованих психологів; авторські програми розвитку пам'яті, логіки, мислення; студії: образотворчого мистецтва, музична, театрального мистецтва, бально-спортивного танцю (за вибором учнів та батьків).

Гімназія забезпечує: програму перебування у закладі за вибором батьків; участь вихованців у престижних всеукраїнських та міжнародних конкурсах дітей та творчої молоді; послуги лікаря, диспансерізацію учнів спеціалістами; наявність дієтичного харчування, можливість визначення асортименту та попереднього замовлення; послуги логопеда (в разі необхідності); цікаве та змістовне проведення канікул.

Колектив творчих, енергійних, висококваліфікованих спеціалістів забезпечує дитині високий рівень знань, розвиток творчих здібностей у комфортних умовах, здоровій, доброзичливій атмосфері сучасної школи.

Позашкільні навчальні заклади району:

Центр дитячої та юнацької творчості (ЦДЮТ) (вул. Шолом-Алейхема, 15-а, тел.: 513-22-49) заснований у 1988 році. З 1995 року відкрито філіал на Троєщині (вул. Каштанова, 5-а). Щороку в центрі займається близько 3 тис. дітей у 52 гуртках за напрямками: науково-технічний, еколого-природничий, туристично-краєзнавчий, спортивний, художньої творчості, гуманітарний, дозвіллевий.

Вихованці мають змогу відвідувати гуртки і масові заходи у відділах художньої творчості, спортивно-оздоровчому, туристично-краєзнавчому, естетики побуту, біолого-екологічному, організаційно-масовому.

Педагогічний колектив налічує близько 100 чол., з них : 58 мають вищу освіту, 1 кандидат технічних наук, 2 майстри спорту, 1 Заслужений артист України, 9 відмінників освіти України.

Колективи приймають участь в багатьох фестивалях, конкурсах.

З 10 різножанрових колективів – 5 мають звання «Зразкових...», це – дівочий танцювальний ансамбль «Слов'яночка», танцювальний ансамбль «Радосинь», ансамбль спортивно-бального танцю «Фієста», інструментальний ансамбль «Гармонія», вокальна студія «Елегія»; 1 – Народний – спортивно-хореографічний ансамбль «Юність». Ансамбль «Слов'яночка» 2 роки займає призові (I-II) місця на Всеукраїнському фестивалі «Барвистий віночок», ансамбль «Юність» 3 роки підряд займає призові (I-II) місця на Всеукраїнському конкурсі «Зоряний Сімеіз».

У ЦДЮТ діють два паспортизовані музеї: зразковий музей «Хата моєї бабусі» та «Історія Великої Вітчизняної війни у фронтowych долях земляків».

Великою популярністю серед учнів шкіл району користуються районні програми «Стежками здоров'я по рідному краю». «Знай, люби, бережи природу», «Рідна Земле моя», «Наші друзі – тварини», «Казковий світ природи».

Школа мистецтв імені М.Леонтовича (вул. Закревського, 43-а; тел.: 515-45-69) – єдиний в Україні мистецький заклад, який перебуває під егідою районного управління освіти.

Ця школа мистецтв зовсім не схожа на інші такі заклади. Вона єдина, де діє дитяча філармонія. Вихованці дають концерти, беруть участь у різноманітних конкурсах та виставках. Приміром, на виставці у Франції школа представляла Україну і посіла друге місце.

Тут діти навчаються різних музичних жанрів, хореографії, пантоміми, пластики тощо і здобувають початкову мистецьку освіту. У колишньому приміщенні дитячого садка навчається півтори тисячі дітей віком від 6 до 18 років. Приміщення не пристосоване для такого закладу, але тут намагаються створити належні умови для навчання дітей. Планується розпочати будівництво концертної зали на 480 місць, з костюмерними, гримерними, виставковими залами.

В районі успішно працюють дві дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ).

Комплексна ДЮСШ №14 (вул. Шолом-Алейхема, 5-а; тел.: 513-77-82) спеціалізується на таких видах спорту, як легка атлетика, бокс, боротьба дзюдо, футбол.

ДЮСШ №18 (вул. Бальзака, 52-б, тел.: 515-42-46) утворена в 1991 році має відділення: акробатики, волейболу, бадмінтону, художньої гімнастики, баскетболу та плавання.

Школа виховала не одне покоління талановитих спортсменів, які неодноразово захищали честь країни на Чемпіонатах світу. Не за горами і той час, коли вихованці школи принесуть своїй країні і олімпійські нагороди.

В Києві існує три спортивні бази – база ЦСКА, РУФКА та «Спартак». Для проведення тренувань ДЮСШ №18 користується першими двома. Бажаючих використовувати для занять названі бази більше, ніж вони можуть прийняти. Сьогодні ДЮСШ також користується спортивними залами та басейнами шкіл району. Але цього недостатньо.

Мрія керівництва школи - спеціалізований спортивний комплекс на території району, який би зміг сконцентрувати зали для занять різними видами спорту. Це було б дуже зручно для дітей, адже сьогодні їм доводиться колесити по всьому місту.

Не зважаючи на проблеми фінансового характеру, школа знаходить можливість забезпечувати участь вихованців ДЮСШ №18 у міських, всеукраїнських спортивних змаганнях, чемпіонатах світу.

Музеї навчальних закладів району:

Музей “Історія Великої Вітчизняної війни у фронтових долях земляків”, який знаходиться в Центрі дитячої та юнацької творчості (вул. Шолом-Алейхема, 15-а; тел.: 513-64-31), заснований у 1983 році, зареєстрований у 1998 році. В музеї є такі розділи експозиції: ”Згадаймо всіх поіменно”, “Війна і діти”, “Літопис Великої Вітчизняної війни в біографії дідуся”, діорама. Кількість експонатів:1125, в т.ч основного фонду – 631. Площа музею складає 95 кв.м., фондосховища – 10 кв.м. Серед експонатів основного фонду – листи, фронтові газети, особисті речі учасників бойових дій, нагороди, копії документів.

Музей “Хата моєї бабусі” знаходиться у ЦДЮТ (вул. Шолом-Алейхема, 15-а; тел.: 513-64-31), заснований у 1993 році, зареєстрований у 1998 році. В музеї є такі розділи експозиції: “Українська оселя ХІХ століття”, “Український костюм”, “Український рушник”. Кількість експонатів – 458, з них 325 – основного фонду. Музей займає дві кімнати площею 48 кв.м. Щорічно тут проводиться понад 100 екскурсій, проходять також заняття з народознавства, тематичні свята.

“Музей партизанської слави” знаходиться у Вищому комерційному училищі КНТЕУ (вул. Кіото, 21; тел.: 513-35-63), заснований та зареєстрований у 2001 році. Має такі розділи експозиції: “Партизанські рейди”, “Партизанські з’єднання Ковпака”, “З’єднання Мельникова”, “Партизанські документи”, “Київський партизанський поет Г.Карлін”. В музеї 318 експонатів, експозиційна кімната займає 60 кв.м., виставковий зал - 33 кв.м. Рідкісні експонати музею (копії документів, вирізки з фронтових газет, особисті речі , зразки партизанської зброї) розповідають про звитяжну боротьбу народних месників проти фашистських загарбників на Київщині в період окупації 1941-1943 рр.

“Музей бойової слави 59-армії” знаходиться у середній загальноосвітній школі №190 (вул. Шолом-Алейхема, 16-а; тел.: 513-81-30). Музей заснований у 1985 році, зареєстрований у 1998 році. Музей має такі розділи експозиції: “Наші земляки – герої 59-ї армії”, “Вони наближали День Перемоги”, “Нам пи шуть

ветерани 59-ї армії”. Кількість експонатів складає 3 тис. В музеї обладнано 40 стендів та 47 вітрин. В музеї створена картотека імен ветеранів 59-ї армії та багато ін. Шкільний музей став центром військово-патріотичного виховання. За всі роки його роботи музей відвідали понад 13 тис. екскурсантів.

“Музей Слави та Пам’яті” знаходиться у середній загальноосвітній школі №238 (вул. Закревського, 35-б; тел.: 515-95-35). Музей засновано у 2000 році, зареєстровано у 2001 році. Музей має такі розділи експозиції: “Бойовий шлях Червонопрапорного ордена Кутузова II ст. 8-го механізованого Олександрійського корпусу”, “Героїчна оборона Києва. М.П.Кирпонос”, “Борітеся – поборете. Партизанський і підпільний рух в Україні”, “Я єсть народ, якого правди сила ніким звойована ще не була”, “Люди з легенди (М.Ф.Ватутін, В.С.Петров та ін.)”. За змістом експозиції та формам и роботи музей один із найкращих у Києві”. В музеї 1600 експонатів, обладнані стенди, вітрини. Щорічно музей відвідують близько 500 осіб. На схемах, картах, документах відображено події війни від першого до сотаннього її дня. Серед експонатів - підшивки фrotових газет, листівки, особисті речі танкістів, значки і т.ін. Є магнітофон, записи пісень воєнних років. Учні старших класів працюють в музеї екскурсоводами.

“Етнографічний музей “Рідна хата” знаходиться у середній загальноосвітній школі №278 (с. Троєщина, вул. Леніна, 2-а; тел.: 545-12-74). Музей засновано у 1988 році, зареєстровано у 1998 році. Музей має такі розділи експозиції: “Історія села Троєщина”, “Побут троєщинської оселі кінця XIX – початку XX ст.” В музеї 420 експонатів, які розташовані в двох кімнатах площею 50 кв.м. В музеї зібрано рідкісні експонати – речі хатнього побуту, з допомогою яких відтворено реалії минулого та позаминулого століть. На базі музею проходять уроки історії та літератури, тематичні зустрічі проводяться екскурсії.

В СЗОШ №250 (просп. Маяковського, 49-б; тел.: 515-24-21) у 2004 році відкрито **музей з українознавства**. Ідея створення музею в школі з’явилася ще півтора роки до його відкриття ,

завдячуючи президентській програмі розвитку українознавства та відродження українських традицій. Експонати збирали всі: учні школи, їх батьки, вчителі. Сільські школи подарували першу парту, книжки, герби та символіку Радянського Союзу. Вчителі приносили учнівські зошити, підручники, шкільну форму минулих років. Деякі експонати дісталися від археологів, деякі – просто хороша імітація, їх створювали власноруч. На базі музею можна проводити 5-6 екскурсій за різною тематикою. Вчителі намагаються не тільки викладати учням стандартну шкільну програму, а й виховувати їх на духовному рівні.

У СЗОШ №119 (вул. Закревського, 15-б; тел.: 515-88-86) на початку 2005 року відкрилася **світлиця на честь відомого українського поета – фронтовика Платона Воронька**. Уже два роки юні слідопити досліджують життєвий шлях колишнього партизана-підричника, збирають його речі, вивчають доробок. Школа виборює право носити його ім'я.

Культура

На сьогодні у Деснянському районі збережена мережа **закладів культури**, яка представлена: *Централізованою бібліотечною системою*, в яку входить 8 бібліотек (5 – для дорослих, 3 - для дітей), Київською дитячою *школою мистецтв* №3, дитячою *музичною школою* №24 з відділенням у с. Биківня, *кінотеатрами* “Росія” і “Флоренція”, *міським мистецьким навчальним закладом «Натхнення»* Головного управління культури Київміськдержадміністрації, *позашкільним закладом «Освітньо-культурний центр «Дивосвіт»*, *«Центром естетичного виховання «Гармонія»*, *Київською муніципальною українською академією танцю ім. С.Лифаря* та *Київською дитячою школою мистецтв №7*).

В районі існує 3 *клубних установи*: будинок культури відкритого акціонерного товариства «Київ хімволокно», будинок культури в с. Троєщина та клуб Київського національного торговельно-економічного університету.

Біля 2 тисяч дітей та підлітків району отримують початкову мистецьку освіту. В школах естетичного виховання крім музичних відділень, створені та працюють театральне, хореографічне, художнє відділення, комп'ютерні класи. Творчі колективи шкіл естетичного виховання постійні учасники районних заходів.

З метою підтримки талановитих дітей, що навчаються в закладах культурно-мистецького напрямку встановлена щорічна творча стипендія Київського міського голови, а також творча стипендія голови Деснянської райдержадміністрації. Щорічно близько 150 дітей одержують ці стипендії.

Управлінням культури та туризму постійно проводилась робота по виконанню основних заходів та завдань міських комплексних програм «Столична культура і мистецтво. 2003-2005 роки», «Розвиток бібліотечної справи в м. Києві на 2002-2006 роки», «Програма збереження бібліотечних та архівних фондів у м. Києві на 2000-2005 роки» тощо.

З метою зміцнення та примноження культурного потенціалу району розроблені програми: «Розвиток аматорського театрального мистецтва», «Нова бібліотека», конкурс-фестиваль «Українська пісня».

Деснянська Централізована бібліотечна система (ЦБС) заснована у 1988 році. До системи входять п'ять бібліотек для дорослих і три бібліотеки для дітей. Головна мета діяльності бібліотек – довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування читачів, популяризація фонду ЦБС, надання користувачам можливості вибору літератури, оперативне та повне задоволення їх потреб, впровадження нових інформаційних технологій, організація доступу користувачам бібліотек до світових інформаційних ресурсів, створення комфортних умов у стінах бібліотек.

Бібліотеки для дорослих:

Центральна районна бібліотека №141 (ЦРБ №141) (вул. Драйзера, 6; тел.: 546-90-45; 546-90-44) – інформаційно-

методичний центр для всіх бібліотек району. Фонд бібліотеки універсальний і налічує понад 56 тис. примірників книг, брошур, більш ніж 250 назв періодичних видань та інших носіїв інформації, якими щорічно користуються близько 14 тис. читачів. До послуг користувачів: абонемент, читальний зал, зал періодичних видань, відділ організації та використання єдиного книжкового фонду (ВОВФ), відділ довідково– бібліографічної та інформаційної роботи (ДБІР), відділ впровадження новітніх технологій, сектор ділової людини. На *абонементі* до послуг користувачів великий вибір літератури з різних галузей знань. Тут для маленьких читачів організовано дитячий куточок. У *читальному залі* створені комфортні умови для навчання, освіти, задоволення інтелектуальних і духовних потреб. *Зал періодики* пропонує широкий вибір поточних та ретроспективних періодичних видань різної тематики. Для ділових людей, керівників, працівників райдержадміністрації, підприємців, юристів у приміщенні райдержадміністрації відкрито *сектор ділової людини*. Книжковий фонд *відділу ВОВФ* складає цінна література та література в обмеженій кількості. Тут можна замовити твори друку з бібліотек-філіалів нашого району, а також з будь-якої бібліотеки м. Києва. *Відділ ДБІР* надасть консультаційну допомогу у пошуку та виборі джерел інформації тим, хто загубився в інформаційному потоці. Відділ готує інформаційно- бібліографічну продукцію: бібліографічні списки літератури, інформаційні папки–досьє, в т.ч. краєзнавчого напрямку та ін. Постійно вдосконалюється довідково-бібліографічний апарат, проводиться бібліотечно-бібліографічне навчання користувачів, виконуються складні довідки. У *відділі впровадження інформаційних технологій* можна скористатися послугами інтернет, отримати необхідну інформацію, одержати практичні поради щодо пошуку даних у глобальній мережі. Тут допоможуть написати реферат, курсову або дипломну роботи. Бібліотека тісно співпрацює з держадміністрацією району, депутатами різних рівнів, благодійними фондами, соціальними службами для молоді Деснянського району, Спільною

письменників України, науково-методичним відділом Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, загальноосвітніми школами.

Бібліотека ім. В.С.Кучера (вул. Курчатова, 9/21; тел.: 519-89-80) носить ім'я відомого українського письменника ХХ століття. Тут постійно діє кімната-музей митця, більшість матеріалів до якої передано дружиною Василя Степановича. До послуг користувачів представлено широкий спектр літератури з усіх галузей знань, який нараховує понад 39 тис. примірників книг і брошур та 114 назв періодичних видань. Щороку бібліотеку відвідує близько 5 тис. користувачів. Свою інформаційно-масову, індивідуальну роботу працівники бібліотеки зосередили на популяризації літератури з питань медицини та охорони здоров'я населення. Головний девіз у роботі закладу: "Через здоров'я до відродження нації".

Бібліотека ім. С.Олійника (вул. Жукова, 22; тел.: 518-46-27) основним напрямком своєї роботи вважає висвітлення питань ролі жінки у розвитку суспільства та проблемам гендерної політики. На абонементі та в читальному залі дбайливо підібраний книжковий фонд, який налічує близько 24 тис. примірників книг та 49 назв періодичних видань. Особлива увага приділяється індивідуальним формам обслуговування користувачів.

Бібліотека №151 (вул. Радунська, 46-а; тел.: 530-85-50) пропонує спілкування та сімейний затишок, тут ви знайдете тепло й доброту, чуйність, співчуття й підтримку бібліотекаря. Тут будуть раді всій вашій родині, адже девіз книгозбірні: "У бібліотеку всією сім'єю". Фонд бібліотеки налічує близько 18 тис. примірників книг та 46 назв періодичних видань. В бібліотеці проводяться веселі свята, вечори гумору, конкурси та інші цікаві масові заходи.

Бібліотека-філіал №1 (с. Биківня, просп. Броварський, 89-а; тел.: 543-37-77) заснована у березні 1957 року. Потреби і запити користувачів задовольняються фондом бібліотеки, який становить близько 12,5 тис. примірників, фондом ВОВФ ЦРБ №141 та міжбібліотечним абонементом.

Бібліотеки для дітей:

Бібліотека №115 (вул. Бальзака, 28; тел.: 515-61-70) заснована у 1977 році. У 1986 році бібліотека отримала нове приміщення, в якому вона зараз і розташована, і стала центром формування і задоволення інформаційних потреб користувачів – дітей на ж/м Троєщина. Сучасний дизайн, комфортність, цікаво вирішене питання оформлення книжкового фонду, стало запорукою успіху бібліотеки у дітей. Маленьких користувачів приваблює ігрова кімната “Чомусик”, невеличкий кінозал для перегляду улюблених фільмів і мультиків. Для учнів 7-8 класів працює краснавчий лекторій “Киево-Печерська Лавра – спадщина та сучасність”. Велика робота проводиться з дітьми-інвалідами, зокрема з дітьми ШДС “Мрія”. Ця діяльність є однією з пріоритетних в роботі бібліотеки.

Бібліотека ім. Ю.О.Гагаріна (вул. Курчатова, 9/21; тел.: 518-73-63) відкрита у липні 1971 року, а у 1985 році їй присвоєно ім'я Юрія Гагаріна, бібліотека є центром національно-патріотичного виховання дітей від 4 до 16 років. Фонд бібліотеки налічує близько 55 тис. примірників. Молодші школярі можуть стати членами клубу любителів природи “Струмочок”, учні 5-9 класів - відвідувати лекторій Києво-Печерської Лаври. Ті, хто цікавиться історією України, мовою та звичаями народів України можуть брати участь у літературних вікторинах, бесідах, годинах поезії тощо.

Бібліотека №119 (вул. Жукова, 22; тел.: 518-52-41) заснована у 1971 році, бібліотечний фонд налічує близько 18 тис. примірників. Якщо батьків турбують проблеми етичного та естетичного виховання своїх дітей, якщо їм не байдужий їх духовний світ - вони обов'язково будуть відвідувати цю бібліотеку, де працівники бібліотеки привітно зустрінуть своїх юних читачів, нададуть кваліфіковану допомогу, порадять у виборі книжок та запросять до участі у різних масових заходах: вікторинах, диспутах, обговореннях книг тощо.

Інші заклади культури:

Київська дитяча школа мистецтв №3 (просп. Маяковського, 39; тел.: 515-23-30) була відкрита у 1988 році. Основна мета діяльності школи – формування творчої особистості дітей, розвиток художніх навичок та прищеплення їм традицій української культури.

Працюють творчі колективи: молодший та старший хори, вокальний ансамбль старших класів, ансамбль скрипалів, ансамбль бандуристів, ансамбль гітаристів, ансамбль народних інструментів, театральньо-фольклорний колектив, хореографічні ансамблі сучасного, народного та спортивно-бального танців.

Київська дитяча школа мистецтв №3 завжди дарує мешканцям та гостям нашого району приємні хвилини відпочинку, врівноважуючи стрімкий ритм сучасного життя, влаштовуючи свято серед сірих буднів. В цих стінах працюють справжні самовіддані професіонали, які дарують нашому суспільству все нові і нові молоді таланти. В процесі виховної роботи у школі здійснюється синтез всіх видів мистецтва: живопису, хореографії, співу, театральної майстерності.

У 2003 році школа стала членом Європейської асоціації установ вільного часу молоді (EASY), яка є дорадчим органом при Раді Європи. За високі творчі досягнення учні школи щорічно відзначаються творчими стипендіями Київського голови та голови Деснянської райдержадміністрації.

Дитяча музична школа №24 Деснянського району (вул. Академіка Курчатова, 19-а; тел.: 518-27-00) гостинно відкрила свої двері для обдарованих маленьких мешканців Лісового масиву в 1973 році. 42 викладача, переважна більшість з яких має вищу музичну освіту, з творчим натхненням працюють на 5 відділах: фортепіанному, струнному, народному, духовому та теоретичному, навчають своїх вихованців грати на фортепіано, скрипці, баяні, акордеоні, бандурі, домрі, балалайці, гітарі, кларнеті та мистецтву вокала, знайомлять учнів з кращими зразками світової музичної класики, виховують любов до рідної культури, розвивають у дітей музичні здібності та смаки.

Школа відкрила філіал в с. Биківня на базі загальноосвітньої школи №23, який плідно працює та веде просвітницьку роботу понад 10 років.

Хоровий колектив дитячої музичної школи №24 в 2004 р. прийняв участь у великому святі музики – Всесвітній хоровій олімпіаді (м.Бремен), куди приїхало 18 тисяч учасників: 360 хорових колективів із 83 країн світу. Змагання відбувалося в 26-ти номінаціях. Серед учасників – і єдиний хор із Києва «Шкільний корабель», який вже перегорнув календар своєї тридцятирічної історії. За умовами конкурсу кияни виконали сім творів. . Оскільки дипломи першого та другого ступенів у номінації «Дитячий хоровий спів» не присуджувалися, «Шкільному кораблю» вручили диплом III-го ступеня, бо кияни – одні з найкращих. Хор відзначено великою бронзовою медаллю, кожному хористові також вручили бронзову медаль. Хор - лауреат багатьох міжнародних конкурсів та фестивалів – «Весняні дзвіночки», «Київські літні музичні вечори», «Кімерійські хорові зустрічі». Вокальні ансамблі хорового колективу, солісти - лауреати престижних міжнародних конкурсів – «Хай буде людству мир» - у Польщі та Японії, «Чорноморські ігри» та інших.

Київська дитяча школа мистецтв №7 (вул.Данькевича,4-а; тел.: 530-06-43) входить до складу Міського мистецького навчального закладу „Натхнення”. Головним завданням школи є естетичне виховання дітей та юнацтва. Для втілення свого головного завдання школа забезпечує: навчання дітей музичному,образотворчому,театральному,естрадному-виконавському мистецтвам; задоволення духовних та естетичних потреб громадян. В школі працює понад 70 викладачів з вищою та середньо-спеціальною освітою ,які мають великий досвід роботи. Тут працюють такі творчі колективи: хор „Радосинь”, неодноразовий переможець Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів; естрадно-духовий оркестр; ансамбль балалаечників, вокальний ансамбль. Учні художнього відділу школи нагороджені

багатьма дипломами та грамотами за участь в Міжнародних та Всеукраїнських виставках учнівських робіт.

Будинок культури с.Троєщина (вул. Леніна, 27; тел.: 545-12-71) був відкритий у 1962 році. БК працює за напрямками: фольклорно-етнографічна, культурно-масова, науково-просвітницька діяльність. Основне завдання закладу: розвиток та підтримка творчих здібностей, обдаровань особистості, організація відпочинку населення.

Велика увага приділяється розвитку клубних формувань аматорських об'єднань: любителів поезії, естрадної музики, авторської пісні.

«Київські околиці» під такою назвою у будинку культури села Троєщина відбулося вже два фестивалі аматорської художньої творчості. Ідея проведення фестивалю «Київські околиці» у колективу будинку культури села Троєщина виникла не випадково. Він був продовженням та підтримкою гасла Київського міського голови «Київ без околиць».

Задум знайшов підтримку Деснянської райдержадміністрації, і найголовніше, відгукнулися самі колективи з хутора Відрадного, селищ Немішаєвого та Кончі-Заспи, старої Дарниці і, звичайно ж, села Троєщина.

«Без пісень нема життя» - співається в пісні Тараса Петриненко. В цьому, мабуть, ніхто й не сумнівається. В Будинку культури селища Троєщина, що біля Києва, звучать вони на повний голос, як і раніше. Незважаючи на всі економічні негаразди Будинок культури вистояв і працює на повну силу. Діють різні безплатні гуртки, що задовольняють потреби як дорослих, так і дітей. В затишному приміщенні, що потопає в зелені крислатих каштанів та старих акацій, можна почути гру бандуристів та дитячого ансамблю народних інструментів, спів фольклорних колективів (дитячого і дорослого), подивитися на виставку лялькового театру, помилуватися мистецьким ансамблем сучасного і народного танцю.

В 2002 році Будинок культури відзначив 40 років свого існування. За цей час не одне покоління радувало односельців своїм мистецтвом, і завдяки цьому передавалися і зберігалися традиції наших предків.

Обидва фестивалі підтвердили той факт, що творчість не має ні границь, ні околиць, тому що справжні таланти живуть та дарують нам своє мистецтво всюди.

Концертні програми вразили різноманіттям жанрів, різнобарв'ям творчих виконавських манер, фантастичними костюмами, талантом та артистизмом виконавців всіх вікових категорій.

Вся програма фестивалю була настільки різноманітною, цікавою, і високопрофесійною, що дивлячись на сцену, розумієш: культура та творчість дійсно не мають прописки.

Восени 2002-го виповнилося 40 років із часу заснування *народного ансамблю пісні і танцю «Дарничанка»*, організованого при *будинку культури ВАТ «Київхімволокно»*. У 1959-60 роках створився творчий гурт, що над усе любив пісню. Кількість учасників хору сягала тоді цифри 120. Була створена й підготовча група, в якій навчалися виконавці п'ять-шість місяців. Так «Дарничанка» набирала сил і вже була znana не лише в Україні, а й за її межами. У 1964-65 роках іздили до Москви, де колективу присвоїли звання народного. При хорі створився танцювальний колектив, котрий згодом теж зажив слави. Люди йшли не за славою і грішми, а з великої любові до пісні, до народного мистецтва. Ансамбль й сьогодні не втрачає своїх позицій.

Багато хто з нас завжди згадуватиме добрими словами підліткові клуби за місцем проживання при ЖЕКах. Було це дуже зручно: поруч з домом працювали (безкоштовно!) гуртки на будь-який смак. Утримували їх ЖЕКи, вони ж сплачували зарплату викладачам та педагогам. Добре було всім: дітям, бо могли вибрати захоплення за смаком; батькам, бо були спокійні за дітей;

педагогам, бо мали роботу; державі, бо діти отримували виховання замість набуття шкідливих звичок.

На жаль, настали часи, коли ЖЕКи виявилися не в змозі утримувати на зарплаті штат педагогів. До того ж, культурно-освітня робота не є основним завданням діяльності житлово-комунальних підприємств. І над напрацьованою десятиліттями системою позашкільної роботи нависла загроза ліквідації.

Усвідомлюючи важливість та необхідність продовження роботи з дітьми, чії батьки не в змозі оплачувати високу вартість платних занять в елітарних закладах, враховуючи підвищення вимог до виховання та роботи з дітьми, депутатами райради, керівництвом Деснянської райдержадміністрації було прийнято єдине можливе в цій ситуації рішення: взяти ці клуби та гуртки під свою опіку, фінансуючи їх з районного бюджету з частковим наданням платних послуг для тих, хто має таку можливість.

Освітньо-культурний центр з поетичною назвою «Дивосвіт» - це позашкільний навчальний заклад із статусом закладу культури Деснянського району, який утворився в 2003 р.

До його складу увійшло 9 підліткових клубів «Троянда», «Лотос», «Юність», «Ритм», «Космос», «Вікторія», «Зоря», «Гармонія», «Веселка» розташованих за місцем проживання в жеківських приміщеннях, які продовжили роботу з дітьми та підлітками.

Найпопулярнішими у юних мешканців району виявилися гуртки: іноземних мов, сучасного танцю, малювання, рукоділля, народного прикладного мистецтва, плетіння, м'якої іграшки, театрального мистецтва, співу. Крім того, нові за напрямками: школа «Маленький інтелектуал», гуртки східного мистецтва «Дайто-Рю», авто- та авіамоделювання та інші.

В системі «Дивосвіту» працюють як платні, так і безкоштовні гуртки. Але для дітей пільгових категорій та з малозабезпечених сімей навчання в будь-яких гуртках або курсах – безкоштовне.

Центр естетичного виховання «Гармонія» (вул. Закревського, 19-б, тел.: 515-29-09) - це заклад культури,

діяльність якого спрямована на виявлення та розвиток творчих здібностей дітей та їхніх батьків, а також на всебічне сприяння формуванню позитивного морально-психологічного клімату в сім'ї.

А розпочалося все з того, що дитяча театральна студія «Гармонія» за 9 років «виросла» з приміщення районного Центру дитячої та юнацької творчості. Замість 20 студійців на початку, сьогодні студію відвідує 80 дітей. Та ще батьки, які беруть участь у виставах. Було вирішено виділити студійцям частину приміщення дитячого садка по вул. Закревського, 19-б. Театральна студія стала основою нового центру культури. Основна ідея – спільний відпочинок батьків та дітей. Поки діти займаються в студії, мама може зайнятися шейпінгом, а батько відвідати тренажерний зал.

Тут працюють студії акторської майстерності, вокалу, хореографії, сценічного мовлення, майстерні з пошиття костюмів та з виробництва декорацій, хореографічна, «Крок до школи», спортивна, вокальна, модельна (з викладанням дефіле), туристична.

Кінотеатри – невід'ємна складова культурного життя району, це – «Флоренція» та «Росія».

Після реконструкції у 2004 р. відкрився суперсучасний, обладнаний за останнім словом техніки *кінотеатр «Флоренція»*. Великий зал на 370 місць має екран англійського виробництва завдовжки 15 і заввишки 6,3 метра та звук Dolby Digital потужністю 12 кіловат. Крісла розгорнуті амфітеатром, отже, зображення рівноцінне з будь-якого місця. А останній ряд для «поцілунків» задумали з особливою «фішкою» - поставили двомісні дивани, щоб закоханих парочок не роз'єднували навіть підлікотники. У світовій практиці за подібні привілеї платять подвійну суму, але у «Флоренції» вони по кишені навіть студентам. Поруч можна припаркувати авто, тут працює більярд, два бари і ресторан-піцерія. А прем'єри фільмів відбуваються одночасно з центральними кінотеатрами міста.

В кінотеатрі «Росія» проводиться реконструкція.

Протягом 2005-2008 років новий заклад культури – *драматичний театр* – виросте у Деснянському районі столиці на розі проспекту Маяковського та вулиці Архітектора Ніколаєва.

Як стверджують соціологи, приблизно третина городян таких віддалених районів, як наш, через брак коштів або часу не виїждять за межі масиву. Тому й виникла потреба створювати цілісні культурно-розважальні центри.

Поряд з приміщенням райдержадміністрації й кінотеатром «Флоренція» має з'явитися *Ратушна площа* (на зразок тих, що прикрашають більшість європейських столиць). На ній відбуватимуться масові дійства – свята, концерти, збори жителів. Згодом архітектурний ансамбль, до якого, крім райдержадміністрації, кінотеатру, торговельного центру, входять поліклініка й АТС, поповниться і драматичним театром.

Головною ж прикрасою майбутнього комплексу стане саме він і значно відрізнятиметься від подібних закладів культури. У його стінах розмістять школу мистецтв, дискотеку, бібліотеку, музей, виставкові й конференц-зали, комп'ютерний центр, зимовий сад. Якщо звичайний театр починає працювати увечері, то цей відкриватиметься з самого ранку. Матиме великий зал на

300 місць і малий на 100. На першому поверсі розташують кафе, квиткові каси, на другому – міні-культурний центр, який працюватиме паралельно з театром. Вище – адміністрація, ще кілька поверхів відійдуть під готельні номери, що дасть змогу троєщинцям запрошувати гастрольні трупи з інших міст України й зарубіжжя. Крім того, тут може працювати й власний колектив акторів. Для цього передбачено кілька репетиційних залів.

Столичні архітектори застосували ще один незвичайний для нас, проте дуже характерний для середньовічних європейських міст елемент – внутрішню вуличку, де у затишних кафе зможуть відпочити всі охочі, а не тільки відвідувачі театру.

Спорудження неподалік культурного центру станції метрополітену поживавить життя в центрі масиву.

Не забули проєктанти і про людей з особливими потребами. Для них передбачено спеціальні ліфти для інвалідних візків, а також пандуси замість загальноприйнятих парадних сходів. З боку парку до театру прилягатиме відкритий ресторан з басейном та розважальний дитячий комплекс. За задумом архітекторів, зовнішні стіни драматичного спорудять із цегли, вкритої кольоровою церазитовою штукатуркою та вітражами з алюмінієвого профілю й скла.

В перспективі на Лівому березі побудується і цирк.

В Деснянському районі дотримується державна політика щодо виконання Закону України “Про охорону культурної спадщини”, здійснюється належне утримання, благоустрій, опоряджувальні роботи пам’яток історії та культури, які взяті на державний облік, а також пам’яток, що являються нововиявленими. В районі 10 пам’яток історії, 1 пам’ятка архітектури, 2 пам’ятки археології та 13 пам’ятних знаків, дошок, обелісків.

Пам’ятки археології, архітектури, історії та культури, що розташовані на території Деснянського району м. Києва.

Пам'ятки археології

Давньоруське городище “Літописний городець” XI-XII ст. (с. Троєщина, вул. К.Маркса);
Острів Муромець. Давньоруське поселення XII ст.

Пам'ятка архітектури

Московський міст

Пам'ятники та обеліски

Національний історико-меморіальний заповідник “Биківнянські могили”, в якому є пам'ятник жертвам сталінських репресій (с. Биківня);

Обеліск Пам'яті та Алея Пам'яті на честь 60-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років (паркова зона біля райдержадміністрації та кінотеатру “Флоренція”);

Пам'ятник “Сини Вигурівщини та Троєщини, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр.” (с. Троєщина, кладовище);

Пам'ятник “Вічна пам'ять воїнам-троєщанам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни” (с. Троєщина, кладовище);

Два меморіальні знаки воїнам, загиблим в роки Великої Вітчизняної війни (територія військової частини АО231 с. Биківня);

Пам'ятник Мардєєву Олександрові Микитовичу (засновнику інституту гігієни та медичної екології) (вул. Попудренка, 50);

Обеліск в пам'ять заводчан, які загинули на фронтах під час Другої світової війни (вул. Магнітогорська, ВАТ “Київхімволокно”)

Пам'ятні знаки

На честь поріднення з містом Кіото (Японія) (парк Кіото, вул. Кіото, 19);

На честь міста-побратима Братислави: “Ця вулиця в 1969 році названа на честь міста-побратима Братислави столиці Словацької соціалістичної республіки” (вул. Братиславська, сквер біля буд. №44/2);

На честь міста-побратима Анкара, столиці Турецької республіки (на перетині просп. Маяковського та вул. Сабурова);

Льотчикам винищувального Гвардійського авіаційного полку, що загинули в боях Великої Вітчизняної війни біля селища Троєщина (кладовище с. Троєщина);

Борцям за свободу та незалежність України (Всеукраїнський парк: біля р. Десенка, вул. Бальзака)

Анотаційні дошки

Жукову Г.К. – “Ця вулиця в 1974 році названа на честь Жукова Георгія Константиновича 1896-1974 рр., радянського полководця, одного з активних будівників Збройних Сил СРСР, Маршала, який 4 рази удостоєний звання Героя Радянського Союзу” (вул. Жукова, буд. №15 та №51);

Шолом-Алейхему – “Ця вулиця названа на честь видатного єврейського письменника Шолом-Алейхема (Шолом Нахумович Рабинович, 1859-1916 рр.) (вул. Шолом-Алейхема, 15);

Лаврухіну М.В. (Лаврухін Микола Васильович) (вул. Лаврухіна, 7);

Матеюку Миколі Антоновичу (1908-1960) – українському господарському діячу, директору ДШК (вул.Матеюка, буд.№2);

Молодшому лейтенанту, льотчику винищувального Гвардійського авіаполку Кудрявцеву Б.М. (кладовище с. Троєщина);

Лифарю Сергію (на фасаді будинку Київської муніципальної української академії танцю, вул. Данькевича, 4-а).

В травні 2005 року відбулося урочисте відкриття оновленого барельєфу (*анотаційної дошки*) *видатному діячу, Генералу радянської армії Г.К.Жукову* на Лісовому масиві.

Ще одним нагадуванням про героїчний подвиг радянського народу в роки Великої Вітчизняної війни стануть монумент і Алея Пам'яті, які було відкрито в парку поблизу кінотеатру "Флоренція". Одинадцятиметровий монумент з сірого граніту постав у вигляді солдатського багнета. Його грані облицьовані нержавіючою сталлю, яка підкреслює характерний вигляд

цього виду холодної зброї. Ідея такого увічнення виникла ще 15 років тому, коли на території новоствореного парку вперше зібралися учасники колишніх боїв. Але втілити в життя її вдалося лише у 2005 році. Одним з авторів проекту монумента й облаштування Алеї Пам'яті став головний архітектор проекту В.Дербіньов. Відтепер парк стане ще одним місцем відпочинку деснянців. Вечорами його освітлюватимуть 28 світильників.

В переддень 61-ї річниці визволення Києва від німецько-фашистських загарбників на одній з височинь Букринського плацдарму відбулося урочисте відкриття *пам'ятного знака на честь загиблих воїнів*, встановленого тут з ініціативи керівництва Деснянського району. Київ було звільнено з Лютізького плацдарму, але великою кров'ю Букринського плацдарму. Влітку 2003 року ціла експедиція з фахівцями, обстеживши гористу місцевість, зупинила свій вибір на одній з височинь недалеко від села Грушив. Узгодивши всі формальності з керівництвом Миронівського району, відразу ж приступили до робіт. Роботи завершилися восени 2004 року. Тепер на спланованому, вирівняному, упорядкованому майданчику, який видно з різних

боків, височить показний меморіальний камінь, що встановлено на насипному горбочку. В ньому є земля з братських могил сіл Троєщина, Вигурівщина, з Лісового кладовища Деснянського району, з “Кургану Безсмертя”, що в київському “Парку Перемоги” та з пагорбів “Парку Вічної Слави” на Печерську. На камені навічно викарбовані слова: “Воїнам-визволителям столиці України від вдячних мешканців Деснянського району м. Києва”, а вище: “Вклонімося праху полеглих тут, на Букринському плацдармі”. А напроти каменю збудована гарненька дерев’яна капличка, доріжки до неї викладено плитами. Цей скромний меморіальний комплекс чудово вписався в мальовничий ландшафт місцевості.

З ініціативи керівництва Деснянської райдержадміністрації в селі Ходорів буде збудована церква. Перший камінь нової культової споруди було закладено в переддень 22 червня 2005 року, який сповістив про початок Великої Вітчизняної війни. Церква стане ще однією архітектурною спорудою меморіального комплексу на Букринському плацдармі. Тепер мешканці села, гості зможуть помолитися за упокій душ безвинно загиблих захисників Вітчизни на Букринському плацдармі не тільки у маленькій капличці, яку збудовано безпосередньо на місці боїв, а й в майбутній церкві, яку планується збудувати найближчим часом.

З нагоди відзначення 61-ї річниці визволення України та 62-ї річниці визволення міста Києва від фашистських загарбників відбулося урочисте відкриття *пам’ятного знаку льотчикам винищувального Гвардійського авіаційного полку, що загинули в боях Великої Вітчизняної війни біля селища Троєщина.*

В 2003 році на перетині просп. Маяковського та вул. Сабурова було відкрито *пам’ятний знак на честь міста-побратима Києва столиці Турецької республіки Анкари .*

В 2004 році на фасаді будинку Київської муніципальної української академії танцю встановлено *анотаційну дошку Сергію Лифарю.*

У 2001 році згідно постанови Кабінету Міністрів України було створено “Державний історико-меморіальний заповідник “Биківнянські могили”, який у 2005 році набув статусу Національного.

Парки району

Парк “Дружби народів”,

Парк по вул. Кіото,

Паркова зона між просп. Ватутіна і вул. Закревського

Парк біля ВАТ “Київхімволокно”,

Парк вздовж вул. Попудренка,

Парк “Деснянський” (паркова зона між 3 і 4 мкрн.)

Паркова зона по вул. Сабурова,

Паркова зона по просп. Маяковського,

Парк “Молодіжний” (12 мікрорайон),

Всеукраїнський парк пам’яті борцям за свободу та незалежність України,

“Євро – луна – парк” (біля ст. м.”Лісова”)

Парк пам’яті жертвам Чорнобильської катастрофи (біля кінотеатру “Флоренція”, облаштовується).

Один з найбільших парків в Європі планується збудувати в Деснянському районі вздовж вулиці Бальзака та річки Десенка –

Всеукраїнський парк пам'яті борцям за свободу та незалежність України. Техніко-економічне обґрунтування розробляє райдержадміністрація, до співпраці залучені відомі зарубіжні архітектори. Сьогодні схвалено один з кількох варіантів майбутнього проекту. Цей парк заклали напередодні святкування 10-ї річниці Незалежності України на троещинських луках між річкою Чорторием та озером Гнилуша. На насипному майданчику – парадному під'їзді майбутнього парку – встановлений шеститонний пам'ятний камінець із сірого граніту. Спершу новітній зеленій оазі виділили 70 га – від Чорторію до житлового масиву, потім – близько 150. Отже парк на Троещині має шанси стати чи не найбільшим у Європі.

До 20-річчя трагедії на ЧАЕС в районі підготовлено майданчик та закладено плиту для встановлення *пам'ятника жертвам Чорнобильської катастрофи*. Орієнтовна площа парку – 19 га, головний вхід до алеї Пам'яті жертв Чорнобиля з перетину вулиць Бальзака і Ніколаєва. Центральна алея розділяється на дві частини клумбою та закінчується круглою площею з архітектурно-пам'ятним знаком та пам'ятником, як центром меморіалу, від якого радіально розходяться доріжки з декоративним мощенням. Вони символізують доріжки-орбіти на перетині яких утворюються майданчики з назвами міст та сіл відселених після аварії. архітектурно пам'ятний знак знаходиться в центрі площі. В меморіалі передбачена зона пам'яті загиблих – *каплиця*, де буде зберігатися книга пам'яті. Архітектура каплиці відтворює образ сільської церкви. Зона території меморіалу відокремлена прозорою декоративною металевою огорожею. Мощення алеї пам'яті меморіалу – вібропресований фігурний ФЕМ. Будівництво розпочнеться найближчим часом.

Кабельне телебачення району після перерви поновило свою роботу у 2003 році. Майже все населення Деснянського району користується послугами кабельного телебачення. Воно гарантує трансляцію великої кількості телеканалів, більш якісне

зображення, надає змогу користуватися інтернет, цифровим телебаченням.

Мешканці району мають можливість знайомитися з новинками суспільно-політичного життя району за допомогою таких районних *засобів масової інформації*, як газети: “Вісник” (засновник: Деснянська районна у м. Києві рада та райдержадміністрація), “За київським часом” (засновник: Благодійний фонд “Дзвін надії”), “Троещина” (засновник: ПП “Вектор-М”).

Мистецтво і література

Мистецтво завжди є своєрідним аналізом стану світу. Мистецтво допомагає людині глибше пізнати себе, свій внутрішній світ, спонукає до самовдосконалення. Мистецтво дає можливість людині піднятися від повсякденності до широких, творчих удосконалень почуттів, думок тощо.

Література несе інформацію, вона є засобом художнього спілкування, вона не має кордонів, нею не володіє час. Література як вид мистецтва формує творчий дух, естетичний смак та ідеал, орієнтує людину в світі щодо його цінностей, вона дає людині потрібну рівновагу, компенсує відсутність краси, емоцій, почуттів у щоденному побуті.

Наш район багатий на талановитих людей. В ньому мешкають і художники, і режисери, і артисти, і музиканти, і співаки, і музикознавці, і літератори – поети, прозаїки, драматурги, перекладачі, критики та ін.

Якщо у 80-90-х рр. 20 ст. митці прагнули “зруйнувати карфаген української провінційності”, тобто вивести мистецтво за межі політики, зробити його естетично самодостатнім, то сьогодні уявлення про сучасні мистецтво і літературу змінюється на наших очах. Митці шукають нові ціннісні та стильові орієнтири, переживають усі характерні хвороби перехідного періоду.

Але всі ми із задоволенням поринаємо в світ прекрасного, отримуючи певну насолоду від побаченого та прочитаного. І діячі нашої “малої батьківщини” теж дають нам цю можливість.

Про деяких з них:

Яковенко Олександр Миколайович – кінорежисер, член Спілки кінематографістів України, лауреат Міжнародних кінофестивалів,

Шелудько Андрій Григорович – заслужений артист України, артист балету ансамблю ім.П.Вірського,

Жигалкін Олег Анатолійович – народний артист України, пародист,

Краснюк Віталій Миколайович – гуморист,

Савченко Семен Васильович (інвалід Великої Вітчизняної війни) – гуморист,

Бондаренко Олександр Володимирович – художній керівник хору “Фрески Києва”,

Заяць Петро Петроаич – співак квартету “Гетьман”.

Саїк Галина Федорівна, Саїк Ігор – аккордеоністи.

Дніпров Анатолій – поет і композитор,

Мрежук Павло – співак і композитор,

Поволоцький Ілля Якович – завідувач літературною частиною Державного театру ляльок,

Косміна Тамара Володимирівна – кандидат мистецтвознавства,

Бондаренко Андрій Ігоревич – композитор, член Спілки композиторів України (СКУ),

Давидова Оксана Миколаївна – музикознавець, член СКУ,

Жилінський Олександр Євгенійович – заслужений діяч мистецтв України, композитор, поет, співак,

Журавицький Вадим Михайлович – композитор, Лауреат Премії ім.Л.М.Ревуцького (1998),

Кива Олег Пилипович – композитор, Лауреат Республіканської комсомольської Премії ім.М.Островського (1979), заслужений діяч мистецтв України (1986), член Національної Спілки кінематографістів України (1991), народний артист України (2001),

Кузик Валентина Володимирівна – музикознавець, кандидат мистецтвознавства (1982), Лауреат Премії ім.М.В.Лисенка (2002), Толстов Іван Сергійович – композитор,

Чембержі Михайло Іванович – композитор, член Національної Спілки театральних діячів України (1991), заслужений діяч мистецтв України (1993), народний артист України (1997), професор (1997), член-кореспондент АПН України (1997), дійсний член (академік) Академії мистецтв України (2000), Лауреат Премії СТД “Київська пектораль” (1996, 2000), Лауреат Премії СТД “Тріумф” (2000),

Черкаський Давид Янович – видатний український мультиплікатор, заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент Академії Мистецтв України, президент Міжнародного фестивалю анімаційних фільмів «Крок»,

Франчук Валерій Олександрович – Лауреат Премій ім.В.Стуса, член Національної Спілки художників України,

Тітуленко Володимир Сергійович – художник –живописець, педагог,

Філь Валентина Василівна – майстер з декоративно-прикладного мистецтва (вишивка),

Протчева Тетяна Іванівна – майстер з декоративно-прикладного мистецтва (хохлома, ежель),

Смага Алла – майстер кольорової глини,

Смага Наталія – художник-графік,

Вовк Петро Іванович – художник-фотограф,

Дядюн Вікторія Анатоліївна – майстер з декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, бісер, в’язання).

В нашому районі мешкає близько 50 письменників Національної Спілки письменників України.*

Про деяких з них:

Гедеон Оксана Михайлівна – прозаїк,

Горкавий Сергій Кирилович – прозаїк, перекладач,

Грязов Андрій Борисович – поет,

Корбач Іван Михайлович – прозаїк,

Коломієць Віталій Гнатович – перекладач,
Коцюбинська Михайлина Хомівна – критик,
Крим Анатолій Ісаакович – прозаїк, драматург
Мойсієнко Анатолій Кирилович – поет, критик,
Осадчий Василь Опанасович – поет, критик,
Сом Микола Данилович – поет, прозаїк, критик,
Шкляр Василь Миколайович – поет,
Ющук Іван Пилипович – перекладач, критик, мовознавець.

** Про життя та творчість письменників Ви можете дізнатись в бібліотеках міста і району.*

Громадсько-політичне життя району

Столиця України є визнаним лідером позитивних соціально-економічних та духовно-культурних процесів у нашій державі. Поряд з економічними перетвореннями формуються і утверджуються інститути громадського суспільства та відбуваються процеси політичної структуризації, зростає політична активність киян. Кількість громадсько-політичних організацій змінюється досить динамічно. Сьогодні в Деснянському районі функціонує 106 громадських організацій, 82 партії, 62 релігійні громади, 19 благодійних фондів.

Про деякі з них:

Великою турботою і увагою охоплені пенсіонери, ветерани війни та праці. Відчутну допомогу адміністрації району надає активно діюча **рада організації ветеранів Деснянського району**, яка піклується про забезпечення їх законними пільгами, наданими державою. Обсяг послуг ветеранам досить великий: надання гуманітарної та матеріальної допомоги, пільгове забезпечення продуктами дієтичного харчування, медичне обслуговування (водолікування, можливість придбання окулярів за 25%), соціально-психологічна реабілітація тощо.

Спілка ветеранів Афганістану Деснянського району була створена у 1988 році та налічує біля 600 членів

(учасників бойових дій та членів їх сімей), з яких: 114 – інвалідів, 14 – сімей загиблих, 23 – сім'ї померлих та 1 круглий сирота. Протягом свого існування організація надає підтримку та допомогу членам організації за різними напрямками. Це: медичні питання (ліки, лікування, консультації, робота з інвалідами щодо протезування, оздоровлення учасників бойових дій та їх дітей), юридичні питання, квартирні питання, соціальна допомога (активна матеріальна та фінансова допомога сім'ям загиблих). Спілка співпрацює з депутатами різних рівнів влади, благодійними фондами та іншими організаціями. Спілка співпрацює з шпиталем “Лісова галявина”, за кошти Спілки там було відремонтовано 2 палати та закуплено нові меблі, а учасники бойових дій та члени організації мають можливість отримувати там кваліфіковану медичну допомогу.

З 1987 року в районі існує **громадська організація “Земляки”**, основною метою якої є морально-психологічна реабілітація та медична допомога інвалідам та постраждалим від Чорнобильської катастрофи. Щорічно організація проводить міжнародну акцію “Спасенна планета” до дня відзначенні катастрофи. Тут працюють за програмами “Діти – жертви Чорнобиля”, надаючи всіляку допомогу дітям - інвалідам. Програмою “SOS” охоплені найбідніші верстви населення, вона діє вже три роки. В 2005 році організація брала участь в конкурсі створення Центру оздоровчої реабілітації постраждалих від Чорнобильської катастрофи та одержала грантову допомогу Україні від японської влади “Кусаноне” (одна з двох організацій – переможниць міста).

Релігійне життя району

Предмет особливої гордості районних і місцевих служб - зведення *храму Святої Трійці*, який довго будувався всією громадою. 9 липня 1991 р. відбулася закладка храму, а на день

Трійці у 1997 р. храм було освячено, і з того дня почали служити в храмі у всі недільні та святкові дні. Особливість цього храму в тому, що з 1917 року в м. Києві храм такого об'єму - на 1200 місць - побудовано вперше.

Свято-Троїцький собор УПЦ – п'ятиглавий, майже сорокаметрової висоти з граціозною вежею дзвіниці. Приміщення храму прикрашене руками людей. Парафіяни принесли ікони, рушники, меблі, посуд. Все влаштовано з любов'ю, акуратно і красиво. Кажуть, що донедавна тут був заболочений пустир з розливними луками, духмяними травами та чистими озерцями. А ще колись ці землі належали київським монастирям, і, очевидно, за свою мальовничу красу називалися “раєм”.

І ось у цьому раю тепер два храми: з одного боку – красень-собор, а з іншого - крихітна церковка на фоні села Троещина - *“Троїцька церква”*, в якій у 1999 р. з'явилася вивіска *“Свято-Духівський чоловічий скит Києво-Печерської лаври”*.

На території Лісового кладовища діє **Воскресенська церква**.

У 2002 році на території лікарні швидкої медичної допомоги споруджено *каплицю Пресвятої Богородиці*, яка стала черговою культовою спорудою у нашому районі.

На території Центру радіаційного захисту населення м. Києва від наслідків Чорнобильської катастрофи була споруджена *каплиця парафії на честь святих мучеників Андріана та Наталії УПЦ*, по вул. Сабурова - *каплиця парафії Святого Івана Предтечі УПЦ* Київського патріархату. В районі також функціонує *два молитовних будинки* місцевої та помісної церкви *євангельських християн-баптистів (ЄХБ)* “Голгофа” та “Віфанія”.

В нашому районі живуть, працюють і вчаться цікаві, добрі і завзяті люди. Вони люблять свій район і прагнуть щоб він розквітав з кожним днем, щоб наше життя невпинно змінювалось на краще. Вони вміють сумлінно працювати, добре вчитися, й красиво відпочивати. І вони розуміють, що саме від них залежить, яким стане наш район в майбутньому і яким його побачать наші нащадки .

Ми щиро раді гостям столиці і ласкаво запрошуємо завітати до нашого району.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ДОВІДНИК*

Кінець X ст. - початок XI ст.

- заснування лівобережної фортеці Городець.

1026

- перша згадка про Городець у літопису в зв'язку з укладанням мирної угоди між Ярославом Мудрим та його братом Мстиславом (чернігівським князем) про поділ руських земель по Дніпру.

1078

- згадка про Городець у зв'язку з доставленням до Києва тіла вбитого князя Ізяслава.

1097

- звернення Володимира Мономаха до Олега і Давида Святославичів щодо мирних переговорів на Городці, по тому, як під час усобиць був осліплений князь Василько. (Мир був заключений наступного року).

1108

- мурування в Печерському монастирі “святої брами” з Троїцькою надбрамною церквою.
- початок спорудження Михайлівського Золотоверхого собору.

1110

- перша згадка в літописі про річку Радосинь у зв'язку з північним сьйвом (11 лютого).
- укладання Володимиром Мономахом угоди зі Святополком про спільний виступ проти половців від Городця на Радосині.

1135

- спалення Городця та розгром поселення біля нього об'єднаним військом князя Всеволода і половців.

1147

- літописна згадка про Чорторий.

1155

- будівництво Юрієм Долгоруким замиської резиденції на Радосині - “Рай”.

1158

- спустошення княжого “двору за Дніпром”, Саморая, разом з іншими резиденціями Юрія Долгорукого (після смерті останнього).

1237

- оглядання Києва Менгу-ханом із “піщаного городка” на Гнилуші.

1240

- переселення київської знаті на Радосинь - колишній Городець.

1396

- поїздка литовського князя “За Дніпро у лови... до Мстиславичів”, де він тяжко захворів після отруєння на бенкеті.

Кінець XIV ст.

- будівництво Київського замку. Відновлення Михайлівського Золотоверхого собору.

1455

- перша згадка про село Погреби в письмових джерелах.

Друга половина XVст.

- будівництво Симеоном Олельковичем замку - своєрідної резиденції на місці Городця.

1471

- включення земель біля замку Симеона Олельковича до складу Київського воєводства.

1482

- зруйнування дерев'яного замку Симеона Олельковича ордою Менглі-Гірея.

1534

- одержання Миколаївським пустинним монастирем “рибних ловів на Чорторій” в дарунок від Київського воєводи.

1542

- перебудова Київського замку.

1552

- згадка в документах про поселення Милославці, що належало Київському староству.

XVI ст.

- перша згадка в письмових джерелах про Чуриловщину.

1607

- початок володіння Милославичами Станіславом Вигурою, управителем Київського замку.

1609

- будівництво С.Вигурою маєтку на місці знищеного села Милославичі.

1613

- перехід Вигурового маєтку в його довічне користування, згідно з привілеєм від польського короля (в довічне володіння передавався й острів Муромець).

1628

- існування в Милославичах, окрім двох садиб, одного будинку послуги.
- передача Милославичів Станіславом Вигурою в користування своєму племінникові Семену Вигурі.
- перша згадка в письмових джерелах про Броварі.

1649

- одержання Броварами статусу сотенного містечка Київського полку.

1654

- передача Вигурівщини (10 дворів) в дар Михайлівському Златоверхому монастиреві, згідно з універсалом гетьмана Б. Хмельницького, до 1724 року.

1656

- перша згадка про Троєсчину в описі Вигурівщини (розпорядження наказного полковника Київського В.Дворецького).

1657

- документальна згадка про озеро Ковпит - старе річище Десни в Броварському лісі.

1666

- підтвердження передачі земель Чуриловщини Троїцькому монастиреві (в царській грамоті згадується невеличке село Троєщина).

1681

- наведення військового наплавного мосту через Дніпро і Чорторий.

1698

- підтвердження в царській грамоті права киян володіти вигонами та сіножатями острова Муромця (в грамоті Петра I).

1704

- згадка про Вигурівський палац у документах Михайлівського монастиря.

1730

- результати ревізії Київського полку: у Вигурівщині - 45 дворів селян, у Троєщині - 30.

1736

- включення Вигурівщини та Троєщини до складу Гоголівської сотні Київського полку (після 1654 року були в Київській сотні).

1737

- згадка в документах про належність Київському магістратові островів Муромець і Труханів, та місцевостей Оболоння, Підгороддя, Преварки, Осетчини, Кожум'як.

1743

- згадка в письмових джерелах про підпорядкованість Вигурівщини Печерській Лаврі.

1780

- складання довідки про Вигурівщину та її замок (документ зберігається у ЦДІА (Центр. держ. істор. архів, в м. Києві).

1782

- надання Познякам, Воскресенці і Кухмистерському селу статуса київського передмістя.

- передача Вигурівщини (48 хат) і Троєщини (33 хати) до складу Остерського повіту Київського намісництва.

1786

- відібрання російською царицею всіх монастирських земель.

1788

- з'єднання Дніпра з Чорторисем для відведення повені від київського берега.

1792

- закріплення сіножаті біля Вигурівщини за Михайлівським монастирем, згідно з наказом по Київській скарбничій палаті.

1802

- включення Вигурівщини і Троєщини до складу Броварської волості Остерського повіту Чернігівської губернії.

1815

- переведення судноплавства на Чорторій у зв'язку з обмілінням і засміченістю Дніпра.

1829

- художній опис Броварського лісу в творі О.Сомова "Русалка".

1832

- згадка про Броварський ліс в «Путешествии по святым местам русским» А.Муравйова.

1835

- створення у Києві пароплавної компанії (у складі двох суден), яка мала головне завдання - перевозити каміння для будівництва Печерської фортеці та Броварського шосе.

1843

- проїзд Тараса Шевченка з Броварів до Києва (вперше після дитинства).

Середина XIX ст.

- початок господарчого освоєння Броварського лісу (біля Пухівки)
 - кращого в Чернігівській губернії.

1853

- відкриття наскрізного гужового руху по Миколаївському ланцюговому мосту і Чернігівському шосе.

1855

- вийшов друком «План города Киева» з чудовим зображенням лівобережжя.

1858

- згадка про існування хутора Биковня (три двори з дев'ятьма жителями) та сіл Троєщина (68 дворів - 413 жителів) і Вигурівщина (110 дворів - 696 жителів) в документах Чернігівської земської управи за 1897 рік. (Наявність цепков в селах Троєщина і Вигурівщина).

1861

- проїзд жалобної процесії з домовиною Тараса Шевченка по Чернігівському шосе: Броварі - Київ (18 травня за н.ст.)

1870

- узгодження у військовому відомстві питання про виділення землі для київського артилерійського полігону.

1874

- вихід у світ «Сборника материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей».

1875

- згадка про Чорторий у п'єсі І. Нечуя- Левицького «На Кожум'яках».

1882

- опис Броварського бору в повісті М. Лєскова «Печерские антики».
- публікація в журналі «Киевская старина» так званого списку Ліщинського, де згадуються місцеві скарби.
- існування у жителів Вигурівщини (близько 1100 чоловік) понад 600 голів різної худоби.

1885

- відкриття вигурівського однокласного народного училища.

1886

- відкриття такого ж училища в Троєщині.

1887

- успішне закінчення значних інженерних робіт з перекриття повноводного Чорторию.
- розгляд міністерством внутрішніх справ Російської імперії питання про приєднання Вигурівщини до Київської губернії (документ зберігається в ЦДІА в Києві).

1888

- сума викупних платежів державних селян Вигурівщини (близько 1250 жителів) становила 2185 руб. на рік, Троєщини (близько 850 жителів) - 1142 руб.

1889

- передача Вигурівщини до Київського повіту, згідно з рішенням комітету міністрів Російської імперії.

1890

- вихід у світ брошури В. Гошкевича “Замок князя Симеона Олельковича и летописный Городец под Киевом”.

1892

- видання указу Сенату Російської імперії про розподіл спірної землі між Вигурівщиною та Воскресенською Слобідкою.

1894

- перенесення троєщинської забудови з берега “старої Десни” до “вигурівського борка” в зв'язку з частими повеннями.

1897

- будівництво троєщинської церкви на новому місці.
- на хуторі Биковня - 35 жителів у чотирьох дворах.

1898

- опис теренів нинішнього Ватутінського району в поезії В.Брюсова “Разоренный Киев”.

1900

- згадка про Вигурівщину в історичній повісті М. Старицького “Первые коршуны”, опис вигурівських селян у повісті І. Нечуя-Левицького “Без пуття”.

1903

- передача Вигурівщини і Троєщини до складу Микільсько-Слобідської волості з населенням 16000 жителів.

1904

- посилення господарчого освоєння Броварського лісу. Заснування лісничівок - “казарм”.

1908

- початок другого етапу інженерних робіт з перекриття Чорторію.

1910

- початок будівництва трамвайної лінії з Києва до Броварів.
- передача в оренду селянам Вигурівщини перевозу через Чорторій, що належав Михайлівському Золотоверхому монастирю.

1908

- відкриття трамвайного руху з Києва до Микільської слобідки.

1913

- проведення на Броварському шосе змагань мотоциклістів у рамках Всеросійської олімпіади.
- проведення на Артполігоні спільних навчань артилеристів та авіаторів з участю Петра Нестерова.
- відкриття трамвайного руху на лінії Микільська слобідка - Броварі.

1916

- швидкісне будівництво військовим відомством 12-верстової дороги Артполігон-Броварі (гранітний брук було улаштовано лише на початковому, західному відрізку).

1918

- двотижневий обстріл густонаселених кварталів Києва з території Дарницького артилерійського табору військами Червоної армії Муравйова (січень).
- розташування під Броварами 40-тисячного війська УНР під командуванням Симона Петлюри (грудень).

1919

- взяття Броварів полками М. Щорса і В.Боженка (1 лютого).
- вступ у Броварі денікінців після запеклої оборони червоноармійських частин (27 серпня)
- оточення трьох денікінських полків військами Червоної армії і їх вступ у Броварі (10 грудня).

1920

- вступ у Броварі польських військ (11 травня).
- вступ у Броварі військ Червоної армії (8 червня).

1921- 22

- голод в с. Троєщина та с. Вигурівщина, як і в решті українських сіл.

1922

- публікація в “Правде” за 15 грудня виступу делегата 7 всеукраїнського з’їзду Рад жителя Биковні “старого селянина-незаможника товариша Одинця”.

1923

- включення до складу Києва Дарниці та слобідок Передмостової, Микільської і Воскресенської.
- утворення Броварського району Київської округи (Вигурівщина: 2255 жителів у 509 дворах, Троєщина: 1648 жителів у 384 дворах).

1924

- побудова пожежного сараю у Вигурівщині.
- початок підготовчих робіт зі спорудження гідроелектростанції на Десенці.

1925

- відновлення випробувань на Артполігоні після відкриття мосту імені Бош.
- створення комсомольського осередку у Вигурівщині (8 осіб), відкриття комсомольцями хати-читальні.

1927

- відкриття кілометрової одноколіїної трамвайної лінії Київ–Бровари, з улаштуванням роз’їздів на Вовчій горі, в Биковні та біля Стародуба.

- створення у Вигурівщині піонерського загону (близько 30 дітей).

1928

- початок перетворення порохового заводу на більш складне хімічне виробництво.
- створення у Вигурівщині сільськогосподарської артїлі ім. Ворошилова.
- згадка про биковнянський побут 10-х рр. 20 ст. в щоденнику С.Єфремова.
- заснування села Калинівка за 7 км від Броварів.

1929

- вихід постанови міськради “Про збирання металового брухту на Дарницькому Артполігоні”.
- насадження соснового молодняку навкруги полігону.
- відкриття руху Петровським залізничним мостом.

1930

- підпорядкування частини Броварського району (Київської округи) Київській міськраді.
- телефонізація сільрад Вигурівщини і Троєщини.
- створення вигурівського колгоспу “Червоний молочар”.
- початок створення сітки меліоративних канал у Броварському лісництві.
- осушення болота біля Биковні (у цьому населеному пункті - 157 жителів).

1931

- створення колгоспу в Троєщині.
- відкриття у Вигурівщині дитячих ясел на 80 дітей і п'ятирічної школи.
- припинення будівництва залізничної вітки на Десенку.
- проведення реєстрації населення Київської приміської смуги. За її даними зокрема: серед 2732 жителів Вигурівщини 20% складають робітники, а серед жителів Троєщини кустарів-одинаків- 297.

1932

- влаштування авіаційного полігону на місці нинішньої птахофабрики.

- будівництво 4-кілометрового відрізка клінкерної мостової на Броварському шосе, в хут. Стародуб.

1933

- голодова смерть 660 жителів Вигурівщини і Троєщини (у відповідних колгоспах навесні відсоток колективізації дворів становив 65 та 47).
- відкриття в Троєщині “зразкового будинку колективіста”.
- занесення троєщинської сільради на “Всесоюзну червону дошку”.

1934

- утворення Дарницького району (25 листопада).
- додаткове нарізання в Броварському лісі просік, орієнтованих “північ-південь”.
- покриття гудроном Броварського шосе.
- падіння літака на леваду південніше Вигурівщини (не розбився і не вибухнув).
- визначення заборонених для забудови земельних територій, згідно з постановою Президії міськради “Про відведення участків землі для пункту ППО” (документ зберігається в міському архіві).
- електрифікація Броварської трамвайної лінії.

1935

- проведення під Києвом “Больших Киевских маневров” (на трибуні біля Броварів були присутні Ворошилов, Будьоний, Косіор, Любченко, Петровський, Постишев).
- початок спорудження корпусів “Шовкобуду”.
- організація в урочищі Чорторий “бази для робітничих екскурсій в дні відпочинку з човнами і рибальським приладдям”.

1936

- огороження “зеленим парканом” 4-гектарної ділянки лісу за Биківнею для потреб НКВС. Початок 5-річного завезення трупів репресованих громадян.
- заснування газет “Робітнича трибуна” і “Стахановець”.
- асфальтування Броварського шосе.
- відновлення Броварського району Київської області.

1937

- пуск фабрики “Київволокно” (першого в СРСР підприємства штучного волокна, що його спроектовано радянськими спеціалістами й обладнано радянським устаткуванням. (Тепер – ВАТ “Київхімволокно”).

1938

- встановлення східної межі Києва згідно з новим генпланом: Чорторій-Броварське шосе-Дарницька промзона.
- відкриття трамвайного маршруту № 26 (Микільська слобідка - “Київволокно”) і запровадження нічних (з четвертої ранку) рейсів на трамвайному маршруті Броварі - Житній ринок.
- опис району фабрик “Київволокно” та “Шовкобуд” в журналі “Радянський Київ”.

1939

- утворення Броварського району (Вигурівщина має 2607 жителів у 609 дворах, Троєщина - 2099 жителів у 436 дворах) (1937 р.).
- висаджування соснового молодняка в Броварському лісництві на місці вирубок (між Вигурівщиною та Биковнею).
- благоустрій пляжу Чорторія, згідно з постановою міськради.

1940

- зображення Вигурівщини і Троєщини на топографічній мапі Києва з околицями в “Большом советском атласе мира” (в масштабі 1:250000).

1941

- прийняття виконкомом міськради рішення про поширення каналізаційної системи в “Північній Дарниці” (лютий; документ зберігається в міському архіві)
- початок будівництва двох рубежів Дарницького сектору оборони (закінчено та обладнано протитанковим ровом тільки другий рубіж - в районі теперішньої станції метро “Лісова”, липень)
- виведення військ Червоної армії з Києва на схід через Броварське шосе (17-19 вересня).
- початок бойової діяльності Вигурівського винищувального батальйону (19 вересня).
- народження “партизанського загону ім. Леніна” на базі Вигурівського винищувального батальйону (23 вересня).

1942

- диверсійна робота в Броварському районі партизанського загону робітників авіазаводу під керівництвом О.Ратушного (за сторінками збірника “Дзвони пам'яті”).
- вихід у світ мапи Київщини в масштабі 1:300 000 (німецького військового відомства) з зображенням населених пунктів київського лівобережжя.
- спалення гітлерівцями сіл Вигурівщина і Троещина (горіли три дні). 487 жителів було насильно вивезено на примусові роботи до Німеччини, а 30 чоловіків (що були на фронті) одержали урядові нагороди СРСР.

1943

- оволодіння Броварами військами 1-го Українського фронту (25 вересня).
- повне оволодіння київським лівобережжям військами Ватутіна (30 вересня), втаємничене перекидання військ Червоної армії з Букринського плацдарму на Лютізький, зокрема, Броварським лісом. (25-31 жовтня). Створення науково-виробничого підприємства “Картографія”, яке випускає карти та атласи.

1945

- загибель на фронтах Другої світової війни 400 жителів Вигурівщини і Троещини.

1946

- відновлення випуску віскозного волокна фабрикою “Київволокно”.

1947

- заснування на місці тонкосуконної фабрики підприємства з виробництва тканин з штучного шовку (Дарницький шовковий комбінат).
- відкриття кінотеатру в клубі комбінату “Київволокно”

1949

- призначення М.А.Матеюка директором Дарницького шовкового комбінату (працював до дня загибелі, 1960 р.)
- передача комбінату штучного волокна Міністерству текстильної промисловості СРСР.

- початок масової індивідуальної забудови Биковні.

1950

- відкриття школи-семирічки в с. Вигурівщина.
- початок будівництва підприємства з виробництва капронового волокна.
- відкриття автобусного маршруту Київ - Дарниця.

1951

- початок роботи першого цеху заводу хімікатів (нині ВАТ “Радикал”).
- перейменування Троєщинського колгоспу (одержав ім'я Ворошилова).

1952

- виділення лісової території на північ від Биковні київському радіоцентру спецпризначення, виникнення “селища радистів”.
- прокладання через Броварський ліс лінії магістрального газопроводу Дашава-Київ-Москва.
- виконання ремонту покриття Броварського шосе, згідно з постановою Ради Міністрів УРСР “Про заходи по упорядкуванню автомобільних під'їздів до Києва”

1953

- пуск капронового виробництва на комбінаті штучного волокна.
- відкриття автомобільного руху мостом ім. Є. Патона.
- встановлено пам'ятник загиблим воїнам у с. Троєщина
- початок заліснення урочища Чорторий.

1954

- передача комбінату штучного волокна Міністерству легкої промисловості СРСР
- виділення ділянки в північно-східній частині Броварського лісництва для навчальних баз військових училищ Києва (“таборів”). Електрифікація селища Биковня. Початок роботи надпотужної “радіостанції Биковня”.

1955

- відкриття відділення зв'язку №89 в Биковні.

- початок виробництва целофану.
- відкриття Дарницького вокзалу.
- відкриття в Броварському лісі першого дитячого (піонерського) відпочинкового табору.

1956

- відкриття СШ на базі початкової школи №23.
- початок роботи Київської птахофабрики.
- заснування газети “Дарницький шовк”.
- розширення території заводу хімікатів.

1957

- приписка до київського порту пароплава “Генерал Ватутін “ (плавав до 1985 р.)
- перейменування троєщинського колгоспу.
- вихід постанов Ради Міністрів УРСР №№156 та 875 про будівництво Деснянського водогону.
- відкриття бібліотеки в с. Биковня (нині – філіал №1 Деснянської ЦБС) .

1958

- підпорядкування Вигурівщини Троєщанській сільраді.
- заснування газети “Радянський хімік”
- заборона користування рубок у приміських лісах
- включення угідь Троєщини і Вигурівщини до складу Броварського колгоспу ім. Кірова (заг. площа 9106 га) (пізніше одержав назву “Дружба”).

1959

- початок робіт по висаджуванню соснового молодняка на місці колишнього артполігону.
- виділення майданчика для будівництва кіностудії науково-популярних і мультиплікаційних фільмів.
- створення Ніколаєм Ушаковим самобутньої панорами північного Задніпров'я в “Повести быстротекущих лет”.

1960

- створення Білодібровного лісництва на базі західної частини Броварського лісу.

- відкриття пам'ятника Леніну біля комбінату штучного волокна.
- заснування Київської філії ВНДІ поліграфії (з 1991 р. – УкрНДІСВ - Укр. наук. – дослідн. ін-т спецвидів друку).
- введення в дію другої черги “радіостанції Биковня”.

1961

- відкриття пансіонату “Вигурівщина” (пізніша назва- “Дніпрові хвилі”).
- початок панельного домобудування біля Воскресенської Слобідки.
- початок роботи монтажно- заготівельного заводу №2 на Віскозній вулиці.
- спорудження Деснянського водогону

1962

- включення сільрад Броварського району до складу Бориспільського району.
- завершення масового індивідуального будівництва в Биковні, забезпечення 125 будинків селища балонами скрапленого газу.
- відкрито Будинок культури у с. Троєщина

1963

- використання піщаних валів колишнього замку Симеона Оленьковича для київських новобудов.
- початок роботи Броварського заводу порошкової металургії - найближчого промислового сусіда лісових угідь нашого району.
- заснування бібліотеки, яка сьогодні входить до складу Деснянської ЦБС і носить ім'я В.Кучера.

1964

- освоєння виробництва об'ємного синтетичного волокна на комбінаті штучного волокна.
- нове приміщення по вул. Кіото одержує технікум радянської торгівлі (пізніше - Професійне торгове училище та мав інші назви), сучасна назва: Вище комерційне училище КНТЕУ.

1965

- відновлення Броварського району.
- відкриття дерев'яної церкви на пустирі поміж Вигурівщиною і Троєщиною.

- відкриття транспортного руху на мостах метрополітену та Русанівському. В Дарницькому районі, що займає 36% міської території, мешкає 95000 жителів.
- відкриття автобусного маршруту №11 (станція метро “Дарниця” – “селище радистів”).

1966

- відкриття дорожнього руху по розв'язці на Броварському шосе (нинішня ст. м. “Чернігівська”).
- нагородження комбінату штучного волокна Орденом Трудового Червоного прапора.
- початок забудови житлового масиву Водопарк.
- вселення студії науково-популярних фільмів у нове приміщення.
- заснування Республіканського вищого училища фізичної культури.

1967

- присвоєння імені 50-річчя Жовтня комбінату “Хімволокно”.
- нагородження студії науково-популярних фільмів Орденом Трудового Червоного прапора.
- затвердження генерального плану Києва до 1990 р., за яким житловий район “Троєщина-Вигурівщина” вирішувався одночасно з 4-ю лінією метрополітену.

1968

- заснування музею трудової слави ДШК.
- відкриття СШ № 190 і троєщанської СШ №2 на пустирі поміж Вигурівщиною і Троєщиною.
- початок відведення території для Лісового кладовища.

1969

- утворення Дніпровського району (23 травня).
- найменування вулиці ім. Шолом-Алейхема (на честь 110-річчя письменника).

1970

- надзвичайна, дуже велика, повінь: у Троєщині під водою опинились усі будівлі, крім школи, церкви та будинку культури.
- населення Троєщанської сільради становило 6080 жителів.

- заснування УПТЦ “Агропромсистема”.

1971

- вселення Інституту органічної хімії в нове приміщення.
- відкриття станції метро “Комсомольська” (нині - “Чернігівська”).
- найменування проспекту ім. Ворошилова (нині - Лісовий просп.).
- відкриття інтернату персональних пенсіонерів (нині – Київський пансіонат ветеранів).
- відкриття СШ №№ 147, 152.
- відкриття бібліотек для дітей (нині – бібліотека ім. Ю.Гагаріна та бібліотека №119 Деснянської ЦБС).

1972

- початок роботи автостанції “Дарниця”.
- закладання в урочищі Чорторий парку ім. Дружби народів.
- відкриття СШ №207.
- об'єднання двох шкіл Троєщанської сільради.
- закінчення проектування споруд на трасі Північного мостового переходу через Дніпро в районі причалу “Вигурівщина”.
- відкриття бібліотек для дорослих ім. С.Олійника та ім. В.Кучера
- початок гідронамиву ґрунту на підходах до мосту.
- перейменування залізничної станції “Вигурівщина” на “Київ-Дніпровський”.

1973

- відкриття комплексу торговельно-економічного інституту та кулінарного училища (нині – Київ. нац. торг.-екон. ун-т та Вище комерційне училище КНТЕУ).
- відкриття дитячої музичної школи №24 на Лісовому масиві.

1974

- найменування проспекту ім. Жукова.
- відкриття СШ №202.212.
- створення “Укргеоінформ” (Укр. держ. наук.- виробничий ін-т зйомок міст та геоінформатики).

1975

- відкриття СШ №213 та республіканської спортивної школи-інтернату.
- відкриття готелю “Десна”.

- підняття з Дніпровського дна (навпроти с. Муромець) священного дуба Перуна.
- газета “Вечірній Київ” 1 листопада публікує інтерв'ю з головним архітектором проекту генплану розвитку Києва Г.Слуцьким: “...готуються пропозиції щодо використання території сіл Троєщини і Вигурівщини”.

1976

- початок експлуатації газоочисної станції на ВО “Хімволокно”.
- відкриття автомобільного руху Московським мостом.
- відкриття СШ № 192.

1977

- присвоєння ДШК імені 60-річчя Жовтня.
- відкриття СШ № 218.
- відкриття бібліотеки (нині – бібліотека №115 для дітей Деснянської ЦБС).

1978

- найменування магістралі, що веде від Воскресенки до Московського мосту, проспектом Ватугіна.
- відкриття на Лісовому масиві філіалу Дніпровського будинку піонерів та школярів.
- прокладання залізничної колії вздовж північного узлісся Броварського та Білодібровного лісництв (для потреб будівництва й експлуатації ТЕЦ-6).

1979

- відкриття станції метро “Піонерська” (нині - “Лісова”)
- відкриття Будинку дитини “Берізка” (нині – Київ. міський будинок дитини “Берізка”) та СШ № 39.
- початок розробки піщаного кар'єра на північ від Лісового кладовища.

1980

- включення села Вигурівщина до межі міста.
- перехід у новий корпус НДІ загальної та комунальної гігієни.
- вихід у світ енциклопедичного довідника “Київ” з початковою інформацією про місцеві підприємства та організації.

1981

- пуск першого енергетичного блоку ТЕЦ-6.
- відкриття меморіальної дошки акад. Кіпріанову на будинку Інституту органічної хімії.
- проведення днів Кіото в Києві.
- відкриття кінотеатру “Росія”.

1981-82

- початок забудови житлового масиву “Вигурівщина-Троєщина”.

1982

- відкриття СШ №238.

1983

- побачило світ дослідження А.Кінька “Билинна слава Києва” з цікавою історією північного лівобережжя.
- подовження трамвайної лінії (в північному напрямку) до масиву ім. Кибальчича і тролейбусної (через Московський міст) до Воскресенки.

1984

- пуск другого комплексу першої черги ТЕЦ-6.
- відкриття медмістечка в складі лікарні швидкої допомоги та медучилища № 4.
- відкриття тролейбусної лінії по проспекту В.Маяковського.
- відкриття СШ №№ 247, 248, 249.

1985

- спорудження обеліска в пам'ять заводчан, які загинули на фронтах під час Другої світової війни (Магнітогорська вул., ВАТ “Київхімволокно”).
- відкриття універсаму “Фестивальний”.
- відкриття СШ №№ 119, 250, 251.
- розкриття деяких сторінок історії Вигурівщини і Троєщини, пов'язаних з періодом Другої світової війни у збірнику “Дзвони пам'яті” (книга про трагедію сіл Київщини, знищених у роки війни).

1986

- заселення кількох кварталів вулиці Бальзака переселенцями з міста Прип'ять.

- початок випуску на ВО “Хімволокно” капронової мононитки для мікрохірургії.
- початок будівництва заводу “Алмаз”.
- будівництво на масиві Вигурівщина-Троєщина будинків з керамічних панелей за індустріальною технологією.
- вселення в нове приміщення Інституту інженерно-геодезичних зйомок та науково-редакційного підприємства “Картографія”.
- відкриття трамвайної лінії по вул. Закревського.
- відкриття СШ №259.
- відкриття клубу “Земляки”, до якого увійшли евакуйовані жителі Прип'яті.
- відкриття бібліотеки №141 для дорослих Дніпровського р-ну (нині – ЦРБ №141 Деснянської ЦБС).

1987

- початок будівництва другої черги масиву Вигурівщина-Троєщина.
- утворення Ватутінського району (30 грудня).
- приписка до Київського порту теплохода “Генерал Ватутін”, побудованого в Німецькій Демократичній Республіці.
- створення Інституту біоорганічної хімії.
- відкриття автомобільного руху по новій магістралі-продовженню Братиславської вулиці.
- закінчення реконструкції Броварського шосе.
- відкриття СШ №№ 263, 264.

1988

- включення до межі міста села Троєщина та прилеглих колгоспних угідь
- відкриття СШ №№270, 275, 276, 277.
- створення Централізованої бібліотечної системи Ватутінського району м.Києва (нині – Деснянська ЦБС).
- відкриття універсаму “Дніпро”, овочевого універсаму.
- початок капітального ремонту Будинку піонерів та школярів (тривав майже чотири роки).

- утаємничене відкриття сфальсифікованого монумента на могилі в Биківнянському лісі з написом “Вічна пам’ять” та “Тут поховано жертви німецько-фашистських загарбників”.
- заснування клубу атлетичної гімнастики.
- відкриття Київської дитячої школи мистецтв №3

1989

- відкриття кінотеатру “Флоренція”.
- відкриття СШ №№ 282, 283 .
- спорудження комплексу “Книжкова палата України”.
- урядове визнання правди про биковнянські поховання (там поховані жертви сталінізму).
- відкриття поліклініки для дорослих.
- відкриття квіткового магазину.
- заснування телеканалу “Троещина” Ватутінською районною радою народних депутатів.
- подовження трамвайного маршруту №28.
- перенесення ринку “Патент” на нову територію.
- створення добровільного товариства “Діти Чорнобиля”.

1990

- відкриття СШ№№ 292, 293, 294.
- створення кіностудії “Укрмультифільм” (нині - кіностудія анімаційних фільмів).
- початок випуску апаратів “штучна нирка” на заводі “Алмаз”.
- встановлення великого дубового хреста на могилі в Биківнянському лісі.
- подовження тролейбусного маршруту №30.
- введення в дію двох універсамів, магазинів: “Хозтовари”, “Квіти”, “Оптика”; блоку громадського харчування, трьох автостоянок (на 2500 місць) та гаражу “Супутник” (320 місць).
- відкриття жіночого клубу “Радосинь”.
- проведення реконструкції ринку в районі метро “Піонерська”.
- створення акробатичного клубу “Форум”.

1991

- початок будівництва храма на честь Святої Трійці.
- відкриття першої книгарні на масиві Вигурівщина-Троещина .

- відкриття СШ №№ 300, 301, ДЮСШ №18.
- початок будівництва третьої черги житлового масиву Вигурівщина-Троєщина .
- відкриття пункту “швидкої допомоги” народних цілителів.
- відбулося технічне переоснащення ДШК.
- підстанція швидкої і медичної допомоги одержала своє приміщення.
- введена в дію автоматична електронна система банківського обслуговування.
- відкриття відділення дитячої поліклініки.
- завершення будівництва приміщення АТС по вул. Данькевича.
- Київська філія ВНДІполіграфії одержала нову назву – УкрНДІСВД (Український науково-дослідний інститут спецвидів друку).
- створення підприємства PILLAR (Joint Stock Company), яке виготовляє злитки кремнію монокристалічного та пластини з нього.
- створення науково-виробничого об’єднання «Катран», яке виготовляє засоби індивідуального захисту.

1992

- відкриття першої української національної гімназії для одарованих дітей (нині - гімназія “Троєщина”).
- відкриття міжнародної школи, СШ № 306.
- презентація кабельної телекомпанії району.
- створення районного фонду культури.
- завершення будівництва Ватутінського районного центру для навчання плаванню дітей і підлітків (нині – Деснянський...).
- відкриття магазину промислових товарів.

1993

- відкриття СШ №№ 307, 308.
- відкриття недільної татарської школи.
- відкриття немедикаментозної поліклініки.
- музична школа №25 одержала своє приміщення.
- створення ансамблю народної музики “Барви України”. при Центрі дитячої та юнацької творчості.

- відкриття нових автобусних маршрутів, в т.ч. №64, який з'єднав Вигурівщину-Троєщину зі станцією метро “Дарниця”.
- заснування ЗАТ “Дарна”, в минулому- Дарницький шовковий комбінат, який був заснований у 1947 р.
- відкриття бібліотеки №151 Ватутінської (нині – Деснянської) ЦБС на Вигурівщині-Троєщині.

1994

- відкриття СШ №№ 311, 312, 313.
- введення в дію АТС 530 на 15 тис. номерів.
- відкриття банкотної фабрики, де будуть друкуватися українські гроші та цінні папери (Банкотно-монетний двір Національного банку України).
- закриття шкідливих виробництв заводів “Радикал”, “Хімволокно”
- початок будівництва опікового центру на Троєщині.
- створення нової газети “Злагода”.
- подовження трамвайного маршруту №28 від вул. Сабурова до вул. Милославської.
- відкриття сумісного українсько-в'єтнамського центру традиційної східної і немедикаментозної медицини “Киулонг-Київ”.
- відбулися вибори в Київміськраду та в Верховну Раду України.

1995

- відкриття СШ №№ 320, 321, гімназії “Києво-Могилянський колегіум”, школи-дитячого садка “Мрія”.
- відкриття модельного центру зайнятості населення.
- початок будівництва лінії швидкісного трамваю.
- відкриття нової санепідстанції.
- створення парку, де одна з алей названа ім. 50-річчя ООН.
- відкриття лікарні ветеринарної медицини.
- закладення Храму Всіх Святих на території нового медичного центру.
- створення науково-медичного об'єднання “АМЕКС”.

- установи Ватутінського району взяли шефство над прикордонним кораблем “Тригорій Гнатенко”.
- відкриття нового автобусного маршруту №73 від станції метро “Петрівка” до вул. Радунської.
- відкриття речового ринку на розі вулиць Електротехнічної та Братиславської (нині ринок «Троєщина» ТОВ «Ринок-1»).

1996

- відкриття СШ №322, класів для афганських дітей у СШ № 247.
- відзначення 30-річчя Київського торговельно- економічного інституту (нині - Київський національний торговельно- економічний університет).
- в Броварському видавництві “Криниця” вийшла книга Миколи Лисенка “Биківня: злочин без каяття”: Літ.- публіцистичний нарис. - 1996 р. - 136 с.
- створення Державного комунального підприємства Молочна фабрика-кухня дитячого харчування №1.
- створення поліграфічного концерну ТОВ «Новий друк».
- дарницькі текстильники першими в Україні освоїли випуск камуфляжних тканин.
- установлення анотаційної дошки колишньому меру міста М.Лаврухину на одному з будинків по вулиці, яка носить його ім'я.
- обладнання берега озера Лісового в зону відпочинку для Троєщинського масиву.
- проведення в районі першої в Україні виставки-конкурсу фармацевтичних препаратів, лікувальних засобів та продуктів, що сприяють виведенню з організму радіонуклідів Міжнародною асоціацією “Допомога родинам Чорнобиля”, яка заснувала почесний знак милосердя “SOS- 86”.

1997

- відкриття Свято-Троїцького собору на Троєщині на 1200 місць.
- відкриття першого дитячого притулку на Троєщині.
- відкриття економіко-правового ліцею в приміщенні СШ №212 на Лісовому масиві.

- телефонізовано 21 тис. квартир, в т.ч. 150 приватних будинків в с. Троєщина.
- заснування заводу “Бліц- Пак”.
- створення трьох нових експрес-маршрутів, які з’єднали Троєщину зі станціями метро “Дарниця” та “Петрівка”.
- введення в експлуатацію: 5 житлових будинків, 5 бюветів артезіанського водопостачання.
- розміщення 3-ї поліклініки району в приміщенні ЖЕКу.
- відкриття ресторану швидкого обслуговування “Макдональдс”.
- здійснення реконструкції транспортної розв’язки на перетині проспектів Маяковського- Ватутіна.
- спорудження місцевого проїзду вул. Бальзака (від вул. Каштанової до просп. Ватутіна), магістрального водопроводу (1,2 км) та магістральної тепломережі (1,1 км) у 26-му мікрорайоні.
- проведення благоустрою вул. Лаврухіна.
- обладнання спортивного майданчика по вул. Бальзака, створення спортивно-оздоровчого центру “Троєщина” (в т.ч. футбольного клубу).
- затвердження райдержадміністрацією комплексної програми “Турбота” на 1997-2000 рр.
- створення єдиної в Україні організації «Промінь 5-2», до якої увійшли ліквідатори аварії на ЧАЕС з діагнозом гостра променева хвороба, яка знаходиться на Троєщині.
- створення при управлінні соціального захисту населення територіального центру по обслуговуванню одиноких непрацездатних пенсіонерів та інвалідів.
- створення ансамблю пісні і танцю “Калинка” в Центрі дитячої та юнацької творчості Ватутінського (нині – Деснянського) району.
- “Знаком благодійництва” нагороджується краща продукція... (див. Інформацію за 1996 р.).
- Професійне торгове училище одержує нову назву: Друге вище професійне училище №45 КДТЕУ (нині – Вище комерційне училище КНТЕУ).

1998

- відкриття нової Центральної районної дитячої поліклініки на 640 відвідувачів у зміну, зі стаціонарним відділенням на 20 ліжок та трьома басейнами.
- відкриття нової поліклініки для дорослих №3 на 1000 відвідувань на добу з денним стаціонаром на 55 ліжок.
- відкриття дермато-венерологічного диспансеру №2.
- відкриття першого з часів Київської Русі Монетного двору.
- відкриття шкіл-дитячих садків “Вікторія” та “Лісові дзвіночки”.
- відкриття фізкультурно-оздоровчого комплексу на Троєщині, який належить НБУ та Монетному двору (включає в себе плавальний басейн, тренажерний зал, сауну, тенісні корти та готельний комплекс).
- відкриття магазину промислових і продовольчих товарів.
- введення в експлуатацію 6 житлових будинків, 3 бюветів артезіанського водопостачання.
- встановлення 6750 телефонів.

1999

- закінчення будівництва школи мистецтв №7 на 900 учнів у 12-му мікрорайоні (відкриття школи - 14 січня 2000 р.).
- відкриття школи-дитячого садка “Київські каштани”
- введення в експлуатацію: 3 бюветів артезіанського водопостачання, 5 житлових будинків (в тому числі житловий будинок для людей похилого віку), автогаражні кооперативи “Супутник” та “Супутник-1”, 2 автостоянки.
- закінчення будівництва амбулаторії в с. Биківня.
- відкриття нової підстанції швидкої допомоги на 100-125 тис. виїздів у рік.
- вийшла нова книга про Биківню: М.Роженко, Є.Ботацька. “Сосни Биківні свідчать: злочин проти людства”.
- В.Крищенко написав вірш “Биковня”, присвячений М.Легезі.
- закладання нового парку біля поліклініки №3 для дорослих.
- відкриття нової дороги по вул. Милославській.

- створення соціальної служби для молоді Деснянського району.
- на карті району з'явилася нова вулиця Промениста (54-й квартал Броварського лісництва).
- створення в старій церкві с. Троєщина “Свято-Духівського чоловічого скита Києво-Печерської Лаври”.
- відкриття цвинтарю для тварин за європейськими стандартами в районі ТЕЦ-6.
- відкриття нового автобусного маршруту №26.
- створення нових громадських організацій: воїнів- ліквідаторів аварії на ЧАЕС - інвалідів війни “Набат”; місцевий осередок політичної партії малого і середнього бізнесу України в м. Києві; федерація кивболу; київський міський осередок Асоціації “Спортивного танцю України”, клуб спортивного танцю “Каштан”; клуб спортивного танцю “Фаворит”.

2000

- відкриття міського центру мистецтв (нині – Міський мистецький навчальний заклад “Натхнення”, до складу якого увійшли: Київська дитяча школа мистецтв №7 та Київська муніципальна українська академія танцю (нині ім. С.Лифаря) у 12-му мікрорайоні ж/м Вигурівщина-Троєщина.
- відкриття амбулаторії лікарів загальної практики в с. Биківня, яка працює за принципом сімейної медицини.
- пущено першу чергу швидкісного трамваю від вул. Милославської до просп. Ватутіна (довжина 6 км, 5 зупинок), подовження маршруту по вул. Закревського до вул. Сабурова.
- відкриття нової паркової зони у 12-му мікрорайоні ж/м Вигурівщина-Троєщина (площа понад 4 га, 2 тис. дерев).
- НБУ відмітило 5-річчя від дня випуску першої пам'ятної монети України.
- 72,3% голосуючого населення району взяли участь у Всеукраїнському референдумі.
- відзначення 40-річчя Заслуженого народного ансамблю пісні і танцю України “Дарничанка”.

- на заводі “Бліц-Флекс” відкрився суперпотужний друкувальний комплекс з виробництва гнучкої упаковки, встановлена нова лінія флексографічного друку “Astraflex”.
- після 3-х річної перерви поновив свою роботу кінотеатр “Флоренція”.
- введено в експлуатацію: 4 житлових будинки (765 квартир), 2 тимчасові автостоянки (на 567 місць), будівельні гаражі (на 43 м\боксів), трансформаторна підстанція храму Святої Трійці, 2 павільйони бюветного водопостачання, супермаркет “Білла-Україна” австрійської компанії “Євро-білла” у 10 мкрн. ж\м Вигурівщина-Троєщина (торг. площа 2500 кв.м).
- розпочав роботу постійно діючий “Євро-луна-парк (біля станції метро “Лісова”).
- створено «Соціально-реабілітаційний центр для дітей та молоді з функціональними обмеженнями» при районній спеціалізованій службі «Острів скарбів».

2001

- утворення Деснянського району м. Києва згідно з рішенням Київради від 30 січня 2001 року №162/1139.
- створення Державного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2001 року.
- закладання каменя на Троєщині на місці майбутнього парку і Алеї Пам’яті жертв Чорнобиля.
- вшанування пам’яті жертв репресій 30-х років у с. Биківня його святістю, головою Держави Ватикан Іоаном Павлом І.
- відзначення 30-річчя від дня утворення поліклініки №2 на Лісовому масиві, 10-річчя науково-виробничого об’єднання “Катран”.
- відкриття Центру соціальної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями.
- розпочав свою роботу Міжнародний центр нейрохірургії концерну “Богдан” на базі ЦРП для дорослих.
- створення Консультативної ради політичних партій.

- введення 7 житлових будинків, артезіанської свердловини у с. Троєщина, артезіанського водопроводу довжиною 3,1 км. з підключенням 4 бюветів, багатопверхового гаражу ГБК “Братиславський - 1”,
- відкриття “Торгового комплексу “Універмаг “Троєщина” у IV мкрн.
- введення в експлуатацію об’єкта “База благоустрою та озеленення КП “Фітосервіс” (I черга, заг. пл.27300 кв. м.).
- введення нового короткого таксомоторного маршруту №550.

2002

- спорудження каплиці Пресвятої Богородиці на території лікарні швидкої медичної допомоги.
- будівництва та введення в експлуатацію другої та третьої черги тролейбусної лінії за маршрутами №37 (станція метро “Лісова” – вул. Милославська) та №37-а (вул. Радунська - просп. Маяковського).
- відкриття Українсько-німецького м’ясного центру, в якому навчають і надають консультації, пропагують наукові розробки (вул. Попудренка, 52 корп. 6).
- введення в дію обладнання АТС ємністю 5800 номерів.
- відзначення 40-річчя Будинку культури с. Троєщина та 10-ліття гімназії “Троєщина”.
- в журналі “Київ” №2 опубліковано публіцистичний твір А.Камінчука “Київ в моєму житті”, в якому згадується Троєщина.
- створення інформаційної служби “Дозвілля”, де можна дізнатися про дислокацію та роботу дитячих, молодіжних, спортивних гуртків та секцій.
- відкриття Українсько-білоруського торгового дому “Білоруські шпалери” (вул. Магнітогорська, 1).
- створення районного комунального підприємства “Автотранспортник”.
- введення в експлуатацію 3 житлових будинків, 2 бюветів артезіанського водопостачання, завершення робіт з благоустрою 4 бюветних комплексів.

- впровадження 7 нових таксомоторних маршрутів.
- відкриття речового ринку ТОВ “Глорія”, введення в дію першої та другої черги ТЦ “Даринок” на 1000 торговельних місць, ТЦ “Троещина” ПВП “Сіріус”, 5 магазинів, 2 кафе, виставкового центру “ПаОЛ” тощо.

2003

- створення Центру у справах сім’ї та жінок (вул. Курчатова, 14-а та відділу у справах сім’ї та молоді.
- створення освітньо-культурного центру “Дивосвіт”.
- створення Деснянської молодіжної організації “Рада молодих підприємців району” та Координаційної ради з питань підприємництва.
- створення районного позашкільного закладу “Центр естетичного виховання “Гармонія”.
- присвоєння площі на перетині вул. Сабурова і просп. Маяковського найменування “Площа Анкари”.
- відкриття двох нових вищих навчальних закладів: Деснянський технікум Міжрегіональної академії управління персоналом та Міжрегіональний гуманітарний інститут Київського славістичного університету.
- реорганізація загальноосвітньої школи №283 в гімназію.
- закладання капсули на місці початку будівництва Подільсько-мостового переходу.
- встановлення 5425 телефонних номерів.
- створення комунального підприємства “Автотранспортник”.
- створення комунального підприємства районний центр “Здоров’я”.
- створення відділу по роботі з наказами виборців депутатам Київради і райради в райдержадміністрації.
- створення відділу з питань фізичної культури і спорту райдержадміністрації.
- створення районного Спортивно-оздоровчого Центру та освітньо-культурного Центру ”Дивосвіт”.

- відкриття 3 нових таксомоторних маршрутів і тролейбусного маршруту №31 (вул. Милославська - залізнична станція “Зеніт”.
- надання статусу юридичних осіб районному шкірно-венерологічному диспансеру №2, дитячим поліклінікам №№1, 2, амбулаторії лікарів загальної практики с. Биківня.
- введення в експлуатацію 13 житлових будинків, 4 бюветів артезіанського водопостачання.
- відкриття 3 речових ринків і майданчиків, розширення мережі супермаркетів “Сільпо” (3 магазини) та інших магазинів, відкриття 2 кафе тощо.

2004

- затвердження символіки Деснянського району м. Києва (рішення від 27.05.04 №18 Деснянської райради).
- встановлення пам'ятного знаку на честь загиблих воїнів на одній з височинь Букринського плацдарму за ініціативою керівництва Деснянського району.
- завершення реконструкції другої черги паркової алеї по просп. Маяковського (від вул. Драйзера до школи мистецтв).
- проведення першого фестивалю аматорської художньої творчості “Київські околиці” в с. Троєщина.
- вийшла в світ нова книга М. Поживанова “Українські вектори місцевого самоврядування”.
- створення нового Центру раннього розвитку дитини, який розмістився в дитячому закладі №111.
- встановлення анотаційної дошки Сергію Лифарю на фасаді будинку Муніципальної української академії танцю.
- відкриття спеціалізованого відділення малоінвазивної хірургії на території ЦРП Деснянського району.
- створення нових ЖЕКів (№№320, 321) по наданню послуг мешканцям с. Троєщина та с. Биківня.
- запровадження гарячої телефонної лінії “Деснянський район - підприємцям”.
- створення комунального підприємства “Деснянськпарксервіс”.
- створення Центру практичної психології в системі освіти.

- відкриття новозбудованих міні-стадіонів із штучним покриттям (у поліграфічному підприємстві “Новий друк” та на території школи №276).
- відкриття новозбудованої дороги (автомагістралі) від вул. Милославської до вул. Леніна в с. Троєщина.
- будівництва тролейбусної лінії маршруту №10 по вул. Цветасвої-Закревського-Данькевича.
- Перше та Друге вищі професійні училища КНТЕУ №№3 та 45 об’єднуються та одержують назву Вище комерційне училище КНТЕУ.
- введення в експлуатацію 10 житлових будинків, відкриття сучасних супермаркетів ТОВ “ЕКО” та КП ”Домотехніка” на території реконструйованих приміщень універсаму №22; 31 підприємства побуту, сучасного супермаркету будівельних матеріалів “Нова лінія”, 5 підприємств громадського харчування, 8 магазинів тощо.

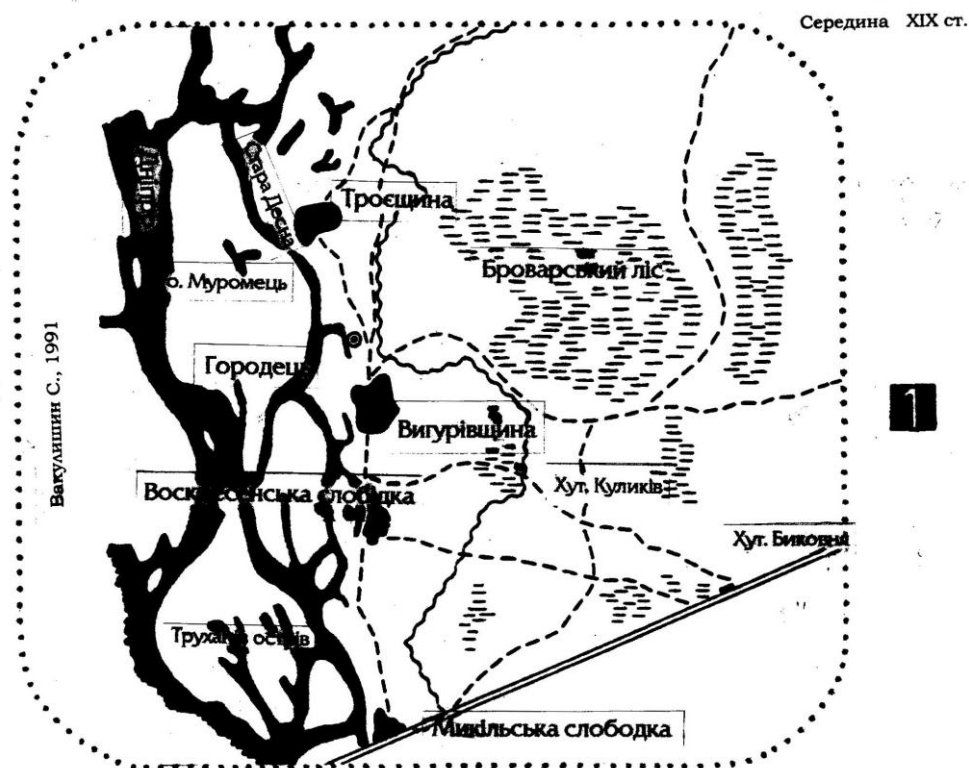
2005

- створення Центру міжнародного співробітництва при районному управлінні освіти.
- відкриття денного стаціонару на 10 ліжок в гастроентерологічному відділенні районної дитячої поліклініки №2 на Лісовому масиві.
- відкриття нової дитячо-юнацької спортивної школи №1 Київського міського ФСТ “Спартак”.
- відкриття нового тролейбусного маршруту №10 (вул. Милославська - просп. Маяковського (вул. Милославська) та продовження тролейбусного маршруту №37-а по вул. Цветасвої до поліклініки для дорослих.
- відкриття другого входу на станцію метро “Лісова” зі сторони вул. Кіото.
- встановлення пам’ятної споруди (монументу) на честь 60-ї річниці з Перемоги у Великій Вітчизняній війні і закладання Алеї Пам’яті в парку “Деснянський”.

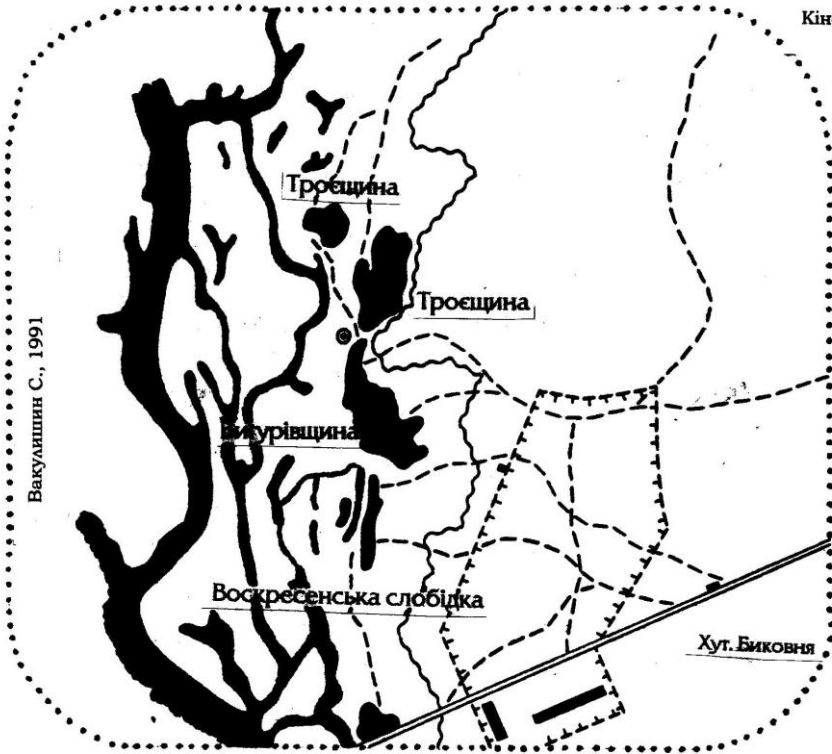
- закладання першого каменю нової культової споруди - Церкви у меморіальному комплексі на Букринському плацдармі (с. Ходорів) за ініціативою керівництва Деснянського району.
- встановлення пам'ятного знаку льотчикам винищувального Гвардійського авіаційного полку, що загинули в боях Великої Вітчизняної війни біля с. Троєщина.
- вийшла в світ збірка віршів та малюнків мешканців с. Троєщина "Село Троєщина, ти рідне...".
- відкриття світлиці на честь поета Платона Воронька у школі №119.
- встановлення анотаційної дошки (відновлення барельєфу) Маршалу Г.К.Жукову на будинку №15 по вул. Жукова.
- створення притулку для тимчасового перебування жінок, що зазнали насильства у сім'ї при Центрі у справах сім'ї та жінок.
- створення районного Центру фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх".
- завершення розробки техніко-економічного обґрунтування по будівництву та початок проектування наземної лінії метрополітену від вул. Милославської до станції метро "Лівобережна".
- реконструювання просп. Гагаріна на ділянці від бул. Верховної Ради до вул. Червоногвардійської.
- проведення капітального ремонту та реконструювання Московського мосту з впровадженням реверсного руху.
- надання статусу Національного Державному історико-меморіальному заповіднику "Биківнянські могили".
- створення Ради у справах сім'ї, рівних прав та можливостей жінок та чоловіків при райдержадміністрації.
- введення в експлуатацію 8 житлових будинків, 4 бюветів артезіанського водопостачання.
- відкриття ТЦ ЗАТ "ТОДЕФ", спеціалізованого меблевого центру "Меблевий лабіринт", супермаркету "Євротекстиль" ін. магазинів, 16 нових підприємств по наданню послуг населенню тощо.

Історичний атлас
„Формування території Деснянського району м.
Києва”.

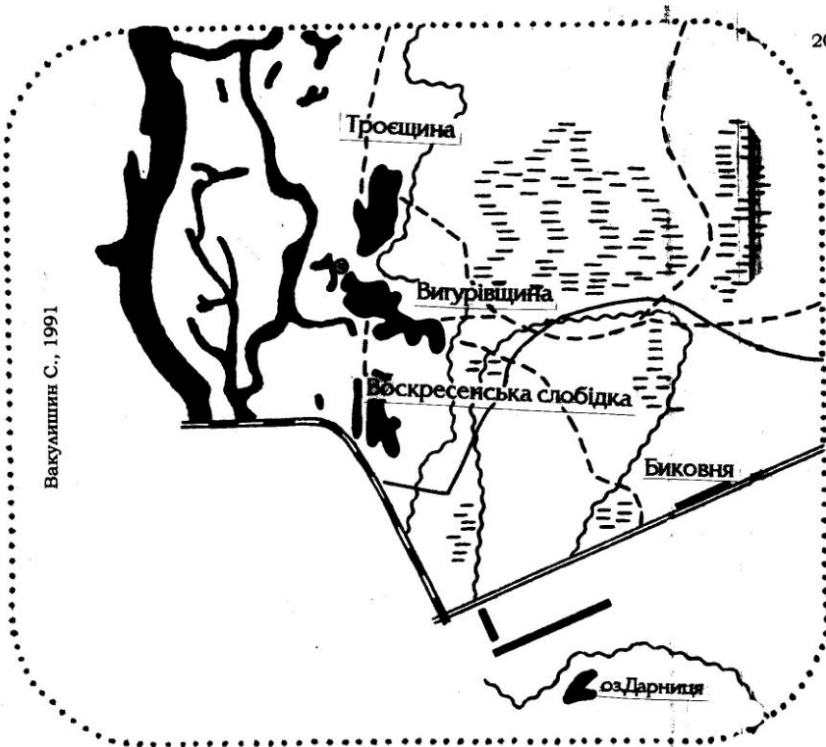
Географічна мапа району (поч.ХХІ ст.)

Кінець XIX ст.

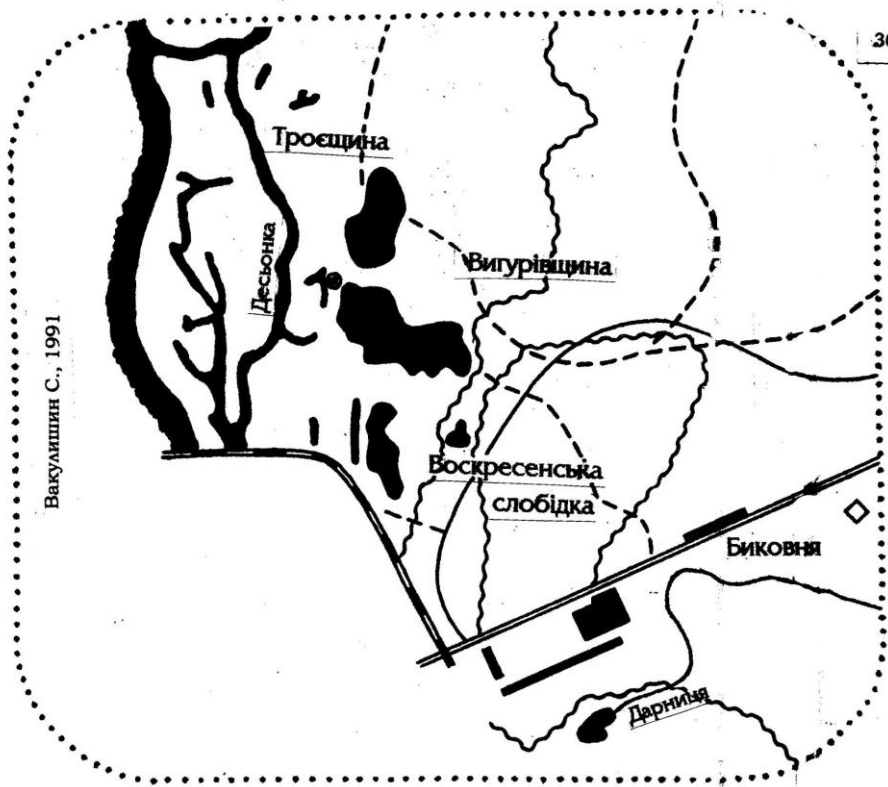
20-ті pp. XX ст.

Вакулшин С., 1991

3

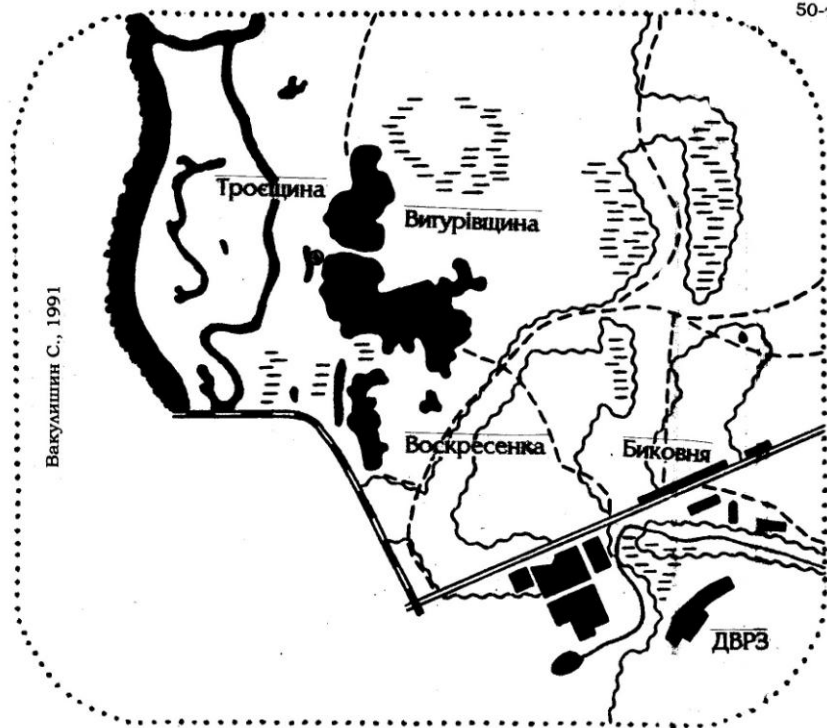
30-ті рр. XX ст.

Вакулишин С., 1991

4

50-ті pp. XX ст.

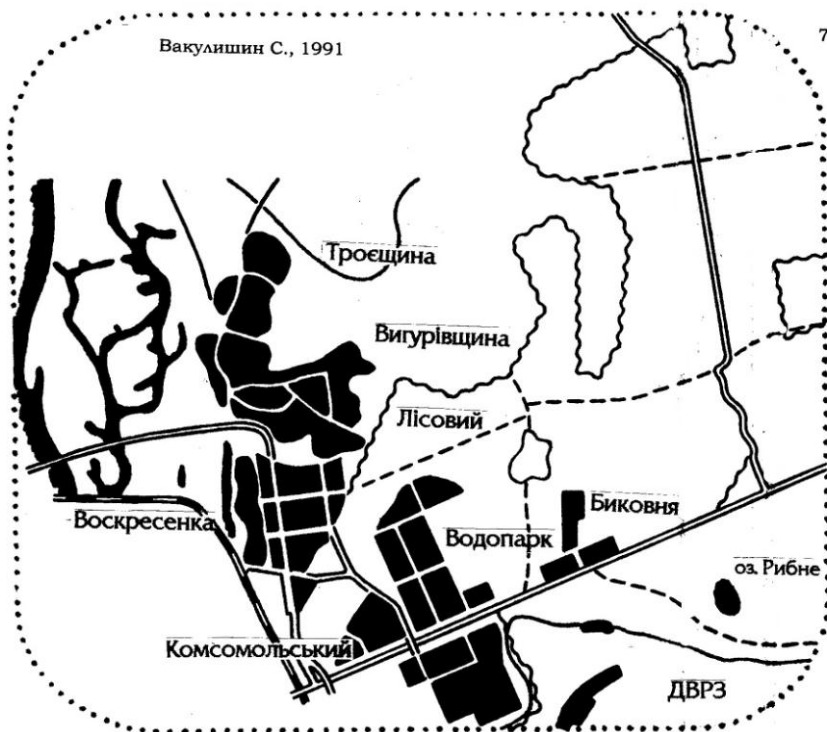

Вакулшин С., 1991

5

Вакулишин С., 1991

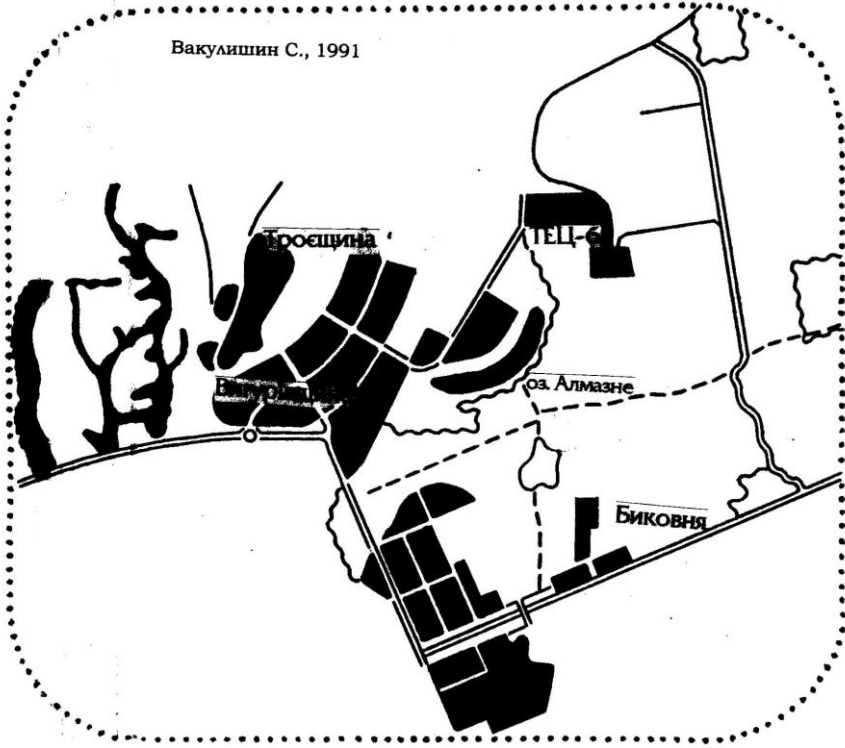
70-ті рр. XX ст.

6

Початок 90-х рр. XX ст.

Вакулишин С., 1991

7

Масштаб 1:27000
Початок XXI ст.

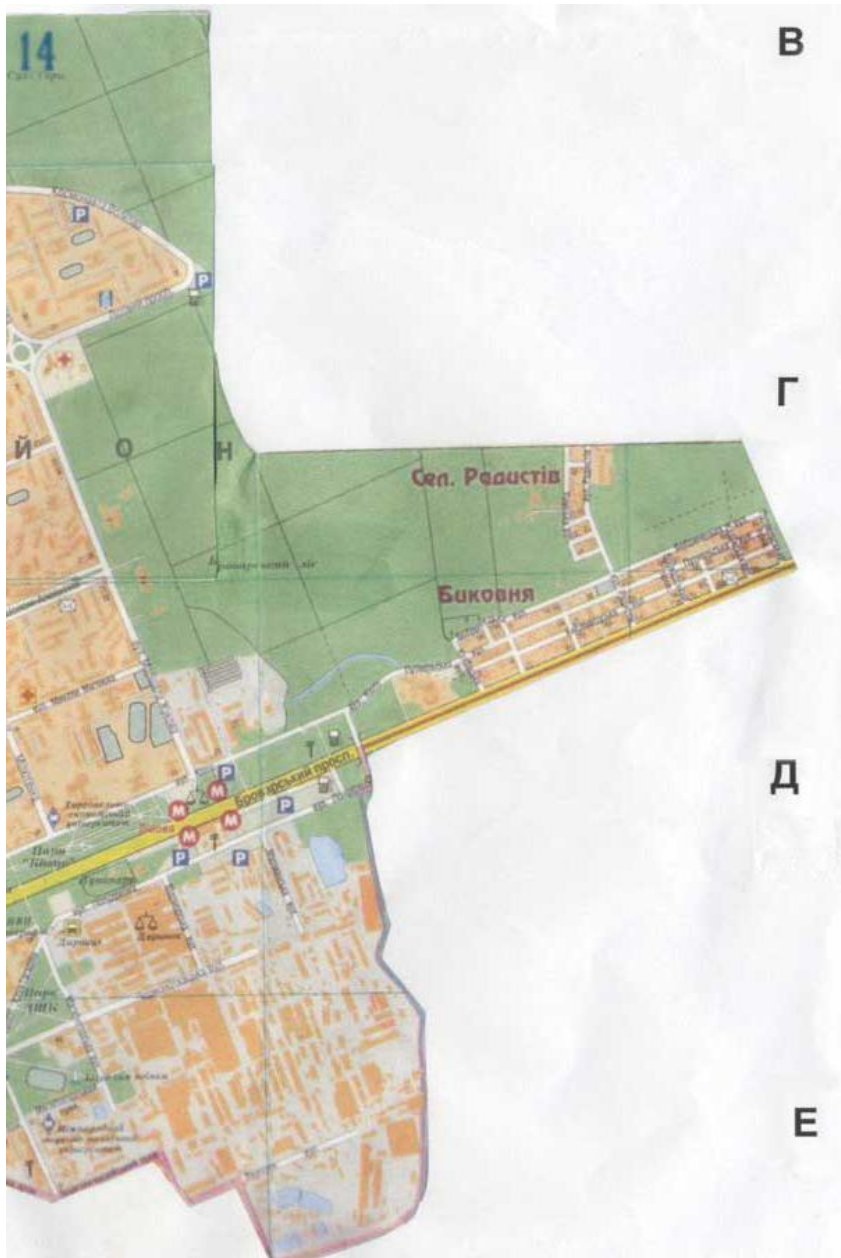

Продовж. див. на наст. с.)

(Поч. див. на попередн. с.)

ТОПОНІМІЯ ДЕСНЯНСЬКОГО РАЙОНУ: ІСТОРИКО- ГЕОГРАФІЧНИЙ ДОВІДНИК

На карті Києва близько тисячі географічних назв. Згідно з останніми дослідженнями мовознавців, які вивчали походження географічних назв, найдавніші, які дійшли до нас, виникли за кілька тисяч років до нашої ери. Їх збереження безумовно свідчить про наявність постійного населення на території Києва та його околиць. Бо ж багато давніх назв не потрапило до літописів, а фіксуються лише з середньовічних часів.

АЛМАЗНЕ – Озеро. /див. Торфовище/.

АРТПОЛІГОН - військовий об'єкт на 9-12 км Броварського шосе. Периметр території - бл. 15 км, простягався на північ 4,5 км. *Артполігон* існував з 70-х років XIX до 1938 р., був відокремлений від ближчих сіл /Воскресенська та Микільська слобідки, Вигурівщина, хутір Биківня/ смугою прадавнього лісу. Ліс на самому *Артполігоні* зник на початку 30-х років; спеціальні лісонасаджувальні роботи проводилися з 2-ї половини 50-х років.

До міської смуги *Артполігон* включено 1923 року. В наш час на місці *Артполігону* - житлові масиви Комсомольський, Водопарк, Лісовий.

БІЛА ДІБРОВА.

1. Хутір на 3-му км шляху до Зазим'я, за 18 км від Києва. В документах міськради 1930 р. згадується лісова сторожа Білої *Діброви*, підпорядкована Броварській сільраді.

2. Ліс у складі Дарницького ЛПГ, виділений зі складу Броварського лісництва 1960 року. Простягається з півночі на південь на 9,5км, площа складає 3780 га. Контора *Білої Діброви* - лісництва знаходиться у селі Радистів.

БАКИНІВСЬКА ГРКА - урочище на території Білодібровного лісництва, проти 17-го км Броварського шосе. Назва записана від старожилів Рибного хутору.

БЕРЕЗІВКА - урочище на півночі від Вигурівщини, площею 220 га. Сіножаті на рівнині, серед якої були три стариці стародавньої річки Угнер /див./ Колись на місці *Березівки* був березовий ліс. У наш час на місці *Березівки* - мікрорайони по обидві боки півночі /останнього/ кілометра вул. Бальзака.

БЕРЕЗНЯКИ - урочище у Вигурівщині, між Оболонням і Кварталом /див./ площею 18 га. Сіножать, пасовище. В наш час на місці *Березняків* беруть початок вулиці Електротехнічна та Драйзера.

БИКОВНЯ - селище на 14-15-му км Броварського шосе. У 1858 р. хутір *Биківня* мав три двори, у 1897 р. - 35 жителів. У 1934 *Биківню* включено до міської смуги. В наш час *Биковня* налічує близько 500 будинків, більше 5000 мешканців.

БОБРОВНЯ - урочище в північній частині о.Муромець, за 8 км від річкового вокзалу. «Є дані, що невелика сім'я бобрів ще до цього часу живе поблизу Києва на Чорторії» (Гаврилюк та Речмедін «Природа Києва та його околиць», Київ, 1956 р.) Озеро *Бобровня* вперше згадано в документі Київської губерніяльної канцелярії в 1719 р. в зв'язку з визначенням меж с. Троєщина.

БОРОК - «піщане підвищення, вкрите сосновим лісом; місцевість, яка є вищою в порівнянні з оточуючою рівниною; майже впритул підходить до Вигурівщини з північно-східного боку» (В.Гошкевич, 1889). Тодішні

розміри *Борт*: північно-південні - 2 версти, західно-східні - 1 верста. За 500 м від північного кінця *Борка* починалося село Троещина.

БРОВАРСЬКИЙ ЛІС - найвіддаленіша від Києва зелена зона в межах міської смуги. Простягається врізнобіч на 8 км, площа становить 4570 га. *Броварський ліс* оспіваний в найдавніших пам'ятках українського фольклору.

БРОВАРСЬКЕ ЛІСНИЦТВО - хутір ліворуч 25-го км Чернігівського шосе. Перший одноквартирний будинок з'явився 1904 р. Станом на 1956 р. контора *лісництва* мала 2 коня, 6 волів, сад /18 га/ та величеньку пасіку. Кількість жителів *Броварського лісництва* - близько 60 чоловік.

БРОВНЯ - озеро посеред о. Муромець, подане на карті 50-х років XIX століття /дивись Бобровня/.

БУДИЩА - урочище на сході околиці Вигурівщини, близько 30 га. Пасовище. Назва - від слова «буда», тобто піч для вироблення заліза з болотної руди. В середині 90-х років на місці *Будища* - «дикі» городи праворуч Пухівської вулиці /отже, Будищанська вулиця «помилилася» на 3 км/.

ВАТУТІНСЬКИЙ РАЙОН - 13-й повоєнний адміністративний район Києва Утворений 1987 року шляхом розукрупнення Дніпровського району, який у свою чергу був утворений так само 1969 року з Дарницького. У 2001 році одержав нову назву – Деснянський.

ВЕРБНЯКИ - урочище на заході околиці Вигурівщини, площею 8 га. Сіножать, пасовище. Існує і зараз за 1,5 км на півночі від проспекта Ватутіна.

ВИГОН - урочище у Вигурівщиш, між Мигашковим, Оболонням і Хутором /див./, площею 15 га. Слугувало місцем щоденного згуртування худоби перед вигоном на віддалені пасовиська. Сучасна прив'язка - вул. Ніколаєва.

ВИГУРІВЩИНА - село, ща існувало до початку 80-х років між Воскресенкою і Троещиною. В документах ХУП ст. згадується як місцевість, подарована Михайлівському

монастиреві С.Вигурою. Історичний терен *Вигурівщини* /3,5 км з заходу на схід/ знаходився на місці першої черги будівництва масиву *Вигурівщина-Троєщина*.

На початку ХХ століття *Вигурівщина* мала 270 дворів, близько 1500 жителів. На початку колективізації примусово вивезено близько 60 жителів. Від голодомору загинуло більше 300 жителів, з фронтів 2-ї світової війни не повернулося майже 200 односельців.

Вигурівська сільрада контролювала 26 кв.км. Кількість населення становила: у 1970р. - 3000 жителів, у 1980р. - 5000 жителів /у 1500 дворах/.

ВИГУРІВЩИНА-ТРОЄЩИНА - найбільший житловий масив київського лівобережжя, забудований у період з 1981 р . по сьогоднішній день. Простягнувся на 4,5 км на площі 725 га. Перша черга будівництва, здійснена до 1987 року на місці села Вигурівщина: 400 будинків, 130 000 мешканців.

ВИШЕНЬКИ - урочище в Броварському лісі, за 1,5 км від с. Калинівка. Маленьке озерце в оточенні старезних сосен.

ВИТОВСЬКА - урочище між Вигурівщиною та Погребами - пашня на узвишші площею 28 га. Назва нагадує про XIV століття, коли Україна входила до Литовського Князівства Бітова. Урочище *Витовська* існує в наш час - на півночі від кінцевої зупинки 28-го трамваю, що на Милославській вулиці.

ВОДОПАРК - житловий масив на 11 -12-му км Броварського шосе, збудований у 1966-70 рр.

В'ЯЗКИ - урочище біля Вигурівщини, з північного боку підходу до мосту через Десенку. Луки *В'язки* були вкриті заростями невисоких в'язів.

ГАТІ - урочище на північній околиці Вигурівщини, серед стариць Десенки, площею 40 га. Через *Гаті* вела дорога з села до Діброви /див./, що її кріпили /гатили/

фашиною з лози та піском. У наш час на місці *Гати* - житловий квартал між вулицями Драйзера, Беретті і Бальзака.

ГЛИБОКЕ - озеро, затока Чортория на березі Муромця.

ГНИЛУША.

1. «Річка», за В.Гошкевичем /1889/, яка витікала з Чортория між селами Троєщина та Вигурівщина. *Гнилуша* протікала на схід від старого русла Радунки, повз Вигурівщину і Воскресенку і з'єднувалася з Чорторием біля нижнього кінця Труханова острова /отже, довжина *Гнилуши* могла становити близько 8 км/. В XVII *Гнилуша* була з'єднана з Радункою вище Вигурівщини. До початку XVIII ст. *Гнилуша* була судноплавною, у XIX ст. пересохлу *Гнилушу* позначив ряд озер.
2. Озеро на північно-західній околиці Вигурівщини. На підвищеному сході березі *Гнилуши* - залишки земляної фортеці Городець /див./. Станом на XVIII ст. ширина *Гнилуши* була до 17 м, глибина до 1,4 м.

ГОРОДЕЦЬ - давньоукраїнська фортеця, за 10 км від сучасного центру Києва. Площа *Городця* становила близько 3 га. Перша згадка відноситься до 1026 р. *Городець* прикривав підступи до Києва та контролював водний шлях по Десні. В XII столітті *Городець* - замська резиденція Юрія Довгорукого, зруйнована 1240 р.

ГОРОДИЩЕ - урочище біля Вигурівщини, на півночі від історичного Городця, між урочищами Моложі та с.Троєщина, площею 22 га. Традиційно *Городище* використовують жителі Вигурівщини під городи.

ГРАДИНА - урочище на півночі околиці Вигурівщини, за озером Цегельня /див./, площею 10 га. На *Градині* вирощували буряк, кукурудзу, пшеницю. В

наш час на місці *Градині* - житлова забудова на початку Вигурівського бульвару та вул. Данькевича /отже, Градинська вулиця «помилилася» на 1,5 км./.

Місцевий топонім поблизу сіл Вигурівщина і Троєщина, означає поле поблизу поселення. Дав назву вул. Градинській на житловому масиві Вигурівщина-Троєщина.

ГРУД - урочище на південно-західній околиці Вигурівщини, площею 120 га. Колись тут був гай дубів, в'язів, верб на досить підвищеній місцевості. Сіножати. На початку 70-х років *Груд* перегнув насип проспекта Ватутіна.

ГРУЗНІ ДОЛИНИ - урочище на о. Муромці. За станом на початок ХХ століття *Грузи і Долини* знаходилися в оточенні озер Щитецьке, Глибоке /див/ та Муравка.

ДЕСЕНКА - стариця Десни, названа так уперше в 1857 році. Довжина - близько 6 км, діапазон глибин - від 3 до 18 м. Історична ширина - до 200м. В середній частині *Десенка* з'єднується з Чорторієм. Береги *Десенки* -популярне місце відпочинку.

ДЕСНА - назва нинішньої Десенки, що мала вжиток до 20-х років ХХ століття, коли остаточно спрямували гирло Десни на півночі від Києва.

ДІБРОВА - зернове поле вигурівських селян, підвищена місцевість площею 600 га на північний схід від села. Сучасна прив'язка: на півночі від БМД.

ДНІПРОВСЬКЕ ЛІСНИЦТВО - одержало свою назву тоді, коли вся північна частина Лівого Берега відносилася до Дніпровського адміністративного району. Деснянському району належить лише північно-західна частина *Дніпровського Лісництва*, насаджена в 2-й половині 50-х років; вона була частково вирубана під спорудження у 1965 року Водопарку та у 1970 року - Лісового масиву. *Дніпровське Лісництво* має такі

крайні точки: на півночі - Алмазне озеро, на сході - Биківня, біля якої розташована контора *Дніпровського Лісництва*.

ДОВГИЙ ЛАН - урочище на східній околиці Вигурівщини, підвищене відносно болота, площею 38 га. На *Довгому Лані* вирощували озимі та пасли худобу. Сучасна прив'язка: універсам «Сільпо» - завод «Алмаз» - Пухівська вулиця.

ДОМАНЯ - затока на сході березі Десенки, навпроти с. Троєщина.

«ДРУЖБА» - назва колгоспу с.Троєщина в період 1957-58 років. Потім землі *«Дружби»* відійшли до броварського колгоспу ім. Кірова.

ДРУЖБИ НАРОДІВ - парк, закладений в 1972 року в урочищі Чорторий на площадці 75 га. Обмежений на півночі озерами Муромця, на півдні - Московським мостом.

ДЬОГТЯРНЯ - заболочене урочище на східній околиці Вигурівщини, близько 25 га, частково - пасовище. *Дьогтярня* йшла паралельно Довгому лану /див./ . Сучасна прив'язка - БМД.

КВАРТАЛ - наймолодший куток Вигурівщини, забудова тривала на зламі XIX-XX століть. Був розташований між початком вул. Драйзера та Лісовим цвинтарем, на місці Електротехнічної вулиці.

КЕЛІЙКИ - урочище на півночі від Куричева /див./, поле, яке належало Михайлівському монастиреві, близько 20 га. Сьогоднішній орієнтир: *Келійки* лежать за 1,5 км на заході від ТЕЦ-6.

Ім. КІРОВА - колгосп у Броварському районі, відділення якого до 1988 року знаходилось у с. Тростина. Колгосп створений 1960 року для вигодовування свиней та корів.

КЛИНОК - урочище в східній частині Броварського лісу. Від основної частини лісу *Клинок* відрізаний Чернігівським шосе.

КЛУНИША - між Вигурівщиною та Погребами /по-сучасному, - на півночі від рогу вулиць Милославської та

Закревського/, близько 50 га. Значне підвищення, що не затоплювалося навіть у 1931 році.

КОВПИТ - урочище в лісі, за 1,5 км на сході від промислової зони Вигурівщини-Троєщини. Простягається з півночі на південь на 3,5 км. У північній частині *Ковпит* прилягає до ТЕЦ - 6. Торфові ґрунти /*Ковпит* -осушене болото/, порослі кущами і подекуди березняком. На початку 90-х років у середній частині *Ковпиту* почалося будівництво промислових підприємств.

КОВПИТСЬКА КАЗАРМА - урочище на 7-му км дороги на Зазим'я. Лісничівка, дитяча оздоровча база. У 1952 року повз *Ковпитської Казарми* пройшла траса магістрального газопровода.

КОДАЧОК.

1. Річка, «що йде до Погребів... та й у Десну», згадана в документі Київської губерніяльної канцелярії в 1719 року в зв'язку з визначенням меж с. Троєщина.

2. Урочище біля Чорторія, площею 63 га, яке під час «відмежування міської смуги в натурі /1928 р./ жителі Воскресенької слобідки бажали залишити в коригуванні місцевої «земгромади». На початку 70-х років через *Кодачок* пройшов насип автомагістралі до Московського мосту.

КОНОПЛЯНКА - озеро у Вигурівщині, яке не збереглося. *Коноплянка* відділяла село від урочища Груд /див./

КОПИЛЬЩАНИ - старовинна назва кутка с.Троєщина, його центр. Побутувала до 2-ої світової війни. Нинішня назва - Ривна.

КОРЧІВКА - урочище посеред Вигурівщини між Оболонням і Хутором /див./, площею 40 та. Городи. В наш час на місці *Корчівки* - забудова 1-ї черги масиву Вигурівщина-Троєщина, за 300 м на південь від будинку держадміністрації.

КРАСНА КАЗАРМА - урочище в східній частині Броварського лісу, за 2 км від с.Калинівка. Лісничівка.

КРИВА - див. Кривуцани.

КРИВУЩАНИ - назва північного кутка с.Троєщина. Середньому поколінню більш відома як Крива.

КУЗНЕЦЬКИЙ ЯР - урочище в північній частині Броварського лісу, неподалік від с. Пухівка. Ще на початку ХХ століття в *Кузнецькому Яру* вижигали вугілля для сільської кузні - біля джерела з озерцем, які всохли у 30-ті роки.

КУЛИКОВЕ - місцевість, селище на пн.-сх. околиці Києва. Розташоване між Воскресенкою, Вигурівщиною і лісом, гол. вулиці – Курнатовського (парний бік) і Стальського (кінцева частина). Назва нар. походження – ймовірно, від великої кількості куликів, що водилися у цій заболоченій свого часу місцевості. Згадується у 1571 як долина Куликове, у 1616, 1764 як селище. У 70-80-і рр. 20 ст. приватну забудову в К. знесено, збудовано новий мікрорайон Воскресенського житл. масиву (у 80-і рр.. фігурував також як масив Куликове).

КУРИЧІВ.

1. Низинний острів на болоті на східній околиці Вигурівщини, площею 80 га. Зарості дуба, вільхи, берези, ліщини, калини. Через *Куричів* у старовину проходила межа земель селян Вигурівщини та козацьких земель Броварів. Болото *Куричів* згадане в «Ограніченні Вигурівщини», зробленому на початку ХVІІІ столітті полковником В.Дворецьким згідно з універсалом Б.Хмельницького. В 70-ті роки через південну частину *Куричіву* пройшла дорога на ТЕЦ - 6 /Пухівська вул./.
2. Помилкова назва /активно тиражована туристичними планами Києва/ урочища, яке знаходиться за 1 км на схід від Лісового житлового масиву, на межі Дніпровського та Білодібровного лісництв. Сучасні місцеві назви: Лосине Озеро, Велика Галявина.
3. Помилково розміщена на туристичних планах

назва історичного *Куричіва*: навпроти Б МД замість правдивого місця – десь на 1,5 - 2 км північніше.

КУЧАНСЬКИЙ куток Вигурівщини - найстаріша частина села, яка в своїй північній частині частково зберіглася після масового знищення історичної забудови на початку 80-х років. Кучанський куток, де знаходився колись Городець /див./ і розташоване сільське кладовище, відділявся від решти Вигурівщини Ставком /див./

ЛИПОВИЙ КУЩ - урочище в географічному центрі Броварського лісництва /43-й кв./ Ярок.

ЛИСАКОВА ДОЛИНА - урочище на околиці Вигурівщини, серед Протереба /див./. На підвищеному островці знаходилося улюблене місце сільських бджоловодів; тут у період цвітіння трав і кущів стояло до 200 вуликів /Сучасна прив'язка: західна частина паркової зони вздовж вул. Данькевича/. На півночі від *Лисакової Долини* до колективізації було приватне поле - Лисаківі ниви.

ЛІСКИ - урочище на північно-східній околиці Вигурівщини, біля дороги, яка вела до Куричева, площею 12 га. Зарості дубняка, в'яза, ліщини тощо, сіножать. *Ліски* забудовані на початку 90-х років. Сучасна прив'язка: перетин проспекту Маяковського та вулиці Цветаєвої /тобто Лісківська вулиця «помилилася» на 1 км /.

ЛІСОВЕ КЛАДОВИЩЕ - найбільший некрополь Лівого Берега, площею 133 га, 97 дільниць. Засновано 1968 року, займає північну частину колишньої території Арtpолігону /див./. Більше 300 поховань діячів науки та культури.

ЛІСОВИЙ - житловий масив, оточений з кількох боків кварталами Дніпровського лісництва, площею 500 га, з населенням більше 100 000 жителів, /разом з Водопарком - першою чергою будівництва *Лісового*.

ЛОПУХОВАТЕ - озеро у південній частині Муромця.

ЛОСИНЕ ОЗЕРО - див.Куричів.

МАЛИЙ ЛОПУХ - озеро-стариця на Муромці. В середині XIX століття мало довжину 300 м.

МАРКОВА ГОЛОВА - урочище на острові /скоріше на півночі від Муромця/, сіножать - власність київських козаків, надана їм за розпорядженням гетьмана І.Скоропадського в 1713 р. За 6 років урочище *Маркова Голова* згадується в документі Київської губерніяльної канцелярії у зв'язку з визначенням межі с.Троєщина.

МИГАШКІВ - один з п'яти кутків Вигурівщини, знищений на початку 80-х років. Сучасна прив'язка: вздовж вул. Бальзака /квартал між Каштановою і Ніколаєва/.

МИЛОСЛАВИЧИ - село, що виникло в XII поблизу Городця /див./. З початку XVII стало зватися Вигурівщиною. (Так виходить, що Милославська вулиця «помилилася» на 3-4 км.).

МОЛОЖІ - урочище на східному березі Десенки, навпроти с.Троєщина, від якого *Моложі* відділені озером-старицею. Площа *Моложі* - 80 га, з них 30га- луки. Риболовно-спортивна база «Вигурівщина», база відпочинку підприємства.

МУРОМЕЦЬ - острів між Дніпром і Десенкою. Московські царі наприкінці XVII підтвердили киянам право володіти «вигоном животинним та сіножаттями» острова *Муромця* (було надане польськими королями). Площа лугового господарства складала у 1923 р. - 524 га. Історичні озера: Бобровня, Глибоке, Лопух, Муравка, Старий, Щитецьке. Загальна площа озер в 1934 р. - більше 50 га. *Муромець* вкритий пойменим лісом, кущами, луговою рослинністю.

НЕБИШВКА - протока на Муромці, довжиною близько 4 км.

НИЖНЄ ЗАРІЧЧЯ - урочище в південній частині Муромця, серед його озер, позначене на карті з початку XX століття.

НОВО-ДАРНИЦЬКЕ КЛАДОВИЩЕ- див. Лісове.

ОБОЛОННЯ - куток села Вигурівщина, де мешкали заможніші селяни. На півдні від Оболоння простягалось однойменне урочище, площею 80 га: сіножаті, пасовище, пашня. Сучасна прив'язка: куток - початок вул.Закревського, урочище - просп.Ватутіна.

ОЛЕЛЬКОВЕ ГОРОДИЩЕ - «в 17-му столітті... порожнє засохле городище з доволі високими валами.../ на місці замка князя Симеона Олельковича/, на лівому боці Дніпра, за Чорториєю» (Михайло Максимович).

ПІВНІЧНО-ДАРНИЦЬКИЙ МЕЛЛОКАНАЛ - приймальник природних та технічних вод північної частини Лівого Берега, збудований 1975-77 рр. На прикінцевій ділянці вздовж просп. Ватутіна влаштовано декоративний канал /середина 80-х років/

ПІД ДУБОМ - урочище в Броварському лісі (джерело), за 1 км на північному заході від Броварського лісництва.

ПІДЧАША - урочище на Муромці, між Дніпром та оз.Бобровня, відоме з планів кінця ХІХ століття.

ПІЩАНІ ГОРИ - урочище у східній частині Вигурівщини, площею 90 га. Крутий північно-східний схил мав перепад висоти - 21 м; в частині, що прилягала до Хутора /див./, були дюни висотою до 10 м. Зараз на місці *Піщаних Гір* - житловий квартал навпроти «Фестивального» універсаму.

ПОПОВЕ - урочище на північно-східній околиці Вигурівщини, біля дороги, яка вела до Куричева /див./, площею 20 га. На родючих ґрунтах Попова вирощували пшеницю та гречку. Нині на місці Попова - сквер на перетині просп.Маяковського і вул.Данькевича.

ПІРІВА - урочище між Воскресенкою і Вигурівщиною, згадане в документі міськради 1982 р., коли «відмежовувалася в натурі» міська смуга; зазначалося,

що урочище *Прівеа* знаходиться у фактичному користуванні вигурівських селян.

ПРОТЕРЕБ - урочище на північно-східній околиці Вигурівщини. Серпоподібна низовина між Дібровою та Березівкою /див./ . Площа - 18 га. Заболочені озера, зарості кущів, чисельні гніздов'я птахів, пасовище. *Протереб* забудований на початку 90-х років. Сучасна прив'язка: початок вул. Цвєтаєвої - кінець вул. Милославської.

РАДИСТІВ - селище на півночі від Биківні, виникло після 1952р., коли 300 га лісу було відведено для радіоцентру.

РАДОСИНЬ - літописна річка, вірогідна стариця Десни. На *Радості* стояла фортеця Городець. Залишок колишнього русла *Радосині* - озеро Гнилуша.

РАДУНКА - річка, за В.Гошкевичем (1889), - східна притока Десенки: *Радунка* починалася біля с.Троєщина, огинала її, протікала паралельно Чоторію і знову з'єднувалася з Десенкою нижче Вигурівщини. Десь посередині *Радунки* близько 1674 р. була влаштована піщана дамба, і на початку XVIII *Радунка* перетворилася на ряд озер та боліт з густою рослинністю. Варіант назви *Радунки* - Радосинь.

РИВНА - сучасна назва центрального кутка с.Троєщина . Попередня назва - Копильщани.

РИФ - урочище між Дніпром і Чорторієм, на півночі від Подольського мосту. Протягом 20-х років *Риф* перебував у користуванні Рубежовської трудової колонії (площа - біля 100 га: луки, лозняк). На початку 70-х рр. через *Риф* пройшов насип Московського мосту.

РОЗСОХАТЕ - озеро в східній частині Муромця, стариця Десенки довжиною близько 1 км. /дані середини XIX століття/.

СИТНЯКИ - урочище на заході околиці Вигурівщини, площею 40 га, серед озер-стариць, між Десенкою та озером Гнилуша.

СІРКІВЩИНА - урочище на північно-східній околиці Вигурівщини, подекуди заболочена лука, де випасали худобу. Площа - 12 га. В наш час на місці Сірківщини - житлова забудова біля перетину просп. Маяковського і вул. Сабурова.

СТАВОК - озеро посеред с. Вигурівщини, стариця Десенки. В ХУІІІ столітті *Ставок* поглибили ченці Михайлівського монастиря, а в 50-ті роки ХХ століття - екскаватори для заготівлі сапропелю. Глибина *Ставка* сягала 5 м. Сучасна прив'язка: Троїцький собор - Каштанова вул. - початок просп. Маяковського.

СТАРА ДЕСНА - верхня частина річки, що зараз її звуть Десенкою. Довжина *Старої Десни* від Десни до с. Троєщина складала близько 2,5 км (дані середини ХІХ століття). Наприкінці ХІХ століття впадала в р. Чорторий - двома рукавами напроти с. Вигурівщина.

СТАРЕ СЕЛО - урочище на луках на північному заході від с. Троєщина, на березі затоки Доманя /див./. До середини 90-х років. ХІХ століття на місці *Старого Села* знаходилося село Троєщина.

СТАРИК - озеро на Муромці, навпроти с. Троєщина; з'єднувалося з озером Бобровня (дані з середини ХІХ століття). На початку ХХ століття *Старик* - вузька протока, що йшла 2,5 км у напрямку на північний південь повз урочища Нижнє Заріччя /див./ до чорторийської гатки.

СТАРО-ДАРНИЦЬКЕ ЛІСНИЦТВО - перша назва Дніпровського лісництва.

СТИГЛО - урочище за 5 км на північ від старих Броварів, у лісі. На місці сучасної бази дитячого відпочинку /збудована у 70-х роках/ в урочищі *Стигло*, на озері, напували корів. Госсарай з 1924 року, пізніше - підсобне господарство

броварського колгоспу. На туристичних планах урочище *Стигло* помилково позначають на території радіоцентру.

СТОРОЖЕВІ ГОРИ - урочище «не на далекій відстані... за Олельковим городищем» /М.Максимович/. *Сторожеві Гори* згадані в документах початку XVIII ст.

СУХІ ГОРИ - назва пагорбів на північному сході від Лісового житлового масиву, що побутує серед старожиливі хуторів Північної Дарниці. До 2-ї світової війни *Сухі Гори* - піщана гряда, що простягалася в напрямку північний захід - південний схід на 2 км.

ТОРФОВИЩЕ - неофіційна назва кар'єрного озера, яке знаходиться між промзоною Вигурівщини-Троєщини, Білодібровним лісництвом та Лісовим цвитарем. У минулому цей терен був відомий жителям Вигурівщини просто як «болото»; розробка торфу почалася з 50-х років. Добуток піску почався 1979 р. Довжина *Торфовища* - 2 км, ширина до 400 м, глибина до 20 м, площа 267 га, об'єм 27 000 000 м³.

Ім.ТРИНАДЦЯТИРІЧЧЯ ЖОВТНЯ - назва колгоспу в с. Троєщина в періоди 1930-41 та 1944-51 рр.

ТРОЄЩИНА.

1. Село Броварської Волості Остерського повіту Чернігівської губернії, уперше згадане 1667 року, як місцевість на р. Чорторий, що належить Троїцькому монастиреві. В середині XIX століття відстань до с. Вигурівщина складала 3 км. У 90-ті роках XIX століття *Троєщина* перемістилася у південно-східному напрямку на 2 км і згодом майже зрослася з Вигурівщиною.

У 30-ті роки сільрада контролювала 19 кв.км. Колгосп ім. 13-річчя Жовтня. Голодомор забрав майже 300 жителів /на початок 1933 року було колективізовано 47% дворів/. *Троєщина* була спалена окупантами у 1943 році. З фронтів 2-ї світової війни не повернулося 200 чоловік.

2. Сільрада, що існувала 1958-80 роках і

об'єднувала *Троєщину* та *Вигурівщину*. Населення на 1970 р. - 6080 жителів.

3. Перша назва житлового масиву *Вигурівщина-Троєщина*.

УГНОР - річка біля Вигурівщини, вірогідно, притока Радосині. Згадана в документах XVII століття. На північній околиці земель, якими володіли вигурівські селяни, були ковбані (рівчаки, «гнорі»), що ними стікали повеневі води. На початку 90-х років по південних частинах Ковалева, Матвієва та Маринчукова Гнорів пройшла забудова Милославської вулиці.

ФЕДОРКІВЩИНА - урочище на півночі від БМД, між урочищем Діброва /див./ та Пухівською вул. Вигурівські селяни вирощували на *Федорківщині* яріві зернові культури. На глибині 80 см зустрічається залізна руда.

ФІАЛКОВСЬКА ДАЧА - урочище за 1,5 км на північ від старих Броварів. Лісничівка, турбаза «Біла Діброва». Збудова *Фіалковської дачі* почалася не пізніше 1913 року.

ХУТІР - куток с. Вигурівщина, забудований на початку XIX столітті. В наш час на місці *Хутору* - житловий квартал обабіч вулиці Драйзера.

ЦЕГЕЛЬНЯ - озеро-стариця на північній околиці Вигурівщини.

«**ЧЕРВОНИЙ МОЛОЧАР**» - назва колгоспу Вигурівщини. Двір був на місці нинішньої Електротехнічної вулиці, на північному заході від головного входу до Лісового цвинтаря.

ЧОРНЕ ОЗЕРО - урочище на території нинішнього радіоцентру, всохле в зв'язку з меліоративними роботами до 2-ї світової війни.

ЧОРТОРИЙ - рукав Дніпра (в перекладі з давньої мови: «глибока яма»), що вперше згадується в 1147 року, та урочище - острівний лугопарк.

ЧУРИЛОВЩИНА - місцевість на півночі від Вигурівщини, відома з документів XVI століття; 1680 р. землі *Чуриловщини* передані Троїцькому монастирю /див. Троещина/.

ШЕВЧЕНКОВА КАТЕРИНА - урочище в Броварському лісі, ліворуч 27-го км шосе Київ-Чернігів.

В У Л И Ц І Р А Й О Н У

У розквіті творчих сил крокує древній і вічно молодий Київ у своє майбутнє. На карті Києва з'являються нові райони, нові вулиці.

У билинах і “Слові о полку Ігоревім”, творах Пушкіна і Шевченка, Бальзака і Гребінки, Блока і Короленка, Лескова і Марка Вовчка збереглися згадки про Київ, відобразилися неповторні риси міста, вулиці якого бачили майже всіх видатних письменників минулого.

Київські вулиці, як і люди мають свою долю. Карта Києва фіксує назви вулиць від часів Київської Русі і до пізнього середньовіччя, від минулих століть і до сьогодення. Всі новонароджені вулиці Києва спершу отримували назву “Нова”. Так були названі і вулиці нового житлового масиву “Вигурівщина – Троєщина”, які з часом були перейменовані. Частина найменувань вулиць Троєщина відображає назви історичних урочищ – Будищанська, Градинська, Ліськівська, Милославська, Радунська.

З'явилося чимало вулиць та проспектів на карті Троєщини, названих іменами відомих діячів української та світової культури: Вікентія Беретті, Леоніда Бикова, Теодора Драйзера, Оноре де Бальзака та ін.

Але ще й сьогодні в районі (як і в інших районах міста) є вулиці, які мають недоречні назви і потребують найскорішого перейменування (особливо у селі Троєщина).

АНКАРИ ПЛОЩА (Троєщина, п/в 232).

Розташована на перетині Маяковського проспекту та Сабурова вулиці. Одержала назву на честь міста-побратима Києва, столиці Туркменської республіки – Анкари у 2003 р.

БАЛЬЗАКА ОНОРЕ ДЕ ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 097, 222, 225, 232).

Пролягає від Ватутіна генерала проспекту до Милославської вулиці. Виникла у 1983 р. під назвою вул. Нова 5-а. Того ж року перейменована і одержала суч. назву. До Б.о.в. прилучаються: шосе на с. Троєщина, вулиці Каштанова – Ніколаєва - Драйзера – Беретті -Градинська- Сабурова- Данькевича- Лісківська- Цвєтаєвої і Будищанська.

Бальзак Оноре де (1779-1850) – французький письменник, автор багатотомної епопеї “Людська комедія”. Відвідав Київ у листопаді 1847, листопаді 1848, січні, лютому та березні 1850 років. Зупинявся у будинку польск.магнатів Ганських, що на Печерську (в районі тепер. Липської вулиці), почав писати нарис “Лист із Києва”. 26 січня 1850 р. зробив запис : ”Петербург - юне місто, Москва - давнє, але Київ- вічне місто Півночі, Північний Рим”. У 1850р. одружився з Е. Ганською. Бував у

Контрактовому будинку на Подолі під час контракткових ярмарків. Йому також належать слова: “ Навіть коли б у мене не було друзів, що жили б поблизу Києва, все одно я поїхав би до Києва в інтересах літератури і етнографії”.

БЕРЕГОВА ВУЛИЦЯ (с-ще Рибне).

БЕРЕГОВИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Рибне).

БЕРЕТТІ

ВІКЕНТІЯ

ВУЛИЦЯ

(Вигурівщина, п/в 222).

Пролягає від Бальзака Оноре де вулиці до Маяковського Володимира проспекту. Виникла на початку 80-х років ХХ ст. під назвою вул. Нова. Суч.назва - з 1983 р.

Беретті Вікентій Іванович (1781- 1842)- укр. і рос. архітектор, академік петерб. АМ (з 1809). З 1837 жив і працював у Києві. В місті спорудив головний корпус Київ. університету ім. Т. Г. Шевченка (1837-42), будинок Інституту шляхетних дівчат (1838-43, у 1958- 91 тут містився Жовтневий палац культури, з 1991- Міжнародний культурний центр), обсерваторії (1841-45). Похований на Байковому кладовищі. Його син- Беретті Олександр Вікентійович (1816-95). Архітектор. Викладав у Київ. університеті. Спорудив у місті: будинок 1-ї (1850-52 - тепер Гуманітарний корпус Київ. університету) і 2-ї (1856 - тепер міська телефон.станція, бульв. Шевченка, 18) гімназії, будинок Президії Нац.АН України (кол.пансіонат графині Левашової), власний особняк (обидва- 50-і рр., вул Володимирська, 54 і 35), Анатомічний театр (1851-53, тепер Центральний музей історії медицини України, вул. Б.Хмельницького, 37) та ін. Співатор проекту Володимирського собору. Похований на Байковому кладовищі.

БИКІВНЯНСЬКА ВУЛИЦЯ (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Биківнянського провулку до Вешенського провулку. Виникла у 50-і рр ХХ ст. під назвою вул. Нова 3-а. Суч. назва - з 1957, від місцевості, якою вона проходить.

БИКІВНЯНСЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Радистів вулиці до Биківнянської вулиці. Виник у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 4 -а. Суч.назва- з 1957 р.

БИКОВА ЛЕОНІДА БУЛЬВАР (Вигурівщина. п/в 232).

Пролягає від Закревського Миколи вулиці до Маяковського Володимира проспекту. Виник у 1987 р. під назвою Бульвар 3-й. Того ж року здобув суч. назву.

Биков Леонід Федорович (1928-79) - укр. актор, режисер театру та кіно, народний артист України з 1974 р., лауреат Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка. У 1951 р. Биков закінчив Харківський театральний інститут і до 1960 р. працював у Харківському українському драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка. З 1969 по 1979 р. - на Київській кіностудії художніх фільмів. Ролі в кінофільмах: "Добровольці", "Альошчина любов", "Коли розводять мости". Поставив фільми: "У бій ідуть одні "старики", "Ати-бати, йшли солдати...". Автор кіносценарію "Пришелець". У 1975-79 жив на вул. Туманяна, буд. 8 (на його фасаді встановлено мемор.дошку митцеві). Похований на Байковому кладовищі. Про Бикова створений фільм- портрет "...Якого любили всі" (1982, режисер Л. Осика).

БІЛОМОРСЬКА ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони: соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Попудренка вулиці до Червоно ткацької вулиці. Виникла у середині 20 ст. Суч. назва – з 1957.

БОБРИНЕЦЬКА ВУЛИЦЯ (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Кузбаської вулиці до Путивльського провулку. Виникла у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул Нова 431-а. Суч. назва- з 1953. До Б.в. прилучаються: провулки Кузбаський- Бобринецький - вулиця Радистів- пров. Броварський і вул. Кадіївська.

БОБРИНЕЦЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Бобринецької вулиці. Виник у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 111-а. Суч. Назва - з 1955. До Б.п. прилучаються вулиці Кисловодська і Путивльська.

БРАТИСЛАВСЬКА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, Куликіве, п/в 139, 156, 166).

Пролягає від Новоросійської площі до Ватутіна Генерала проспекту і Драйзера Теодора вулиці. Виникла у серед. 60-х рр. ХХ ст., як правий бік Миропільської вулиці. Суч. назва- з 1969. До Б.в. прилучаються: вулиці Кіото-Шолом- Алейхема- Курчатова- проспект Лісовий і вул. С.Стальського і Крайня.

Братислава - місто-побратим. З 1969р. столиця Словаччини, порт на Дунаї, промисловий центр країни. Тут знаходяться університет ім. Л.А. Каменського і Академія наук Словаччини. Основна галузь народного господарства- хімія. На високому пагорбі стоїть “Славен”, пам'ятник радянським воїнам, які загинули в боях за свободу і незалежність Словаччини від німецько-фашистських загарбників. На будинку №2 по вул. Братиславській у м. Києві встановлено анотаційну дошку на честь міста-побратима.

БРОВАРСЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Бобринецької вулиці. Виник у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 836-а. Суч.назва- з 1953. До Б.п. прилучаються вулиці Кисловодська і Путивльська.

БРОВАРСЬКИЙ ПРОСПЕКТ (Деснянський, Дніпровський р-ни, п/в 002, 089).

Пролягає від Мосту метро (як його продовження) до межі моста і шоссе на м. Чернігів. Виник у 50-і рр. ХХ ст. Під такою ж назвою у процесі реконструкції давнього Чернігівського шосе (у 20- 40-і рр. ХХ ст.- вул. Першого Травня). З 1965, після введення до експлуатації Мосту метро, відкрито і проїжджу частину Б.п. через о. Венеціанський. У 1977- 93 мав назву просп. 60- річчя Жовтня. До Б.п. прилучаються: вулиці Луначарського-Раскової- провулок Лікарняний- залізничний міст- просп. Визволителів- вулиці Будівельників (шляхопровід)- Червоногвардійська і площа Новоросійська (шляхопровід)- вулиці Попудренка (шляхопровід)- Кузбаська- провулки Бобринецький- Кисловодський- вул. Радистів- провулки Броварський- Кадіївський- вул. Кадіївська і пров. Путивльський.

БУДИЩАНСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 232).

Пролягає від Бальзака Оноре де вулиці до Радунської вулиці. Виникла у 1991 р. Назва - від істор. місцевості Будища на лівому березі Дніпра.

Будища - урочище на сході околиці Вигурівщини бл. 30 га. Пасовище. Назва йде від слова “буда”, тобто піч для вироблення заліза з болотної руди. В сер. 90-х рр.на місці Будищі- “дикі” городи праворуч Пухівської вулиці. Отже, Будищанська вулиця “помилилася” на 3 км.

БУТЛЕРОВА АКАДЕМІКА ВУЛИЦЯ
(Деснянський, Дніпровський райони: Ліски, п/в 090).

Пролягає від Віскозної вулиці до Калачівської вулиці. Виникла у 50-і рр. 20 ст. Мала назву пров. Новомосковський. Суч. назва – з 1968. До Бутлерова Академіка вулиці прилучається вулиця Павла Усенка.

Бутлеров Олександр Михайлович (1828-1886) – російський хімік, академік Петербургської Академії наук (з 1874).

ВАТУТІНА ГЕНЕРАЛА ПРОСПЕКТ (п/в 183, 218). (Деснянський, Дніпровський райони: Чорторій, Вигурівщина, Райдужний). Пролягає від Московського мосту до Драйзера Теодора вулиці і Братиславської вулиці. Виник у 1975 під назвою проспект Новий. Суч. назва – з 1975. Протягом 1955-82 ім'я М.Ф.Ватутіна мала вул. Григорія Андрющенка. Ватутіна Генерала проспект складає частину Малої окружної дороги. До Ватутіна Генерала проспекту прилучаються: вулиці Бальзака-Вершигори-Радужна-просп. Маяковського-бульвар Перова і вул. Кибальчича.

Ватутін Микола Федорович (1901-44) – рад. військ. діяч, Генерал армії (1943), Герой Рад. Союзу (1965, посмертно). 1924 закінчив Київ. Вищу об'єднану військ. школу (бульвар Лесі Українки №25). У 1937-38 працював у Києві заст. Начальника і начальником штабу Київ. Особливого військ. округу. У 1943-44 – командуючий 1-м Укр. фронтом, війська якого 6.XI.1943 звільнили Київ від німецьких окупантів. Помер від поранення у київ. госпіталі на вул. Артема №27 (тепер СШ №138). Труну з тілом було встановлено у філармонії. Похований у

Маріїнському парку. На могилі встановлено пам'ятник (1948).

**ВЕРХОВНОЇ РАДИ БУЛЬВАР
(Деснянський, Дніпровський райони,
соцмісто, п/в 94, 100).**

Пролягає від Шліхтера Академіка вулиці до Червоногвардійної вулиці. Виник у 40-і рр. 20 ст. Суч. назва – з 1949. За проектом на ньому передбачалося зводити нові адміністративні споруди уряду України. До Верховної Ради бульвару прилучаються: проспект Миру-вулиці І.Дубового-Будівельників-Бажова-Пожарського-Мініна-М.Лебедева і проспект Гагаріна. За деякими документами Магнітогорський провулок вважається продовженням бульвару Верховної Ради і розташовані на ньому споруди віднесено до цього бульвару.

**ВЕШЕНСЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня,
п/в 089).**

Пролягає від Радистів вулиці до Биківнянської вулиці. Виникла у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 1-а. Суч. назва- з 1957.

**ВИГУРІВСЬКИЙ БУЛЬВАР (Вигурівщина,
п/в 232).**

Пролягає від Маяковського Володимира проспекту до кінця забудови. Виник у 80-і рр. під назвою Бульвар 1-й. Суч.назва - з 1987, від місцевості Вигурівщина. Проїзджої частини не має. Позначений на місцевості у вигляді пішохідної дороги 9-го мікрорайону.

Вигурівщина відома з часів Київської Русі як Милославщина (див. Милославська вулиця). З 1607, опісля того, як цю місцевість було даровано польським королем Сігізмундом III київському ключареві та городникові Вигурі (Вегурі, Векгурі), вона і здобула тепер.назву. Тривалий час тут існувало село Вигурівщина. На початок 20 століття територія Вигурівщини знаходилася на місці

перших мікрорайонів масиву Вигурівщина-Троєщина та на місці масиву ім. Кибальчича (довоєнний колгосп “Червоний молочар”). Село Вигурівщина майже цілком знесене під час будівництва житлового масиву Вигурівщина-Троєщина, з 1983 р.

ВИСОЦЬКОГО ВОЛОДИМИРА БУЛЬВАР (Вигурівщина, п/в 222, 232).

Пролягає від Закревського Миколи вулиці до Маяковського Володимира проспекту. Виник у середині 80-х рр. ХХ ст. під назвою Бульвар 2-й. Суч.назва- з 1987. До бульвару В. Висоцького прилучається вул. Бикова.

Висоцький Володимир Семенович (1938-80)- рос.актор театру і кіно, співак, поет, композитор, письменник, класик жанру авторської пісні. Державна премія СРСР (1988. Посмертно). Неодноразово відвідував Київ.

ВІСКОЗНА ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони, п/в 094).

Пролягає від Червоногвардійського провулку до залізниці. Виникла у 50-і рр. 20 ст. під назвою вул. Нова 24-а. Суч. назва – з 1957. До Віскозної вулиці прилучається вул. Бутлерова.

ВОЛГОГРАДСЬКА ПЛОЩА (масив Лісовий, п/в 156).

Розташована між Шолом-Алейхема вулицею та Мілютенка вулицею. Виникла у 60-і рр. ХХ ст. як площа без назви. Суч.назва - з 1969.

ВОЛКОВА КОСМОНАВТА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий. п/в 166).

Пролягає від Мілютенка вулиці до Лісового проспекту. Виникла на поч. 70-х рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова. Суч.назва - з 1971. До В.К.в. прилучається Жукова Маршала вулиця, вздовж лівої сторони - Биківнянський ліс.

Волков Владислав Миколайович (1935-1971) - льотчик-космонавт Радянського Союзу, двічі Герой Радянського

Союзу (1969,1971- помертньо). 12-17 жовтня 1969 року здійснив політ в космос на кораблі- супутнику “Союз-7” разом з космонавтом А.Ф. Філіпченко та В.В. Горбатко. 6 червня 1971 року разом з Г.Т. Добровольським, В.І. Пацаєвим стартував на космічному кораблі “Союз - 2”. Трагічно загинув під час повернення на Землю.

ГАГАРІНА ЮРІЯ ПРОСПЕКТ (Деснянський, Дніпровський райони: Соцмісто, п/в 094, 105).

Пролягає від Ленінградської площі до Попудренка вулиці. Виник у 40-50-і рр. 20 ст. Мав назву вул. Діагональна. У 1961-68 – вул. Юрія Гагаріна. Суч. назва – з 1968. До Гагаріна Юрія проспекту прилучаються: вулиці – Будівельників - В. Сосюри - П. Усенка - провулок Карельський-бульвар Верховної Ради-вулиці М.Лебедева-Червоноткацька-Червоногвардійська і Магнітогорська.

Гагарін Юрій Олексійович (1934-68) – перший у світі космонавт, Герой Радянського Союзу (1961). Полковник. У 1966 відвідав Київ, зокрема фабрику «Киянка» (вул. Васильківська, №72), куди був навечно зарахований почесним робітником (на фасаді фабрики з цієї нагоди встановлено меморіальну дошку).

ГРАДИНСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 222).

Пролягає від Бальзака Оноре де вулиці до Радунської вулиці. Запроектована у 80-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова. Суч. Назва - з 1991, від назви розташованої неподалік істор. місцевості Градина.

Градина - урочище на півночі околиці Вигурівщини, за озером Цегельня, площею 10 га. На Градині вирощували буряк, кукурузу, пшеницю. У наш час на місці Градини - житлова забудова на початку Вигурівського бульвару та вул. Данькевича (отже, Градинська вулиця “помилилася” на 1.5км).

**ДАНЬКЕВИЧА КОСТЯНТИНА ВУЛИЦЯ
(Вигурівщина, п/в 232).**

Пролягає від Закревського Миколи вулиці до Бальзака Оноре де вулиці. Запроектована у 80-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова А. Суч. назва- з 1988, забудова- з 1987. До Д.К.в. прилучається проспект Маяковського.

Данькевич Костянтин Федорович (1905- 1984) - укр. композитор, педагог, диригент, нар.артист СРСР з 1964 року. Держ. премія УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1978). З 1948 працював у Києві. Жив на вул. Пушкінській, 21, де встановлено мемор. дошку композиторові. З 1953р.- професор Київської консерваторії. 1956-67 рр.- голова Співки композиторів України. Похований на Байковому кладовищі. Творчість: балет “Лілея” (1939), опери “Богдан Хмельницький” (1951,1953), “Назар Стодоля” (1960), симфонії камерні, хоріві, музика до театральних вистав та фільмів.

**ДРАЙЗЕРА ТЕОДОРА ВУЛИЦЯ
(Вигурівщина, п/в 217, 222).**

Пролягає від Ватутіна Генерала проспекту і Братиславської вулиці до Бальзака Оноре де вулиці. Виникла у 1982 р. під назвою вул. Нова 3-а. Суч.назва - з 1983. До Д.Т.в. прилучаються: вулиці Електротехнічна-Закревського і проспект Маяковського.

Драйзер Теодор Герман Альберт (1871-1945) - амер. письменник і громадський діяч. Т.Драйзер - один з видатних реалістів в літературі США. Автор романів “Сестра Керрі”, “Дженні Герхардт”, “Американська трагедія”, трьохтомної епопеї “Трилогія бажання” та ін. У 1927 відвідав Україну. Залишив спогади про Київ, Харків, Одесу. У 1927-28 рр. Драйзер приїжджав до СРСР. Був одним з організаторів Амстердамського конгресу на захист миру і культури (1932). У роки 2-ї світової війни виступав за підтримку радянського народу у боротьбі проти гітлеризму.

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНА ВУЛИЦЯ

(Вигурівщина, п/в 217).

Пролягає від Драйзера Теодора вулиці до Сабурова Олександра вулиці. Прокладена у другій половині 80-х рр. ХХ ст. по території знесеного села Вигурівщина.

ЖУКОВА МАРШАЛА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156, 166).

Пролягає від Кіото вулиці до Волкова Космонавта вулиці. Виникла у серед. 60-х рр. ХХ ст., мала назву вул. Поліграфічна (від розташованого на її початку НДІ поліграфічної промисловості). Суч. Назва - з 1974. До Ж.М.в. прилучаються: вулиці Матеюка - Шолом-Алейхема - Курчатова і проспект Лісовий.

Жуков Георгій Костянтинович (1897-1974)- радянський державний і військовий діяч. Маршал Рад. Союзу (з1943), чотири рази Герой Радянського Союзу (1939, 1944.1945, 1956), Герой Монгольської республіки. Учасник першої світової війни і громадянської війни. В армії з 1918 року. В 1939 році командував першою армійською групою рад. військ в Монголії. В 1941-1945 рр. командував фронтами: Резервним, Ленінградським, Західним, 1-м Українським, 1-м Білоруським, здійснював координацію дій під Сталінградом, по прориву блокади Ленінграда, в боях під Курськом і за Дніпро, в Білоруській операції. У 1940 - командуючий військами Київ. Особливого військ. округу. У 1943 координував військ.дії по визволенню міста від нім.окупантів, вступив до нього в листопаді 1943р. Відвідав Київ у 1944. У місті встановлено анотаційну дошку полководцеві на фасаді будинку кол. штабу КВО (тепер - М-во оборони України). Мешкав по вул. Кірова (тепер- вул. М.Грушевського) 32. В 1955 - 57 рр. - міністр оборони СРСР. З 1958р.- у відставці. Нагороджений 6-ма орденами Леніна, орденом Жовтневої революції, 2-ма орденами Перемоги, 3-ма орденами

Червоного прапора та ін. орденами і медалями. Захоронений в Москві біля Кремлівської стіни.

**ЗАКРЕВСЬКОГО МИКОЛИ ВУЛИЦЯ
(Вигурівщина, п/в 217, 222, 232).**

Пролягає від Маяковського Володимира проспекту до Милославської вулиці. Виникла на початку 80-х рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова. Суч. назва- з 1983. До З.М.в. прилучаються: вулиці Драйзера – Сабурова - бульвар Висоцького - вулиці Бикова - Данькевича і Цвєтаєвої.

Закревський Микола Васильович (1805-71)- укр. історик, етнограф, художник, мовознавець і письменник. Нар. у Києві на вул. Фроловській 5/43. Навчався 1820-29 у 1-й Київській гімназії, що містилася тоді у Кловському палаці. Створив фундаментальні праці “Нарис історії міста Києва” (1836), “Літопис і опис міста Києва” (1858 і 1868). У 1845 передав до петерб. Публічної бібліотеки його доповнений варіант, що включав кольорові малюнки (переважно власноручні) пам'яток Києва (зберігаються і дотепер). Плани Києва, Києво- Печер. Лаври, її печер, тощо.

КАДІЇВСЬКА ВУЛИЦЯ (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Бобринецької вулиці. Виникла у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 838-а. Суч. назва- з 1963. До К.в. прилучаються вулиці Кисловодська і Путивльська.

КАДІЇВСЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Путивльської вулиці. Виник у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 837-а. Суч. назва- з 1955. До К.п. прилучається вул. Кисловодська.

КАНТЕМИРІВСЬКИЙ ПРОВУЛОК (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Радистів вулиці до Биківнянської вулиці. Виник у 50-і рр. 20 ст. під назвою вул. Нова 2-а. Суч. назва - з 1957.

КАРЕЛЬСЬКИЙ ПРОВУЛОК (Деснянський, Дніпровський райони; соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Гагаріна Юрія проспекту до Червоногвардійської вулиці. Виник у середині 20 ст. під назвою вулиця Нова. У 1955-61 рр. мав назву пров. Карело-Фінський. Суч. назва – з 1961. До Карельського провулку прилучається вулиця Сергієнка.

КАШТАНОВА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 225).

Пролягає від Маяковського Володимира проспекту до Бальзака Оноре де вулиці. Одержала назву у 1983. Забудова - з 1986. Свою назву одержала від рослини- символу міста- каштана.

Білі каштани,
Світлі вогні,
Де б не бував я,-
Любі мені.

(А.Малишко. Пісня про Київ).

Каштани - рід деревинних рослин родини бамбукових. З 14 видів в Україні відомий 1 вид - каштан посівний. Дико росте в Закавказзі. Дерево до 35 метрів заввишки і 2 метри у діаметрі. Доживає до 500 років, а інколи- до 1000 років.

КИСЛОВОДСЬКА ВУЛИЦЯ (с-ще Биківня, п/в 089).

Пролягає від Кузбаської вулиці до Путивльського провулку. Виникла у 50-і рр. ХХ ст. і складалася з трьох вулиць: Нової 423-ї, Нової 455-ї і Нової 459-ї. Суч. назва- з 1953. До К.в.прилучаються : провулки Бобринецький-

Кисловодський- вул. Радистів - провулки Броварський-Кадіївський і вул. Кадіївська.

КИСЛОВОДСЬКИЙ ПРОВУЛОК (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Путивльської вулиці. Виник у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова 835-а. Суч. назва- з 1953. До К.п. прилучається вул. Кисловодська.

КІОТО ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156).

Пролягає від Новоросійської площі до Путивльської вулиці. Виникла у серед. ХХ ст. як частина вул. Нової 232-ї, що згодом мала назву вул. Вищедубечанська. У 1971-72 - вул. А. Малишко. Суч. назва - з 1972, від японського міста Кіото, побратима Києва. До К.в. прилучаються: вулиці Братиславська – Мілютенка - Жукова і шляхопровід на вул. Попудренка.

Місто *Kioto* знаходиться в центральній частині острова Хонсю. Місто було побудовано ще в 7 ст. і до 1868 року було столицею Японії. Важливий історичний, економічний, культурний центр країни. До нашого часу в Кіото збереглося старовинне виробництво порцелянових, полакованих, бронзових і шовкових виробів, вишивок, культових предметів. В місті два університети, медична академія, музей, ботанічний сад. Один з центрів туризму.

КРАЙНЯ ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, Куликове, п/в 217).

Пролягає від Братиславської вулиці до межі міста. Виникла у 50-і рр. ХХ ст. під назвою вул. Нова. Сучасна назва- з 1958 (як вулиця, що проходить краєм с. Вигурівщина). До К.в. прилучаються: вулиці Б.Хмельницького – Енгельса - Сабурова і Пухівська.

КУЗБАСЬКА ВУЛИЦЯ (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Бобринецької вулиці. Виникла в серед. ХХст. під назвою

вул. Нова 817-а. Суч. Назва - з 1953. До К.в. прилучаються вулиці Кисловодська і Путивльська.

КУЗБАСЬКИЙ ПРОВУЛОК (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Путивльської вулиці до Бобринецької вулиці. Виник в серед. 20ст. під назвою вул. Нова 820-а. Суч. назва - з 1953.

КУРНАТОВСЬКОГО ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони: Воскресенка, п/в 125, 139).

Пролягає від Миропільської вулиці (як її продовження) до Кибальчича Миколи вулиці. Виникла у 50-і рр. 20 ст. Суч. назва – з 1957. До Курнатовського вулиці прилучаються: вулиці Запорожця-Стальського, Микитенка і Вільде.

Курнатовський Віктор Костянтинович (1868-1912) – російський професіональний революціонер-більшовик.

КУРЧАТОВА АКАДЕМІКА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156, 166).

Пролягає від Братиславської вулиці до Жукова Маршала вулиці. Виникла у 60-і рр. ХХст. Суч. назва- з 1970. До К.А.в прилучається вулиця Мілютенка.

Курчатов Ігор Васильович (1902 - 60) - рос. фізик-ядерник, акад. АН СРСР (з 1943), тричі Герой Соц. Праці (1949, 1951. 1954). Під керівництвом Курчатова був створений перший в Європі атомний реактор (1946), створена перша радянська атомна (1949) і перша в світі термоядерна (1953) бомби, побудована перша в світі атомна електростанція (1954). Нагороджений 5-ма орденами Леніна, іншими орденами і медалями. Йому присуджена Державна премія СРСР в 1942, 1949, 1951, 1954 рр., Ленінська премія в 1957р. Похований на Червоній площі біля Кремлівської стіни. Ім'ям Курчатова названі інститут атомної енергії АН СРСР і Білоярська атомна

електростанція. АН СРСР заснувала медаль ім. Курчотова І.В., яку присуджують за видатні роботи в галузі ядерної фізики.

ЛАВРУХІНА МИКОЛИ ВУЛИЦЯ (п/в 222).

Пролягає від Бальзака Оноре де вулиці до Радунської вулиці. Свою назву одержала у 1996 р. До Л.в. прилучаються вулиці Бальзака- Градинська-Драйзера-Радунська.

Лаврухін Микола Васильович (1925-1994) - заслужений будівельник України, голова Київського міськвиконкому (1990-91). Троєщина не випадково вибрала для увічнення пам'яті це ім'я. За участю М. Лаврухіна здійснена забудова першої черги всього масиву, прокладений 30-й тролейбусний маршрут, який з'єднав Троєщину із станцією метро "Петрівка". Завдяки йому розпочато будівництво метро на масив. М. Лаврухін 35 років працював заст.голови столичного міськвиконкому, відповідав за будівництво, транспорт і благоустрій Києва, а у 1990-91 очолював Київський міськвиконком. Анотаційна дошка (барел'єф в арці - композиція скульптора Валерія Медведєва) колишньому меру Києва встановлена на буд. 7 по вулиці, яка носить його ім'я.

ЛІСКІВСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 222).

Пролягає від Бальзака Оноре де вулиці до Радунської вулиці. Виникла на початку 90-х рр. 20 ст. Суч. назва- з 1991р. від історичної місцевості Ліски, "Лісківці".

Ліски - урочище на північно- східній околиці Вигурівщини, біля дороги, яка вела до Куричева, площею 12га. Зарості дубняка, в'яза, ліщини тощо, сіножать. Ліски забудовані на початку 90-х рр. Сучасна прив'язка: перетин просп. Маяковського та вул. Цветаєвої (тобто Лісківська вулиця "помилилася" на 1км).

ЛІСОВИЙ ПРОСПЕКТ (масив Лісовий, п/в 166).

Пролягає від Братиславської вулиці до Волкова Космонавта вулиці. Виник наприк. 60-х рр. 20 ст. під назвою вул. Нова. У 1970-88 мав ім'я рад. держ. і військ. діяча, Маршала Рад. Союзу (з 1935), двічі Героя Рад. Союзу (1956,1978) *Ворошилова Клімента Єфремовича* (1881-1969), не раз відвідував Київ, у т.ч. в 1935. Суч. назва - з 1988. До Л.п. прилучаються вулиці Мілютенка і Жукова.

МАГНІТОГОРСЬКА ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони: соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Попудренка вулиці і Гагаріна Юрія проспекту до тупика. Виникла у середині 20 ст. під назвою вул. Нова 802-а. Суч. назва – з 1953. До Магнітогорської вулиці прилучаються: вул.Червоноткацька і пров. Магнітогорський.

МАГНІТОГОРСЬКИЙ ПРОВУЛОК (Деснянський, Дніпровський райони; соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Магнітогорської вулиці до Червоногвардійської вулиці. Виник у середині 20 ст. Суч. назва – з 1957. Певний час Магнітогорський провулок було визначено як продовження бульвару Верховної Ради і в деяких джерелах розташовані на ньому споруди віднесено до цього бульвару.

МАТЕЮКА МИКОЛИ ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156, 222).

Пролягає від Мілютенка вулиці до Жукова Маршала вулиці. Виникла у серед. 20 ст.. мала назву провулок Поліграфічний (від розташованого поблизу НДІ поліграф. пром-сті).

Матеюк Микола Антонович (1908-60) - укр.госп. діяч. Під час Вел. Вітч. війни- розвідник партиз. загону. У 1949-

60 - директор Дарницького шовкового комбінату. Помер у Києві. Похований на Байковому кладовищі. На будинку 2 цієї вулиці встановлена анотаційна дошка: бронза, барельєфний портрет (1983).

**МАЯКОВСЬКОГО ВОЛОДИМИРА
ПРОСПЕКТ (Вигурівщина, п/в 217, 225, 232).**

Є головною вулицею масиву. Пролягає від Ватутіна Генерала проспекту до Милославської вулиці. Виник на поч. 80-х рр. 20 ст. Суч. Назва - з 1984. До М.В.п. прилучаються: вулиці Закревського – Каштанова – Ніколаєва – Драйзера – Беретті – Сабурова - бульвари Висоцького – Вигурівський - вулиці Бикова - Данькевича і Цветаєвої.

Маяковський Володимир Володимирович (1893- 1930)- рос. поет і громадський діяч. Відвідав Київ, де виступав із літ.концертами, у 1913, 1914, 1924 (в т.ч. у приміщенні клубу редакції газети “Пролетарська правда”, що містилася на тепер. вул. Б.Хмельницького. 19, на фасаді будинку встановлено анотаційну дошку поетові), 1925, 1926 (у приміщенні кол. Міської думи, що містилася на тепер. Майдані Незалежності - будинок не зберігся), 1928, 1929. Зупинявся в готелі “Континенталь” (тепер на його місці Київ. консерваторія). Підготував на замовлення ВУФКУ (розміщувалось у Києві) 2 кіносценарії. Присвятив місту поезію “Київ” (опубл. 1924 у газеті “Пролетарська правда”).

Вот стою на горке

На Владимирской.

Ширь во всю-

Не вымчатъ и перу!

**МИЛОСЛАВСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина,
п/в 232).**

Пролягає від Закревського вулиці до Радунської вулиці. Виникла наприкінці 80-х рр. 20 ст. під назвою вул. Нова. Суч. назва- з 1989, від поселення Милославичі, яке виникло у 7 сторіччі поблизу Городця і проіснувало до 16

ст. на території пролягання М.в. З початку 17 ст. село стало зватися Вигурівщина. До М.в. прилучаються проспект Маяковського і вул. Бальзака.

МИРОПІЛЬСЬКА ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони, масив Комсомольський, п/в 166).

Пролягає від Новоросійської площі до Курнатовського вулиці. Виникла у середині 20 ст. під такою ж назвою. У 1968-93 – вул. Комсомольська. У 1969 її правий бік перейменовано на вул. Братиславську. У середині 60-х рр. вулицю перебудовано і значно продовжено. У 1968 від неї відокремлено проспект А.Навої. До Миропільської вулиці прилучаються: вул. Малишка-Братиславська-Бойченка-Космічна-Юності-Шалетт Міста і проспект Навої.

МІЛЮТЕНКА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156, 166, 192, 206).

Пролягає від Кіото вулиці до Волкова Космонавта вулиці. Виникла у 60-і рр. ХХ ст. Суч. назва - з 1966. До М.в. прилучаються: вулиці Матеюка- Шолом-Алейхем-площа Волгоградська- вул. Курчатова і проспект Лісовий.

Мілютенко Дмитро Омелянович (1899-1966) - укр. актор, н.а.СРСР (з 1960). З 1936 - у Київ. укр. драм. театрі ім І. Франко. Створив цілий ряд яскравих образів: Часник ("В степах України"), Пузир ("Хазяїн"), Блазень ("Король Лір") та інші. Знімався на Київ. кіностудії худож.фільмів. Жив на вул.Ольгинській (до 1984- вул. Маяковського 2/1). Помер у Києві, похований на Байковому кладовищі.

МУРМАНСЬКА ВУЛИЦЯ (Деснянський, Дніпровський райони; Соцмісто, промзона, п/в 094).

Пролягає від Попудренка вулиці до тупика. Виникла у середині 20 ст. під назвою вул. Нова 912-а. Суч. назва – з 1955.

**НІКОЛАЄВА АРХІТЕКТОРА ВУЛИЦЯ
(Вигурівщина, п/в 225).**

Пролягає від Маяковського Володимира проспекту до Бальзака Оноре де вулиці. Виникла на початку 80-х рр. 20 ст. Суч.назва- з 1983, забудова - з 1984.

Ніколаєв Володимир Михайлович (1847- 1911) - рос. та укр. архітектор. Акад. Петерб. АМ (з 1892). Працював (з 1870) і помер у Києві, де за його проектами споруджено: театр Бергонье (1875, тепер Рос. драм. театр ім. Лесі Українки), Купецьке зібрання (1852, тепер філармонія), Миколаївський собор Покровського монастиря (1896-1911). В.М. Ніколаєв приймав участь у зведенні Володимирського собору (1898- 1901) та Міського музею (1847-1900). Автор постаменту до пам'ятника Б.Хмельницькому (1888). Один з організаторів і директорів Київського художнього училища (1901- 1911). Ряд споруд у Києві зведено також за проектами сина В.М. Ніколаєва Іполита Володимировича (1870-?).

**НОВОРОСІЙСЬКА ПЛОЦА (Деснянський,
Дніпровський райони; масив
Комсомольський, Лісовий, п/в 092).**

Розташована між Малишка Андрія вулицею, Миропільською вулицею, Братиславською вулицею і шляхопроводом на вул. Червоногвардійську. Виникла у 70-і рр. 20 ст. Суч. назва – з 1975.

**ПОПУДРЕНКА ВУЛИЦЯ (Деснянський,
Дніпровський райони, соцмісто, п/в 94, 100).**

Пролягає від Дубового Івана вулиці до Броварського проспекту. Виникла у серед. 20 ст. під назвою вул. Нова 646-а. Суч. назва – з 1953. До Попудренка вул. прилучаються: пров. Будівельників-вулиці Будівельників-Бажова - бульвар Праці - вулиці Пожарського - Мініна-М. Лебедева – Червоногвардійська - просп. Гагаріна - вулиці Магнітогорська-Біломорська-Мурманська і шляхопровід

над проспектом Броварським до вулиць Кіото і Путивльської.

Попудренко Микола Микитович (1906-1943) – український партійний і державний діяч, Герой Радянського Союзу (1943, посмертно). Працював у Дніпропетровську, Житомирі і Чернігові. Один з керівників партизанського руху під час Великої Вітчизняної війни, загинув на Брянщині.

ПРОМЕНИСТА ВУЛИЦЯ -

нова вулиця у 54 кварталі Броварського лісництва.

ПУТИВАЛЬСЬКА ВУЛИЦЯ (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Кіото вулиці до Путивльського провулку. Виникла у серед. ХХст. під назвою вул. Нова 424-а. Суч. Назва - з 1955. До П.в. прилучаються: вул. Кузьбаська- провулки Кузбаський – Бобринецький – Кисловодський - вул. Радистів - провулки Броварський - Кадіївський і вулиця Кадіївська.

ПУТИВАЛЬСЬКИЙ ПРОВУЛОК (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до Бобринецької вулиці. Виник у серед. 20 ст. під назвою вул. Нова 821-а. Суч. Назва - з 1955. До П.п. прилучаються вулиці Кисловодська і Путивльська.

ПУХІВСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 222).

Пролягає від Сабурова Олександра вулиці та Крайньої вулиці до межі міста. Виникла на транспортній артерії, що простягається від вул. Крайньої до ТЕЦ-6. Суч. назва - з 1980 (від с. Пухівка Київської області)

РАДИСТІВ ВУЛИЦЯ (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Броварського проспекту до кінця забудови. Виникла у серед. 20 ст. під назвою вул. Нова 835-а. У 1953-58- пров. Кисловодський. У 1958, після

об'єднання з вул. Новою, Р.в. досягла теперішньої довжини і здобула назву вул. Краківська. Суч. назва- з 1961. До Р.в. прилучаються: вулиці Кисловодська- Путивльська- Бобринецька- провулки Вешенський- Кантемирівський- Биківнянський і вулиця Ушицька.

РАДУНСЬКА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 222, 232).

Пролягає від Будищанської вулиці до Милославської вулиці. Виникла на поч. 90-х рр. 20 ст. Назва - від історичної місцевості Радунь. До Радунської вулиці прилучаються вулиці Градинська - Лісківська і Будищанська.

Радунка - річка. За В. Гошкевичем (1889) - східна притока Десенки. Починалась біля с. Троєщина, огинала це село, йшла паралельно до Чорторию і знову з'єднувалась з Десенкою нижче Вигурівщини. Радунка мала довжину близько 10 км. Десять посередині Радунки близько 1647р. була влаштована піщана дамба і на початку 18 ст. вона перетворилася на ряд озер та боліт з густою рослинністю. Варіант назви Радунки - Радосинь.

САБУРОВА ОЛЕКСАНДРА ВУЛИЦЯ (Вигурівщина, п/в 222, 232).

Пролягає від Пухівської вулиці і Крайньої вулиці до Бальзака Оноре де вулиці. Виникла у 80-і рр. 20 ст. під назвою вул. Нова 4-а. Суч. назва- з 1983. До С.О.в. прилучаються: вулиці Електротехнічна - Закревського і проспект Маяковського.

Сабуров Олександр Миколайович (1908-1974) - рад. держ. діяч, генерал - майор (1943). Герой Рад. Союзу (1942). Нагороджений 2 орденами Леніна, 2 орденами Червоного знамені та ін. Під час Вел. Вітчизн. війни очолював разом з С.А.Ковпаком партизанські з'єднання на території України. Про події періоду війни О.М. Сабуров розповів в книгах "Відвойована весна" (кн.1-2), "За лінією фронту", "Таємничий капітан". З 1954 працював у Москві.

СТАЛЬСЬКОГО СУЛЕЙМАНА ВУЛИЦЯ
(Деснянський, Дніпровський райони;
Воскресенка, масиви Райдужний, Куликове,
п/в 125, 139, 218).

Пролягає від Райдужної вулиці до Братиславської вулиці. Виникла у 50-і рр. 20 ст. під назвою вул. Нова. Суч. назва – з 1957. До серед. 80-х рр. на Воскресенській слобідці існував також провулок С.Стальського. Виник як вулиця Броварська, друга назва – з 1958. Простягався паралельно Стальського Сулеймана вул., ліквідований при знесенні старої забудови. Останній квартал Стальського С. вул. пролягає через с-ще Куликове, знесеного у 70-80-і рр.. До Стальського Сулеймана вул. прилучаються: вул. Старосільська-бульвар Перова і вул. Курнатовського. Продовженням Стальського С. вул. є вул. Крайня.

Стальський Сулейман (справжнє прізвище Гусанбеков; 1869-1937) – лезгінський народний поет-пісняр. Його твори видавалися укр. мовою.

УШИЦЬКА ВУЛИЦЯ (Биківня, п/в 089).

Пролягає від Биківнянського провулку до Радистів вулиці. Виникла у 50-і рр. 20 ст. Суч. назва- з 1957.

ЦВЕТАЄВОЇ МАРИНИ ВУЛИЦЯ
(Вигурівщина, п/в 232).

Пролягає від Закревського Миколи вулиці до Бальзака Оноре де вулиці. Запроектована під назвою вул. Нова-6. Суч. назва- з 1987. До Ц.М.в. прилучається проспект Маяковського, вулиці Закревського, Бальзака.

Цветаєва Марина Іванівна (1892-1941) - рос.поетеса. Перші збірки «Вечерний альбом», «Версты». У 1922 р., не прийнявши Жовтневу революцію, емігрувала. В період еміграції написала поему «Крысолов», цикл «Стихи к солнцу», «Стихи к Чехии». Автор літературознавчих довідок «Мой Пушкин» та ін. Перекладала твори укр.

поетів І. Франка, Л.Українки. У 1939р. повернулася на Батьківщину.

ЧЕРВОНОГВАРДІЙСЬКА **ВУЛИЦЯ**
(Деснянський, Дніпровський райони;
соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Броварського проспекту до Азербайджанської вулиці. Виникла у серед. 20 ст. Мала назву вул. Нова 647-а. Суч. назва – з 1953. До Червоногвардійської вулиці прилучаються: вулиці Попудренка-Краківська-проспект Гагаріна - вулиця Червоноткацька-провулок Магнітогорський - бульвар Верховної Ради-провулки-Червоногвардійський-Карельський і вулиця П.Усенка. На своєму початку сполучена шляхопроводом з Новоросійською площею.

ЧЕРВОНОГВАРДІЙСЬКИЙ **ПРОВУЛОК**
(Деснянський, Дніпровський райони;
Соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Червоногвардійської вулиці до Віскозної вулиці. Виник у серед. 20 ст. під назвою вулиця Нова – 24-а. Суч. назва – з 1957. У 1962 частину Червоногвардійського провулку приєднано до вул. Віскозної, після чого він набув теперішніх меж.

ЧЕРВОНОТКАЦЬКА **ВУЛИЦЯ**
(Деснянський, Дніпровський райони;
Соцмісто, п/в 094).

Пролягає від Дубового Івана вулиці до тупика. Виникла у серед. 20 ст. під назвою вул. Нова – 648-а. Суч. назва з 1953 (від розташованого поблизу ЗАТ «Дарна»). До Червоноткацької вулиці прилучаються: провулок Будівельників - вулиці Будівельників, Бажова - бульвар Праці - вулиці Пожарського – Мініна - Лебедева-Червоногвардійська — проспект Гагаріна - вулиці Магнітогорська і Біломорська.

ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА ВУЛИЦЯ (масив Лісовий, п/в 156).

Пролягає від Братиславської вулиці до Жукова Маршала вулиці. Виникла у серед. 60-х рр. 20 ст. Суч. Назва - з 1966. До Ш.-А.в. прилучаються площа Волгоградська і вул. Мілютенка.

Шолом-Алейхем (справж. - Рабинович Шолом Нахумович, 1859- 1916) - єврейський письменник. У 1887-1907 жив у Києві, в т.ч. у 1897-1907 на вул. Великій Васильківській, 5, де було встановлено мемор. дошку письменникові, на вул. Маріїнсько - Благовіщенській (тепер Саксаганського), у Боярці поблизу Києва (дача Томашевичів. 26). В цей період були написані “Тев'є – молочник”, “Минахим-Мендл”, “Залізничні оповідання”. Київська тематика широко відображена в багатьох творах Шолом-Алейхема. Хоча сам Київ фігурує в них під вигаданою назвою Єгупець, назви вулиць і кав'ярень подані справжні. В 20-50 рр. ім'я Шолом-Алейхема носила сьогodнішня Костянтинівська вулиця. 2 березня 1999 р. до 140-річчя від дня народження письменника на будинку 5 було відкрито анотаційну дошку.

Вулиці с. Троєщина

Боженка Василя Назаровича
Гоголя Миколи Васильовича
Горького Максима
Дзержинського Фелікса Едмундовича
Деснянська
Димитрова Георгія Михайловича
Довженка Олександра Петровича
Кірова Сергія Миколайовича
Кутузова Михайла Іларіоновича
Лазо Сергія Георгійовича (провулок)
Леніна \Ульянова\ Володимира Ілліча
Лермонтова Михайла Юрійовича
Макаренка Антона Семеновича
Маркса Карла
Матросова Олександра Матвійовича (провулок)
Маяковського Володимира Володимировича
Меліоративна
Миру
Некрасова Миколи Олексійовича
Петровського Григорія Івановича
Пожарського Дмитра Михайловича
Польова
Пушкіна Олександра Сергійовича
Рибака Натана Самійловича
Садова
Седова Георгія Яковича
Суворова Олександра Васильовича
Толстого Льва Миколайовича
Шевченка Тараса Григоровича
Щорса Миколи Олександровича

Куликове поле

Бігова вулиця

Зимовий провулок

Мостищанська вулиця

Мостищанський провулок

Тамашевська вулиця

Яворівський провулок

РЕКОМЕНДАЦІЙНА ЛІТЕРАТУРА

РАЙОН В ЦІЛОМУ¹

Ватутінський район м. Києва: Буклет. – К., 1995. – 12 с.

Київ: Енциклопедичний словник /За ред. А.В.Кудрицького. – К.: Головна ред. Укр. Рад. Енциклопедії, 1981. – 736 с. – (Києву 1500 років). (Про місцевості Ватутінського району – С.98, 161, 343, 351, 496, 510, 608, 689).

Київ – столиця України.- К.:Либідь,1998.-64 с.:іл.

Київ – столиця України в 1990-2000 роках. Шлях в майбутнє: Інформаційний збірник.- К.:Еко Прес, 2001.- 256 с.:іл.

Лісовий масив: Інформ. - довідкове видання (Ватут. ЦБС, б-ка ім. Ю.Гагаріна для дітей). – К., 1999. – 49 с.

* * *

Вавринюк Г. На берегах Дніпра й Десни: Ватут.р-н Києва відзначив свій перший ювілей – десятиріччя. //Хрещатик. – 1998. – 27 січ. – С.1-2.

Жуков В. А Батьківщина починається з малого //Вісник. – 1998. – січ. (спецвип. до 10-річчя Ватут. р-ну).

Київміськрада. Описи меж нових адміністративних районів м. Києва //Консультант. – 2001. – 24 груд. (№51). – С.3.

Лага В. «... район давно вийшов за рамки спального» //Вісник. – 2005. - №3 (квіт.). – С.1, 2.

Сигалов А. Вулиці Києва: Довідник. – К.: Агентство преси «Журналіст». 2005. - 194 с.

¹ Див.також «Органи держ. влади і управління»

Що символізує герб Деснянського району? //Вісник. – 2003. - №10. – С.1.

ПРИРОДА. ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

Екологічний атлас маленького киянина. – К.: ТОВ «Агентство Інтер-медіа», 2005. – 48 с.

Касаткін К. Феєрверк на Троєщині – як салют будівничим: (Про відкриття нової паркової зони між вул. Данькевича і Цвєтаєвої. Площа понад 4 га, 2 тис. дерев) //Веч. Київ. – 2000. – 30 трав. – С.7.; //Хрещатик. – 2000. – 30 трав. – С.1,2.

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ, ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ

Бондаренко А.В. Наша допомога надходить своєчасно: (Про роботу Управління соц. захисту населення Ватут. р-ну) //Веч.Зоря. – 2000. - № 2 (4 берез.). – С.2. – (Папка № К9 дод.).

Вісті з районів: Ватутінський: (Центр зайнятості і його діяльність) //Веч.Київ. – 1999. – 14 серп. – С.3.

Деснянська районна у м. Києві рада та райдержадміністрація. Від виборів до виборів. – К., 2005. – 48 с.

Лага В.А. Не хлібом єдиним ... або Про те, як вирішуються питання соціального захисту населення. //Вісник. – 1998. – січ. (спецвип. до 10-річчя Ватут. р-ну).

Меліхова Т. Державна людина – це покликання: (Голова Ватут. райдержадміністрації про район, про себе) /Інтерв'ю О.Жупан //Вісник. – 2000. - № 3 (січ). – С.1,2.

Малиєнко А. Киев. От центра до окраин, или о чем болит голова у городского головы А.Омельченко // Киев. новости. – 2000. – 30 март. – С.4.; //Хрещатик. – 2000. – 30 берез. – С.4,5.

Мокроусов А.О. Етапи становлення //Вісник. – 1998. – січ. (спецвип. до 10-річчя Ватут. р-ну).

Створено соціальну службу для молоді //Вісник.- 1999. - №2 (жовт.). - С.3.

Стипендії для обдарованих: (Ватут. райдержадміністрацією започатковано 10 іменних стипендій для обдарованих дітей) //Вісник. – 2000. – №5 (квіт.). – С.2.

ІСТОРІЯ РАЙОНУ

Вакулишин С. Голодова катастрофа в Києві. – К.: Геопринт, 2005. – 80 с., іл.

Вакулишин С. Чи був голодомор у Києві: (В т.ч. про голод у селах Троєщина та Вигурівщина) /Конгрес Українських націоналістів. - К., 1997. – 15 с.

Вулиці Києва: Довідник /За ред. А.В. Кудрицького. – К.: “Укр. енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 1995. – 325с. (Про місцевості Ватутінського р-ну – С.266, 267, 268, 275, 276, 283, 285)

Дегтярьов М.Г., Реутов А.В. Михайлівський Золотоверхий монастир. – К.: Техніка, 1997. – 160с.: іл. – (Нац. святині України). – Бібліогр.: С.157-158. (Вигурівщина – С.83).

Жадько В. Український некрополь: Іст. наук. довідник. – К.: СПД «Жадько В.О.», 2005. – С.100-102.

Закревский Н. Описание Киева: (В 2-х т.). – М.: Изд. Моск. археол. о-ва, 1868. Т.ІІ. – С. 495, 515, 570.

Історія Києва: У 3 т., 4 кн.: Пер. з рос. / АН УРСР, ін-т історії / Гол.редкол.: Ю.Ю. Кондифор (Гол. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1986. – 1987. (Про місцевості Ватутінського р-ну. Т.1. – С.27, 33, 36, 207, 222, 226; Т.2. – С.92).

Історія міст і сіл Української РСР, Київська область. – К.: Головна ред. Укр. Рад. Енциклопедія АН УРСР, 1971. – 732с. (Троєщина – С.245.).

Київ: Енциклопедичний словник /За ред. А.В. Кудрицького. – К.: Головна ред. Укр. Рад. Енциклопедії, 1981. – 736с. – (Києву 1500 років). (Про місцевості Ватутінського р-ну – С.98, 161, 343, 351, 496, 510, 608, 689).

Київ та його околиця в історії і пам'ятках / Під ред. голови секції академіка М.Грушевського. – Держ. видавництво України. – 1926. – 475с. – (Укр. академія наук. Історич. секція). (Про місцевості Ватутінського р-ну – С.42, 44, 63, 64, 75).*

Описи Лівобережної України кінця XVII – початку XIX ст. – К.: Наук. думка, 1997 – 326 с.*

Рибаків М.О. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К.: «Кий», 1997. – 374 с. (Про місцевості Ватутінського р-ну. С.158-178).

* * *

Вакулишин С. Ватутінський район сьогодні та в минулому. Місцеві топоніми //Голос ради. – 1991. – верес., листоп., груд.; 1992. – лют.

Вакулишин С. Електровня на Десенці: [На поч. 20-хх рр. XX ст. в Києві постало питання будівництва гідроелектростанції на Десенці. На нараді, яка відбулася у столиці України Харкові, кошти для Десенбуду виділені не були.] //Веч. Київ. – 1998. – 15 груд. – С.7.

Вакулишин С. Коли ще не було Московського мосту: [Про переправу через Дніпро і Чорторий на поч. XX ст., також у 20-ті - 40-ві - 50-ті рр. Плата за проїзд, та хто, або які організації здійснювали перевоз] //Веч. Київ. – 1998. – 3 лют. – С.8.

Вакулишин С. “Повзучі” назви: факти і пропозиції: [110 р. назад майже весь Лівий Берег Києва відносився до Вигурівщини. Переповзання Троєщини почалося 1894 р.

* Книги знаходяться в краєзнавчому відділі міської публічної бібліотеки ім. Лесі Українки

Інші цікаві факти з назв місцевостей міста] //Веч. Київ. – 1997. – 15 лип. – С.8.

Вакулишин С. 1913 рік у Києві: Коротк. енцикл. довідник //Київ. – 2001. - №3-4. – С. 151-167.

Кузьменко В. “Гай-гай, Вигурівщино...”: [Жителька села про історію місцевості, де зараз знаходиться Ватугінський район, а також про встановлення істор. справедливості в назві масиву] //Вигурівщина. – 1999. - №5. – С.4, 5.

Кузьменко В. Чому Вигурівщина, а не Троєщина //Патріот. вісник. – 1999. - №2. – С.5.

Мицик Ю. Документ до історії Вигурівщини //Київ. старовина. – 1994. - №5. – С.71-73.

Пономаренко Л. Вигурівщина: (З історії місцевості) //Хрещатик. – 1992. – 2 жовт. – (На карті міста).

Пономаренко Л. Не лігури заснували Вигурівщину: (З історії Києва) // Веч. Київ. – 1995. – 20 серп.

Пономаренко Л. Троєщина: (Давнина і сучасність) // Хрещатик. – 1992. – 10 черв.

Рибаков М.О. Вигурівщина-Троєщина – околиця Києва // Укр. істор. журн. – 1990. - №4. – С. 55-62. – (Питання історичного краєзнавства).

Рибаков М.О. З історії околиць Києва //Укр. істор. журн. – 1981. - №1.

Рогоза Б. Звідки походять ці назви? //Хрещатик. – 1997. – 10, 19, 22 лип. (Вигурівщина – 19 лип. – С.10.)

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ

Кавун О. У затишку державного дому: (Репортаж про найбільш. притулок для дітей, що відкрито 20 груд. 1997 р. в Києві по пр. Маяковського) //Україна. -1999. - №6. - С.18-20.

Обух В. Знак благодійства як елемент захисту вітчизняного виробника: (Активісти Міжнар. Асоціації “Допомога родинам Чорнобиля”, що під егідою Ватут. райдержадміністрації влаштовує виставки-конкурси харч. продуктів та мед. препаратів і т.і. Краща продукція нагороджується “Знаком благодійства” //Голос України. – 1997. – 13 листоп. – С.8.

Ткаленко И. Как войти в “рай”, выход из которого, увы, известен. Обитатели столич. домов престарелых живут на 20-30 лет дольше, чем средний украинец: (В т.ч. про интернат на ул. Жукова в Ватут. р-не) //Всеукр. ведом. – 1997. – 30 окт. – С.10-11.

Штилвелд В. Притулок для Перекоти-поле: (Притулок для вуличних дітей та підлітків на ж/м Вигурівщина-Троєщина) //Столиця. – 2000. – 22 лип. – С.12.

ЕКОНОМІКА. ГОСПОДАРСТВО

Звіт про виконання Програми соціально-економічного розвитку району у 2003 році /Деснянська райдержадміністрація, управління економіки. – К., 2004. – 18 с.

Інформація про виконання програми соціально-економічного розвитку Деснянського району м. Києва за 2004 рік /Деснянська райдержадміністрація, управління економіки. – К., 2005. – 29 с.

Інформація про виконання програми соціально-економічного та культурного розвитку Деснянського району м. Києва за 2005 рік /Деснянська райдержадміністрація, управління економіки. – К., 2006. – 30 с.

Результати діяльності Деснянської районної державної адміністрації в м. Києві з питань соціально-економічного розвитку району у 2001 році. – К., 2002. – 32 с.

* * *

Белоусова А. Остров безпризорників //Сьогодні. – 2005. - 30 юн. – С.21.

Березовський Д.Є. Бізнес: рай чи пекло?: [Директор компанії “Беарс” (найкруп. постачальник харчових технологій та сировини на Україні) про бізнес, депутатську роботу і т.і.] / Інтерв’ю Н.Жупан //Вісник. – 2000. - № 3 (січ.). – С. 2.

«Бліц-Інформ» - лідер поліграфії //Вісник. – 2004. - №11. – С.3.

В коридорах влади: [На апаратній нараді у голови Деснянської РДА розглядалися питання «Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей», «Про організацію харчування в закл. Освіти у 2005 р.»] //Вісник. – 2006. - №1. – С.1.

Вавринюк Г. Добрий день: (Обнови столиці: У Ватут. районі відкрився новий супермаркет “Villa” – третій у Києві) //Хрещатик. – 2000. – 1 груд. – С.2.

Галега В. Важкий сектор: [Про столичну промисловість, в т.ч. про ЗАТ «Холдингова компанія «Бліц-Інформ»] //Хрещатик. – 2002. – 4 жовт. – С.6.

Галега В. Міська влада відкрила закрите акціонерне товариство “Дарна” і ... викреслила його із чорного списку неперспективних підприємств //Хрещатик. – 2000. – 31 жовт. – С.11

Гуцало Д. Бережімо свій дім – нам тут жити! //Вісник. – 1998. – січ. (спецвипуск до 10-річчя Ватут. р-ну).

Дім, в якому зігріваються серця: [Про територ. центр. соц. обслуговування одиноких пенсіонерів та інвалідів та спец. буд. для людей похилого віку] //Вісник. – 2001. - №1 (квіт.). – С.8.

Жінки – мужнійте: [Про Центр у справах сім’ї та жінок] //Вісник. – 2005. - №9 (груд.). – С.6.

Жупан О. Дім, в якому ми живемо //Вісник. – 2004. - №5 (черв.). – С.2.

Жупан О. СОТ – світить чи не світить?: [Торгівля в р-ні] //Вісник. – 2005. - №8 (листоп.). – С.4.

З новосіллям: [Про будинок сімейного типу на основі сім'ї Дішул] //Вісник. – 2006. - №6 (трав.). – С.1.

Запущено в дію новий котел для ТЕЦ-6 //Вісник. – 2004. - №10. – С.4.

Захарова Т. Околиць незабаром не буде: Програма розвитку столиці невпинно впроваджується у життя: (В т.ч. про розвиток Ватут. р-ну) //Київ. вісник. – 2000. – 29 берез. – С.2.

Із спального району – у промислово-розвинений //Вісник. – 2004. - №8.

Інформація про соціально-економічний розвиток Деснянського району у 2002 році та перспективи на 2003 рік //Вісник. – 2003. - №2 (лют.). – С.2-4.

«Київхімволокно» - на шляху інноваційного розвитку //Вісник. – 2004. - №4. – С.1.

Кукса Т. «Молодь складає третину населення району і її інтереси треба враховувати» //Вісник. – 2005. - №2 (берез.). – С.8.

Курінний В. Друге життя Московського мосту //Хрещатик. – 2005. – 19 серп. – С.4.

Курінний В. Оновлена «Лісова»: [На станції метро «Лісова» відкрили ще один вихід для пасажирів»] //Хрещатик. – 2005. – 18 жовт. – С.6.

Курінний В. Оновлення Лівого берега //Хрещатик. – 2006. – 3 лют. – С.8.

Курінний В. Троєщинські обнови: [Відкрита нова автомагістраль] //Хрещатик. – 2004. – 2 листоп. – С.5.

Мама, тато і я – дружна сім'я //Вісник. – 2004. - №5. – С.5.

Марків Н. Метро на Воскресенку: [Перспектива] //Хрещатик. – 2005. – 19 жовт. – С.14.

«Новий друк» - нове слово у вітчизняній поліграфії //Вісник. – 2004. – №10 (жовт.). – С.6.

Оглядини на колесах //Вісник. – 2006. - №1. – С.1.

Підводна Одісея «Катрану» //Вісник. – 2001. - №4 (серп.). – С.3.

Таран М. Талановитим майстрам – доземний уклін: [Про участь р-ну в ювілейні, 50-й, міській виставці «Квітуха Україна»] //Вісник. – 2005. - №7 (верес.). – С.4.

Ткаченко В. Троещинський ринок: будні й свята //Веч. Київ. – 2005. – 12 листоп. – С.5.

Троещина таки матиме метро! //Нар. столиця. – 2006. - №1 (лют.). – С.2.

У пошуках роботи: (Про роботу Центру зайнятості Ватут. району. Деякі стат. дані щодо безробіття та ін.) //Вісник. – 2000. - №5 (квіт.). - С.2.

Филашов М. Упакованная фирма. В Украине запущен уникальный печатный комплекс: (На столичном ЗАО «Издательство «Блиц-Информ» запущен печатн. комплекс “Astraflex”, который выпускает красочн. рулонную упаковку) //Киев. ведом. – 2000. – 25 февр. – С.2.

Фредюк М. «Ми вже давно виходимо за рамки лише спального району» /Інтерв'ю //Вісник. – 2005. - №8. – С.3.

Що можна змінити?: [Про стан реформування ЖКГ р-ну] //Вісник. – 2006. - №2. – С.2.

Янішевський В. Світло в кінці тунелю: [Перспектива метро на Виг.-Троещину до 2020 р.] //Хрещатик. – 2005. – 16 груд. – С.6.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я. МЕДИЦИНА

«Берізка» //Вісник. – 2005. - №6 (серп.). – С.6.

Будьте здорові, троещинці!: (6 жовт. 1998 р. на Троещині по вул. Закревського, 81/1 було відкрито нову поліклініку № 3 Ватутінського р-ну) //Веч. Київ. – 1998 – 10 листоп.. – с.3.; //Уряд. кур'єр. – 1998. – 10 листоп. – с.4.

Буренок О. Капремонт «Берізки»: [Дит. будинок розпочали реконструювати] //Хрещатик. – 2004. – 15 лип. – С.1, 3.

Герейло В., Паламар І.: “Від охорони - до збереження здоров’я”: (Про роботу двох нових поліклінік у Ватут. р-ні розповідає засл. лікар України, к.м.н, депутат Київради //Урядовий кур’єр. – 1999. – 10 серп. – с. 8.

Денний стаціонар для наркозалежних на Троєщині //Вісник. – 2003. – спецвип. (жовт.). – С.2.

Деркач В. В столиці починається строительство двух современных кардиологических центров //Факты. – 2004. – 7 сент. – С.6.

Дубовик О. На свято Ватутінському району подарували дитячу поліклініку: (Бульв. Вигурівський, 4. Центр. район. дит. поліклініка на 30 тис. відвідувань) //Хрещатик. – 1998. – 22 січ. – с.1-2.; //Ваше здоров’я. – 1998. – 24 січ. – с.3.; //КТМ. – 1998. - № 2. – с.1.

Калита В. Амбулаторно-поліклінічна ланка багато що може – довели на ділі у Деснянському районі столиці //Ваше здоров’я. – 2005. – 1-7 квіт. – С.8.

Калита В. Сімейна медицина розпочинається з передмістя. У селищі Биківня, що у передмісті столиці, збудовано і відкрито нову амбулаторію, яка почала працювати за принципом сімейної медицини //Ваше здоров’я. – 2000. – 15 берез – с.2.

Курінний В. Троєщинські обнови: [Про хірург. обладнання для ЦРП] //Хрещатик. – 2004. – 2 листоп. – С.5.

Мельникова Я. До здоров’я без ліків //Вісник. – 2006. - №4 (берез.). – С.2.

Паламар І. Здоров’я – найвища цінність //Вісник. – 1998. – січ. (спецвип. до 10 – річчя Ватут. р-ну).

Перевозний М. Будинок на Братиславській: (Про Київ.міську лікарню швидкої медич. допомоги, що знаходиться по вул. Братиславській, 3) //Веч. Київ. – 1998. – 13 листоп. – с.11.

Подарунок до свята: [В РДП №2 відкрито денний стаціонар в гастроентерологічному відділенні] //Вісник. – 2005. - №5. – С.2.

Приходько В. Хто допоможе хворому після інсульту: [Про Лівобережн. нейроцентр] //Веч. Київ. – 2003. – 5 верес. – С.8.

Рогоман И. В детском доме «Березка» сегодня живут 23 ВИЧ-инфицированных ребенка, а полтора года назад их было только 12 //Факты. – 2005. – 22 дек. – С.4.

Сергеева Ж. Все – для детей!: [Закончился капремонт в дет. доме «Березка». Радиостанция «Взрослое радио» провело благотворит. акцию, целью кот. было оказание помощи в пеерезде] //Комс. правда. – 2005. – 9 авг. – С.7.

Сикорский Г. Сердечное зодчество: [В столице началось сооружение первого в стране Киев. гор. центра сердца] //Киев. ведомости. – 2005. – 7 июл. – С.7.

Станція швидкої допомоги відкрита на Троєщині: (28 груд. на Троєщині відкрито нову підстанцію швидкої допомоги на 10 машин) //Хрещатик. – 1998. – 30 груд. – с.3.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Жупан О. Олімпійський резерв: [Про ДЮСШ №18] //Вісник. – 2004. - №6. – С.5.

«Зимой и летом одним цветом»: [На тер-рії району збудовано два міні-стадіони із штучним покриттям] //Вісник. – 2004. - №11. – С.6.

Ільєнко В. СІТІУС, АЛТІУС, ФОРТІУС: [Про Програму розвитку фіз. культури і спорту у Десн. р-ні на 2006-2010 роки] //Вісник. – 2006. - №2. – С.8.

Кучеренко В. На Троєщині открылся спортивный комплекс // Киев. ведомости – 1998. – 7 окт. – С.1,5.

Потрійний В. Фізична культура і спорт у районі //Вісник. – 1998. – січ. (спецвип. до 10-річчя Ватут. р-ну).

НАУКА. ОСВІТА. КУЛЬТУРА

Довідник для вступників до вищих навчальних закладів України: 2005-2006. – К.: «Абрис». – 2005. – 512 с.

Навчальні заклади від «А» до «Я»: Київ та регіони: Довідкове видання. Вип. 2. – К.: Укр. вид. консорціум. – 2002. – 260 с.

* * *

Бугайова Л.М. МАУП звучить гордо: [Про економіко-правовий технікум при МАУП] //Вісник. – 2004. - №2 (берез.). – С.3.

Власний музей: [Про створення музею українознавства в школі №250] //Вісник. – 2004. - №10. – С.8.

Григоренко О. «Шкільний корабель» із Лісового масиву: [Хор дит. муз. шк. №24] //Веч. Київ. – 2004. – 19 жовт. – С.16.

Воскрешение “Флоренции”: (После трехлетнего перерыва возобновит свою работу комфортабельный кинотеатр «Флоренция» (пр. Маяковского, 31) //Сегодня. – 2000. – 11 февр. – С.9.

Гімназія із світовим іменем називається скромно – “Троєщина”: (Про укр. нац. гімназію, що у Ватут. р-ні) //Вісник. – 1999. - №2 (жовт.). – С.3.

Дем’янчук О. Дитяча філармонія у школі //Веч. Київ. – 2004. – 31 берез. – С.5.

До університету – безкоштовно //Вісник. – 2006. - №4 (берез.). – С.2.

Дорога до храму: [В с. Ходорів, на одній з височинь Букринського плацдарму буде збудовано церкву] //Вісник. – 2005. - №5. – С.1.

Ех прокачу!/: (Про містечко розваг, що біля станції метро “Лісова”) //Вісник. – 2000. - №7 (жовт.). – С.2.

Жукова Ю. Розмаїття «Дивосвіту»: [Про осв.-культ. центр] //Вісник. – 2004. - №2. – С.8.

Заклади культури /Деснянська района у м. Києві державна адміністрація, відділ культури: [Короткі відомості]. – К., 2005. – 10 с.

Козирєва О. Меморіал від мешканців Деснянського району //Вісник. – 2004. - №11 (груд.).

Кондратенко Н. «Київські околиці» //Вісник. – 2004. - №5 (черв.). – С.

Кульова В. Ще один письменницький музей: [В школі №119 відкрилася світлиця на честь поета П.Воронька] //Хрещатик. – 2005. – 3 берез. – С.14.

Курінний В. Алея Перемоги //Хрещатик. – 2005. – 27 квіт. – С.11.

Віктор Лага: «Ми не вчимо їх жити, ми допомагаємо матеріально»: [У вузах міста безкоштовно будуть навчатися кращі учні шкіл району] //Вісник. - 2006. - №2 (берез.). – С.1.

Ланчак К. Viva Akademia! Vivat profesores! //Вісник. – 2004. - №4. – С.5.

Ланчак К. «Гаудеамус»: [Про зразковий театр, що діє у гімназії «Троєщина»] //Вісник. – 2005. - №1. – С.8.

Ланчак К. Творчість без кордонів: [Про фестиваль аматорських творчих колективів «Київські околиці»] //Вісник. – 2005. - №5. – С.8.

Мельникова Я. Кожний навчає кожного: [Про інтерактивне навчання в НВК «Престиж»] //Вісник. – 2006. - №2. – С.

На Троєщині відкрився Центр естетичного виховання «Гармонія» //Вісник. – 2004. - №2 (берез.). – С.8.

Парк в 100 гектарів: [Парк Борців за свободу та незалежність України планується збудувати в р-ні] //Вісник. – 2003. – спецвип. (жовт.). – С.1.

Побережна Р. [та ін.] Співай «Дарничанко»- цвіт нашої долі //Україна. – 2003. - №5. – С.10., 11 вкл.

Полетаєв В. Храм мистецтв на Троєщині: (14 січ. 2000р. відкрито “Школу мистецтв” для дітей. Розрахована на 900

дітей, а з часом – на 2000) //Столиця. – 2000. – 18 січ. – с.1.; //Київ. вісник. – 2000. – 18 січ. – с.1.; //Веч. Київ. – 2000. – 18 січ. – с.3.

Сапіженко Н. Пісні над Троєщиною: [До 40-річчя Будинку культури с. Троєщина] //Вісник. – 2002. – 22 трав. – С.3.

Свідрик Л. Троєщинські музики: На чотирнадцятиліття школи мистецтв ім. М.Леонтовича будуватимуть кіноконцертний зал //Хрещатик. – 2004. – 6 квіт. – С.13.

Талантам – підтримку: [З 1995 р. встановлено щорічні грошові премії для обдар. учнів. молоді] //Вісник. – 2004. - №5. – С.4.

Трагедія на ЧАЕС – 20 років: [В районі підготовлено майданчик для встановлення пам'ятника жертвам Чорнобильської катастрофи] //Вісник. - 2006. - №6 (трав.). – С.2.

Троєщинська Січ: [Так називають 283-тю стол. гімназію, якій виповнилося 15 р.] //Хрещатик. – 2004. – 10 груд. – С.8, 9.

Феоктистова С.Л. Знайте наших: [Про Центр між нар. співробітництва при рай. управлінні освіти] //Вісник. – 2005. - №7. – С.2.

Фесенко Л. На Троєщині відкрився сучасний кінотеатр «Флоренція» //Хрещатик. – 2004. – 12 серп. – С.3.

Це потрібно живим: [На честь 60-річчя Перемоги відкриті Алея Пам'яті та монумент] //Вісник. – 2005. - №5. – С.2.

Чухлібов В. На Лісовому вчать не гірше, ніж на Хрещатику: (Про економіко-правовий ліцей, що на Лісовому) //Веч. Київ. – 1999. – 12 січ. – С.3.

Швачко Т. З думкою про майбутнє: [Про Київ. муніцип. укр. академію танцю] //Музика. – 2003. - №3 (трав.-черв.). – С.20,21.

Що таке юридична клініка: [Про юр. клініку університету «Україна», яка працює на Троєщині] //За київ. часом. – 2002. – 28 листоп. – С.8.

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА

Аврахов Т. Собором и лукавого поборем...: (Свято-Троїцький собор Української Православної Церкви Московського Патріархата, кот. открылся на Троєщині) //Київ. вѣдом. – 1997. – 4 авг. – С.11.

Зінковська Л. Надія і віра архимандрита Пимена: (В старій Церкві с.Троєщина створено “Свято-Духівський чоловічий скит Києво-Печерської Лаври”. Опікує цей монастир отець Пимен. //Молодь України. – 1999. – 2 берез. – С.2.

Пимен, архимандрит. Дорога до Храму //Вісник. – 1998. – січ. – (спецвип. до 10-річчя Ватут. р-ну).

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСІБНИКИ ПРО РАЙОН

Ватутінський район на сторінках преси: Поточн. бібліогр. список літ. період. видань /Ватут. ЦБС, ЦРБ № 141. – К., 1988 – 2000.

Деснянський район на сторінках преси: Поточн. бібліогр. список літ. період. видань /Деснян. ЦБС, ЦРБ №141. – К., 2001-2005.

Дорога довжиною в десятиріччя: Ретроспект. бібліогр. список літ. період. видань за 1988–1997 рр. /Ватут. ЦБС, ЦРБ № 141. – К. – 1997. – 9 с.

З історії київських місцевостей: Ватутінський район: Рек. бібліогр. список літ. /Ватут. ЦБС, ЦРБ № 141. – К. – 1998. - 5 с.